

Universitätsbibliothek Wien

II

138.087

INCUNABELL

E. S.

Bartholomæus Merula generoso adolescenti Frâncisco Georgii cornelii eqtis & Decemviri clarissimi filio salutem.

Vum in amœnissimis horis tuis deambularem: essentq; ante oculos uariarum animalium effigies in topiario opere artificii manu expolitæ: forte naueturritam cõspeximus: Inde primum sermo a nobis de nauali plio est habitus. Tũ de imperatoria uirtute ultro citroq; multa uerba fecimus. Alexandrumq; illum macedonem: quare regum gloriæ magni cognomen sibi uedicauit: iudicio Hannibalis ducibus cunctis præferendũ arbitrari sumus. Si quidem in eo fuisse collegimus quattuor illa: quæ in cõsumatissimo impatore non desiderari scripsere eloquentissimi uiri: scientiam scilicet rei militaris: uirtutem: auctoritatem: ac felicitatem. Quumq; eius res gestas a Q. Curtio elegantissime conscriptas tibi breuiter exposuissem: exarsisti incredibili quadam cupidine legendi luculentissimi scriptoris historiã. Cæterum quoniã in eo loca multa deprauata offenderas: Iniunxisti tu mihi: ut opus totũ recognoscerem: ac diligenter emendarẽ. Quod eo libentius feci: quod tibi ille est nõ modo uoluptatẽ: sed et doctrinam allaturus nõ mediocrẽ. Est. n. Q. Curtius in scribẽdo acutus: uæhemẽs: candidus: ac perq; eloquens. In concionibus. n. quas crebro repies: quum ille ingenio & eloquentia ualuerit: facile cognosces. Itaq; collato uetere exemplari: multis et locis nostro Marte castigatis: collatis et in marginibus: quæ in historia diffusius scripta sunt: quo facilius posses ad id quod cuperes quæ primũ (ut aiunt) digitum intendere: uoluntati tuæ morem gessimus. Habebũt tua cã Alexandri regis studiosi libq; q; emendatissimũ. Tuũ fuerit opus totũ plegere: & præcellentissimi regis gesta pcentere: uirtutesq; eius imitari. Vicia uero quæ in eo impatore plurima fuisse cognosces: nõ solum damnes: sed et fugias uelim. Vale: et nos ama. Venetiis. Mcccclxxxiiii. Tertio non. s. Julias.

Q VINTVS CVRTIVS.

4-6

LIBER TERTIVS.

Q. CVRTII DE REBVS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS

MACEDONVM LIBER TERTIVS.

NTER Hæc Alexander ad conducendum ex peloponneso mili-
 tem Cleandro cum pecuniâ missis: licyæ Pamphiliæq; rebus com- Celena
 positis: ad urbem Celenas exercitum admouit: Media illa tempesta ci.
 te mœnia interfluebat Marsia amnis fabulosis græcorum carmini Marsia.
 bus inclitus fons eius ex summo montis cacumine excurrens in su flu.
 biectam petram magno strepitu aquarum cadit: Inde diffusus cir-
 cuniectos rigat campos: liquidus & suas duntaxat undas trahens.
 Itaq; color eius placido mari similis locum poetarum mendatio fe-
 cit: quippe traditum est: nymphas amore amnis retentas in illa rupe considerare. Lycus
 quandiu intra muros fluit: nomen suum retinet. At cum extra munimenta se euoluit: ma flu.
 iore uis ac mole agentem undas: lycum appellant. Alexander quidem urbem destitutam
 a suis intrat: Arcem uero: in quam confugerant: oppugnare aduersus Caduceatorem p̄
 misit: qui denunciaret: nisi dederent: ipsos ultima esse passuros. Illi caduceatorem in tur-
 rim & situ & opere multum æditam perductum: quanta esset altitudo intueri iubent: ac
 nunciare Alexandro non eadem ipsum & in celas extimatione munimenta metiri: se sci-
 re inexpugnabiles esse: ad ultimum profide morituros: Cæterum ut circumsideri arcem
 & omnia sibi in dies artiora uiderent esse: sexaginta dierum inducias pacti: ut nisi intra
 eos auxilium Darius ipse misisset: dederent urbem: Posteaq; nihil inde presidii mitteba-
 tur ad præstitutam diem: permisere se regi. Superueniunt deinde legati Atheniensium
 petens: ut capti apud granicum amnem redderentur sibi. Ille non hoc modo: sed etiã ca-
 teros græcos restituere suis iussurum respondit: finito p̄ficio bello. Cæterum Dario immines de
 Alexandro cura erat: quem nondum Euphratem superasse cognouerat. Undiq; omnes Phrygia
 copias contrahi: totis uiribus tantum belli discrimen adiurus. Phrygia erat: per quam du- Gordium
 cebatur exercitus: pluribus uicis quam urbibus frequens. Tunc habebat quorundam no ci.
 bilem Midæ Ciuitatem regiam: Gordium nomen est urbi: quam Sangarius amnis in- Sanga-
 terfluit: pari interuallo pontico & cilico mari distantem. Inter hæc maria angustissimū rius flu-
 Asiæ spatium eẽ comperimus: utroq; in artas fauces compeleente terram. Quæ quia cõ-
 tinenti adhæret sed magna ex parte cingitur fluctibus: speciem insulæ præbet. Ac nisi te-
 nue discrimen obiceret: maria quæ nunc diuidit: cõmitteret. Alexander urbem in suam
 dictionẽ redacti: iouis templum intrat. Vehiculum quo Gordium patrem uectum esse Vincu-
 cõstabata: spexit cultu haud sane a uilioribus uulgatisq; usibus abhorrens. Notabile erat lum iex
 uinculum astrictum compluribus nodis in semetipsum implicatis et celantibus nexus. In plicabi-
 colis deinde affirmantibus editam esse oraculo sortem: Asiæ potiturum qui inexplicabi- le.
 le uinculum soluisset. Cupido incessit animo fortis eius implenda. Circa regem erant &
 phrygum turba & Macedonum. Illa explanatione suspensa: hæc sollicita ex temeraria re-
 gis fiducia: quippe series uinculorum erat ita astricta: ut unde nexus inciperet: quo ue se
 conderet: nec ratione nec usu percipi posset. Solue e aggressus iniecerat curam ei: ne in
 ane uerteretur irritum inceptum. Ille nequaquam diu luctatus cum latentibus nodis:
 nihil inquit: interest quomodo soluantur: gladioq; ruptis omnibus loris oraculi sortem
 uel elusit: uel impleuit: Cum deinde Darium regem: ubicunq; esset: occupare statuisset

Heles ut a tergo tuta relinqueret: Amphoterum classi ad oram hellepontii: copiis autem præ-
 pnotus. fecit Egelogū lesbū & chylum coumque præsidiiis hostiū liberaturos. His raleta ad belli
 usum quingenta tribuit. Ad Antiparum & eos qui græcas urbes tuebant: sexcenta missa
 ex fœdere: naues sociis imperat: quæ helleponto præsiderent. Nondum enim Memno
 nē uita excessisse cognouerat: in quem omnes intenderat curas: satis gnarus cuncta in
 Ancyra expedito fore: si nihil ab eo moueretur: Iamque ad urbem Ancyram uentum erat ubi nu-
 ci. mero copiarum inito paphlagoniam intrat huic iuncti erant Eneti: Vnde quidam Ve-
 Paphla- netos trahere originem credunt: omnisque hæc regio paruit regi: datisque obsidibus tri-
 goniam. butum: quod ne persis quidem tulissent: pendere ne cogerentur: impetrauerunt. Cha-
 las huic regioni præpositus est. Ipse assumptis: qui ex macedonia nuper aduenerant
 Capado Cappadociam perit. At Darius nuntiata Memnonis morte: haud secus quæ par erat mo-
 cia. tus omissa omni alia spe statuit ipse decernere: quippe quæ per duces suos acta erant: cū
 babilo- cta damnabat. ratus pluribus curam: omnibus abfuisse fortunam. Igitur castris ad Babi-
 lonia positis: quo maiore animo capesseret bellum: uniuersas uires in conspectum de-
 dit & circumdato uallo: quod decem milium armatorum multitudinem caperet. Xerxis
 exemplo numerum copiarum iniit. Orto sole ad noctem agmina: sicut descripta erant:
 Mesopo intrauere uallum. Inde occupauerat emissa Mesopotamiæ campos: equitum peditumque
 tania prope modum innumerabilis turba maiorem quam pro numero speciem gerens. Persa-
 rum erant centum milia: in quibus eques triginta milia implebat. Medi decem equitum qu-
 Innume- quaginta milia peditum habebant. Bactrianorum equitum duo milia fuere. Armati bi-
 rabilis pennibus leuibusque scutis cetræ maximæ speciem reddentibus: peditum decem milia:
 Darii. pari armatu lequebantur: Armeni quadraginta milia miserant peditum: additis septem-
 exercit. milibus equitum. Hyrcani egregii ut inter illas gentes sex milia expleuerant equis mi-
 litatura. Idem uicies quadraginta milia peditum armati erant pluribus habebant ferro
 præfixæ hastæ. Quidam lignum igne durauerant: hos quoque duo milia equitum ex ea
 dem gente comitata sunt. A calpio mari octo milium pedester exercitus uenerat: ducē-
 ti equites. Cum his erant ignobiles asiæ gentes duo milia peditum: equitum duplicem
 parauerant numerum. his copiis triginta milia græcorum mercede conducta: egregiæ
 iuuentutis adiecta sunt. Nam Bactrianos: & Segodianos: & Indos: ceterosque rubri ma-
 ris accolæ ignota etiam ipsi gentium nomina festinatio prohibebat acciri. Nec quicquā
 Gaude- illi minusque multitudo militum defuit: Cuius uniuersæ aspectu admodum latus purpu-
 mus a- ratis solita uanitate spem eius inflantibus: conuersus ad Caudemum atheniensem belli
 nienlis peritum & ob exilium infestum Alexandro: quippe Athenis iubente eo fuerat expulsus
 percūctari cœpit satis ne ei uideretur instructus ad obtinendum hostē. At ille & suæ for-
 tis: & regiæ superbiam oblitus. Verum inquit & tu forsitan audire nolis: & ego nili nūc di-
 xero: alias nequaquam confitebor: hic tanti apparatus exercitus hæc tot gentium & to-
 tius orientis excita sedibus suis moles finitimis potest esse terribilis. Nitet purpura auro
 que fulget armis & oppulētia: quantam qui oculis non lubiacere animis concipere non
 possent. Sed macedonum acies torua sane & inculta clypeis hastisque imobies cuneos &
 conferta robora uirorum teget. Ipsi phalangē uocant peditum stabile agmen. Vir uiro
 armis arma cōserta sunt: ad nutum mouentis intenti: sequi signa ordines seruare didice-
 re. Quod imperatur: omnes exaudiunt: obsistere: circuire: discurrere: in cornu muta-
 re pugnam: non duces magis quam milites callent: Et ne auri argentique studio teneri putes.
 Adhuc illa disciplina paupertate magistra stetit. Fatigatis humus cubile est. Cybus:

TER TIVS.

quæ occupati parant: fatiat: tempora somni artiora quã noctis sunt. Iã thessali equites & Acharnanes Etholiq; iuncta bello manus fundis credo & hastis igne duratis repellent: pari robore opus est. In illa terra: quæ hos genuit: auxilia quærenda sunt. Argentum istud atq; aurum ad cõducendũ militem mite. Erat Dario mite ac tractabile ingenium: nisi suam naturã plerũq; fortuna corruperet. Itaq; ueritatis impatiens hospite: ac supplicem tũc maxime utilia suadentẽ abstrahi iussit ad capitale supplicium. Ille nentum quidẽ libertatis oblitus: habeo inqt. paratum mortis meæ ultorem. Expetet pœnas mei cõsiliũ sprete ipse: cõtra quem tibi suasi. Tu qdẽ licentia regni subito mutatus documentũ eris posteris: homines cum se pmiscere fortunæ: etiã naturam dediscere. Hæc uociferantem: qbus erat imperatũ: iugulant. Sera deinde pœnitentiã subit regẽ: ac uera dixisse confessus eum sepeliri iussit. Timodes erat Mentoris filius ipiger iuuenis: cui præceptum est a rege: ut omnes peregrinos milites: in quis plurimũ habebat spei: a Farnaboro acciperet: opera eorũ ulurus in bello. Ipsi farnaboro tradit imperium: quod ante Memnoni dederat Anxium de instantibus curis agitabant etiã per somnum species iminẽtium rerũ: siue illas ægritudo: siue diuinatio animi prælagientis accersit. Castra Alexandri magno ignis fulgore collucere ei uisa sũt: & paulo post Alexandrum adduci ad ipm in eo uestis habitu. quo ipse fuisset: cum appellatus eẽt rex. Equo deinde p babiloniam uectum: subito cum ipso equo oculis esse subductũ. Ad hæc uates uaria interpretatione curã distraxerũt: alii lætum id regi somnium esse dicebant quod castra hostiũ arsisent: quod Alexandrum: deposita regia ueste: in psico & uulgari habitu pductum esse uidissent. Quidam non ita augurabant: qppe illustria Macedonũ castra uisa fulgorem Alexandro ptendere: quæ regnum asiæ occupare habuissent: haud ambigua rei quoniã i eodẽ habitu Darius fuisset: cũ appellatus eẽ rex. Vetera quoq; omnia: ut fert sollicitudo: reuocauerant. Recensebãt enim Dariũ in principio imperii uaginã acinacis plicam iussisse mutari in eã formam: qgraci uterent. protinusq; Chaldaeos interpretatos: imperium psarum ad eos transiturum: quorum arma esset imitatus. Cæterum ipse & uatũ responso: quod edebatur in uulgus: & specie: quæ per somnum oblata erat: admodum lætus: Castra ad Euphratem mouere iubet: patrio more psarum traditum eẽ orto sole demum pcedente die iam illustri: signum e tabernaculo regis buccina dabat. Sup tabernaculum: unde ab omnibus conspici possent: imago solis cristallo inclusa fulgebat. Ordo autẽ agminis erat talis. Ignis: quẽ ipsi sacrum & æternum uocabant: argenteis altaribus præferebatur. Magi proximi patriũ carmen canebant: Magos treceti & sexagintaquinq; iuuenes sequebantur punicis amiculis uelati: diebus totius anni pares numero. qppe persis quoq; in totidẽ dies descriptus eẽ annus. Currum deinde Ioui sacratum albentes uehebant equi: hos eximia magnitudinis equus: quem solis appellabant: sequebatur: Aureæ uirgæ: & albæ uestes regentes equos adornabant: haud pcul erãt uehicula decem multo auro argetoq; celata. Sequebatur hæc equitatus duodecim gẽtium uariis armis & moribus Proximi ibãt: quos persæ imortales uocant ad decem milia: cultus opulentiã barbaræ nõ alios magis honestabat. Illi aureos torques: illi uestẽ auro distictam habebãt: manicatasq; tunicas gẽmis etiã adornatas. Exiguo iteruallo: quos cognatos regis appellãt: decem & quinq; milia hominum. hæc uero turba muliebriter ppe modum culta luxu magisq; decoris armis conspicua erat: diriphoræ uocabantur. proximum his agmen soliti uestẽ accipe regalem. Hi currũ regis anteibãt: quo ipse emi

Gaude
mus iu
gulatur.

Somnia
dari

Darius
Mouet
castra.
Ordo
agminis

nens uehebatur. Vtrunq; currus latus deorum simulacra ex auro argētoq; expressa decorabant: distinguebant interuenientes gēma iugū: ex quo eminebant duo aurea simulacra cubitalia: quorū alterū in alterum belli gerebant effigiem. Inter hæc auream aquilam pēnas extendēti similem sacrauerant. Cultus regis inter oīa luxuria notabatur. Purpureæ tunicæ mediū album intextum erat: Pallam auto distinctam aurei accipiēs: uelut rostris inter se corruerent: adornabāt: & zona aurea muliebriter cinctus Acinacem suspenderat: cui ex gēma erat uagina. Cydarim persæ regium capitū uocabāt īsigne: hoc cerulea fascia albo distincta circuibat: Currū decē milia hastatorum sequebant: hastas argento exornatas: spicula auro præfixa gestabant. Dexterā leuāq; regem ducēti ferme nobilissimi ppinquorum cōmitabant. Horū agmē claudebat triginta milibus peditum: quos equi regis quadringenti sequebant. Interuallo deinde unius stadii matrē Darii Syfigambim currus uehebat: & in alio erat cōiunx. Turba scēminarum reginas commitantium equis uectabantur. Quindecim inde: quas armanaxas appellant: sequebant. In his erant liberi regis: & qui educabant eos: spadonumq; grex haud sane illis genibus uillis. Tū regiæ pellices trecētæ sexaginta uehebantur: & ipse regali cultu ornatuq; post quas pecuniam regis sexcēti muli: & trecēti camelli uehebāt: præsidio sagittariorum psequente. Propinquorum amicorumq; cōiuges huic agmini pximæ: lyxarumq; & calonū greges uehebant. Vltimi erant cum suis quisq; dulcibus: q; cogere agmen: leuiter armati. Contra si quis aciem macedonum intueret: dispar acies erat: equis uirisq; nō aurea non dī colorū veste: sed ferro atq; ære fulgentibus. Agmē & stare paratum & sequi: nec turba: nec sarcinis prægraue: Intentū ad ducis non signum modo: sed etiā nutum. Et castris locus: & exercitū cōmeatus suppetebant. Ergo alexandro in acie milēs nō defuit. Darius tantæ multitudinis rex: loci in quo pugnauit angustiis redactus est ad paucitatem quam in hoste contēperat. Interea Alexander Abistamene cappadociæ præposito lyciam petens cum oībus copiis regionem: quæ castra Cyri appellant: peruenerat. Statio illie habuerat Cyrus: cum aduersum Crœsum in lyciam exercitū duceret. Aberrat ea regio quinquaginta stadia ab aditu: quo Ciliciā intramus: Pylas incolæ dicunt artissimas fauces uel munimenta: quæ manu ponimus naturalī situ imitante. Igitur Arfanes: qui Ciliciæ præerat: reputans qd in initio belli Mēnon suafisset: quoddam salubre consilium sero exequi statuit. Igne ferroq; Ciliciam uastat: ut hosti solitudinē faciat: quicquid usui esse potest: corrumpit: sterile ac nudum solum: quod tueri neq; bat: relicturus. Sed lōge utilius fuit angustias aditus: qui Ciliciam aperit: ualido occupare præsidio: iugūq; opportune itinēri iminens obtinere: unde inultus subeuntē: aut phibere aut opprimere hostem potuisset. Tūc paucis: qui callibus præsiderēt: relictis: retro ipse cōcessit populator terræ: quā populationibus uindicare debuerat. Ergo qui relictū erant proditos se rati: nec aspectum quidem hostis sustinere uoluerunt cum uel pauciores locum obtinere potuissent. Namq; ppetuo iugo montis asperī ac prærupti Ciliciā includitur: quod cū a mare surgat: uelut sinu quodam fluxuq; curuatum rursus altero cornu in diuersum litus excurrit. Per hoc dorsum: qua maxime in trorsum mari cedit: asperī tres aditus & pangusti sunt: quorum uno Ciliciā intrada est: campestris eadē qua urgit ad mare: planiciem eius crebris distinguentibus riuīs. Pirrhamus & Cygnus inclyti amnes fluūt. Cygnus nō spatio aquarum: sed liquore memorabilis: quippe leni tractu e fontibus labens puro solo excipitur. Nec torrētes

Syfigā
bis darii
Mater
Cōiunx
liberi

Acies alexandri

Arfanes
uastat.
ciliciam

Pyrhamus
mus flu.
Cignus
flu.

TERTIVS.

incurrunt: qui placide manantem alueum turbent. Itaque incorruptus idēq; frigidissimus: quippe multa riparum amœnitate inumbratus ubiq; fontibus suis similis in mare euadit: Multa in ea regione monumēta uulgata carminibus uetustis exederat. Mōstrabantur urbium sedes Vrnesh & Cebesti: pontis quoq; specus: & corynthi nemus: ubi crocum gignitur. Cætraq; in quibus nihil præter famam durauerat. Alexander fauces iugi: que pilæ appellant: intrauit. Contemplatus locorum situs nō alias magis dicitur admiratus esse fœlicitatem suā: obrui potuisse uel saxis confitebatur: si fuisset qui subeūtes propellerēt. Iter uix quaternos capiebat armatos. Dorsum montis iminebat uix non angustæ modo: sed plæruncq; præruptæ crebris oberrantibus riuus: qui ex radicibus mōtium manāt. Thracas tamē leuiter armatos præcedere iusserat: scruariq; calles: ne occultus hostis in subeuntes erumperet. Sagittariorum quoq; manibus occupauerat iugum: intētos arcus habebāt: moniti nō inter ip̄os inire: sed præliū. Hoc modo agmen peruenit ad urbem Tarson: cui tūc maxime plæ subiici bāt ignē ne oppulentum oppidum hostis inuaderet. At ille Parmenione ad inhibendū incēdium cum expedita manu præmissio: posteaquam barbaros aduentu suorū fugatos eē cognouit. urbem a se conseruatam intrat: Mediā Cygnus amnis: de quo paulo ante dictum est: interfluit: & tunc æstas erat: cuius calor non aliam magisq; Ciliciæ orā uapore solis accendit: & diē feruidissimū tēpus cœperat puluere ac sudore simul perfusum Regem inuitauit liquor fluminis: ut calidum adhuc corpus ablueret. Itaque ueste deposita in conspectu agminis: decorum quoq; futurum ratus: si ostendisset suis leui ac parabili cultu corporis se esse contentū: descendit in flumen. Vixq; ingressi subito horrore artus rigere cœperunt: pallor deinde fusus ē: & totum p̄p̄modum corpus uitalis calor reliquit. Expiranti similem ministri manu excipiunt: nec satis cōp̄tem mentis in tabernaculum deferunt. Ingens sollicitudo & pœne iā luctus in castris erat. Flentes querebant in tanto impetu cursuq; rerum omnis ætatis ac memoriæ clarissimum regem nō in acie saltē: non ab hoste uictum: sed abluētē aqua corpus ereptum eē & extinctum. Instare Dariū uictorem: anteq̄ uidisset hostem. Sibi easdem terras: quas uictores pagrassent: repetendas: omnia: aut ip̄os aut hostes populatos: puastas solitudines: etiā si nemo insequi uelit: euntes: fame atq; inopia debellari posse. Quē signum daturum fugientibus: quem ausurum Alexandro succedere. Iam ut ad hellepontum fuga penetrarent: classem: qua transeant: quē præparaturum. Rursus in ip̄m regē misericordia uersa illum florem iuuentæ: illam uim animi: eundē regem & cōmilitonē diuellī a se & abrumpi imemores sui querebantur. Inter hæc liberius meare spiritus cœpe. at: alleuabat rex oculos: & paulatim redeunte animo cir cūstantes amicos agnouerat. Laxaq; uis morbi ad hæc solum uidebatur: quia magnitudinē malī sentiebat. Animum autem ægritudo corporis urgebat: quippe Darium quōto die in Ciliciam fore nunciabatur. Vinctum ergo se tradi: & tātā uictoriā eripi sibi e manibus: obicuraq; & ignobili morte in tabernaculo extingui se querebat. Admissiq; amicis pariter & medicis: In quo me: inquit: articulo reꝝ mearum fortuna deprehenderit: cernitis. Strepitum hostilium armorum exaudire mihi uideo: & quilitro intuli bellum: iam prouocor. Darius ergo cum tam superbas litteras scriberet: fortunam meam in consilio habuit: sed nequicquā: si mihi arbitrio meo curari licet. Lēta remedia & legnes medicos non expetunt tempora mea. Vel mori strenue: q̄ tarde conualescere mihi melius est. Proinde liquid opis: liquid artis in medicis ē: sciant me

Alex. intrat cili-
ciam.

Tarson
ci.

Cygnus
flu.

Alex. lā-
gor.

philipp⁹
Alex. me
dicus.

Parmēio
criatur
Philippī

non tam mortis: quam belli remedium querere. Ingentē omnibus incusserat curam tam preceps tameritas eius. Ergo pro se quisq; precari cœpere: ne festinatione periculum augetet: sed esset in potestate medentium. Inexperta remedia haud iniuria ipsis esse suspecta. Cum ad perniciem eius etiam a latere ipsius pecunia sollicitaret hostis: quippe Darius mille talenta interfectori Alexandri daturum se pronuntiarī iusserat. Itaq; ne aufurum quidem quenquam arbitrabantur experiri remedium: quod propter nouitatem posset esse suspectum. Erat inter nobiles medicos e macedonia regem secutus Philippus natione acharnamis fidus admodum regi puero comes & custos salutis datus: non ut regem modo: sed etiam ut alumnum eximia charitate diligebat. Is non preceps se: sed strenuum remedium afferre: tantamq; uim morbi potione meditata leuaturum esse promisit. Nulli promissum eius placebat præter ipsi: cuius periculo pollicebatur. Omnia quippe facilius quam moram perpeti poterat. Arma & acies in oculis erant: & uictoriam in eo positam esse arbitrabatur: si tantum ante signa stare potuisset: id ipsum: quod post diem tertium medicamentum sumpturus esset: Ita enim medicus prædixerat: ægre ferens: Inter hæc a Parmenione ditissimo purpuratorum litteras accipit: quibus ei denuntiabat: ne salutem suam Philippo committeret: mille talentis a Dario: & spe nuptiarum sororis eius esse corruptum. Ingentem animo sollicitudinem litteræ incusserant: & quicquid in utranq; partem: Aut metus: aut spes subiecerat: secreta æstimatione pensabat. Bibere perseuerem: ut si uenum datum fuerit: Ne immerito quidem: quicquid acciderit: euenisse uideatur: Damnum ne medici fidem: In tabernaculo me opprimi patiar: Non. At qui satius est alieno me mori scelere: quam metu meo. Diu animo in diuersa uersato: nulli: quid scriptum esset renuntiat: epistolamq; sigillo annuli sui impressam puluino: Cui incumbebat: subiecit. Inter has cogitationes biduo assumpto: illuxit a medico destinatus dies. Et ille cum poculo: in quo medicamentum diluerat: intrauit. Quo uiso Alexander leuato corpore in cubile: Epistolam a Parmenione missam sinistra manu tenens accepit poculum: & hausit: interitus tum epistolam Philippum legere iubet: nec a uultu legentis mouit oculos: ratus aliquas conscientia notas in ipso ore posse deprehendere. Ille epistola perlecta: plus indignationis quam pauoris ostendit: proiectisq; amiculo & litteris ante lectum. Rex: inquit: Semper quidem spiritus meus ex te pependit: sed nunc uero arbitror sacro & uenerabili ore trahitur. Crimen patricidii: quod mihi obiectum est: tua salus diluct. Seruatus a me uitam mihi dederis. Oro: quæloq; amissoq; metu patere medicamentum concipi uenis. Laxa paulisper animum: quem mihi sollicitudine tempestiua amici sane fideles sed moleste seduli turbant. Non securum modo hæc uox. Sed etiam lætium regem ac plenum bonæ spei fecit. Itaq; si dii: inquit: Philippe tibi permisissent. Quo maxime modo animum uelles experiri meum: alio profecto noluisses. Sed certiozem quam expertus es: ne optasses quidem: hæc epistola accepta: Tamen quod dilueras bibi. Et nunc credo te non minus pro tua fide: quam pro mea salute esse sollicitum. Hæc locutus dextram Philippo offert. Cæterum tanta uis medicaminis fuit: ut quæ secuta sunt: criminationem Parmenionis adiuuerint. Interclusus spiritus arcte meabat: nec Philippus quicquam inexpertum omisit. Ille fomenta corpori admouit: ille torpentem nunc cybi: nunc uini odore excitauit. Atq; ut primum mentis compotem esse sensit: mo-

do matris sororumq; modo tantæ uictoriæ appropinquantis admonere non destitit. Vt uero medicamentum se diffudit in uenas: & sensim toto corpore salubritas percipi potuit; primo animus uigorem suum: deinde corpus quoq; expectatione maturius recuperauit: quippe post tertium diem. quam in hoc statu fuerat: in conspectum militum uenit: nec auidius ipsum regem: quam Philippum intuebatur exercitus profese quisq; dextram eius amplexi grates habebant uelut presentî deo. Namq; haud facile dictum est præter ingenitam illi genti erga reges suos uenerationem: quantum huic quoq; regis uel admirationi dediti fuerint: uel charitate flagrauerint. Iam primū nihil nisi diuina ope aggrediendi uidebatur. Nam cum præsto esset ubiq; fortuna: te meritas in gloriam cesserat: ætas quoq; uix tantis matura rebus sed abunde sufficiens omnia etiam eius opera honestabat: & quæ leuiores haberi solent: plerunq; in re militari grauiora uulgo sunt. Exercitatio corporis inter ipsos cultus habitusq; paululum a priuato abhorrens militaris uigor. quis ille uel ingenii dotibus: uel animi artibus: ut pariter carus ac uenerandus esset: effecerat. At Darius nuntio de aduersa ualitudine eius accepto: celeritate quanta poterat: tam graue agmen ad Euphratem cōtendit. Iunctoq; eo pontibus: quinque tamen diebus traiecit exercitum: Ciliciam occupare festinans. Iamq; Alexander uiribus corporis receptis ad urbem solis peruenerat: cuius potius ducentis talentis nomine multæ exactis: arci præsidium militum imposuit. Vota deinde pro salute suscepta per ludum atq; hostium reddens ostendit quanta fiducia barbaros sperneret. Aesculapio & Mineruæ ludos celebrauit. Spectanti nuntius lætus affertur a licarnasso: perias acie a suis esse superatos: Myndios quoq; & Canyndios: & pleraq; tractus eius suæ facta dictionis. Igitur adito spectaculo ludicro: castrisq; motis: & Pyrrhamo anne ponte iuncto: ad urbem Malō peruenit. Inde adeo alteris castris ad oppidum castabulum. Ibi Parmenio regi occurrit: quem præmiserat ad explorandum iter saltus: per quem ad urbem Ysson nomine penetrandum erat. Atq; ille angustiis eius occupatis: & præsidio modico relicto: Ysson quoq; desertam a barbaris cœperat. Inde progressus deturbatis: qui interiora montium oblidebant: præsidiiis cuncta firmauit. Occupatoq; itinere: sicut paulo ante dictum est: idem & auctor & nuntius uenit. Ysson inde rex copias admouit: ubi consilio habito utq; ne ultra progrediendum foret: an ibi opperiedi essent milites noui: quos ex macedonia aduentare constabant. Parmenio non alium locum prælio aptiorem cecensebat: quippe illic utriusq; regis copias numero futuras pares: cum angustiarum multitudinem non caperent: planitiem ipsis camposq; esse uitandos: ubi circumiri: ubi accipiti acie opprimi possent. Timere ne non uirtute hostium: sed lassitudine sua uincerentur. Perlas recetes inde successuros: si laxius stare potuissent. Facile ratio tam salubris consilii accepta est. Itaq; inter angustias saltus hostem opperiri statuit. Erat in exercitu regis Sifenes perles quondam a prætore ægypti missus ad Philippum: donisq; & omni honore cultus exilium patriâ sede mutauerat. Secutus deinde in Asiam Alexandrum inter fideles socios habebatur: huic epistolam Cretensis miles ob signatam annulo: cuius signum haud sane notum erat: tradidit. Nabarzanes prætor Darii miserat eam: hortabaturq; Sifenem: ut dignum aliquid nobilitate ac moribus suis ederet. Magno id ei apud regem honori fore. Has litteras Sifenes utpote innoxius ad Alexandrum sæpe deferre temptauit. Sed cum tot curis apparatusq; belli regem uidere returgeri aptius subinde tempus expectans suspitionem in iniustelesti consilio præbuit. Namq; epistola

Alex. cō
ualescen
tia.Vrbs so
lis.Pyrrha
mus flu.Sifenes
perles.

Priusq̄ ei redderetur: in manus Alexandri peruenerat: lectamq; eam ignoti annuli si-
 Sillo impresso. Sifeni dari iusserat ad æstimandam fidem barbari. Quia per cō-
 Plures dies non adierat regem: scelesto consilio eam uisus est suppressisse: & in agmi-
 ne a cretensibus haud dubie iussu regis occisus est. Iamq; græci milites quos Etimo-
 des a Farriabazo acceperat: præcipua spes & propemodum unica Alexandri ad Da-
 rium peruenerant. Hi magnopere suadebant: ut retro abiret: spatiofasq; Mesopota-
 miæ cāpos repeteret. Si id consiliū damnaret. at ille diuideret saltem copias innume-
 rabiles: neu sub unū fortunæ ictum totas uires regni cadere pateretur. Minus hoc cō-
 Consiliū
 græcorū
 militum
 siliū regi: quam purpuratis eius displicebat: ancipitem fidem & mercede uanalem
 proditionem imminere: & diuidi non ob aliud copias uelle: quam ut ipsi in diuersa di-
 gressi: si quid cōmissum esset traderent Alexandro. Nihil tutius esse: quam circunda-
 tos eos exercitū toto obrui tælis: documentum non inultræ perfidiæ futuros. At Dari-
 us ut erat sanctus & mitis: se uero tantum facinus negat esse facturum: ut suam secu-
 tos fidem suos milites iubeat trucidari: Quem deinde amplius nationum exterarum
 salutem suam crediturum sibi: si tot militum sanguine imbuisset manus. Neminē sto-
 lidum cōsiliū capite luere debere. De futuros enim qui suaderent: si sualisse pericu-
 lum esset. deniq; ipsos quotidie ad se uocari in cōsiliū iubet: uariasq; sententias di-
 cere: nec tamen melioris fidei haberi qui prudentius suaserit. Itaq; græcis nūtiari iu-
 bet ipm quidem beniuolentiæ illoꝝ gratias agere. Cæterum si retro ire pergat: haud
 dubie regnum hostibus traditurum. Fama bella stare: & eum qui recedat: fugere cre-
 di. Trahendi uero belli insulsam esse rationem. Tantæ enim multitudinē utiq; cū iā
 hyems instaret in regione uasta: & inuicem a suis atq; hoste uexata nō suffectura ali-
 menta: ne diuidi quidē copias posse seruato more maiorum: qui uniuersas uires sem-
 per discrimini bellorum obtulerūt. Et hercule terribilem antea regem & absentia sua
 ad uanā fiduciam elatum: posteaq; aduētare se senserit: cautum pro temerario factū
 detulisse inter angustias saltus ritū ignobilium ferarum: quæ strepitu prætereunti-
 um audito: siluarum latebris se occultauerunt. Iam etiam ualitudinis simulatione fru-
 strati suos milites: sed non amplius ipsum esse passurum detrectare certamen. In illo
 specu: in quem pauidi recessissent: oppressurum esse cunctantes. hæc magnificentius
 Darius i-
 trat Cili-
 ciam
 us iactata quam uerius. Cæterum pecunia omni rebusq; p̄ciosissimis damascū Sy-
 riæ cum modico præsidio militū missis: reliquas copias in Ciliciam duxit: in sequenti-
 bus more patrio agmen coniuge & matre uirgines quoq; cum paruo filio comitabā-
 tur patrem. Forte eadem nocte & Alexander ad fauces: quibus Syria aditur: & dari-
 us ad eum locum: quæ amanicas pylas uocant: peruenit. Nec dubitauere perfa: qn
 Ysion relicta: quam cœperant macedones fugerēt. Nam etiam faucii quidā & inua-
 Concur-
 sus Darii
 & Alexā-
 dri exer-
 cituum.
 lidi: qui agmen non poterant persequi: excepti erant. Quos omnes instinctu purpu-
 ratorum barbara feritate sæuientium præcisīs adductisq; manibus circumduci: ut
 copias suas noscerent: satisq; omnibus spectatis nunciare: quæ uidissent: regi suo
 iussit. Mōis ergo castris superat Pyrrhamum amnem: in tergis: ut credebatur: fu-
 gientium hæsurus. At illi: quorum amputauerat manus: ad castra macedonum
 penetrant. Darium quam maximo cursu possent sequi nunciantes. Vix fides ha-
 bebatur. Itaq; speculatores in maritimas regiones præmissos explorare iubet: ip-
 se ne adesset: an præfectorum aliquis speciem tribuisset uniuersi uenientis exer-
 citus. Sed cum speculatores reuertentur: procul ingens multitudo conspecta est.

TERTIVS

Ignes deinde totis campis collucere cœperunt: omniaq; uelut continenti incendio ardere uisa: cum incondita multitudo maxime propter iumēta laxius tenderet. Itaq; eo ipso loco metari suos castra iusserat: latus quod omni expetiuerat uoto: in illis potissimum angustiis decernendū esse. Cæterum ut solet fieri: cum ultimi discriminis tempus uenerat in sollicitudinē uersa fiducia est. Illam ipsam fortunam: qua aspirāte res tam prospere gesserat: uerebatur: nec iniuria ex iis quæ tribuisset sibi: quāq; mutabilis esset: reputabat. Vnam superesse noctem: quæ tanti discriminis moraretur euentū. Rursum occurrebant maiora periculis premia. Et sicut dubium esset: an uinceret: ita illud utiq; certum esse honeste & cum magna laude moriturum. Itaq; corpora milites curare iussit: ac deinde tertia uigilia instructos & armatos esse. Iple in iugū edimontis ascendit: multisq; collucētibus facibus patrio more sacrificiū diis p̄sidiibus locifecit. Iamq; tertiū: sicut præceptū erat: lignū tuba miles acceperat itineri simul paratus & prælio: strenueq; iussi procedere oriēte luce peruenerunt ad angustias: quas occupare decreuerant. Dariū triginta inde stadia abesse præmissi indicabant. Tūc cōsistere agmē iubet: armisq; ipse sumptis acie ordinabat. Darīo aduentum hostiū pauidi agrestes nuntiauerunt. Vix credenti occurrere etiam: quos ut fugiētes sequebatur. Ergo non mediocris oīum animos formido incefferat: quippe itineri: quā prælio aptiores erant: raptimq; arma capiebant. Sed ipsa festinatio discurrenium: suosq; ad arma uocantium maiorem metum incussit. Alii in iugum montis euaserāt: ut hostiū agmen inde prospicerent: equos pleriq; trānabāt. discors exercitus: nec ad unū intentus imperium uario tumultu cuncta turbauerat. Darius initio montis iugū cū parte copiarū occupare statuit: & a fronte & a tergo circuiturus hostē. Amari quoq; quo dexterum eius cornu tegebatur alios obiecturus: ut undiq; urgeret: præter hæc uiginti milia præmissa cum sagittariorū manu: Pyrrhamum amnem: qui duo agmina interfluebat: trāsire & obicere sese macedonum copiis iusserat. Si id præstare nō possent: retro cedere in montes & occulte circuire ultimos hostium. Cæterum destinata salubriter cum rōne potētiōr fortuna discussit: quippe alii præ metu iperū exequi non audebant: alii frustra exequēbatur: quia ubi partes labant: summa turbatur. Acies autem hoc modo stetit. Nabarzanes equitatu dexterum cornu tuebatur: additis funditorum sagittariorumq; uiginti ferme milibus. In eodem Timodes erat grecis peditibus mercede conductis triginta milibus præpositus: hoc erat haud dubiū robur exercitus par macedonicæ phalāgi acies. In leuo cornu Aristomedes thessalus uiginti milia barbarorū peditum habebat. In subsidiis pugnacissimas locauerat gentes. Ipsum regem i eodem cornu dimicaturum tria milia delectorum equitum astuta corporis custodia: & pedestris acies. xl. milia sequebatur. Hircani deinde Mediq; equites his proximi cæterarū gentium ultra eos dextera leuaq; depositi. Hoc agmen sicut dictum est: instructum sex milia iaculatorum funditorumq; antecedebat. Quicquid in illis angustiis adiri poterat: impleuerāt copiaz: cornuaq; hinc a iugo: illinc a mari stabant: uxorem matremq; regis & alium foeminarum gregem in medium agmē acceperant. Alexander phalangem: qua nihil apud macedonas ualidus erat: in frōte cōstituit. Dexterum cornu Micanor parmenionis filius tuebatur: huic pximi stabant aciei alexandri Conos: & pdicas: & meleager: & ptolemæus: & amnytas sui qsq; agminis duces. In leuo: quod ad mare pertinebat: Craterus & Parmenio erāt. Sed Craterus parmenioniparere iussus. Eqtes ab utroq; cornu locati: Dexterū macedones thessalis adiūcti:

Alex. in-
struit aci-
em

Darius
ordinat.
exercitū

Figura
aciei Da-
rii.

Figura
aciei alex-

leuum pelopōneses tuebantur. Ante hanc aciem posuerant funditorum manum : sagittariis admixtis. Thraces quoq; & cretenses ante agmē ibant & ipsi leuiter armati. At iis: qui præmissi a Dario iugū montis insederāt: agrianos opposuit ex græcia nuper aduectos. Parmenioni autem præceperat: ut quantum posset: agmen ad mare extēderet: quo longius abesset montibus: quos occupauerant barbari. At illi neq; obstare uenientibus: nec circuire prætergressos ausi: fundatorū maxime aspectu pfugerant territi. Ea; res tutum Alexandro agminis latus: qđ ne superne incesseret: timuerat: præstitit: triginta & duo armatorū ordines ibant: neq; enim latius extendi aciem patiebantur angustia. Paulatim deinde se laxare: & sinus montiū & maius spacium aperire cœperāt: ita ut nō pedes solum pluribus ordinibus icedere: sed etiam a laterib; circūfundī posset equitatus. Iam in conspectu sed extra tæli iactum utraq; acies erat: cū priores per læ inconditum & trucem iustulere clamorem. Redditur & macedonib; maior exercitus impar numero iugis montium uastiq; salubus repercussus: quippe semp circūiecta nemora petraq; quantumcunq; acceperē uocē multiplicato sono referunt. Alexāder ante prima signa ibat: idētidem manu suos inhibens: ne suspensi acrius ob nimia festinationē cōcitato spiritu capefferent bellū. Cūq; agmen obequitarēt uaria oratione: ut cuiusq; animis aptum erat: miles alloquebatur. Macedones tot bellorū in europa uictores ad subigendam asiam atq; ultima orientis non ipsius magis q̄ suo ductu pfecti iueterata uirtutis admon. bātur. Illos terrarū orbis liberatores emersosq; olim Herculis & liberi patris terminos nō per sis modo: sed et oibus gentibus imposituros iugum. Macedonū copias bactra & indos fore: minima esse: quæ nunc intuerentur: sed oia uictoria parari. Non præruptis petris illyricorum & thraciaz faxis sterilem laborem fore: spolia totius orientis offerri. Vix gladio futurū opus. Totam aciem suo pauore fluctuantē umbonibus posse ppelli. Victor ad hæc atheniensiu Philippus pater inuocabatur: domitæq; nuper boetiaz & urbis in ea nobilissimæ ad solū diratæ spēs representabatur animis: iam Granicū amnē: iam tot urbes aut expugnatas aut in fidē acceptas: omniaq; quæ post tergum erāt strata: & pedib; ipsorum subiecta memorabat. Cum adierat græcos: admonebat ab iis gēibus illata græcia bella. Darii prius: deinde Xerxis insolentiaz aquā ipsam terramq; populantium: ut neq; fontium haustum: nec solitos cibos relinquerēt: dedita eis tēpla ruinis & ignibus esse deleta. Urbes eorum expugnatas: fœdera humani diuiniqu; iuris uiolata referēbat. Illyricos uero & thracas rapto uiuere assuetos acie hostium auro purpuraq; fulgentē intueri iubebat prædā nō arma gestantē. Irent & imbellibus fœminis aurū uiri eriperēt. Aspera montiū suorū iuga nudosq; calles & ppetuo rigentes gelu ditib; perlarū campis agrisq; mutaret. Iam ad tæli iactum peruenerāt: cum perlarum equites ferociter in leuum cornu hostium inuecti sunt: quippe Darius equestri plio discernere optabat: Phalangem macedonici exercitus robur esse coniectans. Iaq; etiam dextrum Alexandri cornu circuibatur: quod ubi Macedo conspexit: duabus alis equitum ad iugum montis iussis subsistere: cæteros in mediū belli discrimen strenue trāfert. Subductis deinde ex acie thessalis equitibus præfectum eorum occulte circuire tergum suorum iubet. Parmenioniq; coniugit: & quod is impasset: impigre obsequi. Iamq; ipsi in medium perlarum undiq; circumfusi egregie tuebantur: sed conserui & quasi coherentes tæla uibrare non poterant. Simul ut erant emissa in eosdem concurrentia implicabantur: leuiq; & uario ictu pauca in hostem: plura in humum innoxia

Cōgres-
sus exer-
cituum.

Oratio
Alexan-
dri ad su-
os.

Initiū pu-
gnæ.

cadebant. Ergo comminus pugnam coacti conferere: gladios impigre stringunt. Tum
 uero multum sanguinis fufum est: duæ quippe acies ita cohaerebāt: ut armis arma pul
 sarent: mucrones in ora dirigebant: non timido: non ignauo cessare tum licuit collato pe
 de quasi singuli inter se dimicarent: in eodem uestigio stabant. donec uincendo locum
 sibi facerent. Tum demum ergo promouebant gradum: cum hostem^{us} prostrauerant.
 At illos nouus excipiebat a iuersus fatigatos: nec uulnerati: ut alias solent: acie poterant
 excedere: cum hostis instaret a fronte: a tergo sui urgerent. Alexander non ducis magis
 quam militis munera exequabatur. opimum decus caeso rege expetens: quippe Darius
 curru sublimis eminebat: & suis ad se tuendum & hostibus ad incessendum ingens in
 citamentum. Ergo frater eius Oxatres cum Alexandrum instare ei cerneret: equites:
 quibus præerat ante ipsum currum regis obiecit: armis & robore corporis multum su
 per ceteros eminens: animo uero & pietate in paucissimis. Illo utiq; prælio clarus alios
 improuide instantes prostrauit: alios in fugam auertit. At macedones ut circa regem
 erant mutua adhortatione firmati. cum ipso in equitū agmen irrumpunt. Tum uero si
 milis ruinae strages erat. Circa currum Darii iacebant nobilissimi duces ante oculos re
 gis egregia morte defuncti: omnes in ora proni sicut dimicantes procubuerant aduerso
 corpore uulneribus acceptis. Inter hos Aticies: & Trountes: & Sathaces prætor ægy
 pti magnorum exercituum præfecti noscitantur: circa eos cumulara erat peditum eq
 uumq; obscurior turba. Macedonum quoq; non quidem multi sed promptissimi tamen
 caesi sunt. Inter quos Alexandri dexterum femur leuiter mucro perstrictum est. Iamq; Alexan
 der uul
 neratur.
 qui Darium uehebant equi confossi hastis & dolore efferati iugum quatere & regem cur
 ru excutere cœperant. Cum ille ueritus ne uiuus ueniret in hostium potestatem: desilit
 & in equum: qui ad hoc sequebatur: impositus. Insignibus quoq; imperii ne fuga pro
 derent indecore abiecit. Tum uero ceteri dissipantur metu: & quæ cuiq; patebat: ad fuga
 Darii fu
 gam uia erumpunt: arma iacientes: quæ paulo ante ad uitelam corporum sumperant:
 adeo pauor etiam auxilia formidabat. Instabat fugientibus eques a Parmenione missus
 & forte in id cornu omnes fuga abstulerat. At in dextero per læ thessalos equites uæhe
 menter urgebant. Iamq; una ala ipso impetu pculcata erat: cū thessali strenue circū actis
 equis dilapsi rursus in prælium redeunt: sparsosq; & incompósitos uictoriæ fiducia bar
 baros ingenti cæde prosternunt. Equi pariter equitesq; persarum serie laminarum ob id
 genus graues: agmen quod celeritate maxime constat: ægre moliebantur: quippe in cir
 cumagendis equis suis thessali multos occupauerant. Hac tam prospera pugna nun
 ciata Alexander non ante ausus persequi Barbaros: utrinque iam uictor instare fugien
 tibus cœpit. Haud amplius regem quam mille equites sequebantur cum ingens multi
 tudo hostium caderet. Sed quis aut in uictoria: aut in fuga copias numerat: Agebantur
 ergo a tam paucis pecorum modo: & idem metus: qui cogebat fugere: fugientes mo
 rabatur. At græci: qui in darii partibus steterant Amynta duce: prætor hic Alexan
 der uul
 deri fuit nunc transfuga: abrupti a cæteris: Haud sane fugientibus similes euaserant. ta dux.
 Barbari longe diuersam fugam intenderunt: alii qua rectum iter in persidem ducebat:
 quidam circuitus rupis saltusq; montium occultos petiuere: pauci castra. Darii. Sed Castr
 iam illa quoq; hostis uictor intrauerat: omni quidem opulentia ditia. Ingens aurum darii ca
 gentiq; pondus non belli: sed luxuriæ apparatus diripuerant milites. Cumq; plus ra
 perent: passim strata erant itinera uilioribus sarcinis: quas in cōparatione meliorū aua
 ritia cōtempserat. Iamq; ad scēminas puentum erat: quibus; quo chariora ornamēta sunt

uolētius detrahebantur: nec corporibus quidem uis ac libido parcebat. Omnia plāctu tumultuq; prout cuiq; fortuna erat: castra repleuerant: nec ulla facies malī deerat: cū p oēs ordines atatesq; uictoris crudelitas ac licētia uacaretur. Tunc uero impotēs fortunæ species conspici potuit: cū ii: qui tum Dario tabernaculū exornauerāt omni luxu & opulentia instructū: eadē illa Alexandro quasi ueteri domino referuabant. Nanq; id solum intactum omiserant milites: ita tradito more: ut uictorē uicti regis tabernaculo excipient

Mater & coniunx. Sed oīum oculos animosq; in semet conuerterant captiuæ marer coniunxq; Darii. Illa non maiestate solum. sed etiā ætate uenerabilis: hæc formæ pulchritudine; nec illa quidē sorte corrupta acceperat in sinū filium nōdum sextū ætatis annū egressum in spem tantæ fortunæ: q̄: iam paulo ante pater eius amiserat: genitum. At in gremio anūs auix iacebant adultæ uirgines duæ: non suo tantū: sed illius mæiore etiam confectæ. Ingens circa eam nobiliū sceminarum turba cōstiterat: laceratis crinibus: abscisq; ueste; pristini decoris immemores: reginas dominasq; ueteres quondā: tunc alienis nominibus inuocantes. Illæ suæ calamitatis oblitæ in utroq; cornu Darius stetit: quæ fortuna discriminis fuisset requirebant. Negabant se captas: si uiueret rex. Sed illum equos subinde mutantem longius fuga abstulerat. In acie autem cæsa sunt persarum peditum centum milia: decem uero milia interfecta equitū. At ex parte Alexandri quattuor & quingenti fau

Hostiū calorū numer⁹ cii fuere: triginta omnino & duo ex peditibus desiderati sunt: Equitū centū quinquaginta interfecti. Tantulo impendio ingens uictoria stetit. Rex: qui diu Darium persequendo fatigatus erat: posteaq; & nox apparebat: & eum insequēdi spes non erat: in castra paulo ante a suis capta puenit. Inuitari deinde amicos: q̄bus maxime assueuerat: iussit: qui p

pe summa duntaxat cutis in scemore pstricta non phibeat interesse conuiuio: cum repente e proximo tabernaculo lugubris clamor barbaro ululatu planctuq; pmixtus epulantes conterruit. Cohors quoq; quæ excubabat ad tabernaculum regis: uerita ne maioris motus principiu esset: armare se cœperat. Causa pauoris subiti fuit: quod mater uxorq; Darii cum captiuis mulieribus nobilibus regem: quem interfectum esse credebant: ingenti gemitu eiulatuq; deslebant. Vnus nanq; e captiuis spadonibus: qui forte ante ip sarum tabernaculū steterat: amiculū: quod Darius: sicut paulo ante dictum est: ne cultu proderetur: abiecerat: in manibus eius: qui reptum ferebat: agnouit: ratusq; interfecto detractum esse: falsum nunciū mortis eius attulerat. Hoc mulierum errore comperto

Alexandri clemētia. Alexander fortunæ Darii & pietati earū lachrymasse fertur. Ac prius Mithrenem: qui sarcos prodiderat: peritum pscicæ linguæ: ire ad consolandas eas iusserat. Veritus deinde ne pditor captiuarum iram doloremq; grauaret: Leonatum ex purpuratis suis misit: iussum indicare falso lamentarii eas: darium uiuum. Ille cum paucis armigeris in tabernaculum: in quo captiuæ erant: puenit: missumq; a rege se nunciare iubet. At ii: qui in uestibulo erant: ut armatos cōspexere: rati actum esse de dominis: in tabernaculum currunt: uociferantes ad esse supremam horam: missosq; qui occiderent captas. Itaq; ut quæ nec prohibere: nec admittere auderent: nullo responso dato tacite opperiebantur uictoris arbitrium. Leonatus expectato diu: qui se intromitteret: posteaquam nemo prodite audebat: relictis in uestibulo satellitibus: intrat in tabernaculum. Ea ipsa res turbauerat sceminas: quod irrupisse non admissus uidebatur. Itaque mater & coniunx prouolutæ ad pedes orare cœperunt: Vt priusquam interficerentur: Darii corpus ipsius patrio more sepelire permitteret: sanctas supremo in regem officio se impigre morituras Leonatus & uiuere Darium: & ipsas nō incolumes modo: sed etiam apparatu pristinae fortunæ regi

TER TIVS.

nas fore. Tum mater Darii alleuari se passa est. Alexander postera die cum cura se-
 pultis militibus: quorum corpora inuenerat: Persarum quoq; nobilissimis eundem
 honorem haberi iubet: matricq; Darii permittit: quos uellet: patrio more sepeliret. Il-
 la paucos arta propinquitate coniunctos pro habitu presentis fortunæ humari ius-
 sit: apparatus funerum: quo per se suprema officia celebrarent: inuidiosum fore exi-
 stimans: cum uictores haud prætiöse cremarentur. Itaq; iustis defunctorum corpo-
 ribus solutis ex: quibus præmittit ad captiuas: qui nuntiarent ipsum uenire: Inhibitaq;
 comitantium turba tabernaculum cum Ephestione intrat. Is longe omnium amico-
 rum carissimus erat regi: cum ipso pariter educatus: secretorum omnium arbiter: libe-
 ratis quoq; in admonendo eo non alius ius habebat: quod tamē ita usurpabat: ut ma-
 gis a rege permissum q̄ uendicatum ab eo uideret. Et sicut ætate par erat regi: ita cor-
 poris habitu præstabat. Ergo reginæ illum regem esse ratæ: suo more ueneratæ sunt.
 Inde ex spadonibus captiuus: quis Alexander esset: monstrantibus: Sísígambis aduo-
 luta est pedibus eius: ignorationem nūq̄ antea uisi regis excusans. Quam manu al-
 leuans rex non errasti: inquit: mater. Nam & hic Alexander est. Equidem si hac con-
 tinentia animi ad ultimum uitæ perieuerare potuisset: fœliciores fuisse credere quā
 uisus est esse: cum liberi patris imitaretur triumphum ab helleponto usq; ad ocea-
 num omnes gentes uictoria emensus: si uicisset profecto superbiam atq; iram mala i-
 uicta: si abstinuisset inter epulas cadibus amicorū: egregiosq; bello uiros & tot genti-
 um secum domitores in dicta causa ueritus esset occidere. Sed nondū fortuna se ani-
 mo eius superfuderat. Ita orientem tam moderate & prudenter tulit: ad ultimum ma-
 gnitudinem eius non cœpit: tum quidem ita se gessit: ut omnes ante eum reges & cō-
 tinentia & clæmentia uincerent. Virgines reginas excellentis formæ tam sancte ha-
 buit: quā si eodem tempore quo ipse parente genitæ forent. Coniugem eiusdem quā
 nulla ætatis suæ pulchritudine corporis uicit: adeo ipse nō uiolauit: ut summam adhi-
 buerit curam: ne quis captiuo corpori illuderet. Omnē cultum reddi fœminis iussit
 nec quicq̄ ex pristinæ fortunæ magnificētia captiuus præter fiduciam defuit. Itaq; Si-
 sigambis rex inquit mereris: ut ea precemur tibi: quæ Dario nostro quondam preca-
 tæ sumus: & ut uideo dignus es: qui tatum regem non fœlicitate solum: sed etiā æqui-
 tate superaueris. Tu quidem matrem me & reginam uocas: sed ego me tuam famu-
 lam esse confiteor. Et p̄teritæ fortunæ fastidium capio: & presentis iugū pati possū.
 Tua interest quantum in nos licuerit: si id potius clæmentia quā sæuitia ius esse testa-
 tum: Rex bonum animū habere eas iussit. Darii deinde filiū collo suo admouit. Atq;
 nil ille conspectu tunc primū a se uisi conterritus: ceruicem eius manibus amplecti-
 tur. Motus ergo rex constantia pueri Ephestionem intuens quam uellem: inquit: Da-
 rius aliquid ex hac indole hausisset. Tum tabernaculo egressus tribus aris i ripa pyr-
 rhani amnis Ioui atq; Herculi Mineruæq; sacratis Syriā petit: Damascum: ubi re-
 gis gaza erat: Parmenione p̄missio. Atq; cum p̄cessisse Darii satrapem comperisset: tit.
 Verius ne paucitas suorum sperneretur: accersere maiore manum statuit. Sed forte
 inexploratores ab eo p̄missos incidit natiōe Mardus: qui ad Parmenionem perdu-
 ctus litteras ad Alexandrum a præfecto Damasci missas tradit ei: nec dubitare eum ad Par-
 quin omnem regiam suppell. ctilem cum pecuniā traderet: adiecit. Parmenio aduer-
 sari eo iusso litteras aperit: in quibus erat scriptū ut mature Alexander aliquem ex duci-
 bus suis mitteret cum manu exigua. Itaq; re cognita Mardū datis comitibus a d pro-

Cadaue-
 ra hostiū
 sepeliri
 iussit Ale-
 xander

ephestiō

Sísígam-
 bis darii
 mater.

Alexan-
 dri conti-
 nentia.

Alex. Sy-
 riam pe-
 tit.

Mardus
 Parmenionē
 uenit.

dito em remittit. Ille e manibus custodientiu lapsus damascu ante lucem intrat. Tur
 bauerat ea res Parmenionis animu insidias timentis & ignotu iter sine duce non au
 debat ingredi. Felicitati tamen regis sui confusus agrestes: qui duces itineris essent: ex
 cipi iussit: quibus celeriter repertis quarto die ad urbem puenit: iam metuente prae
 fecto. ne sibi fides habita non esset. Igitur quasi parum munimentis oppidi fidens ante
 solis ortum pecuniam regiam: quam gazam persae uocant: cum praetiosissimis rerum
 efferi iubet: fugam simulans re uera ut praedam hosti offerret. Multa milia uirorum
 foeminarumq; excedentem oppido sequebantur: omnibus miserabilis turba praeter eu
 cuius fidei commissa fuerat: quippe quo maior proditoris merces foret: obice hosti
 parabat gratiorem omni pecunia praedam nobiles uiros praetorum Darii coniuges li
 berosq; praeter hos urbium graecarum legatos: quos Darius uelut in arce tutissima i
 proditoris reliquerat manibus: Gamgabas persae uocant humeris onera portantes. Ii
 cum frigus tollerare non possent: quippe & procella subito niuem effuderat: & hum
 rigebat gelu: tum astrictas uestes: quas cum pecunia portabant: auro & purpura insi
 gnes induunt: nullo prohibere auso: cum fortuna regis etiam humillimis in ipm lice
 tiam feceret. Praebere ergo Parmenioni non spernendi agminis speciem: qui intetio
 re cura suos quasi ad iustum praedium paucis adhortatus equis calcaria subdere iubet
 & acri impetu in hostem inuehi. At illi qui sub oneribus erant omis: per metum ca
 lis fuga: pessunt fugam. Armati quoq; qui eos persequabantur: eodem metu arma iactare: ac
 & capti uitas. nota diuertacula petere coeperunt. Praefectus quasi & ipse contritus simulans cun
 cta pauore compleuerat. Iacebant totis campis opes regia. Illa pecunia stipendio in
 genti militum praeparata. Ille cultus tot nobilium uirorum: tot illustrium foeminae
 aurea uasa: aurei frani: tabernacula regali magnificetia ornata. Vehicula quoq; a su
 is destituta ingentis opulentiae plena: facies etiam praedantibus tristis: si qua res auari
 ciam moraretur: quippe tot annorum incredibili & fidem excedente fortuna cumula
 ta: tunc alia stirpibus lacerata alia in caenum demersa eruebant: non sufficiebant pra
 dantium manus praedae. Iamq; etiam ad eos: qui primi fugerant: uentum erat. Fee
 minae pluraq; paruos trahentes liberos ibant: inter quas tres suere uirgines Occhi
 Occhi re gis filia: qui ante Darium regnauerat filiae olim quidem ex fastigio paterna rerum mutatione
 & uxor detractae: sed tum sortem earum crudelius aggrauante natura. In eodem grege uxor
 quoq; eiusdem Occhi fuit: Oxatresq; frater: hic erat Darii filia & coniunx Artabazi
 principis purpuratorum: & filius: cui Ilioneo fuit nome. Pharnabazi quoq; cui sum
 mum imperium maritimae ora rex dederat: uxor cum filio excepta est. Mentoris fi
 liae tres: ac nobilissimi duces Memnonis coiunx & filius. Vixq; ulla domus purpura
 ti fuit tantae cladis expers: Lacedaemoni quoq; & athenienses erant societatis fide uio
 lata persas secuti. Aristogiton dropides & leuertes inter athenienses genere fama; lo
 ge clarissimi. Lacedaemoui Perisippus & Onomastorides cum Omaio & Calicratide
 ii quoq; domi nobiles. Summa pecuniae signata fuit talentorum duo milia & sexagi
 ta facile argenti pondus: quingenta aequabat. Praeterea xxx. milia hominum cum ie
 ptem milibus iumentorum dorso onera portantium capta sunt. Caeteri dii tanta for
 tunae proditorum sepulturae celeriter debita poena persecuti sunt. Nanq; unus e concu
 is eius credo regis uicem etiam in illa sorte reueritus: interfecti proditoris caput ad
 Darium tulit (opportunum solatium prodito) quippe & ultus inimicum erat: & no
 dum in omnium animis memoriam maiestatis suae exoleuisse cernebat.

Q VARTVS

Q. CVRTII DE REBVS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS

MACEDONVM LIBER Q VARTVS.

ARIVS Tanti modo exercitus rex: qui triumphantis magis quam dimicantis more curru sublimis inierat praelium: per loca: quae prope immensis agminibus compleuerat. iam inania & ingenti solitudine uasta fugiebat pauci regem sequebantur: nam nec eodem omnes fugam intenderant: & deficientibus equis cursum eorum: quos subinde mutabat

aequare non poterant. Vnchas deinde peruenit: ubi excepere eum graecorum quattuor milia: cum quibus ad Euphratem contendit: id demum credens fore ipsius: quod celeritate praeripere potuisset. At Alexander Parmenionem: per quem apud damascum recepta erat praeda: iussum eam ipsam & captiuos diligentem asseruare custodia: Syria: quam celem uocant: praefecit: Nouum imperium Syri nondum belli cladibus satis domiti

aspiciantur: sed celeriter subacti obedienter imperata fecerunt. Nardus quoque insula deditur regi. Maritimam tamen oram & pluraque longius etiam a mari recedentia rex eius insula Strato possidebat: quo in fidem accepto castra mouit ad urbem Marathon. Ibi illi litterae a Dario redduntur: quibus ut superbe scriptis ueraciter offensus est. Praecipue eum mouit: quod darius sibi regis titulum nec eundem Alexandri nomini ascripserat. Postulabat autem magis quam petebat: ut accepta pecunia quantumcunque tota Macedonia caperetur: mater sibi ac coniugem liberisque restitueret. De regno aequo: si uellet: Marte contentus: Si saniora consilia tandem pati potuisset: contentus patrio cederet alieni imperii finibus: socius amicusque esset: in ea se fide & dare paratum & accipere. Contra Alexander in hunc maxime modum rescripsit. Rex Alexander Dario. Celes: cuius nomen sum

psisti: Darius graecos: qui oram hellepontis tenent coloniasque graecorum: Ionias omni clade uastauit: cum magnodeinde exercitu mare traiecit: illato Macedoniae & graeciae bello. Rursus rex Xerxes gentis eiusdem ad oppugnandos nos cum immanium

barbarorum copiis uenit: qui nauali praelio uictus. Mardonium tamen reliquit in graecia: ut absens quoque popularetur urbes: agros ureret. Philippum uero parentem meum quis ignorat ab his interfectum esse: quos ingentis pecuniae spe sollicitauerant uestris. Impia enim bella suscipitis: & cum habeatis arma: licitamini hostium capita: sicut ut proximi

metalentis mille tantum exercitus rex percussorem in me emere uoluisti. Repello igitur bellum: non infero. Et diis quoque pro meliora statibus causa magnam partem Asiae in ditionem redegi meam: te ipsum acie uicini: quem & si nihil a me impetrare oportebat quod petieras: utpote qui ne belli quidem in me iura seruaueris: tamen si ueneris supplex: & matrem: & coniugem: & liberos sine praetio receptusque committo. Et uincere & consolare uictis scio. Qui si te nobis committere times: dabimus fide impune uenturum. De caetero cum mihi scribes: memento non solum regi te: sed et tuo scribere. Ad hanc perferendam Therippus missus in phoenicem deinde descendit: & oppidum Biblio traditum recepit. Inde ad Sydonam uentum est: urbem uetustate famaque conditorum inclitam. Regnabat in ea Strato Dario opibus adiutus: sed quia ditionem magis popularium: quam sua iponte fecerat regno uisus indignus. Ephestionique commissum: ut quem eo fastigio Sidones dignissimum arbitrentur: constitueret regem. Erant Ephestioni hospites Dario inter suos iuuenes: qui facta ipsis potestate regnandi: negauerunt quem patrio more in id fastigium recipi nisi regia stirpe ortum. Admiratus Ephestion magnitudinem animi sper

uenus. quod alii per ignes ferrumque peteret: Vos quidem facti uirtute: inquit: estote:

Nardus insula

Litterae dario alexandro reddita.

Alexandri litterae ad darium.

Sydon

qui primū intellexistis quāto maius esset regnū fastidire q̄ acciperē. Ceterū date aliquē
 regiæ stirpis: qui meminerit a uobis acceptū habere se regnū. At illi: cū mulos immi-
 nere tātæ spei cernerēt singulis amicorū Alexandri ob nimiam regni cupiditatē adulan-
 tibus: statuunt neminē esse potiorē: q̄ Abdolominū quendā longa quidē cognatione
 stirpi regiæ annexum: sed ob inopiā suburbanū ortum exigua colentē stipe. Causa ei
 paupertatis sicut plerisq; probitas erat: intentusq; ope diurno strepitū armorum: q̄ totā
 Asiam cōcusserat: non exaudiebat. Subito deinde: de quibus antedictū est: cū regiæ ue-
 stis insignibus ortū intrant: quē forte steriles herbas eligens Abdolominus repurga-
 bat. Tūc rege eo saluto: Alter ex his habitus: inquit: quē cernis in meis manibus cum
 isto squallore pmutandū tibi ē. Ablue corpus illuue: æternisq; sordibus squalidū. Ca-
 pe regis animū: & in eā fortunā: quam dignus es: istā continentīā pfert. Et cū in re-
 gali solio residebis: uitæ necisq; omnium ciuium dominus: caue: obliuiscaris huius: in
 quo accipis regnū: imo hercule: propter quē sōnio similis res Abdolomino uidebat.
 Interdum satis ne sani essent: q̄ tam proterue sibi illuderent: percūctabat. Sed ut cun-
 ctanti squalor ablutus est: & inuenta uestis purpura auroq; distincta: & fides a iurati-
 bus facta: sero iam rex iisdē comitātibus in regiā puenit. Fama: ut solet: strenue totas
 urbes discurret: aliorū studium: aliorum indignatio eminebat: Diuissimus q̄sq; humi-
 litatē inopiāq; eius apud amicos Alexandri criminabant. Admitti cum rex p̄tinus ius-
 sit: diuq; cōtemplatus: corporis inq; habitus famæ generis nō repugnat: sed libet sci-
 re copiā: qua patiētia tuleris. Tum ille utinam: inquit: eodē animo regnū pati possim
 Hæc man⁹ suffecere desyderio meo: nihil habētī nihil de fuit. Magnæ idolis speciē ex
 hoc sermōe Abdolominī cœpit. Itaq; nō stratonis modo regiā supellectilem attribui
 ei iussit: sed plaraq; et explicita præda: regionē quoq; urbi appositam dicioni eius adie-
 cit. Interea Amyntas: quē ad perfas ab Alexādro trās fugisse diximus: cū quattuor mi-
 libus græcorum ipsum ex acie p̄secutis fuga tripolim puenit. Inde in naues militibus
 impositis Cyprū transmisit: & cū in illo statu rerū id quencq; quod occupasset: habi-
 turū arbitaret̄ uelut certo iure possessum: ægyptū petere decreuit utriq; regi hostis
 & semp̄ ex ancipiti mutatione tēporum p̄dens: hortatusq; milites ad sp̄e tantæ rei do-
 cet Saracem prætorē ægypti cecidisse i acie: p̄sarum p̄sidium & sine duce esse & inua-
 lidū. Aegyptios semp̄ prætoribus eorū infensos p̄ sociis ipsos nō p̄ hostibus æstima-
 turos. Oīa experiri necessitas cogebat: quippe cū primas spes fortuna destituit: futu-
 ra p̄sentibus uident̄ esse potiora: Igit̄ conclamant duceret: quo uideret̄. Atq; ille utē-
 dū animis dum spe clarēt ratus: ad pelusii ostium penetrat: simulās a Dario se esse p̄-
 missum. Potius ergo pelusii Memphin copias pmouit: ad cuius famā ægypti uana
 gēs & nouādis aquā gerēdis aptior rebus ex suis quisq; uicis urbibusq; ad hoc ipsum
 concurrūt ad delēda p̄sidia p̄sarum qui territi tamen spem obtinēdi ægyptum non
 amiserunt: Sed eos Amyntas prælio superatos in urbem compellit: castrisq; positus
 uictores ad populandos agros eduxit: ac uelut in medio positus diūs hostiū cūcta age-
 bantur. Itaq; Mazeces quanq̄ infœlici prælio suorum animos territos esse cognoue-
 rat: tamē palantes & uictoriæ fiducia incautos ostentās ppulit: ne dubitarent ex urbe
 erumpere: & res amissas recuperare. Id cōsiliū nō ratione prudentius: quā euentu
 fœlicius fuit. Ad unum omnes cum ipso duce occisi sūt. Has p̄enas Amyntas utriq;
 regi dedit: nihilo magis ei: ad quem transfugerat: fidus: q̄ illi quem deseruerat. Dariū
 prætores: qui prælio apud Vsson superauerant: cum omni manu: qua fugientes se-
 cuta erat: assumpta etiam cappadocum & paphlagonū iuuetute lydiam recuperare
 temptabant. antigonus prætor alexandri lydiæ præerat: qui quanquam plarolq; mi-

abdolo-
mius rex
cōstituit

Nihil ha-
bētī nihil
defuit
amyntæ
fuga.

amyntæ.
mors.

licum ex præsiidiis ad regem dimiserat: tamen barbaris spretis in aciem suos eduxit. Eadem illic quoque fortuna prælium fuit: tribus præliis alia atque alia regione commissis præfunduntur. Eodem tempore classis Macedonum ex græcia accita Aristomenem: qui ad helleponticam recuperandam a Dario erat missus: captis eius aut euerfis nauibus superat. A milesiis deinde Pharnabazus præfectus perlicæ classis pecunia exacta: & præsidio in urbem Chium introducto centum nauibus Andrum: & inde Syphenum petiit: is quoque insulas præsiidis occupat: pecunia mulstat. Magnitudo belli quod ab opulentissimis Europæ Asiæque regibus in spem totius orbis occupandi gerebatur: græciæ quoque & cretæ arma commouerat. Agis lacedæmoniorum rex octo milibus græcorum: qui ex Cilicia profugi domos repeuerant: contractis: bellum Antipatro macedoniæ præfecto mouebatur. Creteneses has aut illas partes secuti nunc spartanorum: nunc Macedonum præsiidiis occupabatur. Sed leuiores inter illos fuere discrimina: unum certamen: ex quo cætera pendebant: intente fortuna. Iam tota Syria iam phœnices quoque excepta tyro Macedonum erant: habebatque rex castra in conuienti a quo urbem angustum fretum dirimit. Tyrus & claritate & magnitudine ante omnes urbes Syriæ phœnicisque memorabilis: facilius societatem Alexandri acceptura uidebatur: quam imperium. Coronam igitur auream legati donum afferebant: comætasque large & hospitaliter ex oppido adduxerant. Ille dona ut ab amicis accipere iussit: benignèque legatos allocutus herculi: quem præcipue Tyri colerent: sacrificare uelle se dixit. Macedonum reges credere ab illo deo ipso genus ducere: se uero ut id sciret et à oraculo monitum. Legati respondent esse templum herculis extra urbem in ea sedem quam paletron ipsi uocant. Ibi regem deo sacrum ritè facturum. Non tenuit iram Alexander: cuius alioquin potens non erat. Itaque uos quidem inquit fiducia loci: quod insulam incolitis: pedestrem hunc exercitum spernitis: sed breui ostendam in conuentione uos esse. Proinde sciatis me licet aut intraturum urbem: aut oppugnaturum. Cum hoc responso dimissos monere amici cœperunt: ut regem: quem Syria: quem phœnix receperat: ipsi quoque urbem intrare paterentur. At illi loco satis si obsidionem ferred. creuerunt: namque urbem a continenti quattuor stadiorum fretum diuidit africo maxime obiectum: crebros ex alto fluctus in litus euoluens: nec accipiendo opem: quo macedones continenti insulam iungere parabant: quicquam magis quam ille uentus obstabat: quippe uix lenis: & tranquillo mari molles agi possunt. Africus uero prima quæque congesta pulsu illius mari subruit: nec ulla tam firma molles est. quam non excedant undæ: & perennis operum manantes: & ubi acrior flatus extitit summi operis fastigio superflua. Præter hanc difficultatem haud minor alia erat: muros turreisque urbis præalium mare ambiebat. Non tormenta nisi e nauibus procul excussa emitti: non scalamœnibus applicari poterant. Præcepit saluum murum pedestre interceptum iter naues nec habebat rex: & si admouisset: pendentes & instabiles missilibus arceri poterant. Inter quæ haud parua dictu res Tyriorum fiduciam accendit. Carthaginensium legati ad celebrandum anniuerarij sacrum more patrio tunc uenerant: quippe Carthaginem tyrii condiderunt: semper parentum loco culti: hortari ergo poenit ceperunt ut obsidionem forti animo paterentur: breui Carthagine auxilia uentura: namque ea tempestate magna ex parte punicis classibus maria obsidebantur. Igitur bello decreto per muros turreisque tormenta disponunt: arma iunioribus diuidunt: opificesque: Quorum copia urbs abundabat: in officias distribuunt: Omnia belli apparatus strepunt: ferrea quoque manus harpagonas: uocant: quas operibus hostium miceret: cornuque: & alia gones. tuendis urbibus excogitata præparabantur. Sed cum fornacibus ferrum: quod ex

Causa
Belli in
ter Tyri
os & alex
andrum

Harpa
gones.

eudí oportebat: impositum esset ad motisq; follibus ignem flatu accenderent. sanguinis riuí sub ípsis flammis extitisse dicuntur: idq; omen in Macedonum metum uertunt Tyrii. Apud Macedonas quoq; cum forte panem quidam militum frangeret: manantis sanguinis guttas notauerunt. Territoq; rege Aristander peritissimus uatum respondit: lí extrinsecus cruor fluxisset: Macedonibus id triste futurum. Contra cum ab interiore parte manauerit: urbi quam obsidere destinaissent: exitium portendere.

Legati Alexander cum & classem procul haberet: & longam obsidionem magno sibi ad cætera impedimento uideret fore: caduceatores: qui ad pacem eos compellerent: missi: tyriis occisi.

quos tírú contra ius gentium occisos præcipitauerunt in altum. Atq; ille suorum iam indigna nece commotus: urbem obsidere statuit. Sed ante iacienda moles erat: quæ urbem continenti committeret. Ingens ergo animos militum desperatio incessit: cernentium profundum mare: quod uix diuina ope posset impleri: quæ saxa tam uasta: quas tam proceras arbores posse reperiri: exhauriendas esse regiones: ut illud spatiũ aggeraretur: & æstuare semper fretum quoq; artius uolueretur inter insulã & continẽtem hoc acrius furere. At ille haud quã rudis pertractandi militares animos spetiem sibi herculis in somno oblatam esse: pronuntiat dextrã porrigentis: illo duce: illo apertiente in urbem intrare se uisum. Inter hæc caduceatores interfectos: gentium iura uiolata referebat. Vnam esse urbem: quæ cursum uictoris morari ausa esset. Ducibus

Tyrú cõtinẽti cõmittere orfus ẽ alexander

deinde negotium datur: ut suos quisq; castiget: satisq; omnibus stimulis opus orfus est: Magna uis saxorum ad manum erat tyro uetere præbete: materies ex lybano monte ratibus & turribus faciendis uehebatur. Jamq; a fundo maris in altitudinem montis opus excreuerat: nondũ tamen aquæ fastigium æquabat: cum tyrii paruis nauigiis ad motis per ludibriũ exprobrabant. Illos armis inclytos dorso sicut iumenta onera gestare: interrogabant etiam non maior neptuno esset alexander. Hæc ipsa insectatio alacritatem militum accendit. Jamq; paulum moles aquæ eminebat: & simul aggeris latitudo crescebat: urbiq; admouebatur: tum tyrii magnitudine molis: cuius incrementum eos ante fefellerat: conspecta leuibus nauigiis nondum cõmissum opus circuire cœperunt: missilibus eos quoq; Qui pro opere stabant: incessere multis ergo impune uulneratis: cum & remouere & appellere scaphas inexpedito non eẽt: ad curam semetipsos tuendi ab opere conuerterant: & quo longius moles agebatur a litore: hoc magis quicquid ingerebatur: præaltum absorbebat mare. Igitur ex iumentis coria uelãq; iussit obtedi: ut extra tãli iactum essent: duasq; turres ex capite molis erexit: e quibus in subeuntes scaphas tãla ingeri possent. Cõtra tyrii nauigia procul a cõspectu hostium littori appellant. expositiq; militibus eos: qui saxa gettabant: obrũcant. In lybano quoq; arabum agrestes in cõpositos: macedonas aggressi triginta: ferre interficiunt: paucioribus captis. Ea res Alexandrum diuidere copias coegit. Et ne

Alexãder arabiam petit

segniter assidere uní urbi uideretur: operi perdicam Crateronq; præfecit: ipse cum expedita manu Arabiam petit. Inter hæc tyrii nauem magnitudine eximia saxis harenãq; puppi oneratam. ita ut multum prona emineret: bitumine ac sulphure illitam remis concitate ruunt: & cum magnam uim uenti uela quoq; concepissent: celeriter ad molem successit. Tunc prora eius accẽsa remiges desiliere in scaphas: quæ ad hoc ipsum præparatæ sequebantur. Nauis autem igne concepto latius fundere incendium cœpit: quod priusquam posset occurrí: turres & cætera opa in capite molis posita cõprehendit. At qui desilierãt in parua nauigia: faces & quicquid alendo igni aptũ erat in eadem opera ingerunt. Jamq; non modo Macedonum turres: sed etiam summa tabulata conceperant ignem: cum uí: qui in turribus erãt: partim hauriretur incendio:

partim armis omiſſis in mare ſemetipſi immiterent. At tyrii: q̄ capere eos: q̄ interficere mallent: natantium manus ſtipitib⁹ ſaxilq; lacerabant: donec debilitati impune nauigiis excipi poſſent: nec incendio ſolum opera conſumpta: ſed forte eodem die uehementior uentus totum ex profundo maris illiſit in molem: crebriq; fluctibus compages operis uerberata laxauere: ſaxaq; interfluēs unda mediū opus rupit. Prorutiſ igitur lapidum cumulis: quibus iniecta terra ſubſtinebatur: præceps in profundum ruſit: tantaq; molis uix ulla ueſtigia iuenit. Arabia rediens Alexāder hoc: quod in aduerſis rebus ſolet fieri: alius in alium culpam referebat: cum omnes uerius de ſauicia maris quaeri poſſent. Rex noui operis molem orſus in aduerſum uentum non latere: ſed recta fronte direxit: quod cætera opera uelut ſub ipſo latentia tuebatur. Latitudinem quoq; aggeri adiecit: ut turres in medio erectæ procul tæli iactu abeſſent. Totas autē arbores cum ingentibus ramis in altum iaciebant: deinde ſaxis onerabant: ruruſus cumulo eorum alias arbores iniiciebāt. Tum humus aggeriebatur: ſuper qua alia ſtruce ſaxorum arborumq; cumulata uelut quodam nexu continens opus iunxerat. Nec tyrii quicquid ad impediendam molem excogitari pote: at ſegniter exequabantur. Præcipuum auxiliū erat: qui procul hoſtium conſpectu ſubibant aquam: occultoq; lapſu ad molem uſq; penetrabant: ſalcibus palmiteſ arborum eminentiū ad ſe trahētēſ qua ubi ſecuræ erant: plæraq; ſecum in profundum dabant: tum leuatos onere ſtipites truncoſq; arborum haud agre moliebantur. Deinde totum opus: quod ſtipitibus fuerat innixum: fundamento lapſo ſequebatur. Ergo Alexandro: ne perſeueraret: an abiret: ſatis incerto: claſſis cypro aduenit. Eodemq; tempore Cleāder cum græciſ militibus in Aſiam nuper adductis centum & octoginta nauium in duo diuidit cornua. Leuum Pythagoras rex Cypriorum cum Cratero tuebatur. Alexandrum in dextero quinqueremiſ regia uehebat. Nec tyrii: quanquam claſſem habebant: auſi nauale inire certamen: triremes omnes ante ipſa mœnia oppoſuerunt: quibus rex inuectus ipſas demerſit. Poſtera die claſſe ad mœnia admota undiq; tormētis & maxie arietū pulſu muros quatit: quos tyrii raptim obſtructis ſaxis refecerunt: interiorem quoq; murum ut ſi prior ſefelliſſet: illo ſe tuerentur undiq; orſi: ſed undiq; uis mali urgebat: moles inter tæli iactum erat: claſſis mœnia circuibat: terreſtri ſimul naualiq; clade obruebantur: quippe binas quadriremes macedones inter ſe ita iunxerant: ut proræ cohererent: puppes interuallo: quantum capere poterant: diſtarent: hoc pupium interual lum antenniſ aſſeribuſq; ualidiſ deligatiſ: ſuperq; eos pontibus ſtratiſ: qui militē ſubſtiterent: impleuerant: ſic inſtructuſ quadriremes ad urbem agebant: inde miſſilia in propugnanteſ ingerebantur tuto: quia prorūſ mileſ tegebatur. Media nox erat: cum claſſem: ſicuti dictum eſt. paratam circuire urbem iuber: iamq; naues urbi undiq; ad mouebantur: & tyrii deſperatione torpebant: cum ſubito ſpiſſæ nubes intēdere ſe cælo & quicquid lucis internitebat: effuſa caligine extinctum eſt: Tum inhorreſcēſ mare paulatim leuare deinde acrior uento cōcitatum fluctuſ ciere: & inter ſe nauigia colidere. Iamq; ſcindi cœperant uincula: quibus connexe quadriremes erant ruereq; tabulata: & cum ingenti fragore in profundum ſecum militeſ trahere. Neq; enim conſerta nauigia ulla ope in turbido regi poterant. Mileſ miniſteria nauitarum: remigeſ militiſ officia turbabant: & quod in huiuſmodi caſu accidit: periti ignariſ parebant: quippe gubernatoreſ aliaſ imperare ſoliti: tum metu mortis iuſſa exequabantur. Tandem remiſ pertinaciuſ euerberatum mare: ueluti eripientibuſ nauigia claſſiciſ ceſſit appuſſaq; ſunt littori lacerata plæraq; liſdem diebus forte Carthagenenſium legati xxx. ſup: rueniunt: magiſ obſeſſiſ ſolatiū quam auxiliū: quippe domeſtico bello

Arabia
rediit ale
xander

Classis
alexandri.

Naves
urbi ad
mouebā
tur.

pœnos impediri: nec de imperio: sed pro salute dimicare nunciabant. Syracusanī
 tunc africam urebant: sed haud procul Carthaginis muris locauerant castra. Non ta-
 men defecere animis tyrii: quanquam ab ingenti spe destituti erant sed coniuges li-
 berosq; deuehendo Carthaginem tradiderunt fortius qdquid accideret laturi: si ca-
 rissimam sui partem extra communis periculi sortem habuissent. Cūq; unus e ciui-
 bus concione indicasset: oblatam esse per somnum sibi speciem Apollinis: quem exi-
 mia religione colerent: ubem deserentis: molemq; a Macedonibus iactā in salo in sil-
 uestrem saltum esse mutatam: quanquam auctor leuis erat. Tamē ad deteriora cre-
 denda proni metu aurea cathæna deuinxere simulacrum: araq; herculis: cuius numi-
 ni urbem dicauerant: inseruere uinculum: quasi illo deo Apollinem recenturi. Syra-
 cusanis id simulacrum deuexerant pœni: & in maiore locauerat patria: multiq; aliis spo-
 liis urbium a semet raptarum non Carthaginem magisquam tyrum ornauerunt. Sa-
 crum quoq; quod equidem diis minime cordi esse crediderim: multis saeculis intermis-
 sum repetentes auctores quidam erant: ut ingenuus puer Saturno imolaretur: quod
 puer Sa- sacrilegium uerius quam sacrum Carthaginenses a conditoribus traditum usq; ad ex-
 turno i- cidium urbis suæ fecisse dicuntur: ac nisi seniores obstitissent: quorum consilio cun-
 molabat cta agebantur: humanitatem dira superstitio uicisset. Caterum efficacior omni ar-
 Neces- te necessitas non usitata modo presidia: sed quædam etiam noua admouit. Namq; ad
 tas effica implicanda nauigia: quæ muros subibant: ualidis asserebus coruos & ferreas manus
 cior om- cum uncis ac falcibus illigauerant: ut cum tormento asseres promouissent: subito la-
 ni arte. xatis funibus inicerent. Vnci quoq; falces ex iisdem asserebus dependentes aut p-
 pugnatōres: aut ipsa nauigia lacerabant. Clypeos uero aneos multo igne torrebant:
 quos repletos feruida arena cœnoq; decocto muris subito deuoluebant: nec ulla pe-
 stis magis timebatur: quippe ubi lorcam corpusq; feruens arena penetrauerat: nec
 ulla uī excuti poterat: & quicquid attigerat: perirebat: iacentesq; anima laceratis om-
 nibus quis protegi poterant: uulneribus multis patiebant: corui uero & ferreæ manus
 tormentis emissæ plærosq; rapiabant. His rex fatigatus statuerat soluta obsidione
 ægyptum petere quippe cum Asiam ingenti celeritate percurrisset: circa muros utri-
 us urbis hærebat: tot maximarum rerum opportunitate dimissa. Caterum tam disce-
 dere irritum quam morari pudebat. Famam quoq; qua plura quam armis euerter-
 rat: ratus leuiorem fore: si Tyrum quali testem se posse uinci reliquisset. Igitur ne-
 quid inexpertum ommitteret: plures naues admoueri iubet delectosq; militum impo-
 ni. Et forte bællua inulitata magnitudinis super ipsos fluctus dorso eminens ad mo-
 lem: quam Macedones iecerant: ingens corpus applicuit: diuerberatisq; fluctibus sal-
 leuans semet utrinq; cōspecta est. Deinde capite molis rursus alto se immerit: ac mo-
 do super undas eminens magna sui parte modo superfusis fluctibus condita: haud
 procul munimentis urbis emerit: Vtrisq; latus fuit bælluæ aspectus: Macedones
 iter iaciendo operi monstrasse eam augurabantur. Tyrii neptunum occupati ma-
 ris uindictam arripuisse bælluam ac molem breui profecto ruituram: latiq; omne co-
 ad epulas dilapsi onerauerunt se uino quo graues orio sole nauigia concidunt redimi-
 ta coronis floribusq;: adeo uictoriæ non omnem modo: sed etiam gratulationem per-
 ceperant. Forte rex classem in diuersam partem agi iusserat. xxx. minoribus nauigijs
 relictis in littore: e quibus Tyrii duobus captis: cætera ingenti terruerant metu: do-
 nec suorum clamore audito Alexander classem littori: a quo fremitus acciderat: ad mo-
 uit. Prima a Macedonum nauibus quinquere mis uelocitate inter cæteras emines oc-
 currit: quam ut conspexere tyrii: duæ e diuerso in latera eius inuectæ sunt in quarum

Ingenuus
 puer Sa-
 turno i-
 molabat
 Neces-
 tas effica-
 cior om-
 ni arte.

Bellua in-
 usitata
 magnitu-
 dinis uisa

Prælium
 committit

alteram quinqueremis eadem concitata & ipsa rostro icta est: & illam inuicem tenuit, iamq; ea: quæ non cohærebat: libero impetu euecta in aliud quinqueremis latus inuehebatur: cū opportunitate mira triremis e classe Alexandri in eam ipsam: qua quinqueremis imminabat. tanta uī impulsā est: ut tyrius gubernator in mare excuteretur e puppi. Plures deinde Macedonum naues superueniunt: & rex quoq; aderat: cum tyrii inhibentes remis ægre euellere nauem quæ hærebat: portumq; omnia simul nauigia repetūt: Cōfestim rex insecutus portū quidē intrare nō potuit: cū procul e muris missilibus submoueret. Naues autē oēs fere aut demersit: aut cepit: Biduo deinde ad quietā dato militibus iussisq; & classē & machinas pariter admouere: ut utriusq; territis instaret ipse in altissimā turrim ascendit ingenti aīo periculo maiore: quippe regio insigni & armis fulgentibus cōspiciuus unus p̄cipue talis petebatur: & digna p̄sus spectaculo edidit: multos e muris propugnatores hasta transfixit: quosdā et cōminus gladio clypeoq; impulsos p̄cipitauit: quippe turris ex qua dimicabat: muris hostiū propemodū cohærebat. Iamq; crebris arceibus saxorum compage laxata munimenta defecerant: & classis intrauerat portum: & quidam macedonum in turre hostium desertas euaserāt: cum tyrii tot simul malis uicti alii supplices in templa confugiunt: alii foribus ædium obseratis occupant liberum mortis arbitrium: nonnulli ruunt in hostem haud inulte tamen perituri. Magna pars summa tectorum obtinebat laxa: & quicquid manibus fors dederat ingerentes subeuntibus Alexander exceptis: qui in templa confugerant: omnes interfici: ignemq; tectis iniici iubet: his per præcones pronuntiatis nemo tamē armatus opem a diis petere sustinuit. Pueri uirginēsq; templa compleuerant: uiri in uestibulo suarum quisq; ædium stabant: parata sæuientibus turba. Multis tamen salutē fuere Sydoniū: qui intra Macedonum præsidia erāt. In urbem quidē inter uictores intrauerant: sed cognationis cum tyriis memores: quippe utraq; urbem agerem condidisse credebant: multos tyriorum etiā pro regentes ad sua perduxere nauigia: quibus occultatis sydona uecti sunt. xy. milia hoc furto subducta sæuicia sunt: quātumq; sanguinis fusum sit: uel ex hoc existimari potest: quod intra munimenta urbis. yi. milia armatorum trucidata sunt. Triste deinde spectaculum uictoribus ira præbuit regis. ii. milia in quibus occidendi defecerat rabies: crucibus affixi per ingens litoris spatium pependerunt. Carthaginēsiū legatis pepercit: addita denuntiatione belli. quod præsentium rerum necessitas moraret. Tyrus septimo mense: quam oppugnari cœpta erat capta est. Urbs & uetustate originis: & crebra fortunæ uarietate ad memoriam posteritatis insignis: condita ab agere: diu mare non uicinum modo: sed quodcunq; classes eius adierunt: ditionis suæ fecit: & in famæ libet credere: hæc gēs litteras prima aut docuit: aut didicit. Coloniae certæ eius pœnæ orbe toto diffusæ sunt. Carthago in Africa: i Boetia Thebæ: Gades ad oceanum: credo libero cōmeantes mari: sapiusq; adeundo cæteris incognitas terras elegisse sedes iuuentutū: qua tunc abundabāt: seu quia crebris motibus terræ (nā hoc quoq; tradit) cultores eius fatigati: noua & externa domicilia armis sibi met que rere cogebātur. Multis ergo casibus defuncta: & post excidium renata: nunc tamen longa pace cuncta refouēte sub tutela romanæ mansuetudinis acquiescit. Iisdem ferme diebus Darii litteræ allatæ sunt tandem ut regi scriptæ. Petebat uti filiam suā (Satiptna erat nomen) nuptiis Alexander sibi adiungeret. Dotem fore oēm regionem inter hellepontum & Alyn amnem sitam: inde orientem spectantibus terris contentū. Si forte dubitaret quod offerretur: accipere; nunq̄ diu eodem uestigio stare fortuam: nam: semperq; homines quantacūq; scelicitatē habeant: inuidiam tamen sentire ma

Tyriorū
consiliū i
despatio
ne salutis
Alexandri
edictum

Tyrii a si
donibus
liberati
Ira alexā
dri.

Tyrus
ab agere
recodita

Litteræ
inuento
res.
Tyrii co
loniæ.

Darii lit
teræ alla
tæ Alexā
dro.

iozem. Vereri se ne auium modo: quas naturalis leuitas ageret: ad sydera iani ac puerili mentis affectu efferret. Nihil difficilius esse: q̄ in illa ætate tantā capere fortunam multas se adhuc reliquias habere: nec semper in angustiis posse deprehendi. Trans eundem esse Alexandro Eu phratem: Tygrimq; & Araxem: & Hydaspem magna munimenta regni sui. Veniendum in campos: ubi paucitate suorum erubescendū sit In mediam: hyrcaniā: Bactra: & indos oceani accolas: quando se aditurū Neloglianos: & Aracosios nomine cæterasq; gentes ad Caucaſum: & Tanaim pertinentes. Senescendum fore tantum terrarum uel sine prælio obeunti. Se uero ad ipsum uoca

**Alexātri
respōsio.**

re desineret: nanq; illius exitio se esse uenturum: Alexander is illis: qui litteras attulerant: respōdit. Darium sibi aliena promittere: quod totum amiserat: uelle partiri. Do ti sibi dari lydiam: Ionidas: Eolidem helleſponti oram uictoriæ suæ præmia: leges autem a uictoribus dici accipi a uictis. In utro statu ambo essent: si solus ignoraret: q̄ primū Marte decerneret: se quoq; cū transisset mare nō Ciliciam: aut lydiam ignorare: quippe tāti bellī exiguam hanc esse mercedē: sed persepolim caput regni eius. Bactra deinde & bartaua ultimiq; orientis oram imperio suo destinasse: quocūq; ille fugere potuisset: ipsum sequi posse: desineret terrere fluminibus: quem sciret maria transisse Reges quidem inuicem hæc scripserant. Sed rhodiū urbem suam portusq; debebant Alexandro. Ille Ciliciam Socrati tradiderat. Philota regioni circa tyrum iusso præſidere Syriam: quæ celle appellatur. Andromaco parmenio tradiderat ab illo: quod su pererat: iter facturus. Rex Ephestione phœnicis oram classe præteruehi iusso: ad urbem gazam cum omnibus copiis uenit. Iisdem fere diebus solemne erat: ludicrum

**Ludicrū
Isthmiorum.**

Isthmiorum: quod conuentu totius græciæ celebratur. In eo concilio: ut sunt græcorum temporalia ingenia decernunt: ut duodecim delegarentur ad regem: qui ob res pro salute græciæ ac libertate gestas coronam auream donum uictoriæ ferrent. Iisdē pauloante incertæ famæ captauerant auram: ut quocūq; pendētes animus tulisset: fortunā sequeretur. Cæterq; non ipse modo rex obibat urbes imperii iugum adhuc re

**Loca i di
tione ale
xātri re
ducta.**

cusantes: sed prætores quoq; ipsius egregii duces pleraq; inualerant: Chalas paphlagoniam: Antigonus lycaoniam: Balacrus Idarne prætor Darii superato duo milia militum cœpit. Amphoterus & Egilogus centum sexaginta nauium classe insulas in ter Achaiam atq; Aliam in ditionem Alexandri redegerūt. Tenedon quoq; hostium receptaculum incolis ultro uocantibus statuerant occupare. Sed pharnabazus Darii prætor compræhensis: qui res ad macedonas trahebāt: rursus Apollonidi & Athanagoræ suarum partium uiris urbem cum modico præsidio militum tradidit. Præfecti Alexandri in obſidionem urbis perseuerabant: non tam suis uiribus: quam ipsa rum qui obsidebantur uoluntate: nec fefellit opinio: nanq; inter Apollonidem & duces militum orta seditio irrumpendi in urbem occasionem dedit. Cumq; porta effracta cohors Macedonum intrasset: Oppidani olim consilio proditionis agitato ag gregant se Amphotero & Egilago: persarumq; præsidio caeso Pharnabazus cum Apollinide & Athanagora uincti tradūtur. xii. triremes cum suo milite ac remige: præter eas triginta naues & Pyrrhatici lembi: græcorumq; tria milia a persis mercede cōducta. His in supplementum copiarum suarum distributis: pyrrhaticisq; supplicio affectis: captiuos remiges adiecere classi suæ. Forte Aristonicus Medimeorum Ty

**Aristoni
cus tyrā
n⁹ capt⁹
cum pyr
rhaticis.**

rannus cum pyrrhaticis nauibus ignarus omnium: quæ ad Chium acta erant: prima uigilia ad portus claustra successit. Interrogatusque a custodibus quis esset: Aristonicum ad Pharnabazum uenire respondit. Illi Pharnabazum quidem iam quiescere: & non posse tum adiri: cæterum patere socio atque hospiti portum: & poste

ro die Pharnabazi copiam fore affirmant. Nec dubitauit Aristonicus primus intrare
 Secuti sunt ducem pyrrhatici lembi: ac dum applicant nauigia crepidini portus: ob
 iicitur a uigilibus claustris: & qui proximi excubabant: ab iisdem excitantur: nulloq;
 ex eis auso repugnare omnibus catenæ iniectæ sūt: Amphotero deinde Egilogoq;
 traduntur. Hinc macedones transire Mithilenem: quam chares atheniēsis nuper oc
 cupatam duorum milium persarum præsidio tenebat: sed cum obsidionē tollerare
 non posset: urbe tradita pactus ut incolumi abire liceret. Imbrum petit: deditis Ma
 cedones pepercerunt. Darius desperata pace: quam per litteras legatosq; impari pos
 se crediderat: ad reparandas uires bellumq; impigre renouandum intendit animum.
 Duces ergo copiarum Babyloniam conuenire. Bellum quoq; bactrianorum ducem
 per quam maximo posset exercitu coacto: descendere ad se iubet. Sunt autem bactri
 ani inter illas gentes promptissimi horridis ingenii multūq; a persarum luxu abhor
 rentibus situ haud procul a Scytharum bellicosissima gente et rapto uiuere assueta:
 semperq; in armis erant. Sed Bellus suspecta perfidia haud sane æquo animo se cōti
 nens gradu regem terrebat: Nam cum regnum affectaret proditio: qua sola id asse
 qui poterat: timebatur. Caterum Alexander: quam regionem Darius petisset: om
 ni cura uestigans: tamen explorare non poterat more quodam persarum archana re
 gum mira celatium fide: nō metus nō spes elicit uocem: qua prodant occulta: uetus
 disciplina regū silentiū uitæ periculo sanxit: et lingua grauius castigat: quam ullū p
 brum: nec magnā rem magis sustinere possūt ab eo cui tacere graue sit: quod homi
 ni facillimū uoluerit esse natura. Ob hanc cām Alexander omniū: quæ apud hostem
 gererentur: ignarus urbem gazā obsidebat. Præterea ei Batis eximix in regem suū si
 dei: modicoq; p̄sidio muros ingētis operis tuebat. Alexāder æstimato locorū situ agi
 cuniculos iussit facili ac leui humo acceptante occultum opus: quippe multam hare
 nam uicinum mare euomens nec saxa cotelsq; quæ interpolent specus: obstabant. Igi
 tur ab ea parte: quam oppidani conspicerere non possent: opus orsus: ut ascensu eius
 auerteret turres: muris admoueri iubet. Sed eadem humus admouendis inutilis tur
 ribus desidente sabulo agilitantem rotarum moratur: & tabulata turrium perfringe
 bat: multiq; uulnerabantur impune: cum idem recipiendis: qui admouendis turrib⁹
 labor eos fatigaret. Ergo receptui signo dato: postero die muros corona circumdari
 iussit. Ortoq; sole priusquam admoueret exercitum: opem deum exposcens sacrum
 patrio more faciebat. Forte præteruolās coruus glebam: quam unguibus ferebat: su
 bito amisit: quæ cum regis capiti incidisset: resoluta defluxit. Ipsa autem auis in pro
 xima turre consedit. Illita erat turris bitumine ac sulfure: in qua alias hærentibus fru
 stra se alleuare conatus a circumstantibus capitur: digna res uisa: de qua uates consu
 leretur: & erat non intactus ea superstitione mentis. Ergo Aristander: cui maxima fi
 des habebatur: urbis quidem excidium augurio illo portendi: cæterum periculum
 esse inquit: ne Rex uulnus acciperet. Itaq; monuit: ne quid eo die inciperet. Ille quan
 quam unam urbem sibi: quominus secutus ægyptum intraret: obstare ægre ferebat:
 tamen paruū uati: signumq; receptui dedit. Hinc animus creuit obsessis: egressiq;
 porta recedentibus inferunt signa. cunctationem hostium fore suam occasionem ra
 ti. Sed acrius quam constantius prælium inierunt. quippe ut macedonum signa cir
 cumagi uideret: repente sistunt gradum. Iamq; ad regem præliantium clamor perue
 nerat: cum denuntianti periculi haud sane memor: lorica tamē: quam raro indue
 bat: amicis orantibus sumpsit: & ad prima signa peruenit. Quo conspecto Arabs
 quidam Darii miles maius fortuna sua facinus ausus: clypeo gladium tegens quasi

Mithile
 ne tradi
 tus mace
 donibus.
 Dari⁹ bel
 lum repa
 rat.

Bactriāi.

Persæ ce
 lant regū
 archana.
 Lingua
 graui⁹ ca
 stigat q̄
 plurū o
 brum.

Betis fi
 des in re
 gē gazā
 obsidbat
 alexāder.

Corui au
 gurium.

aristāder
 augur.

transfuga genibus regis aduoluitur. Ille assurgere supplicem recipiq; inter suos iussit. At gladio barbarus strenue in dextram translato ceruicem appetit regis: qui exigua corporis declinatiōe euitato ictu in uanum manum barbari lapsum amputat gladio denuntiato in illum diem periculo arbitrabatur ipse defunctus. Sed (ut opinor) in-
Fatū est
ineuitabi-
le.
alexāder
uulnerat
 euitabile est fatum: quippe dum inter primores promptius dimicat: sagitta ictus est quam per lorica adactam stantem in humero medicus eius Ppilippus euellit plurimus deinde sanguis manare cœpit: omnibus territis. quia nunquam tam alte penetrasse telum lorica obstante cognouerant. Ipse ne oris quidem colore mutato: supprimi sanguinem: & uulnus obligari iussit. Diu ante ipsa signa uel dissimulato: uel uicto dolore præstiterat: cum suppressus paulo ante sanguis medicamento: quo retentus erat: manare latius cœpit: & uulnus: quod recens adhuc dolorem non mouerat: frigente sanguine intumuit. Linq̄i deinde animo & submiti genu cœpit: quem proximi exceptum in castra receperant. Et Betis interfectum ratus urbem ouans uictoria repetit. At Alexander nondum procurato uulnere aggerem: quo mœnium altitudinem æquaret: extruxit: & pluribus cuniculis muros subruī iussit. Oppidani ad pristinum fastigium mœnium nouum extruxere munimētum: sed ne id quidem turres aggeri impositas æquare poterat. Itaq; interiora quoq; urbis infesta talis erant. Vltima pestis urbis fuit cuniculo subrutus murus per cuius ruinas hostis intrauit. Ducebat ipse rex ante signanos: & dum incauuius subit: saxo crus eius affligitur. Innixta mentalo nondū prioris uulneris obducta cicatrice inter primores dimicat: ira quoq; accessus quod duo in obsidione urbis eius acceperat uulnera. Betim egregia edita pugna: multiq; uulneribus confectū deseruerant sui: nec tamen segnus præliū capere lebat lubricis armis suo pariter atq; hostium sanguine. Sed cum undiq; talis est circumductus: insolētū gauisio iuuenis elatus alias uirtutes etiam in hoste miratur. Tūc inquit Alexander: non ut uoluisti morieris: Beti: sed quicquid tormentorum in captiuum inueniri potest: passus esse te cognita. Ille nō interrito modo: sed cōtumaci quoq; uultu intuens regē nullā ad mias eius reddidit uocē. Tū Alexander: uidetis ne obstinatum ad tacendū inquit: nū genu posuit: nū supplicem uocem misit. Vincā tamē silentiū: & nihil aliud certe gemitū interpolabo. Iram deinde uertit in rabiem: iam tū peregrinos ritus noua subeante fortuna. Per talos. n. spirantis lora traiecta sunt: reliquatq; ad currū traxere circa urbē equi gloriante rege: Achillem a quo genus ipse deduceret: imitatum se esse pœna in hostem capienda. Cecidere persarum arabūq; circa decem milia: nec macedonibus incruēta uictoria fuit. Obsidio certe nō tam claritate urbis nobilitata est quam geminato periculo regis: qui ægyptum adire festinans Amyntam cum decē triremibus in Macedoniam ad inquisitionem nouorū militum misit. Nanq; præliis etiam secundis atterebantur copiarū deuictarūq; gentiū militū minor q̄ domestico fides habebatur. Aegyptiū olim persarum opibus infensū: quippe auare & superbe imperitatum sibi esse credebant: ad spem aduentus eius erexerant animos: utpote qui Amyntam quoq; transfugam & cum precatō imperio uenientē lætū recepissent. Igitur ingens multitudo pelusium qua intraturus rex uidebat: conuenerat. Atq; ille septimo die postea q̄ a Gaza copias mouerat: i regionē ægypti quā nunc castra Alexandri uocant: peruenit. Deinde pedestribus copiis pelusium petere iussis ipse cum expedita delectorum manu nilo amne uectus est: nec sustinere aduentū eius paria: defectiōne quoq; perterriti. Iamq; haud procul memphi erat: i cuius p̄sidio Astaces prætor Darii relictus: Orion amne superato octuaginta talēta Alexandro omnemque regiā supellectilem tradidit. A memphi eodē flumine uectus ad

Alterum
 uuln⁹ac
 cepit alex
 xander.

Betis con
 tumacia.

Betis sup
 plicium.
 Occisoz
 numerus

In aegy
 ptum ue
 nit alexā
 der.

Alexādrī
 castra.

Q V A R T V S.

interiora ægypti penetrat. cōposuissq; rebus. ita ut nihil ex patrio ægyptiorū more mutaret: adire iouis hāmonis oraculum statuit. Iter expeditis quoq; & paucis uix tollerabile ingredientium erat: terra cæloq; aquarū penuria est: steriles harena iacent: quas ubi uapor solis accendit: feruido sole exurente uestigia intollerabilis æstus exurit: lucrandūq; est non tantum cum ardore & siccitate regionis: sed etiam cum tenacissimo sabulo: quo d. præaltum & uestigio cedens ægre inuoluitur pedes. Hæc ægyptii uero maiora iactabant. Sed ingens cupidō animū stimulabat ad eundē Iouem: quem generis sui auctorem haud contentus mortali fastigio aut credebat esse: aut credi uolebat. Ergo cum iis: quos ducere secum statuerat: secundo amne descendit ad mare otii paludem. Eo legati cyrenensium dona attulere: pacem & ut adire: urbes suas petetes. Ille donis acceptis amicitiaq; confecta: destinata exequi pergit. Ac primo quidē & sequenti die tollerabilis labor uisus: nondū tam uastis nudisq; solitudinibus aditis: iam tamen sterili & emoriēte terra. Sed ut aperuere se campi alto obruit sabulo: haud secus quā profundū æquor ingressi: terrā oculis requirebant. Nulla arbor: nullum culti soli occurrebat uestigium. Aqua et defecerat: quam utribus cameli deuexerant: & in arido solo ac feruido sabulo nulla erat. Ad hæc sol omnia incēderat: siccaq; & adusta erant omnia cum repente siue illud deorum munus: siue casus fuit: obductæ cælo nubes condidere solem: ingens æstu fatigatis etiam: si aqua deficeret auxiliū. Enī uero ut largum quoq; hymbrem excusserint procellæ: prosequi q; excipere eum: q; dam ob suū impotentes sui ore quoq; hianti captare cœperunt. Quatriduum puastas solitudines absuptum est. Jamq; haud procul oraculi se aberāt: cum complures corui agmini occurrunt: modico uolatu prima signa antecedentes: & modo hūi residebant: cum lentius agmen incederet: modo se penis lauabant antecedentium iterq; monstrantium ritu. Tandem ad sedem consecratā deo uentū est. Incredibile dictū inter uastas solitudines: ita undiq; ambiētib; ramis uix in densam umbrā cadente sole cōtecta est. Multiq; fontes dulcibus aquis passim manantibus aluunt siluas. Cæli quoq; mira temperies: uerno tempore maxime similis oēs anni partes pari salubritate percurrit. Accolæ sedis sunt ab oriēte proximi athiopū in meridiē uersi arabes spectant: trogloditis cognomē est: horū regio usq; ad rubrum mare excurrit. at qua uergit occidentem: alii athiopes colunt: quos Symuos uocant: a septentrione Nafanones sunt gens syrtica nauigiorum spoliis quæstiuosa: quippe obsident littora: & æstu destituta nauigia notis sibi uadis occupant. Incolæ nemoris: quos hammonios uocant: dispersis tuguriis habitant: medium nemus pro arce habent triplici muro circumdatum. Prima munitio tyrannorū ueterem regiam clausis: in proxima coniuges eorum cum liberis & pellicibus habitant: hic quoq; dei oraculum est. Vltima munimēta satellitum armigerorumq; sedes erant. Est et aliud hāmonis nemus: in medio habet fontem aquā solis uocāt: sub lucis ortum tepida manat. Medio die: cuius uahementissimus est calor: frigida eadem fluit: inclinato in uesperam calefcit: media nocte feruida exstuat: quoq; propius nox uergit ad lucē: multū ex nocturno calore decrefcit: donec sub iplum dei ortū assueto tēpore læguescat. Id q; pro deo colitur nō eadē effigie habebat: q; uulgo diis artifices accommodauerūt. Umbilico maxie similis est habitus smaragdō & gemis coagmētat. Hūc cū respōsū petit nauigio aurato gestat iaceres: dotes: cū multis argēteis patris ab utroq; nauigio latere pēdētib;. Sequit̄ matrōæ Filius hā uirginēsq; patrio more icōditū quoddā camē canētes. quo ppitiari Iouē credunt: ut certū edat oraculū. at tū quidē regē propius ad eundē maximus natus e sacerdotibus catus filiū appellat: hoc nomen illi parentem Iouē reddere affirmās. Ille se uero aut & acci alexāder

ægyptus
ditionis.
alexādrī
facta.
Iter ad iō
uis Hā/
mōis ora
culū.

Corui an
tecedbāt
alexādrī.
Sedis Iō
uis ham
monis d
scriptio
Troglod
ditæ
Ethiopes
Symui
Nafamo
nes
Nemus
hāmonis
orum ha
bitatio.
aliud ne
mus hā
monis
aqua so
lis.
Hāmo
nis effigi
es:
Filius hā
mōis uo
catus
alexāder

pere & cognoscere humanæ sortis oblitus; consuluit deinde an totius orbis imperiū
 fati sibi destinaret. Pater æque in adulationem compositus terrarum omnium recto
 rem fore ostendit. Post hæc institit quærere: an omnes parentis sui interfectores pœ
 nas dedissent. Sacerdos parentem eius negat ullius scelere posse uiolari. Philippi au
 tem oēs interfectores luisse supplicia adiecit: inuictum fore donec excederet ad deos
 Sacrificio deinde facto: dona & sacerdotibus & deo facta sunt: permissumq; amicis
 ut ipsi quoq; consulent Iouē. Nihil amplius quæsiverunt: quam an auctor esset si
 bi diuinis honoribus colendi suum regem. Hoc quoq; acceptum fore Ioui uates re
 spondit: ut ipsi uictores rem diuino honore colerent. Vera & salubri æstimatione si
 dem oraculi uana profecto responsa uideri potuissent. Sed fortuna quos uni sibi cre
 dere coegit: magna ex parte auidos gloriæ magis quam capaces facit. Iouis igitur fili
 um se nō solum appellari passus est: sed etiā iussit: rerumq; gestarū famam dum auge
 re uult tali appellatione corrumpit. Et Macedones assueti quidem regio imperio: sed
 maiore libertatis umbra quam cæteræ gentes immortalitatem affectantem cōtuma
 cius quam aut ipsis expediebat: aut regi tergiuersati sunt. Sed hæc suo quæq; tempo
 re referuentur. Nunc cætera exequi pergam Alexander ab Hammone rediens ut a
 mari ad meotim paludem haud procul insula pharo sitam uenit: contemplatus loci
 naturam primum in ipsa insula statuerat urbem nouam condere. Inde ut apparuit
 magnæ sedis insulam haud capacem: elegit urbi locum: ubi nunc est Alexandria: ap
 pellationem trahēs ex nomine auctoris: complexus quicquid loci est inter paludem
 & mare octuaginta stadiorum muris ambitum destinat: & qui ædificandæ urbi præ
 essent relictis Memphim petit. Cupido haud iniusta quidem cæterum intempesti
 ua incesserat: non interiora modo ægypti: sed etiā æthiopiā inuisere. Memnonis
 titoniq; celebrata regia cognoscendæ uetustatis auidum trahebat pœne extra termi
 nos solis. Sed imminens bellum: cuius multo maior supererat moles: ociolæ peregr
 nationi tempora exemerat. Itaq; ægypto præfecit Esquilum Rhodiū: & Peucestem
 macedonem: quattuor milibus militum in præsidium regionis eius datis claustra ni
 li fluminis polymenem tueri iubet. xxx. ad hoc triremes datæ. Africæ deide: quæ ægy
 pto iuncta est: præpositus Apollonius: uestigalibus eiusdē Africæ ægyptiq; damens
 ex finitimis urbibus commigrare Alexandriam iussis: nouam urbem magna multi
 tudine impleuit. Fama est: cum rex urbis futuris muris polentam: ut Macedonum
 mos est destinasset auium greges adulasse: & polenta esse pastas. Cumq; id omen p
 tristi a plarīsq; esset acceptum: respondisse uatesq; manam illam urbem aduenarum
 frequentiam culturam: multisq; eam terris alimenta p̄bituram. Regem cum secūdo
 amne deflueret: assequi cupiens Hector Parmenionis filius eximio ætatis flore i pau
 cis Alexandro carus paruū nauigium conscendit: pluribus quam capere posset im
 politis. Itaq; merisa nauis omnes destituit. Hector diu flumini obluatus: cum ma
 dens uestis & astricti crepidis pedes natate prohiberent: in ripam tamen semianimis
 euasit: & ut primum fatigatus spiritum laxauit: quem metus & periculum intende
 rat: nullo adiuuante: quippe in diuersum euaserant alii: exanimatus est. Rex amissi
 eius desiderio uæhementer afflictus est: repertumq; corpus magnifico extulit fune
 re. Onerauit hunc dolorem nuntius mortis Andromachi: quem p̄fecerat Syriæ ui
 uum Samaritæ cremauerant: ad cuius interitum uindictandum: quanta maxime cele
 ritate potuit: contendit. Adueniētīq; sunt traditi tantæ cædis auctores. Andromacho
 deinde Ménona substituit: affectis supplicio: qui p̄torem interemerāt. Tyrannos in
 ter eos Medimeorum Aristonicum: & Chrysolauum popularibus suis tradidit: quos

Alexādrī
 am cōdi
 cit.

Auguriū
 acceptū.

ille e muris ob iniurias tortos necauerunt. Atheniensium deinde Rhodiorūq; & chis
 orum legatos audit: Athenienses uictoriam gratulabantur: & ut captiui græcorū sui
 restituerentur: orabant. Rhodii & chii de præsidio querebantur: omnes ea: quæ de
 sydere iussi impetrauerunt. Mythilenis quoq; ob egregiam in partes fidem & pecu
 niam: quam in bellum impederant obsides: reddidit: & magnam regionem finiu adie
 cit. Cypriorum quoq; regibus: qui & a Dario defecerant ad ipsum: & oppugnanti ty
 rum miserant classem pro merito honos habitus est. Amphoterus deinde classis præ
 fectus ad liberandam cretam missus: nanq; & persarum & parthorum armis pleraq;
 eius insulæ oblidebant. Ante omnia mare a phyrhaicis classibus uindicare iussus:
 quippe obnoxium prædonibus erat: bello utrinq; in regem conuerso. His composi
 tis herculi Tyrio ex auro crateram cum .xxx. pateris dicauit: imminēsq; Dario iter ad
 Euphratem pronunciarī iussit. At Darius cum ægypto diuertisse: in africanam hostem
 comperisset: dubitauerat: utrum ne circa Mesopotamiam subsisteret: an anteriora re
 gni sui peteret: haud dubie potentior auctor præsens futurus ultimis gentibus impi
 gre bellum capeffendi: quas ægre per præfectos suos moliebatur. Sed ut idoneis au
 ctoribus fama uulgauit: Alexandrum cum omnibus copiis: quacūq; ipse adisset re
 gionem petituram: haud ignarus quam cum strenuo res esset: omnia lōginquarū gē
 tium auxilia Babyloniam contrahi iussit: bactriani scytæq; & inde conuenerant: Nā
 & cæterum gentium copiarū paribus simul affuerunt. Cæterum cum dimidio ferme
 maior esset exercitus quam in Cilicia fuerat: multis arma dederant quæ summa cura
 comparabantur. Equitibus equisq; tegumenta erant ex ferreis laminis serie inter se cō
 nexis. Quis antea præter iacula nihil dederat: scuta gladiiq; adiacebātur. Equorumq;
 domandi greges peditibus distributi sunt: ut maior pristino esset equitatus: ingenisq;
 ut crediderat terror hostium ducetæ falcatae quadrigæ unicum illarum gentium au
 xilium secutæ sunt. Ex summo temone hastæ præfixæ ferro eminebant. Vtrinq; a iu
 go ternos direxerant gladios: rotarum plura spicula eminebant in aduersum. Aliæ de
 inde falces submissæ rotarum orbibus hærebant: & aliæ in terram demissæ: quicquid
 obuium concitatis equis fuisset: amputare. Hoc modo instructo exercitu ac parma
 to Babylone copias mouit. A parte dextera erat Tygris nobilis fluuius leuam tegebat
 Euphrates. Agmen Mesopotamiæ campos impleuerat. Tygri deinde superato cum
 audisset haud procul abesse hostem: Satropacem equitum præfectum cum mille di
 lectis præmissit. Mazeo prætori sex milia data: quibus transitu amnis arceret. Eidem
 mandatum: ut regionem: quam Alexander esset aditurus: popularetur atq; ureret: qp
 pe credebat inopia debellari posse nihil habentem: nisi quod rapiendo occupasset. Ip
 si autem com meatus alii terra: alii tygri amne subuehebantur: Jam peruenerat ad ar
 bellam uicum nobilem sua clade factururus: hic com meatum sarcinarumq; maiore p
 te deposito lycum amnem ponte iunxit. & p dies qnq; sicut ante euphratē traiecit ex
 ercitus. Inde octoginta fere stadia progressus ad alterum amnē: Boumello nomen ē
 castra posuit. Opportuna explicandis copiis regio erat: equitabilis & uasta planities
 ne stirpes quidem & breuia uirgulta operiunt solum: liberq; prospectus oculorum
 etiam: quæ procul recessere: permittitur. Itaq; si qua campi eminebant: iussit æquari:
 totumq; saltigium extendi. Alexandro: qui numerum copiarū eius: quantum cōiecta
 ri poterant: estimabant: uix fecerunt fidem tot milibus caelis maiores copias esse re
 paratas. Cæterum omnis periculi & maxie multitudinis contemptor. xi. castris pue
 nit ad Euphratem: quo pontibus iuncto equites primos ire: phalangem sequi iubet.

Darii cō
 silium

Arma mi
 litū darii
 Quadri
 gæ falca
 tæ. cc.

Arbella,
 ticus;

Boumel
 lo. fl.

Locus
 ubi loca
 ta sunt.

Darii ca
 stra

Mazeo: qui ad inhibendum transitum eius cum sex milibus equitum occurrerat: non a solo periculum sui facere: paucis deinde non ad quietem: sed ad repandos animos diebus datis militi: strenue hostem insequi cepit: metuens ne interiora regni sui peteret: sequendusque esset pro loca omni solitudine atque inopia uasta. Igitur quarto die praeter Arabellam penetrat ad tigrim. Tota regio ultra amnem recenti fumabat incendio: quippe Mazeus quaecumque adierat: haud secus quam hostis urebat. Ac primo caligine: quam fumus effuderat. obscurante lucem insidiarum metu substiuit. Deinde ut speculatores praemissis: tuta omnia nunciauerunt: paucos equitum ad temptandum uadum fluminis praemissit: cuius altitudo primo summa equorum pedum ora: mox ut in medium alueum uentum est: ceruices quoque equabat: nec sane alius ad orientis plagam tam uolentibus inuenitur: multorum torrentium non aquas: solum sed etiam saxa secum trahens. Itaque a celeritate: qua defluit: tygri nomen est inditum. quia persica lingua tygrim sagittam appellant. Igitur pedes uel ut diuisus in cornua circumdato equitatu: leuatis super capita armis haud aegre ad ipsum alueum penetrat. Primus iter pedites rex egressus in ripam de uadum militibus manu: quando uox exaudiri non poterat: ostendit: sed gradum firmat ut re uix poterant: cum mox saxa lubrica uestigium fallerent: modo rapidior unda subduceret. Praecipuus erat labor eorum: qui humeris onera portabant: quippe cum semet ipsos regere non possent: in rapidos gurgites incommoda onere auferebant. Et dum luasque spolia communi traiecit: studet maior inter ipsos quam cum ante orta luctatio est: cum uel sarcinae passim fluitantes Alexandri praefectusque perculerat. Rex monere ut satis haberet arma retinere: cetera se redditurus. Sed neque consilium. neque imperium accipi poterat. Obstrepebat hinc metus: praeter hunc inuicem mutantium mutuus clamor. Tandem quam leuiore tractu amnis aperit: uadum emiserit: nec ququam praeter paucas sarcinas desideratum est. Celeriter potuit exercitus: si quis ausus esset uincere. Sed perpetua fortuna regis auertit inde hostem. Sic Gramnicum tot milibus equitum peditemque in ulteriore stationibus ripa superauit: sic angustis in Ciliciae collibus tantam multitudinem hostium. Audacia quoque quam maxime uiguit: raro minus potest: quia nunquam in discrimen uenit. An temere fecisset Mazeus: qui si transuentibus flumen superuenisset: haud dubie oppressurus fuit in compositos in ripa: demum etiam per armatos ad equitatem cepit. Mille admodum equites praemiserat: quorum paucitate Alexander explorata: deinde contempta praefectum paucorum equitum Aristona laxatis habenis inuchi iussit: Insignis eo die pugna equitum et praecipue Aristonis fuit. Praefectum equitatus praefectus. Satropace directam in gutture hasta transfixit: fugientemque per medios hostes coniectus: ex equo praecipitauit: et oblectati caput gladio dempsit: quod relatum magna cum laude ante regis pedes posuit. Biduo ibi rex statua habuit: in proximum deinde iter praenuntiari iussit. Sed prima fere uigilia luna deficiens primum nitorem sideris sui condidit. Deinde sanguinis colore suffuso lumen omne scedauit: sollicitusque sub ipsum tantum discriminis casum ingens religio et ex ea formido quaedam incussa est: diis inuitis in ultimas terras se duci querebant. Iam nec flumina posse adiri. nec sidera pristinum praestare fulgorem: Vastas terras deserta omnia occurrere: unius hominis iactatione tot milium sanguinem impediri. Fastidio esse patriam: abdicari Philippum patrem: caelum uanis cogitationibus petere. Iam pro seditione res erat: cum ad omnia interritus duces principesque militum frequentes adesse praetorio iubet. Aegyptiosque uates: quos caeli ac siderum praeriosissimos esse credebat: quid sentiret: expromere iubet. At illi qui satis sciret temporis orbes implere destinatas uices: lunamque deficere cum aut terram subiret: aut Sole praemeret rationem quidem ipsi praecipit non edocent uulgus. Ceterum affirmant solem graecorum lunam esse

Tigris
fluu. no
men un/
de dedu/
ctum est

Tygrim
traiecit
Alexandri
exercitus

Luna de
fecies ni/
torem co
didit

De Sole
& Luna
ide refert
Herodo
tus.

perlag; quotiensq; illa deficiat: ruina stragēq; illis gentibus portendī. Veteraq; exempla p̄caſent perſidis regum: quos aduerſis diis pugnaſſe lunæ oſtendiſſet defectio. Nulla res eff. caciſ multitudinem regit quam ſuſtitio: alioquin impotēs ſæua mutabilis. Vbi uana religione capta eſt: melius uatibus: q̄ ducibus ſuis paret. Igit̄ edita in uulguſ ægyptioꝝ reſponſa: ruruſ ad Ip̄e & fidutiam erexere torpentes. Rex impetu animoꝝ utendū ratus: ſecunda uigilia caſtra mouit. Dexterā tygrim habebat: a leuā mōtes: quos cordeos uocant. Hoc ingreſſo iter ſpeculatores: qui præmiſſi erant: ſub lucis ortum Dariū aduentare nuntiauerunt. Inſtructo igitur milite: & cōpoſito agmine: antecedebat. Sed p̄lag; exploratores erant mille ferme: qui ſpeciē agminis maꝝgnificerant: quippe ubi explorare uera non poſſunt: falſa per metum augurant̄. Hiſ cognitiſ rex cū paucis ſuorum aſſecutus agmen refugientium ad ſuos: alioſ cecidit: alioſ cœpit: equiteſq; præmiſit ſimul ſpeculatum: ſimul ut ignem: quo Barbari cremauerant uicos: extinguerent: quippe fugientes raptim tectis aceruiſq; frumenti inice- rant flāmas: quæ cum in ſummo hæſiſſent ad inferiora nondum penetrauerant. Exi- cto igitur igne: plurimum frumenti repertum ē. Copia aliarū quoq; rerum abundare cœperunt. Ea res ipſa militi ad perſequendum hoſtem animū incendit: quippe ur̄ete & populante eo terram feſtinandum erat: ne incendio cuncta præriperet. In rationē ergo neceſſitas uerſa: q̄ppe Mazeuſ: q̄ antea per otium uicos incēderat iā fugere cō- tentuſ: præraq; inuolata hoſti reliq̄t. Alexander haud longiuſ centum quinquaꝝginta ſtadiis Dariū abeſſe comperat. Itaq; ad ſacietatem quoq; copia com meatum inſtru- ctuſ: quatrīduo in eodem loco ſubſtitit. Interceptæ deinde Darii litteræ ſunt: quibus græci militeſ ſollicitabant̄: ut regē interciperent: aut proderent: dubitauitq; an eaſ cō- cione recitaret: ſatis conſiſuſ græcoꝝ quoq; erga ſe beniuolentiæ ac fidei. Sed & par- menio deterruit eſſe talibus promiſſis imbuedaſ aures militū: affirmans patere uel uniuſ inſidiis regē: nihil nefas eſſe auaritiæ. Secutuſ coalitū auctorem caſtra mouit: Iter facienti ſpado unus ex captiuiſ qui Darii uxorē comitabant̄: deficere eam nun- tiat: & uix ſpiritum ducere. Itineriſ continui labore animiq; aꝝgitudine fatigata inter ſocruſ & uirginū filiarum manuſ collapſa erat: deinde & extincta. Id ipſum nūcians aliuſ ſuperuenit. Et rex haud ſecus: qua ſi parentiſ ſuæ moſ nūtiata eſſet crebroſ edī- dit gemituſ: p̄achrymiſq; obortuſ qualeſ Dariuſ profuſiſſet: in tabernaculum: in quo mater erat Darii deſuncto aſſidens corpori uenit. Hic uero renouatuſ eſt mæror: ut proſtatam humi uidit: recentī malo priorem quoq; admonita: recœparat in gremium adultas uirgineſ magna quidē mutui doloriſ ſolatiā: ſed quibus ipſa deberet eſſe ſola- tio. In conſpectu erat nepoſ paruuluſ ob id ipſum miſerabiſiſ: quod nondū ſentiebat calamitatē maximā ex parte ad ipſum redundantem. Crederet Alexandrum in- ter ſuaſ neceſſitateſ flere: & ſolatiā nō adhibere: ſed quærere: cybo certe abſtitiuit: om- nemq; honorem funerī patrio perlag; more ſeruauit: dignuſ hercule: qui nunc quoq; tantum māſuetudinīſ & cōtinentiæ ſerat fruētum. Semel omnino eam uiderat: quo- die capta eſt: nec ut ipſam: ſed ut Darii matrē uideret: eximiamq; pulchritudinē for- mæ eiſ non libidiniſ habuerant incitamentū: ſed gloriæ. E ſpadonibuſ: qui circa re- ginam erant. Tyrioteſ inter trepidationem lugentium elapſuſ per eam portam: quæ quia ab hoſte auerſa erat: leuiuſ cuſtodiebatur: ad Darii caſtra peruenit: exceptuſq; a uigilibuſ in tabernaculum regiſ perducitur gemenſ & uelte lacerata: quem ut con- ſpexit Dariuſ multiplici doloriſ expectatione commotus: & quid poſſiſſimum time- ret: incertuſ: Vultuſ tuuſ inquit: nescio quod ingenuſ malum præfert: ſed caue miſe-

Superſti- tio multi- tudinem regit. Cordei montes Dariuſ ad uerā nū- tiatur

Nihil ne- faſ eſſe auaritiæ Vxor da- riū perit.

Alexādrī maſſue- tudo

Solatiū calamitatis est nosse sorte suam. Quidam rursus nuntiata uxoris morte
 ri hominis auribus parcas; didici enim esse infelix; & saepe calamitatis solatiū ē nosse
 se sortem suam: Nūquid quod maxime suspicor; & loqui timeo; ludibria meorū nuntiaturus
 es mihi; ut credo ipsi quoque omni grauiora supplicio. Ad hæc Tyriotes: istud quidem
 procul abest inquit. Quantuscumque enim reginīs honor ab iis qui parent; haberi potest;
 tuis a uictore seruatus est; sed uxor tua paulo ante excessit e uita. Tum uero non
 gemitus modo; sed etiam eiulatus totis castris exaudiebantur nec dubitauit Darius
 quin interfecta esset; quia nequisset contumeliā pati. Exclamatque amens dolore:
 Quod ego tantum nefas commisi Alexander; quem tuorum propinquorum necaui; ut hanc
 uicem saeuiciā meā reddas. Odisti me non quidem prouocatus; sed finge iustum
 intulisse te bellum. Cum sceminis ergo agere debueras; Tyriotes affirmare per
 deos patrios; nihil in eam grauius esse consultum. Ingemuisse etiam Alexandrum
 mortis; & non parcius fleuisse; quā ipse lachrymaretur; Ob hæc ipsi amanti animus
 in sollicitudinem suspicionemque reuolutus est; desiderium captiuæ profecto a
 consuetudine stupri ortum esse coniectans; Submotis igitur arbitris; uno duotaxat
 Tyriote retento; iam non flens sed suspirans; uides ne in te Tyriote locum mendacio
 non esse? Tormēta iam hic erunt; sed ne expectaueris per deos; si quid tibi tui regis
 reuerētia est; nūquid scire expecto; & quærere pudet; ausus ē & dominus & iuuenis
 ille quæstioni corpus offerre; deos testes inuocare; caste sancteque habitam eē reginā.
 Tandem ut fides facta est; uera esse que affirmaret spado; capite uelato diu fleuit; manantibusque
 adhuc lachrymis ab ore reiecta ad cælum manus tendens. Dii patrii; inquit
 primum mihi stabilite regnum; deinde si de me iam transactū est; præcor ne quis
 Asia rex sit; quā iste tam iustus hostis; tam misericors uictor; Itaque quæ pace frustra
 bis petita omnia in bellum consilia cōuerterat; uictus tamen continentia hostis ad
 nouas pacis cōditiones ferēdas. x. legatos cognatorum principes misit; quos Alexander
 cōsilio aduocato introduci iussit; e quibus maximus natus Darius inquit; ut pacem a te
 iam hoc tertio peteret; nulla uis subegit; sed iusticia & cōtinentia tua expressit;
 Matrem coniugem liberosque eius; nisi quod sine illo sunt; captos esse non sensit;
 pudicitia earū; quæ super sunt; curā haud secus quā parēs agēs; reginas appellas;
 speciē pristinae fortunæ retinere pateris. Vultum tuū uideo; qualis Darius fuit;
 cū dimitteremur ab eo; & ille tamen uxorē; tu hostem luges. Iam in acie
 stares; nisi curate sepulturā eius motaret. Et quod mirum ē; si tam ab amico
 animo pacē petit; Quid opus est armis; inter quos odia sublata sunt?
 Antea imperio tuo finē destinabat Alym amnem; quæ lydiā terminat; nūc
 quicquid inter hellepontū & Euphratem est; in dotem filia offert; quam tibi
 tradit. Occhum filium; quem habes; pacis & fidei oblidem retine. Matrem &
 duas uirgines filias redde; per tribus corporibus trigessimū talentum
 auri; præcatur; accipias. Nihil moderationem animi tui notam
 haberem; nō dicerē hoc eē tempus; quo pacem nō dare solum; sed etiam
 occupare deberes. Respice quantum post te reliqueris; intuerere
 quantum petas. Periculosum ē prægraue imperium; difficile ē continere;
 quod capere non potes. Vides ne ut nauigia; quæ modum excedūt;
 regi nequeāt? Nescio an Darius ideo tam multa amiserit;
 quia nimia opes magnæ iacturæ locum faciunt. Facilius ē quam
 tueri perdam uincere; quam tueri. Quā hercule expediū manus
 nostræ rapiūt quæ continent. Ipsa mors uxoris Darius te
 admonere potest; minus iam misericordia tuæ licere quam licuit.
 Alexander legatis excedere tabernaculo iussis; quod placeret;
 ad consiliū refert. Diu nemo; quod sentiret; ausus est dicere;
 incerta regis uoluntate. Tandem parmenio; ante sua
 lissimam ait; ut captiuos apud damascū redimētibus redderes;
 ingentem pecuniam potuisse re

digi ex iis: qui multi uincti uirorum fortium occupauerant manus. Et nunc magnope
 censerent: ut unam anum: & duas puella sitinerum agminumque impedimenta triginta
 talentis auti permutes. Opimum regnum occupare se posse conditione non bello: nec que
 quam alium inter hystrum: & Euphratem possedisset terras ingenti spatio interualloque de
 fertas. Macedoniam quoque respiceret potius: quam bactra & indos intueretur. Ingrata
 oratio regi fuit. Itaque ut finem dicendi fecit: Et ego: inquit: si pecuniam quam gloriam mal
 lem: Parmenio essem. Nunc Alexander de paupertate securus sum: & me non mercatorem
 memini esse: sed regem. Nihil quidem habeo uenale: sed fortunam meam utique non uendo:
 Captiuos si placet reddi: honestius dono dabimus: quam precio remitemus. Introductis
 deinde legatis: ad hunc modum respondit. Nuntiare Dario gratiarum actionem apud
 hostem lupuacaneam esse: & me: quae fecerim: clamorem & liberaliter non amicitiam eius
 tribuisse: sed naturam meam: nec aduersus calamitates: sed aduersus hostium uires con
 tendere. Bellum cum captiuis & foeminis gerere non soleo. Armatus sit oportet: quem
 oderim. Quod si saltem pacem bona fide peteret: delibaram forsitan an dare. Verum
 enim uero cum modo milites meos litteris ad perditionem: modo amicos ad perniciem meam
 pecunia sollicitet: ad internicionem mihi persequendus est: non ut iustus hostis: sed ut
 percussor ueneficus. Conditiones uero pacis: quas feris: si accepero: uictorem eum fa
 ciant. Quae post euphratem sunt: liberaliter donat. Vbi igitur me affamini: nepe oblitum
 estis: nam ultra Euphratem sum. Summum ergo dotis: quam permittit: terminum castra
 mea traesunt. Hinc me depellite: ut sciam uestrum esse: quod creditis. Eadem liberta
 te dat mihi filiam suam: nempe quam scio alicui seruorum suorum nupturam. Multum ue
 ro mihi praestat: si me Mazeo genere praeposit. Ite nuntiate regi uestro: & quae amisit
 & quae adhuc habet: praemia esse belli. Hoc regente utriusque terminos regni id quenque
 habiturum: quod proxime lucis assignatura fortuna est. Et me in asiam non uenisse: ut ab
 aliis acciperem: sed ut aliis darem. Si secundus & non par mihi uellet haberi: facere for
 sitan: quae petit. Ceterum nec mundus duobus solibus potest regi: nec duo summa re
 gna saluo statu terrarum potest habere. Proinde aut deditionem hodie: aut in castrum
 bellum parat: nec aliam sibi: quam expertus est: polliceatur fortunam. Legati respondeat
 cum bellum in animo sit: facere eum simpliciter: quod spe pacis non frustraretur: ipsos
 petere quam primum dimittantur ad regem: eum quoque bellum parare debere. Dimissi nun
 tiant adesse certamen. Ille quidem contestim Mazeum cum tribus milibus equitum ad
 itinera quae hostis petiturus erat: occupanda praemissit. Alexander corpori uxoris eius
 iustis persolutis: omnique grauiore comitatu intra eadem munimenta cum modico praesi
 dio relicto ad hostem contendit. Duo cornua dimiserat peditum in utrumque latus equite
 circumdato: impedimenta sequebantur agmen praemissum. Deinde concitis equitibus
 Menidam iubet explorare: ubi Darius esset. At ille cum Mezeus haud procul cosedisset
 non ausus ultra procedere: nihil aliud quam fremitum hominum: hinnitumque equorum exau
 disse nuntiat. Mazeus quoque conspectis procul exploratoribus in castra se recipit: ad
 uentus hostium nuntians. Igitur Darius: qui in parentibus campis decernere oprabat
 armari militem iubet: aciemque disponit. In leuo cornu Bactriani ibant equites mille ad
 modum: dachae uero totidem: & Aracosi Sueui quattuor milia explebant. Hos centum
 falcati currus sequebantur. Proximus quadrigis erat Bessus: cum .viii. milibus equitum
 Item Bactrianis. Massagetarum .ii. milibus agmen eius claudebant: pedites plurimi his
 gentium non mixtas: sed suae quisque nationis iunxerant copias. Persas deinde cum Mar
 sis: Sodanisque Ariobarzanes & Oriobates ducebant. Illi partibus copiarum summam
 Orsines praerat a .vii. persis oriundus. Ad Cyrum quoque nobilissimum regem origi

quid alexander respondit legatis dario.

Bellum utriusque paratur

Darius aciem disponit

nem sui referēs: hos aliā gentes ne lociis satis q̄dem notā sequebantur. Post quas quinquaginta quadrigas Bradates magno caspiāorum agmine antecedebat. Indi ceteriq; rubri maris accolā nomina uerius: q̄ auxilia post currus erāt. Claudebat hoc agmē aliis falcatis curribus quinquagita: q̄s pegrinum militem adiunxerat. Hunc armenii quos minores uocant Armenios Babylonii: utrosq; Bellitā & q̄ montes quos seorum incolunt: sequebantur. Post hos ibant Gortuā gentes q̄dē Euboicā Medos quondā secuti: sed iam degeneres & patrii moris ignari: Applicuerat his phrygas & Cathoanas. Parthorum deinde gens incolentium terras: quas nunc parthi Scythia profecti tenent: cludebant agmen: Hęc sinistra cornu acies fuit: dexterū tenebat natio maioris Armenia: Cadusiq; Cappadoces: & Syrii: & medii: his quoq; falcati currus erāt quinquaginta: summa totius exercitus equites. xlv. milia: pedestris acies. cc. milia expleuerat. Hoc modo instructi decē stadia pcedunt: iussiq; subsistere armati hostē expectabant. Alexandri exercitum pauor: cuius causa nō suberat inualit: q̄ppe lymphati trepidare cōeperūt: oīum pectora oculo metu pcurrente. Caeli fulgor tēpore aestiuo ardenti similis iternitens ignis præbuit speciem: flammalq; ex Darii castris splēdere uelut illati temere præsidiis credebāt. Quod si pculsis Mazeus: qui præsidebat: itine/ri supuenisset: ingēs clades accipi potuit: Ille segnis in eo: quē occupauerat: tumulo sedet: cōtentus nō lacessi. Alexander cognito pauore exercitus signū ut cōsisterent darii ipos arma deponere: ac leuare corpora iubet admonens nullā subiti causam eē timoris: hostem pcul stare: Tādē cōpotes sui pariter arma & animos receperē: nec qcq; ex presentibus tutius uisum ē: q̄ eodem loco castra munire. Postero die Mezeus cū delectis equitū inedito colle: ex quo macedonū pspiciebāt castra confederat: siue metu: siue quia speculari modo iussus erat: ad Dariū rediit: Macedones eum ipm collē: quem deseruerat: occupauerūt: nā & tutior planicie erat: & inde acies hostium: quæ in campo explicabant: cōspici poterat. Sed caligo: q̄ circa humidū effuderat mōtes uniuersam q̄dem rei faciē abstulit. Ceterū agminum discrimina atq; ordinē phibuit pspici. Multitudo inundauerat campos: fremitulq; tot milium etiam pculstantiū aures impleuerat. Fluctuari animo rex: & modo suū: modo Parmenionis cōsiliū sera aestimatiōe ppendere: quippe eo uentum erat: unde recipi exercitus nisi uictor aut sine clade nō posset. Mouebat etiam eum multitudo hostiū respectu paucitatis suæ gentis. Sed interdū reputabat quātas res cum hac gente gessisset: q̄tosq; populos fudisset Itaq; cum spes metum uinceret: periculosius bellum differre ratus: ne desperatio suis cresceret: dissimulato eo mercenariū eq̄tem ex peonia pcedere iubet. Ipse phalange: sicut antea dictum ē: in duo cornua extēderat. Vtrūq; cornu eq̄tes tegebāt. Iamq; nitidior lux discussa caligine acie hostiū ostenderat. Et macedones siue alacritate: siue tadio expectationis ingentē pugnantium more adidere clamorē. Redditus & a plis nemora ualleq; circūiectas terribili sono impleuerat. Nec iā contineri Macedones poterāt: qn cursu quoq; ad hostem extēderent. Melius adhuc ratus in eodē tumulo castra munire: uallū iaci iussit. Strenueq; opere pfecto: in tabernaculū: ex quo tota acies hostiū cōspiciebat: secessit. Tum uero uniuersa discriminis facies in oculis erat armis insignibus equi uiriq; splendebāt: & omnia intentiore cura pparari. Apud hostem sollicitudo patorū agmina sua inter eq̄tantium ostēdebat: ac pleraq; iania sicut fremitus hominū: equorū hinnitus: armorū internitentiū fulgor sollicita expectatione mentem turbauerāt. Igit̄ siue dubius animi: siue ut suos expiretur: consiliū ad Parmeniū hibet: qd optimū factū esset exquirens: Parmenio peritissimus inter duces artium belionis snia. li furto nō plio opus esse cēsebat: intēpesta nocte opprimi posse hostes discordes mo

ribus linguis: ad hæc somno & improviso piculo territos: quin in nocturna trepidatione coituros. At interdū primū terribiles occursum facies scytharū Bactrianorūq; hirta illis ora: & intonsas comas esse: Præterea eximiam uastorū magnitudinē corporum: uanis & inanibus militem magis q̄ iustis formidinis causis moueri: deinde tam multitudinē circūfundī paucioribus posse. Non in Ciliciæ angustis & inuis calibus sed in aperta & lata planicie dimicaret. Oēs ferme Parmenioni assentiebat. Polypercon haud dubie in eo cōsilio positā uictoriā arbitrabatur: quē intuens rex (nāq; Parmenionē nuper acrius q̄ uellet i crepitum rursus castigare non sustinebat) latrunculorum: inquit: & furtum ista solertia est. q̄ præcipitis mihi: quippe illorum uotum unicū est fallere. Meæ uero gloriæ semp aut absentia Darii: aut angustias locorum aut fructū noctis obstare nō patiar: palā luce aggredi certū est. Malo me fortūæ pœniteat: q̄ uictoriæ pudeat. Ad hæc illud quoq; accedit uigilias agere barbaros: & in armis stare: ut ne decipi quidē possint: cōpertū habeo. Itaq; ad præliū uos parate. Sic incitatos ad corpora curāda dimisit. Darius illud quod Parmenio suaserat: hostē facturum eē cōiectans: frænatos equos stare: magnāq; exercitus partē in armis esse: ac uigilias intentiore cura seruari iusserat. Ergo ignibus tota eius castra fulgebant. Ipse cū ducibus propinquisq; agmina in armis stanuū circuibat. Solē & Martē sacrumq; & æternum inuocans ignē: ut illis dignam uetere gloria maiorēq; monumētis fortitudinē inspiraret: & profecto si qua diuinæ opis auguria humana mēte cōspici possēt deos stare secum: illos nuper macedonū animis subitam incussisse formidinem: adhuc lymphatos ferri agiq; arma iacentes. Expetere præsidēs persarū imperiū deos debitas e uocordibus pœnas: nec ipsum ducē saniorē esse: quippe ritu ferarū prædam modo quā expeteret intuentē in pernitiē: quæ ante prædam posita esset: incurrere. Similis apud Macedones quoq; sollicitudo erat: noctēq; uelut in ea certamine edito metu egerūt. Alexāder nō alias magis territus: ad uota & p̄ces Ariscandrū uocari iubet. Ille in candida ueste uerbenas manu præferēs capite uelato præibat: p̄ces regis Ioue Mineruaq; uictoriā ppitiantē. Tunc quidē sacrificio rite perpetrato: reliquū noctis acquierutus in tabernaculū rediit. Sed nec somnū capere: nec quietē pati poterat modo e iugo montis acie in dexterum persarū cornu dimittere agitabat: modo recta fronte concurrere hosti: interdū hæsitare an potius in leuū torqueret agmē: tandē grauatū animi anxietate corpus altior somnus oppressit. Iamq; luce orta duces ad accipiēda imperia cōuenerant in solito circa prætoriu silētiō attoniti: quippe alias accersire ipsos & interdū morātes castigare assueuerat: tunc ne ultimo qdē rex discrimie excitatū esse mirabātur: & nō somno quiescere: sed pauore marcere credebāt: nō tamen quicquid e custodibus corporis intrare tabernaculū audebat: & iam tēpus instabat: nec miles in iussu ducis aut arma capere poterat: aut in ordines ire. Diu Parmenio cūctatus: cibū ut caperēt: ipse pnuntiāt. Iamq; exire necesse erat: tūc demū intrat tabernaculū sæpiusq; nomine cōpellatum cū uoce nō posset: tactu excitauit. Multa lux inqt: est instructā acie hostis admouit: tuus miles adhuc inermis expectat imperiū. Vbi ē uigor ille animi tui: nempe excitare uigiles soles. Ad hæc Alexāder credis ne me prius somnū capere potuisse: q̄ exoneratē animū sollicitudine: quæ quietum morabatur: si gnumq; pugnæ tuba dari iussit: & cū in eadē admiratiōe Parmenio assuetaret: qd̄ securus somnū cœpisset: minime: inquit: mirū est. Ego. n. cum Darius terras ureret: uicos excederet: alimenta corrūperet: potens mei nō eram. Nūc uero quid metuā: cū acie decernere paret: hercule uotum meū impleuit. sed huius quoq; cōsiliū rō postea reddetur. Vos ite ad copias: qbus quisq; p̄est: ego iam adero: & qd fieri uelim: expo-

Pauor a/
Alexandri.

Somnus
altior op-
presserat
Alexandri

Alexāder
aciē instru
it.

nam. Raro ad nodū admonitū amicorū: quin metu discriminis ad eundū erat: ut solebat. Tunc quoque munimēto corporis sumpto processit ad milites. Haud alias tā alacrem uiderant regem: & uultu eius interrito certā spem uictoriæ augurabatur: atque ille prorupto uallo exire copias iubet: aciemque disponit. Inde dextero cornu locati sunt eques quos agmina appellat. Præerat hic Clytus: cui iūxit philotæ turmas cæterosque perfectos equitū lateri eius applicuit. Ulīma Meleagri ala stabat: quā phalanx sequebatur. Post phalangē argyraspides erant. His Nicanor Parmenionis filius præerat: in subsidiis cum manu sua Cenos: post eū Horestes lynccestaque. Post illos Polypercondus pegrini militis: huius agminis Amyntas princeps erat. Philagus balacros regebat in societatem nuper ascitos: hæc dexteri cornu facies erat. In leuo Craterus peloponnesium equites habebat: acheorumque & locrensiū & Maleon turmis sibi adiunctis: hos tessali equites claudebant Philippo duce: peditum acies equitatu tegebat: fons leuui cornu hic erat. Sed ne circumiri posset a multitudine: ultimū agmen ualida manu cicerat. Cornua quoque subsidiis firmauit non recta fronte: sed a latere positis: ut si hostis circumuenire aciem temptasset: parata pugna forent. Hic agriani erant: quibus Attalus præerat adiunctis sagittariis cretenlibus: ultimos ordine auertit a fronte: ut totam aciem orbe muniret. Illyrici hic erant: adiuncto milite mercede conducto. Thracas quoque simul obiecerat leuiter armatos: adeoque aciem uersatilem posuit: ut qui ultimi stabant: ne circumirentur: uerti tamē & frontē circumagi possent. Itaque non prima quā latera: non latera munitoria fuere quā terga. His ita ordinatis præcipit: ut si falcatos currus cum fremitu barbari emitterent: ipsi laxatis ordinibus impetū occurrentiū silentio exciperent: haud dubius sine noxa transcursuros: si nemo se opponeret. Sin autē sine fremitu imississet eos ipsi clamore terrerent: pauidosque equos talis utrinque suffoderent. Qui cornibus præerant extendere ea iussi: ita ut nec circumuenirentur: si artius starent: nec tamen ultimam aciem exinanirent. Impedimenta cum captiuis: inter quos mater liberique Darii custodiebant: haud procul ab acie in edito colle constituit: modico presidio relicto. Leuum cornu sicut alias Parmenioni tuēdam datū. Ipse in dextero stabat. Nondum ad tæli iactum peruenerant: cum Bion quidam transfuga: quanto maximo cursu potuerat: ad regē puenit: nūtiāns murices ferreos in terram diffodisse Dariū: quia hostē equi-ferreos in terra deset asseruari transfuga iussu duces conuocat: expositoque quod nūtiatū erat: monet: ut fodisse da regionem monstratam declinent: equitēque periculum edoceat. Cæterum hoc tādē exercitus exaudire non poterat: usum aurium intercipiēte fremitu duorum agminum fuga nū. Sed in conspectu oīum duces & proximumqueque interequitans alloquebat. Ementiauit. sis tot terras in spem uictoriæ: de qua dimicandū foret: hoc unum superesse discriminē Alexāder Granicum hic amnem: Ciliciæque montes: & Syriam: aegyptumque præeuntibus ingē duces hō tia spei gloriæque incitamenta refert: repræhensos ex fuga perlas pugnaturōs: quia fugere non possent: tertium diem iam metu exangues armis suis oneratos in eodem uestigio hæerere: nullum desperationis illorum maius indicium esse: quā quod urbes: quod Granicus agros suos ureret: quicquid non corrupissent: hostiū esse confessi. Nomina modo uana gentium ignota: ne extimescerent: neque enim ad belli discrimen pertinere: qui ab his Scytharum: qui ue cadusii appellant. Ob id ipsum: quod ignoti eēt: ignobiles eēt Nūq̄ ignorari uiros fortes. At imbelles ex latebris suis erutos: nihil præter nomina norari ui afferre. Macedones uirtute affecutos: ne quis toto orbe locus eēt: qui tales uiros ignoraret: intuerentur barbarorum inconditum agmen: alium nihil præter iaculum habere: alium funda saxa librare: paucis iusta arma eēt: itaque illinc plures stare: hinc plu-

res dimicaturos: nec postulare se ut fortiter capefferent præliū ne ipse cæteris fortitudinis fuisset exemplum: se ante prima signa dimicaturum spondere pro se quot cicatrices: totidē corporis decora: scire ipsos unū pœne se prædæ exortē in illis colendis ornādilq; usurpare uictoriæ præmia: hæc se fortibus uiris dicere. Si qui dissimiles eorum essent: illa fuisse dicturq; peruenisse eo: unde fugere non possent terrarum spatia emensis tot amnibus montibusq; post tergum obiectis: iter in patriā & penates manu esse faciendum. Sic duces: sic proximi militum instructi sunt. Darius in leuo cornu erat: magno agmine suorum delectis equitū peditūq; stipatus: contēpseratq; paucitatem hostis uanam aciem esse extinctis cornibus ratus. Cæterum sicut curru eminebat: dextera leuaq; ad circūstantium agmina oculos manusq; circūferens. Terrarū: inquit: oceanus hinc alluit: illinc claudit hellepontus: pauloante domini iam non de gloria: sed de salute & quod saluti præponitis: de libertate pugnandū est: hic dies imperiū: quo nullū amplius uidit aras: aut constituet: aut finiet apud Granicū minima uiriū parte cū hoste certaminis. In Cilicia uictos Syria poterat excipere. Magna munimēta regni Tygris atq; Euphrates erant. Vētum est eo: unde pullis ne fugæ quidē locus est. Omnia tam diutino bello exhausta post tergū sunt. Nō incolas suos urbes non cultores habēt terræ. Coniuges quoq; & liberi sequuntur hanc aciem: parata hostibus præda: nisi pro carissimis pignoribus corpora opponimus. Quod mearū fuit partiū exercitiū: quē pœne immēta planicies uix capeferet: cōparauit equos arma distribui cōmeatus: ne tantæ multitudini deessent: prouidi locū in quo acies explicari posset elegi. Cætera in uestra potestate sunt: audete modo uincere: famāq; infirmissimū aduersus fortes uiros tælum contēnite. Temeritas est: quā adhuc pro uirtute timuistis: quæ ubi primū imperium effudit: uelut quædam animalia amisso aculeo torpet. Hi uero cāpi deprehēdere paucitatē: quā Ciliciæ montes absconditāt. Videtis ordines raros: cornua extenta: uediā aciem uanam & exhaustam. Nam ultimi quos locauit auersos: terga iam præbent: obteri me Hercule equorum unguis possunt: etiā si nil præter falcatos currus emisero: & bello uicerimus: si uincimus prælio. Nam ne illis quidē ad fugam locus est. Hinc Euphrates: illinc Tygris prohibet inclusos: & quæ antea pro illis erant: in cōtrariū cōuersa sunt. Nostrū mobile & expeditū agmen est: illud præda graue. Implicatos ergo spoliis nostris trucidabimus: eademq; res & causa uictoriæ erit & fructus. Quod si quem enobis nomē gentis mouet: cogitet macedonū illic arma eē nō corpora. Multū. n. sanguinis inuicē haulimus: & semper grauior in paucitate iactura est. Nam Alexander quantuscunq; ignauis & timidus uideri potest: unū animal est: & si quid mihi creditis temerariū & uecors adhuc nostro parturum: uore q̄ sua uirtute foelicus. Nihil autē potest esse diuturnū: cui nō subest ratio. Licet cui nō sit foelicitas aspirare uideatur: tamē ad ultimū temeritati nō sufficit. Præterea breues & mutabiles uices regum sunt: & fortuna nunq̄ simpliciter indulget. Forsitan ita dii fata ordinauerunt: ut persarum imperium: quod secūdo cursu per. ccxxx. annos ad summū fastigium euexerant: magno motu cōcuterēt magis q̄ affligerēt: admonerentq; nos les uices fragilitatis humanæ: cuius nimia in prosperis rebus obliuio est. Modo græcis ultro bellu inferebamus: nūc in sedibus nostris ppulsamus illatū. Iactamur inuicē uarieta te fortunæ. Videlicet imperium: quod mutuo affectamus: una gens nō capit. Ceteris humanis si spes nō subesset: necessitas tamē stimulare deberet: ad extrema peruectum ē: nā ipsa Matrem meam duas filias Oechum in spem huius imperii genitū illos principes: illis rebus iam sobolem regniæ stirpis duces uestros regum instar uictos hēt. Nihil quidē in no-

Dari⁹ mi
lites allo
quitur.

Bellum
Prælium

Nihil diu
turnum:
cui nō s̄
est ratio.
breues &
mutabi
les uices
Fragilita
tis huma
ris rebus
obliuio ē

bis est: ipse ego maiore parte captiuus sum. Eripite viscera mea ex uinculis: restitui
 te mihi pignora: pro quibus ipse mori non recuso. Parate liberos (nam coniugem in illo car-
 cere amisi) credite nunc omnes extendere ad uos manus: implorare patrios deos: opem ue-
 stram: misericordiam: fidem exposcere: ut seruitute: ut compedibus: ut precario uictu
 ipsos liberetis. An creditis: a quo animo iis seruire: quoque reges esse fastidiunt? Video
 admoueri hostium aciem: sed quo propius discrimen accedo: hoc minus his: quae di-
 xi: possum esse contentus. Precor uos per deos patrios aeternumque ignem: qui praefertur
 altaribus: fulgoremque solis intra fines regni mei orientis per aeternam memoriam
 Cyri: quia ademptum mediis lydibusque imperium primus in perfidiam intulit: uindicate ab
 ultimo dedecore nomen gentisque persae. Ite alacres: & spe pleni: ut quam gloriam ac-
 cepistis a maioribus uestris: posteris relinquantis. In dextris uestris iam libertatem: opem
 spem futuri temporis geritis. Effugit mortem quisquis contempserit: timidissimum quemque
 consequitur. Ipse non patrio more solum: sed etiam ut conspici possim: curru uehor
 nec recuso: quominus imitemini me: siue fortitudinis exemplum: siue ignauiae fuero. In-
 terim Alexander: ut est demonstratum a transfuga. cum insidiasque locum circuiret: & da-
 rius qui leuum cornu tuebatur: occurreret: agmen obliquum incedere iubet. Darius quoque
 eodem suum obuertit: Bessus admonito: ut massageres equites in leuum Alexandri
 cornu inuehi iubeat. Ipse ante se falcatos currus habebat: quos signo dato uniuersos
 in hostem effudit. Ruebant laxatis habentibus aurigae quo plures nondum satis prouiso in
 petu obterent. Alios ergo hastae multum supra temones eminentes: alios ab utroque
 latere dimissae falces lacerauere. Nec sensim macedones cedebant: sed effusa turba-
 uerant fuga ordines. Mazeus quoque percussis metum incussit mille equitibus ad diri-
 pienda hostis impedimenta circumuehi iussis: ratus captiuos quoque qui simul asserua-
 bantur: rupturos uincula cum suis propinquantes uidissent. Non fefellerat Parmenio
 nem: qui in leuo cornu erat. Propere igitur polydamanta mittit ad regem: qui & picu-
 lum ostenderet: & quid fieri iuberet consuleret. Ille audito polydamante: ab inuicia in-
 quit Parmenioni: si acie uicerimus: non nostra solum nos recuperaturos: sed omnia quae
 hostium sunt occupaturos. Proinde non est quod quicumque uirium subducatur ex acie: sed
 ut me & Philippo patri dignum est: contempto sarcinarum damno fortiter dimicet. Inte-
 rim barbari impedimenta turbauerunt: caesiisque plerisque custodum captiuum uinculis ruptis
 quicquid obuium erat: quo armari possent: rapiunt: & aggregati suorum equitibus ma-
 cedonas ancipiti circumuentos malo inuadunt: laetisque circa Siliambim uicisse Dari-
 um ingenti caede prostratos hostes: ad ultimum etiam impedimentis exutos esse nuntiat: quod
 per eandem fortunam ubique esse credebant: & uictores persas ad praedam discurrisse.
 Siliambis hortatibus captiuus ut animum a maerore alleuaret: in eodem quo antea fu-
 it perseverauit: non uox ulla excidit ei: non oris color uultus uel mutatus est: sed sedit
 immobilis: credo praegaudium uerita fortunam irritare: adeo ut quid mallet inuentibus eam
 fuerit incertum. Inter haec Amyntas praefectus equitum Alexandri cum paucis turmis
 opem impedimentis laturus aduenit: & incertum suo ne consilio an regis imperio
 sed non sustinuit caueasorum scytharumque impetum: quippe uix temptato certami-
 ne effugit ad regem amissorum impedimentorum testis magisque uindex. Iam consilium
 Alexandri uicerat dolor: & ne cura recuperandi sua militum a praelio auerteret: non im-
 merito uerebatur. Itaque Araten ducem hastatorum: quem Sarisphores uocabant: ad-
 uersus scythas mittit. Inter haec currus: qui circa prima signa turbauerant aciem: in pha-
 langem inuecti erant. Macedones confirmatis animis in medium agmen accipiunt. Val-

Effugit
 mortem quae
 quis con-
 temnit.

Pugnae
 initium,

Sarispho-
 phores.

lo similis acies erat: iunxerant hastas: & ab utroq; latere temere incurrentium ilia suffodiebant: circuire deinde currus & pugnatores precipitare ceperunt. Ingens ruina equorum: aurigarumq; aciem compleuerat. Hi terrosos regere non poterat: Hi crebra iactatione ceruicem non iugum modo excusserant: sed etiam currus euerterant: uulnerati interfectos trahebant: nec consistere terrosi: nec progredi debiles poterant. Paucæ tamen euasere quadrigæ in ultimam aciem: iis quibus inciderunt: miserabili morte commixtis: quippe amputata uiroq; membra humi iacebant: & quia calidis adhuc uulneribus aberat dolor: trunci quoq; & debiles arma non omittabant: donec multo sanguine effuso exanimati procuberent. Interim Arete scytharum qui impedimenta diripiebant duce occiso grauius terrosi instabant. Supuenerunt deinde missi a Dario bactriani: pugnaq; uertere fortunam. Multi ergo macedonum primo impetu obruti sunt: plures ad Alexandrum refugerunt. Tunc perla clamore sublato: qualem uictores solent edere: ferociter in hostem quasi ubiq; profligatum incurrit. Alexander terrosos castigare adhortari praelium: quod iam elanguerat: solus accendere: confirmatisq; tandem animis ire in hostem iubet. Rarior acies erat in dextero cornu persarum: namq; inde bactriani decesserant ad opprimenda impedimenta. Itaque Alexander laxatos ordines inuadit: & multa caede hostium inuehitur. At qui in leuo cornu erant persæ: spe posse eum includi: agmen suum a tergo dimicantes opponunt. Ingensq; periculum in medio hærens adisset: nisi eques agriani calcaribus subditis fusos regi barbaros adorti essent: auersosq; cedendo in se conuersti coegissent. Turbata erat utraq; acies. Alexander a fronte: & a tergo hostem habebat qui auerso ei instabant: & ab agrianis militibus præmebantur: & bactriani impedimentis hostium direptis reuersi ordines suos recuperare non poterant: plura simul abrupta a cæteris agmina: ubicunq; alium alii fors miscuerat: dimicabat: duo reges iunctis prope agminibus praelium accenderant. Plures persæ cadebant: par ferme utrinq; numerus uulnerabatur. Curru Darius: Alexander equo uehebatur: utrunq; regem dilecti tuebantur sui inmemores: quippe amisso rege nec uolebant salui esse: nec poterant. Nam ante oculos sui quisq; regis mortem occumbere ducebat egregium. Maximam tamen periculum adibat: qui maxime tuebatur: quippe sibi quisq; cæsi regis expetebat decus. Cæterum siue ludibrium oculorum: siue uera species fuit: qui circa regem Alexandrum erant: uidisse se crediderunt paululum super caput regis placide uolantem aquilam nec sonitu armorum: nec gemitu morientium terrosam: diuq; circa equum alexandri pendenti magis: quam uolanti similis apparuit. Certe uates Aristander alba ueste indutus & dextra præferens lauream militibus in pugnam intentis auem monstrauit: haud dubium uictoriæ auspiciam. Ingens ergo alacritas ac fiducia paulo ante terrosos accendit ad pugnam. Vnq; posteaq; auriga Darius: qui ante ipsum sedes equos regebat: hasta transfixus est. Nec aut persæ: aut macedones dubitare: quin ipse rex esset occisus. Lugubri ergo ululatu ex incognito clamore gemituq; totam fere aciem adhuc equo Marte pugnantium turbauere. Cognati Darii & armigeri leuq; tuentes cornu in fugam effusum destituerant currum: quem ad dextera parte stipati in medium agmen receperunt. Dicit acynace stricto Darius dubitasse an fugam dedecus honesta morte uiraret. Sed eminens curru nondum omnem suorum aciem prolixo excedente destituere erubescibat: dumq; inter spem & dubitationem hæsitat: sensim persæ cedebant: & laxauere ordines. Alexander mutato equo: quippe plures fatigauerat: resistenti aduersa ora fodiebat: fugientium terga. lamq; non pugna: sed sedes erat. Cum Darius quoq; currum suum in fugam uertit: hærebatur in tergis fugientium uictor: & prospectum oculorum: nubes pulueris: quæ ad cælum fe-

Augurium
uictoriæ.

Auguria
Darii ha-
sta trans-
fixus.

Darii fu-
ga.

rebatur: abstulerat. Ergo haud secus quā in tenebris errabant ad sonitū notæ uocis: aut signum subinde coeuntes. Exaudiebantur tantū strepitus habænarum: quibus equi currū trahentes idē idē urberabantur: hæc sola fugientis uestigia excepta sunt. At in leuomacedonū cornu: quod Parmenio: sicut ante dictum est: tuebatur: longe alia fortuna utriusque partis res gerebatur. Mazeus cum omni suorum equitatu uahemēter inuectus urgebat Macedonū alas. Iamque abundans multitudine acie circumuehi cœperat: cū Parmenio equites nūtiare iubet Alexandro: in quo discrimine ipsi essent: nisi mature subueniretur: nō posse sisti fugā. Iam multū uia præcesserat. Rex imminens fugientium tergibus cū a Parmenione tristis nuntius uenit: refrænare equos iussi: qui uehebantur: agmēque cōstitit. Frendente Alexandro eripi sibi uictoriā e manibus: & Dariū facilius fugere quā sequi se: interim ad Mazeū superati regis fama puenerat. Itaque quā ualidior erat: fortuna tamen partium territus percussis languidius instabat. Parmenio ignorabat quidē cām sua sponte pugnae remissæ: sed occasione uincendi strenue est usus. Thessalos equites ad se uocari iubet. Et quid inquit: uidetis istos: qui ferociter mō instabant: pedē referre: subito pauore perterritos. Nī mirū nobis quoque regis nostri fortuna uicē omnia perfarum cæde strata sunt: quid cessatis? cur ne fugientibus quidē pares estis? Vera dicere uidetur: & spes languentes quoque erexerat: subitis calcaribus proruerē in hostem: & illi iam non sensim: sed citato gradu recedebāt: nec quicquid fugæ nisi quod terga nondū uerterant: decrat. Parmenio tamē ignarus quæ nā in dextero cornu fortuna regis esset: repressit suos. Mazeus dato pugnae spatio: nō recto itinere: sed maiore & ob id tutiore circuitu tygrin supererat: & Babyloniam cum reliquis deuicti exercitus intrat Darius paucis fugæ comitibus ad lycum amnem cōtenderat: quo traiecto: dubitauit an solueret pontem: quippe hostem iam affore nūtiabatur. Sed tot milia suorum: quæ nondū ad amnem peruenerant: ponte reciso: prædam hostis fore uidebat. Abeuntē cum intactum sineret pontem dixisse cōstat. Malle se in sequentibus iter dare: quā auferre fugientibus. Ipse ingens spatium fuga emensus media fere nocte Arbelam peruenit. Quis tot ludibria fortunæ: ducū agminūque cedem multiplicē: deuictorum fugā: clades nunc singulorum: nūc uniuersorum: aut animo assequi queat: aut oratione complecti? Propemodū sæculi res in unū illum diem fortuna cumulauit. Alii qua breuissimū patebat iter: alii diuersos saltus & ignotos sequentibus calles petebāt. Equos pedesque confusi sine duce: armatis inermes integris debiles implicabantur. Deinde misericordia in metū uersa: qui sequi nō poterāt: inter mutuos gemitus deserebantur. Sitis præcipue fatigatos & saucios exurebat. passimque omnibus uisibus prostrauerant corpora præterfluentem aquam hiantī ore captantes: quæ eū diu auidi turbidam hausissent: tendebantur ex templo precordia præmente limo: resolutisque & torpētibus membris: cū superuenisset hostis: nouis uulneribus excitabantur. Quidā occupatis proximis riuis diuerberant longius: ut quicquid occulti humoris usque manaret: exciperent. Nec ulla adeo aqua & sicca lacuna erat: quæ uestigatium sitim falleret. E proximis uero itineri uicis senū ululatus fœminarūque exaudiebāt barbaro ritu Dariū adhuc regē clamantū Alexander: ut supra dictū est: inhibito suorum cursu ad lycū amnē puenerat: ubi ingens multitudo fugientium onerauerat pontē: & plerique cū hostis urgeret: in flumē se precipitauerāt: grauesque armis: & prælio ac fuga defatigati gurgitibus hauriebant. Iamque nō pons mō fugientis: sed ne animis quidē capiebat agmina sua iprouida fugæ subinde cumulatīs: quippe ubi intrauit aīos pauor: id solū metuūt quod primū formidare cœperūt Alexander instātibz suis ne ipone abeuntē hostē inde præmitteret sequi: hæbetia tela esse:

Fortunæ
ludibria.

Q VINTVS.

& manus fatigatas: tãtoq; cursu corpa exhausta: & p̄ceps in noctē diei t̄ps̄ cansatus ē. Reuera de leuo cornu: quod adhuc in acie stare credebat: sollicit⁹: reuerti ad ferendā opē suis statuit. Iamq; signa cōuerterat: cū eqtes a Parmenione missi illius quoq; ptis uictoriā nunciāt. Sed nullū eo die maius piculum fuit: q̄ dū copias reducit in castra. Pauci eū & incōposiū sequebantur ouantes uictoria: q̄ppe omnes hostes aut in fugā effusos: aut in acie cr̄. debāt cecidisse: cum rep̄te ex aduerso apparuit agmen eqtūm qui primo inhibuere cursum: deinde macedonum paucitate conspecta turmas ī obuios concitauerunt. Ante signa rex ibat dissimulato magis periculo q̄ s̄. reto: Nec defuit ei perpetua in dubiis rebus fœlicitas: nāq; p̄fectum eqtatus auidum certaminis & ob id ipsum incauti⁹ ī se ruentē hasta transiit. Quo ex equo lapso: p̄ximū ac deinde plures eodem talo cōfodit. Inuasere turbatos amici quoq;: nec persæ inulti cadebant: quippe nō uniuersæ acies: sed quædam tumultuariæ manus iniere certamen. Tãdem barbari cum obscura luce fuga tutior uideretur esse q̄ pugna: diuersis agminibus abiire. Rex extraordinario periculo defunctus incolumes suos reduxit ad castra: Cecidere p̄sarum: quorum numerum uictores finire potuerūt: milia. xl. Macedonū minus q̄. ecc. desiderati sunt. Cæterum hãc uictoriam rex maiore ex parte uirtuti q̄ fortunæ suæ debuit: animo nō ut antea loco uicit. Nam & acie peritissime instruxit: & p̄mptissime ipse pugnauit: & magno consilio iacturā sarcinarum impedimentorumq; contēpsit: cū in ipsa acie summum rei uideret esse discrimē: dubioq; adhuc pugnae euentu p̄ uictore se gessit: percussis deinde hoste fudit fugientes: quod in illo ardore animi uix credi potest: prudentius q̄ auidi⁹ persecutus est. Nam si pte exercitus adhuc in acie stãte instare credētib⁹ pseuerasset: aut sua culpa uictus esset: aut aliena uirtute uicisset. Iam si multitudinē equitum occurrētium extimuisset uictor: aut fœde fugiendū aut miserabiliter cadēdum fuit. Nec duces quidem copiarum sua laude fraudadi sūt quippe uulnera: quæ quisq; excepit: indicia uirtutis sunt. Ephesionis brachiū hasta iectum ē. Perdicas: ac Cenos: & Menidas sagittis prope occiui. Et si uero æstimare macedonas: qui tūc erant: uolumus: fatebimur & regem talibus ministris: & illos tãto rege fuisse dignissimos.

Quot in prælio cecidere.

duces uulnerati.

Q. CVRTII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS MACEDONVM LIBER. Q VINTVS.

VAE INTERIM ductu imperioq; Alexandri: uel in gracia: uel ī illyricis ac thracia gesta sunt: si quæq; suis tēporibus reddere uoluerō: interrūpendæ sunt res aliæ: quas unq; ad fugam mortemq; Darii uniuersas in cōspectu darii: & sicut inter se cohærent tēpore: ita opere ī cōconiugi haud paulo aptius uideri pōt. Igit̄ ante: quæ prælio apud Arbëllam coniuncta sunt: ordiar dicere. Darius media fere nocte Arbëllam peruenit: eodemq; magnæ partis amicorum eius ac militum fugam fortuna compulerat: quibus cōuocatis exponit haud dubitare se: quin Alexāder celeberrimas urbes agroq; omni copia rerum abūdantes petiturus esset: prædā opimam paratāq; ipsum & milites ei⁹ spectare. Id suis rebus tali in statu salutis fore: quippe se delerta cū expedita manu petiturum. Vltima regni adhuc intacta esse: inde bello uires haud æge reparaturum. Occuparet sane gazam auidissima gens: & ex longa fama satiaret se auro: mox futura præde sibi didicisse usu p̄ciosam supellectilē pellicefq; & spadonū agmīa nihil aliud

Darius uictus Arbëllam peruenit.

fuisse quae onera & impedimenta. Eadem trahentem Alexandrum: quibus antea uicisset: inferiorem fore plena omnibus desolationis uidebat oratio: quippe babyloniam urbem opulentissimam dedi certatibus: & Suesiam ceteraque ornamenta regni cumque belli uictorem occuparunt. At ille docere pergit: non speciosa dictu: sed usu necessaria in rebus aduersis secundo esse. Ferro geri bella non auro: uiris non urbiu tecus: omnia sequi armatos. Sic maiores suos percussos in principio regis celeriter pristina recuperasse fortunam. Igitur siue confirmatis eorum animis: siue imperium magis quam consilium sequentibus. Mediae fines ingressus est. Paulo post Alexandro traditur. Arbella regia suppellectili. Dariique gaza repleta quatuor milia talentum. Fuere praeterea praeciosae uestes totius (Vt supra dictum est) exercitus opibus in illam sedem congestis. Ingruentibus deinde morbis: quos odor cadauerum totis iacentiu campis uulgauerat: maturius castra mouit: Euntibus a parte leua Arabia odorum fertilitate nobilis regio capelstre iter est. Inter tygrim euphratem iacens tam uberis & pingui solo: ut a pastu repelli pecora dicantur: ne facietas pimat. Causa fertilitatis est humor: qui ex utroque amne manat. toto fere solo per uenas aquarum refundante. Ipsae amnes & armeniae montibus profluunt: & magno deinde aquarum diuortio iter quod coepere percurrunt. ii. milia & d. stadia emensi sunt: qui amplissimum interuallum circa armeniae montes notauerunt. Item cum Mediae & Gordianorum terras secare coeperant: paulatim in artius coeunt: & quo longius manant: hoc angustius iter se spatium terrae relinquunt. Vicina maxime sunt in campis: quos incolae Mesopotamiam uocant. Media namque ab utroque latere concludunt. Eadem per Babyloniorum fines in rubrum mare prorumpunt. Alexander quartis castris ad Menium urbem peruenit. Cauerna ibi est: ex qua fons ingentem uim bituminis effundit: adeo ut satis constat Babylonios muros ingentis operis huius fontis bitumine interlitos esse. Ceterum Babyloniam procedenti Alexandro. Mazeus: qui ex acie in urbem eam confugerat: cum adultis liberis supplex occurrit: urbem sequi dedens. Gratus aduentus eius fuit regi: quippe magni operis futura erat obsidio tam munitae urbis. Ad haec uir illustris: & manu promptus facit: maque etiam proximo praesidio celebris: & ceteros ad deditioem sui incitaturus exemplo uidebatur. Igitur hunc quidem benigne cum eius liberis excepit. Ceterum quadrato agmine: quod ipse dicebat: uelut in acie irent: ingredi suos iubet. Magna pars babyloniorum constiterat in muris: auida cognoscendi nouum regem. Plures obuiam egressi sunt: inter quos Bagophanes arcis & regiae pecuniae custos ne studio a mazeo uicere tur: totum iter floribus cornisque constrauerat: argenteis altaribus ab utroque latere dispositis: quae non thure modo: sed omnibus odoribus cumulauerat. Eum dona sequebant greges pecorum equorumque: leones quoque & perdales caueis praeferebant. Magi deinde suo more patrium carmen canentes. Post hos chaldei: Babyloniiorumque non uates modo: sed et artifices cum fidibus sui generis ibant. Laudes. ii. regum canere soliti. Chaldei syderum motus & status temporum uices ostendere. Eques deinde Babylonii suo atque equorum cultu ad luxuriam magis: quam ad magnificentiam exacto ultimi ibant. Rex armatis stipatus oppidanorum turbam post ultimos pedites ire iussit: Ipse cum curru urbem: ac deinde regiam intrauit. Postero die suppellectilem Darii: & omnem pecuniam recognouit. Ceterum ipsius urbis pulchritudo ac uetustas non regis modo: sed etiam omnium oculos in semet haud immerito conuertit. Semiramis eam condiderat: non ut plerique credidere Bellus: cuius regia ostenditur. Murus instructus laterculo coctili bitumine interlitus. Spatium. xxx. & duorum pedum latitudinem amplectitur quadrigae inter se occurrentes sine periculo comere dicuntur. Altitudo muri. c. cubitorum aeminet spatium. Turres denis pedibus quam mu-

rus altiores sunt. Totius operis ambi. ccclviii. stadia complectit: singulorū stadiorū
 struaturam singulis diebus perfectam esse memoriæ proditum est. Aedificia nō sunt
 admodum muris: sed fere spatium unius iugeris absunt. Ac ne totam quidem urbem te-
 ctis occupauerunt per. xc. stadia habitatur. nec omnia continua sunt: credo: quia tur-
 us uisum est pluribus locis spergi. Cætera ferunt colūq;: ut si externa uis ingratat: ob-
 sessis alimenta ex ipsius urbis solo subministrant: Euphrates interfluit: magnæq; mo-
 lis crepidinibus coeretur. Sed omnium operæ magnitudinem circūueniunt cauernæ
 ingentes in altitudinem pressæ ad accipiendum imperum fluminis: quod ubi appoli-
 tæ crepidinis fastigium excessit: urbis tecta corripere: nisi essent specus lacusq;: q ex-
 ciperent. Coctili laterculo structi sunt: totum opus bitumine astringitur. Pons lapide
 us flumini impositus iūgit urbem: hic quoq; inter mirabilia orientis opera numerat
 est: q; ppe Euphrates altū limū uehit: quo penitus ad fundamenta iacienda egesto: uix
 sufficiendo operi firmo reperiunt solum. Harenæ aut subinde cumulata: & saxis: qui-
 bus pons sustinet: annexæ morant amnem: q; retentus acrius: q; si libero cursu mea-
 ret: illiditur. Arcem quoq; ambitu. xx. stadia complexā habet. xxx. pedes: in terra tur-
 rium fundamēta dimissa sunt: ad. lxxx. summū munimēti fastigium puenit. Super ar-
 ce uulgatum græcorum fabulis miraculū pensiles orti sunt. summā murorum altitu-
 dinem æquātes multarūq; arborum umbra & pceritate amœni. Saxo pilæ: quæ totū
 onus sustinent: instructæ sunt. Sup pilas lapide quadrato solum stratū ē: patiens ter-
 ræ quam altā iniiciunt & humoris: quo rigant terras: adeoq; ualidas arbores sustinēt
 moles: ut stipites eaz. viii. cubitorum spatium crassitudine æquent: in. l. pedum altitu-
 dinem emineant: & frugiferæ sint: ut si terra suā alerentur. Et cum uetustas non opera
 solum manu facta: sed etiam ipam naturam paulatim exedendo perimat: hæc moles
 quæ tot arborū radicibus præmitur: tantūq; nemoris pondere onerata ē: inuiolata du-
 rat: quippe. xx. lati parietes sustinēt. xi. pedum interuallo distātes: ut pcul uisentibus
 siluæ montibus suis iminere uideant. Syriæ rege Babyloniæ regnante hoc opus esse
 molitum memoriæ pditum ē: amore coniugis uictum: quæ desiderio memorū silua-
 rumq; in campestribus locis uirum compulit amœnitatem naturæ genere huius ope-
 ris imitari. Diutius in hac urbe q; usquam cōstitit rex: nec ullus locus disciplinæ mili-
 tari magis nocuit. Nihil urbis eius corruptius moribus: nec ad irritandas illi cōiugesq;
 in modicas uoluptates instructius. Liberos cōiugesq; cū hospitiibus stupro coire mo-
 do p̄cium flagitii detur: parentes maritūq; patiunt. Coniugales ludi tota perlide regi-
 bus purpurat: scq; cordi sunt. Babyloniū maxime in uinum: & quæ ebrietatem sequun-
 tur: effusi sunt. Fœninarum conuiuia in eūtiū in principio modestus ē habitus dei-
 de summa quæq; amicula exeunt: paulatimq; pudorem profanant. Ad ultimū opus:
 Conos auribus habitus sit)ima corporum uelamenta proiciunt: nec meretricū hoc de-
 decus est: sed matronarū uirorūq; apud quos comitas habet uulgari corporis uilita-
 tis. Inter hæc flagitia exercitus ille domitor asiæ p. xxxiiii. dies saginatus. ad ea quæ se-
 quebant discrimina: haud dubie debilior futurus fuit si hostem habuisset. Caterum
 quo min⁹ dānum sentiret: identidē incremēto nouabant. Nāq; Amyntas Andromo-
 ni ab Antipatro Macedonum peditū sex milia abduxit. D. præterea eiusdem generis
 eqtes. Cū his. cc. thraces: adiūctis peditib⁹ suæ gētis. iiii. milibus. & d. & pelopōnesso
 mercenarius miles ad quattuor milia aduenerant cū. ccclxxx. militib⁹. Idē Amyntas
 adduxerat. l. principū macedoniæ liberos adultos ad custodiā corpis: q; ppe inter epu-
 las hi sunt ministri. lidēq; equos in eūtiū plū admouēt: uenantēq; comitant: & uigila-

Euphra-
tes baby-
lonē iter-
fluit
Pons ba-
bylonis i-
ter mira-
bilia oriē-
tis q; a nu-
meratur.
Orū pen-
siles

Babylo-
niarū tur-
pissimi
mores.

Exercit⁹
Alexādrī
corrup⁹

Prætores
Babylonia & cilicia præfuit Alex.

Satrapæne regio: Certamina abale instituta. Chiliarca Adarchias primus donatus est. Pleraque in disciplina militari Alex.

Hydaspis aqua delicata Abulites susa tradidit Alex.

rum uices ante cubiculi fores seruant: magnorūq; præfectoꝝ & ducū incrementa sūt & rudimēta. Igit̃ arcis Babyloniæ rex Agathone præsidere iussio cum .ccc. Macedonū cccq; mercæde cōductis: prætores: q; regioni Babyloniæ & Ciliciæ præessent: Menertā & Appollodoꝝ reliquit his duo milia peditū dat cū mille talentis. Vtriq; præceptū ut in supplementum milites legerēt. Mazeū trāsfuga satrapæa Babyloniæ donat: Bago phanem: q; arcem tradiderat: se sequi iussit. Armenia Mythreni Sardium pditori data ē: Ex pecunia deinde Babyloniæ macedonibus eq̃ibus sexcenti denarii tributū: pergrinus eques q̃ngenos accepit. Ducenis pedestrium stipendiū mensum ē. His ita cōpositis in regionem quæ satrapene uocat̃: puenit: fertilis terra: copia reꝝ & omni com meatu abūdans. Itaq; diūtius ibi subsistit: ac ne desides otio dimitterent animos: iudices dedit: præmiaq; pposuit de uirtute militari certantibus. Nouē qui fortissimi iudicati essent: singulis militum milibus præfuturi erāt. Chiliarchas uocabant: Tū primū hunc numerum copiis distributis: nāq; antea q̃nquagenariæ cohortes erāt: nec fortitudinis p̃mia gesserant: ingens militum turba cōuenerat egregio inter futura certamini: testis eadem cuiusq; factorum: & de iudicibus latura sententiā: quippe uero an falso honos cuiq; haberet̃: ignorari nō poterat. Primus omnium uirtutis causa donatus ē Adarchias senior: qui omissis apud Alycarnasson a iunioribus præliū unus maxime accenderat. Proximus ei Antigonus uisus est. Tertium locum Philotas angelus obtinuit. Quartus Amyntæ datus est. Post hos antigonus & Ablyncestes Amyntas fuit. Septimū locū Theodotus. Vltimum obtinuit Helanicus: In disciplina quoq; militaris rei pleraq; a maioribus sūma utilitate mutauit. Nam cum ante equites in suā q̃sq; gētem describerent̃: seorsus a cæteris excepto nationum discrimine: præfectis nō utiq; suarum gētium: sed electis attribuit. Tuba cum castra mouere uellet. signū dabat: cuius sonns plerūq; tumultuātium fremitu exoriente haud satis exaudiebat̃. Ergo periticam: quæ undiq; conspici posset: supra prætorium statuit: ex qua signū eminebat pariter omnibus conspicuū: obseruabat̃ ignis noctu: fumus interdū. Itaq; Susam adituro Abulites regionis eius præfectus siue Darii iussu: ut Alexandrum præda retineret siue sponte filium obuia militi: traditurum se urbem p̃mittens. Benigne iuuenē excepit. Rex: & eo duce ad hydaspin amarem peruenit: delicatam: ut fama ē: uā hementer aquam. Hic Abulites cū donis regalis opulentia occurrit: dromades cameli inter dona erant uelocitatis eximia. xii. Elephantia a Darii ex India acciti: non iam terror (ut sperauerant) Macedonum: sed auxilium opes uicti ad uictorem transferente fortuna. Ut uero urbem intrauit: incredibilem ex thesauris summā pecunia egressit. l. talentū argenti nō signati forma: sed rudī pondere. Multi reges tantas opes longa ætate cumuleuerant liberis posterisq;: ut arbitrabant̃: quas una hora in externi regis manus intulit. Consedit deinde in regia sella multo excelsoꝝ: q̃ p̃ habitu corporis. Itaq; pedes cum imum gradum nō contingerent: unus ex regis pueris melam subdidit pedibus: & cū spadonē: q; Darii fuerat: ingemiscentē cōspexisset: Rex cām moesticia requisit. Ille indicat Dariū uesci in ea solitū: seq; sacram eius mensam ad ludibrium recidentem sine lachrymis conspiciere non posse. Subiit ergo regem uerecundia uiolādi hospites deos: lamq; subduci iubebat: cū philotas minime uero hæc feceris rex: sed omen quoq; accipe: mensam: ex qua libauit hostis epulas: tuis pedibus esse subiectam. Rex perli dis fines aditurus Susam urbem Archelao & præsidium. iiii. milium tradidit. Xenophilo arcis cura mandata est. Macedonū ætate graues præsidere arcis custodia iussit. Thesaurorum Callicrati tutela permissa. Satrapæa regionis Susiæ restit

tuta abuliti. Matrem quoq; Darii & liberos in eadem urbe deponit. Ac forte macedo-
 nicas uestes multamq; purpuram dono ex Macedonia missam cum iis: qui eam cose-
 cerant: tradi Sifigambi iussit. Omnia naq; honore eam & filii quoq; pietate psequerentur.
 Admoneri iussit: ut si cordi quoq; uestis esset: conficere eam neptes suas assuefaceret
 donoq; se doceret dare. Ad hac uocem lachryma aborta pdidere animu aspicientis id
 munus: quippe cum non alia contumeliam magis psarum scemina accipiunt: q admo-
 uere lana manus. Nutiant: qui dona tulerat: tristem esse Sifigambim: dignaq; rex ex-
 cufatione & cosolatione uisa. Ipse ergo peruenit ad eam: & mater: inquit: hanc ueste
 qua indutus sum: sororum non solum donum: sed etiam opus uides: nostri decepere me
 mores. Caute: obsecro: in contumelia accipias ignorationem mea. Quae tui mores ee
 cognoui (ut spero) abunde seruata sunt. Scio apud uos filium in cospectu matris ne-
 fesse esse confidere: nisi cum illa permisit. Quotienscuq; ad te ueni: donec: ut considere
 annueres: restiti. Procubens uenenari me saepe uoluisti: in huius. Dulcissima matres
 olympiadis nomen debitum tibi reddo. Mitigato animo eius rex quartis castris pue-
 nit ad Tygrum fluuium Phasim. Tygrum incolae uocant: oritur in montibus Vxiorum: &
 p. l. stadia siluestris ripis praecipit inter saxa deuoluitur. Accipiunt deinde eum capi: quo
 clamentiore alueo praeterit: Na nauium patiens. dc. stadia sunt: molliorisq; soli: p quod
 leui tractu aquae psico mari se insinuat. Alexander ante superato cum .ix. milibus pe-
 ditum & Agrianis Satrianisq; graecorum mercenariis. iiii. additis thracum in regionem
 Vxiorum puenit. Finitima Susis est: & in primam plide excurrit: artum inter se & Susia
 nos aditum relinquens. Madathes erat huius regionis praefectus aut sane temporum
 multorum homo: qppe ultima p fide experiri decreuerat. Sed piculosum Alexandrum
 docent occultum iter esse p calles: & auersum ab urbe. Si paucos misisset leuiter arma-
 tos: sup capita hostium euasuros. Cum consilium placuisset: iidem itinere fuerunt duces
 .M. d. Mercede conducti & agriani fere. M. Tauroni praefecto dati: ac post solis occa-
 sum iter ingredi iussi. Ipse tercia uigilia castris motis circa lucis ortum supauerat angu-
 stias: caesaq; materia cratibus & pluteis faciendis: ut q turres admoueret: extra taeli ia-
 ctum essent: urbem oblidere coepit. Praerupta erant omnia: saxis & coibus impedita
 Multis ergo uulneribus depulsi: ut qbus non cum hoste solum: sed et cum loco dimi-
 candum esset: subibant tamen: quia rex inter primos costiterat: interrogans tot urbium
 uictores: an erubesceret harere in obidione castelli exigui & ignobilis: simul admo-
 nens iam inter haec eminus patebatur: quem testudine obiecta milites: ut inde disce-
 deret: pellere nequuerant: tuebantur. Tandem Tauron super arcem urbis secum suo
 agmine ostendit: ad cuius conspectum & animi hostium labare: & Macedones acrius
 praelium inire coeperunt. Anceps oppidanos malum urgebat: nec sisti uis hostium pote-
 rat. Paucis ad moriendum: pluribus ad fugam animus fuit. Magna pars in arcem con-
 cessit. Inde .xxx. oratoribus missis ad precandum: triste responsum a rege reddit: non es-
 se ueniae locum. Itaq; suppliciorum metu perculsi ad Sifigambim Darii matrem occul-
 to itinere ignotoq; hostibus mittunt: qui peterent: ut ipsa regem mitigaret: haud igna-
 ri parentis eam loco diligere coliq;. Et Madates sororis filiam secum matrimonio iunxe-
 rat Darii propinqua cogitatione contingens. Diu Sifigambis supplicium praecibus
 repugnauit: abnuens deprecationem pro illis non conuenire fortunae: In qua esset:
 adiecitq; metuere sese ne uictoris indulgentiam fatigaret: saepius cogitare captiuam
 esse se q reginam fuisse. Ad ultimum uicta litteris Alexandrum ita deprecata est: ut
 ipsum excusaret quod deprecaretur: petere se ut illis quoq; si minus sibi ignosceret:

Mat darii & liberi susis deponunt.

Alexandri facilitas in darii matrem.

Phasis flu.

Vxii Madates praefectus.

Urbem oblidebat Alex.

Sifigambis littere Alex.

Vrbs re/
linquit i/
taeta p̄ci/
bus Sifi/
gambis.
Sufidæ
pila oc/
cupant
ab ario/
barzane.

Alexāder
exercitū
reduxit
re infecta

Araxes
flu.

pro necessario ac propinquo suo iam non hoste sed supplice tantum uitam precari. Moderationem clameorūq; regis: quæ tunc fuit: uel una hæc res possit ostendere: nō Madathi modo ignouit: sed omnes & deditos & captiuos libertate atq; imunitate donauit: urbem reliquit intactā: agros sine tabernaculo colere permisit. Auictore Dario plura mater nō impetrasset. Vxorū deinde gentē subactam Sulianorū satrapæ cōtribuit: diuisisq; cum Parmenione copiis illum campestri itinere pcedere iubet: ipse cū expedito agmine iugum montiū cœpit: quoq; perpetuū dorsum in p̄sidem excurrit. Omni hac regione uastata tertio die p̄sidem quito angustias: quas illi Sufidas pilas uocant: intrat. Ariobarzanes has cū .xv. milibus peditum occupauerat rupes abscessas & undiq; præruptas: in quaz cacuminibus extra tæli iactum barbari stabant de industria quieti & pauētibus similes donec i artissimas fauces penetraret agmē: Quod ubi contemptu sui p̄gere uident: tum uero ingētis magnitudinis saxa p̄ montiū prona deuoluunt: quæ incussa sapius subiacētibus petris maiore uincē debant: nec lingulos modo: sed agmina p̄terrebant. Fundis quoq; excussi lapides & sagittæ ingerebantur undiq;. Nec id miserrimum fortibus uiris erat: sed quod inulti quidē ferarum ritu uelut in fouea depræhensi cederent. Ira igit in rabiē uersa eminentia saxa complexi: ut ad hostē perueniant: alius alium leuantes conabant ascendere. Ea ipsa multorū simul manibus correpta & conuulsa in eos: qui cōmouerant: recidebant. Nec stare ergo nec nitī: nec testudine quidem p̄tegi poterant: cum tantæ molis onera propellerent barbari. Regem non dolor modo: sed et pudor temere in illas angustias eiectione exercitus augebat. Inuictus ante eam diē fuerat: nihil frustra ausus impune Ciliciæ fauces intrauerat. Mari quoq; nouum iter in Pamphiliam appuerat. Tunc hæsitabat depræhensa felicitas: nec aliud remedium erat: q̄ reuerſi qua uenerat. Itaq; signo recepti dato densatis agminibus: scutisq; sup̄ capita confertis: retro euadere ex angustis iubet. xxx. fuere stadia: quæ rementi sunt. Tunc castris undiq; aperto loco positis nō consultare modo quid agendum esset: sed uates quoq; adhibere cœpit a superstitione animi. Sed quid tunc prædicere Aristander: cui tunc plurimum credebat: ex uatibus poterat? Itaq; damnatis intempestiuis sacrificiis peritos locorum conuocari iubet: medium iter ostendebant tutum apertumq;. Sed rex dimittere milites insepultos erubescibat: ita tradito more: ut uix ullum militiæ tam solemne esset munus q̄ hamādi suos. Captiuos ergo quos nuper exceperat: uocari iubet: inter quos erat quidā græcæ persicæq; linguæ peritus: qui frustra eum in p̄sidem montium dorſo exercitum ducere affirmat: siluestres esse calles: uix singulis puos: omnia contegi frondibus amplexosq; arborum ramos siluas cōmittere. Nāq; persis ab altero latere perpetuis montium iugis claudit: quod in longitudinem .M. cc. stadia in latitudinem .clxx. percurrit. Hoc dorsum a Causaco monte ad rubrum mare pertinet: quaq; deficit: mons aliud munimentū fretum obiectum ē. Planicies deinde sub radicibus montiū spatiosa procumbit: ferulis terra: multisq; uiciis atq; urbibus frequens: Araxes annis per hos campos multorum aquas torrentium euoluit. In medium medus ad mare & meridiem reuersus minor annis eo quem recipit: euehitur: gignēdaq; herbae nō alius ē aptior: q̄cqd alluit floribus uestiens. Platani quoq; & populi cōtegūt ripas: ita ut procul uisentibus cōtinua uideant: mōtib; nemora ripaz: q̄ppe abūbratus annis p̄flo in solium dilabit alueo: iminentq; colles: ipsi quoq; frondibus lati radices eoz humore subeunte. Regio non alia tota Asia salubrior habetur: temperarum cælū: hinc perpetuū iugum opacum & umbrosum: quod æstus leuat: illinc mare adiunctū quod modicū

tempore terras fouet. His captiuus expositis interrogatus a rege auditu ne an oculis
 comperta haberet: quæ diceret pastorem se fuisse: & omnes eos calles percussisse respō-
 dit: bis captū semel a persis in lycia: iterum ab ipso. Subit animum memoria regis ora-
 culo edite fortis: quippe consulenti responsum erat ducē in persidē ferētis uix lycium
 ciuem fore. Igitur promissis quanta & præsens necessitas exigebat: & ipsius fortūa ca-
 piebat: oneratum armari iubet macedonum more: & quod bene uerteret: mōstraret
 iter: quāuis arduū & præceps euasurum se esse cū paucis: nisi forte crederet: quo ipse
 pecoris causa iisset: Alexandrum pro gloria & ppetua laude ire nō posset: etiā atq; etiā
 docere captiuū quā difficile iter esset maxime armatis. Tum rex prælidem me inq;:
 accipe: neminem eorū: qui sequunt: recuaturum ire qua duces. Cratero igitur ad cu-
 stodiam castrorū relicto cum peditibus quis assueuerat: & iis copiis quas Meleager
 ducebat: & sagittariis equitibus. M. p̄cipit: ut castrorū specie manēte plures de indu-
 stria ignes fieri imperet: quo magis barbari crederēt ipm regē in castris esse. Cæterū
 si forte Ariobarzanes cognouisset per calliū anfractus eum intrare: & ad occupādū
 iter suum partem copiarum temptasset opponere. Craterus in eum illato terrore reti-
 neret ad ppius periculū cōuersum agmē: Sin aut ipse hostē sefellisset: & saltū occu-
 passet: cum trepiditium barbarorū tumultum exaudisset persequentiū regē ad ipsum
 iret: quo pridie pulsi fuerant: nec dubitaret ingredi: quippe uacuū fore hostibus in se-
 met uersis. Ipse tertia uigilia silenti agmine: ac ne tuba quidē dato signo pergit ad de-
 mōstratū iter calliū. Tridui alimenta portare militē iusserat leuiter armatū. Sed præ-
 ter inuias rupes ac prærupta saxa uestigium subinde fallentia nix cumulata uento in-
 gredientes fatigabat: qppe uelut in foueas delati hauriebantur: & cum a cōmilitoni-
 bus leuarentur: trahebāt magis adiuuantes: quā sequebantur. Nox quoq; & ignota
 regio ac dux incertus an satis fidus multiplicabant metum. Si custodes sefellissent:
 quasi feras bestias ipsos posse deprehendi. Ex unius captiui uel fide uel animo p̄de-
 re & regis salutē & suā. Tandē uenere in iugū. A dextera iter ad ipsum Ariobarzanē
 erat: hic Philotam & Cenon cum Amynta & Polyperconte expeditam habētes ma-
 num p̄milit inuitos: ut quæ eques pediti erat mixtus: & quā pinguiissimū esset solum
 & pabuli fertile: sensim p̄cederent. Duces erāt itineris de captiuis dati. Ipse cum armi-
 geris & ala: quam agema appellant: ardua semita: sed longius a stationibus hostiū re-
 mota multa cum uexatione processit. Medius erat dies: & fatigatis necessaria q̄es: qp-
 pe tantū dē itineris superat: quantū emensi erant: sed minus præcipitis atq; ardui. Ita
 relictis cibo somnoq; militibus secunda uigilia surgit: & cætera quæ haud a gre præ-
 teriit. Cæterū qua se iugū montium paulatim ad pleniora dimittit: ingens uerago cō-
 cursu cauata torrentium iter ruperat. Ad hæc arborū rami alius alio implicati & coe-
 untes: ut perpetuam obiecerant sp̄. Desperatio igitur ingens adeo: ut uix lachrymis
 abstinere: incesserat: præcipue obscuritas terrori erat. Nam etiam si qua sydera in-
 ternitebant. continentī fronde tectæ arbores conspiciere phibeant. Ne aurium quæ
 uis supererat siluas quatiente uento. qui concutientibus ramis maiorem q̄ pro flatu
 sonum edebat. Tandē expectata lux omnia: quæ terribiliora nox fecerat: minuit. cir-
 cūiri breui spatio poterat eluies: & sibi quisq; dux itineris cœperat fieri. Eua sunt er-
 go in editū uerice: ex quo hostiū statione cōspecta strenue armati a tergo se ostēdūt
 nihil tale metuentibus: quorum pauci qui congregari ausi erant: cæsi sunt. itaq; hinc mo-
 rientium gemitus: hinc ad suos recurrentium miserabilis facies: integros quoq; a ca-
 q̄ discrimina experiri: n̄ ut in fugam auertit. Fremitu deinde in castra: quis Craterus

Alexāder
 in iugū p-
 uenit.

Agema.

præerat: illato ad occupandas angustias: in quibus pridie hæsitauerat: miles edicitur.
 Simul Philotas cum Polypercote Amyntaq; & Ceno diuersum iter ingredi iussus:
 alium terrorem intulit barbaris. Ergo undiq; macedonũ armis fulgentibus ancipiti
 malo oppressi: memorabile tamẽ prælium edunt: ut opinor: ignauiam quoq; necessi-
 tas acuit: & læpe desperatio spei causa est. Nudi complectebãt armatos: & ingenti cor-
 porum mole secum ad terram detrahentes ipsorum talis plerosq; fodiebant: Arioz-
 barzanes tamen .xl. ferme equitibus & .v. peditum stipatus per mediã aciem Mace-
 donum cum multo suorum atq; hostium sanguine erupit: Persepolim urbem caput
 regionis occupare festinã. Sed a custodibus urbis exclusus cõsecutis strenue hosti-
 bus cũ omnibus fugæ comitibus renouato prælio cecidit. Craterus quoq; raptim ag-
 mine acto superuenit. Rex eodem loco: quo hostiũ copias fuderat: castra cõmunit.
 Quãq; n. undiq; fugati hostes uictoriã cõcesserãt: tamẽ præaltæ præcipitesq; fossæ
 pluribus locis obiectæ abruptant iter: sensimq; & caute p̄grediendũ erat: iam non ho-
 stium: sed locorum fraude suspecta. Procedendi ei litteræ redduntur a Tyridate cu-
 stode regiæ pecuniæ indicantes eos: qui in urbe essent. audito eius aduentu dirripere
 uelle thesauros: properaret occupare thesauros dimissos. Expeditum iter esse: quãq;
 Araxes amnis interfluat. Nullam uirtutem regis istius magis: q̄ celeritatem laudau-
 rim: relictis enim pedesitibus copiis: tota nocte cũ equitibus inuenis tanto spatio fati-
 gatis ad Araxem prima luce peruenit. Vici erant in propinquo: quibus directis ac di-
 rutis pontem ex materia eorum subditis saxis strenue induxit. Iamq; haud procul ur-
 be erant: cum miserabile agmen inter pauca fortunæ exempla memorãdum regi oc-
 currit: Capti uideantur græci ad quattuor milia fere quos per læ uario suppliciorũ mo-
 do affecerant. Alios pedibus quosdam manibus auribusq; amputatis iniustisq; bar-
 baraq; litterarum notis in longum sui ludibrium reuerauerant: & cum se quoq; alie-
 nã ditionis esse cernerent: uolentes regi occurrere nõ prohibuerant. Inulitata simula-
 cra non hoies uidebantur: nec quicq; in illis præter uocem poterat agnosci. Plures igitur
 lachrymas commouere: quam profuderant ipsi: quippe uitam multiplici uariãq;
 fortuna singulorum intuentibus similes quidem: sed tamen dispares pœnas: q̄s ma-
 xime miserabilis esset liquere non poterat. Ut uero Iouem illi tandem græciæ ultorẽ
 aperuisse oculos conclamauere: omnes pari supplicio affecti uidebantur. Rex abster-
 lis: quas profuderat: lachrymis bonum habere animum iubet: uisuros urbes suas cõ-
 iugesq; & castra inde duo ab urbe stadia cõmunit. Græci excesserãt uallo delibera-
 turi quid potissimum a rege peterent: cunq; aliis sedes in asiam rogare aliis reuer-
 timos placeret: Eutemon Cymeus ita locutus ad eos fertur: Hi qui modo ad opem pe-
 tendam ex tenebris & carcere procedere erubuimus: ut nunc simplicitas nostra est:
 supplicia: quorum nos pudeat magis an pœniteat: incertum est. Ostentare græciæ
 uelut lætum spectaculum cupimus. At ii optime miseras ferunt: qui abscondunt:
 nec ulla est tam familiaris in fœlicibus patria: quam solitudo & status prioris obliuio
 Nam qui multũ in suorum misericordia ponunt: ignorant q̄ celeriter lachrymæ mar-
 cescant. Nemo fideliter diligit: quem fastidit: nam & calamitas querula est & supba
 fœlicitas. Ita suam quisq; fortunã in cõsilio hêt: cũ de aliena deliberat: & nisi mutuo
 essemus miseri: olim alius alii potuissimus esse fastidio. Quid mix est fortunatos se
 per parem quærere? Obsecro uos: olim uita defunctis quaramus locum: in quo hæc
 semela membra obruamus: ubi horribiles cicatrices celet exiliũ. Ingrati prorsus cõ-
 iugibus: quas iuuenes duximus: reuertemur. Liberi in flore & ætatis & rerum agnos-

Ignauia
necessitas
acuit.

Persepo-
lis.
Ariobar-
nes occi-
ditur.

Celeritas
Alexãdri

Græci a
plis sup-
plicio af-
fecti.

Eutemo-
nis orõ.

Optime
feras te-
runt q̄ ab-
scondunt.
Lachry-
mæ celeri-
ter mar-
cescunt.

cent. Fratres ergastuli detrimenta: & quota pars nostri tot obire terras potest procul
 Europa in ultima orientis relegati senes debiles maiore membrorum parte mutilati
 tollerabimus. s. quæ armatos uictores fatigauerunt. Coniuges demum: quas captis
 fors & necessitas unicum solatium applicuit: paruosq; liberos trahimus nobiscum an
 relinquimus: Cum his uenientes nemo agnoscere uolet. Relinquemus ergo ex tem
 plo presentium pignora: cum ineertū sit: an uisuri simus ea: quæ petimus. Inter hos
 latendum est: qui nos miseros nosse cœperunt. Hæc Eutemon: Cōtra Theatus athe
 nienſis orsus est dicere. Neminem pium habitu corporis suos æstimatur: utiq; sæui
 tia hostis non natura calamitosos. Dignum esse omni malo: qui erubesceret fortu
 næ: tristem enim de mortalitate ferre sententiam: & desperare debet misericordiam:
 quia ipse alteri denegaturus sit deos (quod ipsi nunq̄ ausi optare forēt) offerre patriā
 coniuges: liberos: & quicqd hoies uel uita æstimant: uel morte redimunt: quin illi ex
 hoc carcere erumperent alium domi esse cœli haustum: alium lucis aspectum: mo
 res sacra: linguæ cōmercium etiam a barbaris expeti: quæ ingentia ipsi omisſuri sunt
 sua sponte; nō ob aliud tam calamitosi: q̄ quod illis carcere coacti essent: se certe red
 diturum ad penates & in patriam: tantoq; beneficio regis usurum: si quos cōtubernii
 liberorumq; quos seruitus coegisset agnoscere: amor detineret: relinquerēt: quibus
 nil patria charius est. Pauci huius sententiæ fuere. Ceteros consuetudo natura po
 tērior uicit. Conſenserunt petendū esse a rege: ut aliquā ipsis attribueret sedem. Cen
 tum ad hoc electi sunt: quos Alexāder ratus quod ipse præstare cogitabat: petituros
 iumenta: inquit assignari: quæ uos ueherent: & singulis uestrum mille denarium da
 ri iussit. Cum redieritis in grāciam præstabo: ne quis statum suum: si hæc calamitas
 abſit: uestro credat esse meliorē. Illi abhorti lachrymis terrā intuebantur: nec aut eri
 gere uultus: aut loqui audebant. Tandem rege tristitiæ causam exigente Eutemon si
 milia iis: quæ in consilio dixerat: respondit: Atq; ille non fortunæ solum eorū: sed etiā
 pœnitentiæ miseratus: terna milia denarium singulis dari iussit. Denæ uestes adiectæ
 sunt & armenta cum pecoribus ac frumēto data: ut coli seriq; attributus iis æger pos
 set. Postero die conuocatos duces copiarum docet nullam infestioſiorem urbē grācis
 esse: quam regiam ueterum perfidis regum. Hinc illa immensa agmina infusa: hinc
 Darium prius: deinde Xerxem Europæ impiū intulisse bellum. Excidio illus parē
 dum esse maioribus. Iamq; barbari deserto oppido: q̄ quenq; metus agebat: diffuge
 rant: cum & phalangem nil cunctatus inducit. Multas urbes refertas opulētia regia
 partim expugnauerat: partim in fidē acceperat. Sed urbis hui⁹ diuitiæ uicere p̄terita: in
 hanc totius plidis opes cōgesserāt barbari: aurū argētūq; cumulatū erat. Vestis igēs
 modus: suppellex nō ad utum mō: sed ad ostētationē luxus cōpta. Itaq; inter ipsos ui
 ctōres ferro dimicabat: p̄ hoste erat: q̄ p̄tiosiorē occupauerat p̄dā: & cū oīa: quæ reci
 piēbant: cape nō possent: iam res nō occupabant: sed æstimabant. Lacerabāt regias
 uestes ad se q̄sq; partē trahētes. Dolabris p̄tiosæ artis uala cedebāt: nihil neq; itactū
 erat nee integrū ferebat. Abrupta simulacrorū mēbra: ut quisq; auellerat: trahebat:
 neq; auaritia solū: sed et crudelitas in capta urbe crassata est. Auro argētoq; onusti ui
 lia captiuorū corpora trucidabāt: passimque obuii cedebant: quos antea p̄tū sui mi
 serabiles fecerat. Multi ergo hostiū man⁹ uolūtaria morte occupauerūt: p̄tiosissima
 uestiū idui e muris semetipsos cū cōiugib⁹ ac liberis i p̄ceps iactātes. Quid i ignes
 quod paulo post facturis hostis uidebat: subiecerāt ad bus: ut cū suis uini cremarē
 tur. Tandē suis rex corporibus & cultu fœminarum abſtinere iussit. Ingēs pecuniæ

Theat
oō.Dign⁹ ē
oī malo q
rubescit
fortunæ.Cōtuber
nium.Beneficiā
Alexātri
in grācos
collata.Regiā p
sare diri
piunt ma
cedones.

Gaza ur
bis regia
psarū re/
gum
Perlaga/
dū opp.

Alexāder
psidē re/
degit in
potestatē
Mardox
gēs & eo
rū mores

Alexāder
uirtutes
scēdauit.

Thais
pellex

Regia p/
sarū incē
ditē confi
lio taidis

captiuae modus traditur: prope ut fidem excedat. Cæterum aut de aliis quoque dubita-
mus: aut credimus in huius urbis gaza fuisse. c. & xx. milia talenta: ad quæ uehenda
nanque ad usus belli secum portare decreuerat: iumenta & camelos a fuis & babylone con-
trahi iussit. Accessere ad hanc pecuniæ summam captis perlagadis. vi. milia talentorum.
Cyrus Perlagadum urbem condiderat: quam Alexandro prefectus eius Globaris tradidit.
Rex arcem Persepolis. iiii. milibus Macedonum presidio relictis Nicartidem tueri iu-
bet. Tyridati quoque: qui gazam tradiderat: seruatus est honos: quem apud Darium habue-
rat: magnaque exercitus parte: & impedimentis ibi relictis Parmenionem cæterumque præ-
fecit. Ipse cum mille equis: bus peditumque expedita manu interiorem persidis regionem
sub ipsum uigiliam sydus petiit. Multisque imbribus & prope intollerabili tempestate
uexatus: procedere tamen quo intenderat: perseuerauit. Ventum erat ad iter perpetuis
oblitum niuibus: quas frigoris uis gelu astrinxerat: locorumque squalor & solitudines in-
uia fatigatum militem terrebant: humanarum rerum terminos se uidere credentem.
Omnia uasta: atque sine ullo humani cultus uestigio atroniti intuebantur: & antequam lux
quoque & coelum ipsos deficerent: reuertii iubebant. Rex castigare territos superfecit.
Cæterum ipse equo desiliit: pedesque per niuem & concietam glaciem ingredi cepit. Eru-
buerunt non sequi primum amici: deinde copiarum duces: ad ultimum milites. Primusque
rex dolobro glaciem perfringens iter sibi fecit. Exemplum regis cæteri imitati sunt. Tan-
dem propemodum in uias siluas emessi: humani cultus rara uestigia & passim errantes pe-
corum greges reperere: & incolæ: qui sparsis tuguriis habitabant: cum se callibus in-
uis septos esse credidissent: ut conspexere hostium agmen interfectis: qui fugentes se
qui non poterant: deuos montes & oblitos niuibus petiuerunt. Inde per colloca ca-
priuorum paulatim ferit: te mitigata tradidere se regi: nec in deditos grauius consultum
Vastatis deinde agris psidius uicisque copluribus redactis in potestate: uentum est in mar-
dorum gentem bellicosissimam: & multum a cæteris psis cultu uitæ abhorrentem. Spe-
cus in montibus fodiunt: in quos se ac coniuges & liberos condunt: pecorum aut ferarum
carne uescuntur. Ne foeminis quidem pro naturæ habitu molliora ingenia sunt. Comæ
prominent hirtæ: uestis sup genua est: funda uinciunt frontem: hoc & ornamentum capi-
tis & tælum est: sed hanc quoque gentem idem fortunæ impetus domuit. Itaque trigesimo
die: postquam Persepoli profectus erat: eodem rediit. Dona deinde amicis cæterisque p-
cuiusque merito dedit: propemodum omnia: quæ in ea urbe ceperat: distributa. Cæteris
gentia animi bona illam indolem: qua omnes reges antecessit: illam in subeundis picu-
lis constantiam: in rebus molliendis efficiendisque uelocitatem: in deditis fidem: in capti-
uis clamentiam: in uoluptatibus permissis quoque & usitatis temperantiam: haud tol-
lerabili uini cupiditate scedauit. Hoste & æmulo regni reparante tum maxime bellum
nuper subactis: quos uicerat: nouumque imperium aspernantibus: de die inibat conui-
uia: quibus foeminae intererant: non quidem quas uiolari nefas esset: quippe pellices licetis
quæ decebat cum armato uiuere assuetæ. Ex his una Thais & ipsa temuleta maximam apud
oem grecorum initurum gratiam affirmat: si regiam psarum iussisset icedi: expectare hoc eos quo-
rum urbes barbari delessent. Ebrio scorto de tanta referente iniam unus & alter & ipsi
mero onerati assentiuntur. Rex quoque fuit auidior: quam patientior. Quin igitur ulcissimum
graciam: & urbi faces subdimus: Omnes incaluerant mero: itaque surgunt temulen-
ti ad incendendam urbem: cui armati pepercerant. Primus rex ignem regiam iniccit: tum conui-
ua & ministri pellicesque: Multa cedro adificata erat regia: quæ celeriter igne concepto
late fudit incendiū. Quod ubi exercitus: quæ haud pcul ab urbe tēdebat: conspexit: for-

ruitū ratus ad opem ferendā cōcurrīt. Sed ut ad uestibulum regiæ uētū est: uident re-
gem ipsū adhuc aggerentē faces. Omīssa igitur quā portauerāt aqua: igni aridam
m iteriā in incēdium iacere cōperūt. Hinc exitū habuit regiā totius oriētis: unde tot
gētes ante iura petebāt. Patria tot regū unicus quondā grāciæ terror: in olita. x. miliū
nauium classē & exercitus: quibus Europa inundata est: cōtabulato mari in olibus
perforatisq; montibus: in quorū specus fretū imissū est. Ac ne longa quidē atate: quæ
excidiū eius secuta est: resurrexit. Alias urbes habuere macedonū reges: quas nūc ha-
bent Parthi. Huius uestigiū non inueniretur: nisi araxes amnis ostēderet. Haud pro-
cul mœnibus fluxerat: inde urbem fuisse. xx. stadiis distantē credūt magisq; sciunt ac-
colæ. Pudebat Macedones tam claram urbem a Cōmessabundo rege deletā eē. Itaq;
res in seriū uersa est: & impetrauerūt sibi: ut crederēt illo potissimū modo fuisse dele-
dam. Ipsū ut primū grauata ebrietate mentē quies reddidit: pœnituisse constat: & di-
xisse maiores pœnas per sas grācis daturōs fuisse: si ipsū in solio regiæq; Xerxis re-
spicere coacti eēt. Postero die Lycio itineris: quo per sidem intrauerat: duci. xxx. ta-
lenta dono dedit. Hinc in regionē Mediæ transit: ubi supplementū nouorū militum e
Cilicia occurrit. Peditum erant quinq; milia: equites mille. Virisq; Plato atheniensis
præerat his copiis auctus Dariū persequi statuit. ille iam Ebattaua peruenerat caput
Mediæ. Urbem hanc nūc tenēt parti: ea æstiuā agentibus sedes est. Adire deinde ba-
ctra decreuerat: sed ueritus ne celeritate Alexandri occuparetur: consiliū iterq; mu-
tauit. Aberat ab eo Alexander stadia. M. d. sed iam nullū interuallū aduersus celerita-
tem eius satis longū uidebat. Itaq; prælio magis q; fugā se pparabant. xxx. milia pedi-
tum sequebant: in quibus græcorū erant. iiii. milia fideliter erga regem ad ultimū in-
uicta: funditorū quoq; & sagittariorū manus. iiii. milia expleuerat: præter hos. iiii. milia
& .ccc. equites erant maxime pthienorum. Bessus præerat bactrianæ urbis regionisq;
præfectus. Cum hoc agmīe Darius paulū declinauit uia militari: iussis præcedere ly-
xis impedimentorū cultodibus. Consilio deinde aduocato: si me cum ignauis inquit
& plurimis qualemcunq; morte honesta uitā pluris æstimantibus fortuna iunxisset:
tacerem potius: quam frustra uerba cōsumere: sed maiore quā uellem documēto &
uirtutē uestram: & fidem expertus magis etiam eo niti debeo: ut dignus talibus ami-
cis sim: quā dubitare an uestri similes adhuc sitis. Ex toto milibus: quæ sub imperio
fuerūt meo bis me uictū: bis fugiētē persecuti estis. Fides uestra & cōstantia: ut regē
me esse credā: facit. Proditotes & transfugæ in urbibus meis regnant: nō hercule qui
tanto honore digni habeant: sed ut pmiis eorū uestri sollicitent animi. Meā tamē for-
tunā quā uictoris maluistis sequi: dignissimi quibus si ego nō possim: dii pro me gra-
uam referant & me hercule referent. Nulla erit tā turda posteritas: nulla tam ingrata
fama quæ nō i cœlū uos debitis laudibus ferat. Itaq; et si cōsiliū fugæ a qua multū
horret aius agissem: uita ta me uirtute fractus obuiā issem hosti. Quoulsq; n. in re-
gno exulabo: & per fines impiū mei fugiā externū & ad uenā regē: cū liceat expto bel-
li fortunā aut reparare: quæ amili: aut honesta morte defungi: nisi forte latius est expe-
ctare uictoris arbitriū: & Mazei & Mithienis exēplo p̄cariū accipe regnū natōis uni-
us: ut iam malit ille iræ suæ: q; gloriæ obsequi. Nec dii si uerint: ut hoc decus mei capi-
tis aut demere mihi qlq; aut cōdonare possint: ne hoc impiū uiuus amittā. Idēperit
regni mei: qui & spiritus finis. Si hic aius: si hxc lex nulli nō parata libertas est: ne no-
e uobis facti diū Macedonū nemo uultū superbū ferre coget. Sua cuiq; dextera aut
ultionem tot malorum pariet: aut finem. E quidē q; uer salibus fortuna sit: documētū

Alexandri
penitenti-
cōdise ur-
bē psarū
Pla. athe-
niensis
Ebattaua
caput me-
diæ ubi
erat dari-
us
Copiarū
darii nu-
merus.
Darii ora-
tio

ipse sum. Nec in merito mitiores uices eius expecto. Sed si iusta ac pia bella dii aduersantur fortibus tamē uiris licebit honeste mori. Per ego uos decora maiorū: qui totū oriētis regna cū memorabili laude tenuerūt: per illos uiros: quibus stipediū macedōia quondā tulit: per tot nauium classes in graciā missas: per tot trophæa regum oro & obtestor: ut nobilitate uestra gētisq; dignos spiritus capiat: ut eadē cōstantia animorum: qua præterita tolleraſtis experiamini: quicquid deinde fors tulerit. Me certe in perpetuum aut uictoria egregia nobilitabit: aut pugna. Hæc dicēte Dario præsentis periculi species oīum simul corda animosq; horrore perstrinxerat: nec aut consiliū suppetebat: aut uox: cū Artabazus uetustissimus amicorū: quē hospite fuisse Philippi sæpe diximus: Nos uero inquit: p̄tiosissimā ueste induiti: armisq; quāto maximo cultu possumus: adornati regē in acie sequemur: ea quidē mēte: ut uictoriā sperem: mortem nō recusemus. Assensu exceperē cæteri hanc uocē. Sed Nabarzanes: qui in eodē consiliū de consilio erat cū Bessō: inauditi antea facinoris societate inita regē suū per milites: prodendū quibus ambo præerant: cōpræhendere & uincere decreuerant ea mente: ut si Alexāder ipsos insecutus foret: tradito rege uiuo iniret gratiā uictoris: magni p̄fecto cœpisse Dariū alexandro. se Dariū æstimari. Sin autē eum effugere potuissent: interfecto Dario regnum sibi occuparent: bellumq; renouarēt: Hoc parricidiū cum diu uolutassent. Nabarzanes aditum nefariæ spei præparans: Scio me: inquit: sniam esse dicturum prima specie haud quāq; auribus tuis gratam. Sed medici quoq; grauiōres morbos asperis remediis curant: & gubernator ubi naufragium timet: iactura quicquid seruari potest: redimit. Ego tamen: non ut damnū quidē facias: suadeo: sed ut te: ac regnum tuum salubri ratione conserues. Diis aduersis bellum inimus: & pertinax fortuna perſas urgere non desinit. Nouis initiis & hominibus opus est. Auspiciū & imperiū alii trade interim: qui tam diu rex appelletur: donec Asia decedat hostis. Victor deinde regnum tibi reddat: hoc autē breui futuræ ratio promittit. Bactra intacta sunt: Indi & Sargæ in tua potestate: tot populi: tot exercitus: tot equitum peditūq; milia ad renouandas uires paratas habent: ut maior belli moles superſit: quā exhausta sit. Quid ruimus bælluarum ritu in perniciem non necessariā? Fortium uirorum est: magis mortē cōtemnere: quā odisse uitam. Sæpe tædio laboris ad uilitatem sui cōpellunt ignaui. At nihil uirtus in expertum omittit. Itaque ultimū omnium mors est: ad quā nō pigre ire satis est. Proinde si bactra: quod tutissimum receptaculum est petimus: præfectum regionis eius Bessum regē temporis gratia statuamus. Compositis rebus iusto regi tibi fiducia restituet imperiū. Haud mirum est Dariū non nunc temperasse animo: quanq̄ tam impiæ uoci quantū nefas subesset: latebat: Itaque pessimum inquit mæcipiūm reperisti optatum tibi tēpus: quo parricidiū aperires. Strictoq; Acinace: interfecturus uidebatur: nī propere Bessus bactriāq; deprecaretur tristiū specie. Cæterum si perseueraret: uicturi circumstetissent. Nabarzanes interim elapsus mox: & Bessus secutus copias: quibus p̄erant a cætero exercitu secedere iubent: secretū inuituri consiliū. Artabazus conuenientem præsentis fortunæ sententiā orsus mitigare Dariū temporum idētidē admonens cœpit. Ferret æquo animo qualiumcunq; suorum uel stulticiam: uel errorē. Instare tamen Alexandrum grauem: etiam si omnes præsto essent. Quid futurum: si persecuti fugam ipsius alienentur a rege? Ea re paruū Artabazus aiorū zo: & quanq̄ mouere castra statuerat: turbatis tamen omnium animis eodem in loco substitit. Sed attonitus mœstitia simul & desperatōe tabernaculo se inclusit. Ergo in castris, in castris quæ nullius regebantur imperio: uariū animorū motus erant: nec in cōmune

Virtū nihil in expertū reliquit. Vltimū oīum est mors. Acinacis

Variū motus aiorū in castris,

Q V I N T V S .

antea consulebatur. Dux græcorum militū Patron arma capere suos iubet: paratosq; esse ad exequendum imperium. Persæ secesserant. Bessus cum bactrianis erat: tēprabatq; persas abducere Bactra: & intactæ regionis opulentiam: simulq; quæ manentibus instarent: pericula ostentans. Persarum oīum eadē fere fuit uox: nefas esse deferi regem. Inter hæc Artabazus omnibus imperatoriis fungebat officiis. Ille persarum tabernacula circuire: hortari: monere nunc singulos: nunc uniuersos nō ante destitit: quā satis cōstare imperata facturos. Idē ægre a Dario impetrauit: ut cybum caperet: animūq; regis aduerteret. At Bessus & Nabarzanes olim agitatū scelus exequi statuant: regni cupiditate accessi. Dario autem incolumi tantas opes sperare nō poterāt: quippe in illis habētibus regnum eximia maiestatis ē: ad nomē quoq; barbari conueniunt. & pristinae ueneratio fortunæ sequit̄ aduersam. Inflabat impios animos regio cui præerant armis uirūq; & spacio locorū nulli earum gentium secunda. Tertiā partem Asiæ tenet: multitudo iuniorum: exercitus: quos amiserat Darius æquabat. Itaq; non illum modo: sed etiam Alexandrum spernebāt: Inde uires imperii petitari: si regionis potiri contigisset. Diu omnibus cogitatis placuit per milites bactrianos ad omne obsequium destinatos regem comprehendere: mittiq; nuntium ad Alexandrum: qui indicaret uiuum asseruari eum. Si id: quod timebant: proditiōne aspnatus esset occisuri Darium: & bactra cū suarum gentium manu petitari. Caterum pro palam cōprehendi Darius non poterat tot persarum milibus laturis opem regi: græcorū quoq; fides timebatur. Itaq; quod non poterant ui: fraude assequi temptant. Pœnitentiā secessionis simulare decreuerant: & excusare apud regem consternationē suā. Interi: qui persas sollicitarent: mittuntur: hinc spe: hinc metu militares animos uersant: ruina rerum illos subdere capita: ī perniciem trahi: cum bactra pateāt exceptura eos donis & opulentia quantam animis concipere non possint. Hæc agitantibus Artabazus superuenit siue regis iussu: siue sua sponte affirmans mitigatum esse Darium & eundem illis amicitia gradū patere apud regem. Illi lachrymantes nunc purgare se: nūc Artabazū orare ut causam ipsorum ueret: precesq; perferret. Sic peracta nocte sub lucis ortu & Nabarzanes cum bactrianis militibus in uestibulo prætorij aderat titulū solēnis officii occulto sceleri præferens. Darius ligno ad eundū dato currum pristino more contendit. Nabarzanes cæteri q; parricidæ procumbentes humi quem paulo post ī uinculis habituri erāt: sustinere uenerari lachrymas etiam pœnitentiæ indices profuderūt: adeo humanis ingeniis parata simulatio ē. Preces deinde suppliciter admotæ. Darium natura simplicem & mitem non credere modo quæ affirmabant: sed etiam flere coegerunt. Ac ne tum quidem cogitati sceleris pœnituit: cum intueretur qualem & regem & uirum fallerent. Ille quidem securus periculi: quod instabat Alexandri manus quas solas timebat: effugere properabat: Patron autē græcorū dux præcepit suis ut arma: quæ in sarcinis antea ferebantur inducerent: ad omne imperium suum parati & intenti. Ipse currum regis sequebatur occasioni imminēs alloquēdi eum: quippe Bessi facinus præsenferat. Sed Bessus id ipsum metuens: custos uerius: quam comes a curru non recedebat. Diu ergo Patron cūctatus ac sæpius sermōe reuocatus inter fidem timoremq; hæsitans regem intuebatur: quod tandem avertit oculos: Bubacem spadonem inter proximos currū sequentem pœnctari iubet: nunquid ipse uelit dicere. Patron uero se sed remotis arbitris loqui uelle cum eo respondit. Iussuq; propius accedere sine interprete (Nam haud rudis græcæ linguæ Darius erat) Rex inquit ex. l. milibus græcorū super sumus pauci: omnes fortunæ tuæ comites: &

Bessus & Nabarzanes pœnitentiā secessionis simulant.

Nabarzanes fictæ lachrymæ. darii simplex et mitis. Patron græcorū dux.

Patron Dariū al loquitur

in hoc tuo statu iidē: q̄ florente te fuimus: quascūq; sedes & legeris: pro patria & domesticis rebus perituri. Secundæ aduersaræq; res tuæ copulauere nos tecū. Per hanc fidē inuictā oro & obtestor: in nostris castris tibi tabernaculū statue: nos corporis tui custodes eē patiaris. Amissim⁹ graciā: nulla Bactra sunt nobis: spes oīs in te: uinā & in cæteris eēt: Plura dici nō attinet. Custodiā corporis tui externus & alienigēa nō deposcerē: si crederē alium posse præstare. Bessus q̄q; erat graci sermōis ignarus: tamē stimulante cōsciētia inditiū pfecto Patronē detulisse credebat: & interp̄is graci relato sermōe exēpta dubitatio ē. Darius at quantū ex uultu cōcipi poterat: haud sane territus: percunctari Patrona cām consilii quod afferret: cœpit ille nō ultra differendū ratus: Bessus inquit & Nabarzanes insidiant tibi in ultimo di. crimine & fortunæ tuæ. & uitæ: Hic dies aut pricidis: aut tibi futurus ultimus. Et Patron q̄dem egregiam conseruati regis gloriā tulerat. Eludāt uidelicet: q̄bus forte ac temere humana negotia uolui agiq; psuasum ē. Eq̄dem æterna cōstitutiōne crediderim nexq; causas latentium & multo ante destinatarū suū quæq; ordinem immutabili lege pcurrere. Darius certe respondit: quāquam sibi græcorum militum fides nota sit: nunq̄ tamē a popularibus suis recessus: difficilior sibi esse damnare: quam decipi: q̄qd fors tulisset: inter suos perpetui male quā trāsfugam fieri. Sero se perire: si saluum esse sui milites nollēt. Patron desperata salute regis ad eos: quibus præerat: rediit: omnia p̄ fide experiri paratus. At Bessus occidendi p̄tinus regis impetū conceperat. Sed ueritus ne gratiā Alexandri: ni uiuum eū tradidisset: inire non posset: dilato in proximam noctem sceleris consilio agere gratias incipit: quod perfidi hominis insidias iam Alexandri opes spectātis prudenter c̄ uteq; uitasset: donum eum hosti laturum fuisse regis caput: nec mirari hominem mercede conductum omnia habere uanalia: sine pignore: sine lare: terrarū orbis exulem ancipitē hostem ad nutum licentium circūferri. Arguētū deinde se: deosq; patrios testes fidei suæ inuocanti. Darius uultu assentiebat: haud dubius quin uera deferentē a græcis: sed eo rerum uentum erat: ut tam periculosum esset nō credere suis: q̄ decipi. xxx. milia erant quorum inclinata in scelus leuitas timebat. iiii. milia Patrō habebat: quibus si credidisset salutem suam: damnata popularium fide parricidiorum excusationē uidebat offerri. Itaq; præoptabat imerito q̄ iure uiolari. Besso tamē insidiarum consiliū purgātū respondit: Alexandri sibi nō minus iusticiā: q̄ uirtutem esse p̄spectā. Falli eos: qui proditiōnis ab eo p̄m̄ium expectēt. Violatæ fidei neminē acriorem fore uindicē ultoremq;. Iamq; nox apparebat: cū per lætore solito armis positis ad necessaria ex proximo uico ferenda discurrunt. At Bactriani: ut imperatum erat a Besso: armati stabant. Inter hæc Darius Artabazum acciri iubet: expositisq; quæ Patron detulerat: haud dubitare Artabazum quin transeundum esset in castra græcorū. Perlas quoq; periculo uulgato secuturos. Destinatus sorti suæ: & iā nullius salubris consilii paties unicum in illa fortuna opem Artabazū ulimū illum uisurus amplectitur. Perfususq; mutinis lachrymis inhaerentem sibi auelli iubet: capite deinde uelato: ne inter gemitus digredientem uelut a rege intueretur: i humū pronū corpus abiecit. Tum uero custodiæ eius assueti: quos regis salutē uel periculis uitæ tueri oportebat: dilapsi sunt cum armatis: quos iam aduentare credebant: haud rati se futuros patris. Ingens ergo in tabernaculo sollicitudo erat: paucis spadonibus: quia quo discederēt non habebant: circūstantibus regem. At ille remotis arbitris: diu aliud atq; aliud consilium aīo uolubatur. Iamq; solitudinem: quam paulo ante p̄ sola iō perierat: posus: Bubacem uocari iubet: quē intuens: Ite: inquit: consulite uobis ad ulimū regi uestro:

Humana
negotia
multo ante
destinata
non posse
mutari.

ut decedebat: fide exhibita. Ego hic legem sui mei expecto. Forsitan mireris quod uir
 tam non finiam: alieno scelere: q̄ meo mori malo. Post hanc uocem spado gemitu nō
 modo tabernaculum: sed et castra compleuit. Irrupere dein de alii: laceratisq; uestib⁹
 lugubri & barbaro ululatu regem deplorare cœperunt. Persæ ad illos clamore perla-
 to attoniti metu nec arma capere: ne in bactrianos incidere: nec quiescere audebant:
 ne impie deserere regem uiderentur. Varius ac dissonus clamor sine duce ac sine ipe-
 rio totis castris referebat. Bessus & Nabarzani nūtauerāt sui regem a semetipso iter
 emptū esse. Planctus eos deceperat. Itaq; citatis equis aduolant: sequentibus quos ad
 ministerium sceleris delegerant: & cum tabernaculum intrassent: q̄ regem uiuere spa-
 dones indicabant: cōprehendi uinciriq; iusserunt. Rex curru paulo ante uectus & de
 orū auspiciis a suis honorib⁹ cultus: nulla externa ope admota: captiuus seruoꝝ suoꝝ
 in sordidū uehiculum pellibus undiq; contactus imponitur: pecunia regis & supellex
 quali iure belli diripitur: onustiq; præda p̄ scelus ultimum p̄ta fugam intendunt. Arta-
 bazus cū iis: qui imperio parebant: gratiisq; militibus Parthienem petebat: oīa tutio-
 ra parricidæ cōtuitu ratus: Persæ promissis Bessione atq; maxime: q̄a nemo ali⁹ erat
 quē sequerentur: coniungere se bactrianis. Agmen eorum tertio assecuti die: ne tamē
 honos regi non haberet: aureis cōpedibus Darium uinciunt: noua ludibria subinde
 excoꝑitante fortuna: Et ne forte cultu regio posset agnosci: sordidīs pellibus uehicu-
 lum intexerant: ignoti iumenta agebant: ne punctantibus in agmine monstrari pos-
 set: custodes procul sequebant. Alexander audito Darium mouisse a Batauis: omif-
 so itinere: quod petebat: in mediā fugientem inlequi p̄git strenue. Tabas oppidū ē &
 in parte lacene ultima: quo ubi peruenit: ibi trāsfuga nuntiant præcipitē fuga bactra
 petere Darium. Certiora deinde cognoscit ex Bagistene babylonio: nō eq̄dem uictū
 regem: sed in piculo esse aut moris aut uinculoꝝ aff̄rmabat. Rex ducibus conuoca-
 tis maximū: inquit: opus: sed labor breuissimus superest. Darius haud procul destitu-
 tus a suis aut uinctus: aut oppressus ē. In illo corpore posita est uictoria nostra: & rā-
 ta res celeritatis est premiū. Omnes pariter conclamant paratos ipsos sequi: nec labo-
 ri: nec periculo parceret. Igitur raptim agmen curius magis q̄ itineris modo ducit: ne
 nocturna q̄dem q̄ete diurnū laborē relaxante. Itaq; quingenta stadia processit: peruē-
 tumq; erat in inuicium: in quo Dariū Bessus comprehenderat. Ibi melon Darii inter
 pres: excipitur. corpore æger nō poterat agmen sequi: & deprehensus celeritate re-
 gis transfugam se esse simulabat. Ex hoc acta cognoscit: sed fatigatis necessaria quies
 erat. Itaq; delectis equitum. vi. milibus trecentos: quos dimichas appellant: adiungit:
 dorso hi grauiora arma portabant: cæterum equis uehebantur: cum res locus posce-
 ret: pedestrīs acies erat. Hæc agentem Alexandrum adeunt Orsillos & Mythrænis
 qui Bessi parricidium exoli transfugerant: nuntiabantq; Itadia. d. abesse p̄tas: ipsos bre-
 uius iter monstraturos. Gratus regi aduentus transfugarum fuit. Itaq; prima uespera
 ducibus iisdem cum expedita equitum manu monstratam uiam ingreditur: phalan-
 ge: quantum festinare posset: sequi iussa: ipse quadrato agmine incedens ita cursum
 regabat: ut primi coniugi ultimis possent. ccc. stadia processerant: cum occurrit Bro-
 cullus Mazei filius Syriæ quondā prætor. Is quoq; transfuga nuntiabat Bessum ha-
 ud amplius q̄. cc. stadia abesse: Exercitum utpote qui nihil præcauerat incompositum
 inordinatumq; procedere: hircaniam uideri petituros: si festinaret sequi palantes sup-
 uenturam. Darium adhuc uiuere. Strenuo alioquin cupiditatem consequendi tran-
 fugas iniecerat. Itaq; calcaribus subditis effuso curru eunt. Itaq; fremit⁹ hostiū iter in-

Gemitus
in Dari
taberna-
culo

Darius
seruorū
suorum
captiu⁹

Dari⁹ au-
reis cōpe-
dibus uin-
citur
Tabas
opp.

Dimiche
Transfu-
gæ ad ale-
andrum.

gredientiū exaudiebat: sed prospectum ademerat: pulueris nubes. Paulispergo inhi-
 buit cursum: donec consideret puluis. Iamq; conspecti a barbaris erant: & abeuntiū
 agmen conspexerant: nequaquam futuri pares: si Besso tantum animi fuisset ad prælium
 quantū ad parricidiū fuerat. Namq; & numero barbari præstabant & robore. Ad hoc
 refecti cum fatigatis certamen inituri erant. Sed nomen Alexandri & fama maximū
 in bello, utiq; momentum pauidos in fugam conuertit. Bessus & cæteri facinoris eius
 princeps uehiculum Darii assecuti cœperunt hortari eum: ut cōscenderet equum: & se
 hosti fuga eriperet. Ille deos ultores adesse testatur: & Alexandri fidem implorans ne
 gat se parricidas uelle comitari: Tū uero ita quoq; accensi tæla iniiciunt in regē: mul-
 tilq; confossum uulneribus relinquunt. Iumēta quoq; ne longius psequi possent: cō-
 uulnerantur: duobus seruis: q regem comitabant: occisis. Hoc edito facinore ut uesti-
 giā fugæ spargerent: Nabarzanes hyrcaniam: Bessus bactra paucis equitum comitā-
 tibus petebant. Barbari ducibus destituti: qua quenq; aut spes ducebat aut pauor dis-
 sipabant. d. tantū equites congregauerāt se: incerti adhuc resistere ne melius esset: an
 fugere. Alexander hostiū trepidatione cōperta: Nicanorē cū equitū pte ad inhibendā
 fugam præmittit. Ipse cū cæteris sequitur. iiii. ferme milia resistentium agmīa occisa sūt
 reliquū agmen more pecudum intactum agebat: iubente rege ut cædib⁹ abstinere
 Nemo captiuorū erat: quin monstrare Darii uehiculum posset: singuli ut quēq; præ-
 henderent: scrutabant: nec tamē ullū uestigium fugæ regis extabat. Festinantē Ale-
 xandrum uix tria milia equitū psecuta sunt. At in eos: qui leuius sequebant: incidebāt
 uniuersa fugientium agmina: uix credibile dictū plures captiui: q̄ qui caperent erāt:
 adeo omnē sensum territis fortuna penitus excusserat: ut nec hostiū paucitatē: nec
 multitudinem suam satis cernerent. Interim iumenta: quæ Darium uehebāt: nullo re-
 gente decesserant militari uia: & errore delata per. iiii. stadia: in quadā uale constiterāt
 æstu simulq; uulneribus fatigata. Haud procul erat fons: ad quem monstratum a pe-
 ritis Polystratus: macedo siti maceratus accessit. Ac dum galea haustum aquā sorbet:
 tæla iumentorum deficientium corporibus infixā conspexit. Miratusq; confossa po-
 uis: quam abacta esse semiuuii hominis.

Bellū or- Interim dum talia fierent ab Alexandro: bellum ortum est inter Macedonas & lacedæ-
 tum inter dæmonios: Antipater macedoicæ præfectus in hoc bello contra regem lacedæmonio-
 macedo- rum obtinuit: sicut hic exponitur: pugnae discrimen immisit: obruncatisq; qui prō-
 nas & la- ptius resistebant: magnam partem hostiū propulit. Cœperant fugere uictores: do-
 cedæmo- nec auidius sequentes in planum deduxere. Multi cadebāt sed ut primū locus: in quo
 nios. stare posset fuit: æquis uiribus dimicatum est. Inter omnes tamen lacedæmonios rex
 eminebat non armorū modo & corporis specie: sed etiā magnitudine animi: quo uno
 uinci non potuit. Vndiq; nunc cominus: nunc eminus petebatur: diuq; arma circun-
 ferens alia tæla clypeo excipiebat corpore alia uitabat: donec hasta scemora per fossa
 plurimo sanguine effuso destituere pugnantē. Ergo clypeo suo exceptū armigeri ra-
 pūm in castra referebant iactationem uulnerum haud facile tollerantem. Noc tamen
 omisere lacedæmonii pugnam: & ut primum sibi q̄ hosti æquiore locū capere po-

tuerūt: densatis ordinibus effusi fluentem in se acie expetere: nō aliud discriminē uāhe-
 mentius fuisse memoriæ proditū est. Duarum nobilissimarum bello gentium exerci-
 tus parī marte pugnabant. Lacedæmoniū uetera: Macedones præsentia decora intuebā-
 tur. illi pro libertate: hi p dominatione pugnabant. Lacedæmoniis dux. Macedonib9
 locus deerat. Diei quoq; unius tā multiplex calus mō spem mō metum utriusq; partis
 augebat: uelut de industria inter forosissimos uiros certamen æquante fortuna. Cæterę
 angustia loci in quo hæserat pugna: non patiebant̄ totis ingredi uiribus. Expectabāt
 ergo plures: q̄ inierant prælium: & qui extra tæli iactum erant: clamore inuicem suos
 accendebant. Tandem laconum acies languescere lubrica arma sudore uix sustinens
 pedem deinde referre cœpit: ut urgente hoste apertius fugeret. Insequebat̄ dissipatos
 uictos: & emensus cursu omne spatium: quod acies laconū obtinuerat: ipsum Agim p-
 sequebat̄. Ille ut fugam suorę & pximos hostium a pexit: deponi te iussit: expertusq;
 mēbra an impetū animi seq possent: posteaq̄ deficere se sentit: poplitibus semet exce-
 pit: galeaq; strenue sumpta clypeo ptegens corpus hastā dextra uibrabat ultro uocās
 hostem: si q̄s iacenti spolia demere auderet: nec quisq; fuit: q̄ sustineret cōminus con-
 gredi. Procul missilibus appetebatur: ea ipsa in hostē retorquēs donec lācea nudo pe-
 ctore infixā ē: qua ex uulnere euulsa inclinatū ac deficiens caput clypeo paulisp̄ exce-
 pit. Deinde linquente spiritu pariter ac sanguine moribūdus in arma precubuit. Ce-
 cidere lacedæmoniorę. v. milia &.ccc. &.lx. ex macedōibus haud amplius ccc. Cæterę
 uix q̄sq; nisi saucius reuertit in castra. Hæc uictoria nō spartā mō fecit: q̄ eius sed etiā
 oēs q̄ fortunā belli spectauerant: fregit. Nec fallebat Antipatrū dissentire ab animis
 gratulantium uultus: sed bellū finire cupiēt̄ opus e: at decipi: & quanq̄ fortuna regē pla-
 cebat: inuidiā tamē: quia maiores res erant: q̄ quas præfecti modus caperet: metuebat
 q̄ppe Alexander hostes uinci uoluerat. Antipatrę uicisse ne tacitus quidē indigebat̄
 suā demptū gloriæ existimās: qcquid cessisset alienæ. Itaq; Antipatrus: qui pbe nos-
 set spiritū eius: nō ē ausus ip̄e agere arbitrio uictoriæ: sed consiliū gra corę: qd fieri pla-
 ceret: cōsuluūt: A quo lac. dæmoniū nihil aliud q̄ ut oratores mittere ad regē liceret p-
 cari: grate ueniā defectionis præter auctores ip̄etrauerūt. Megalopolitai: quorę urbs
 erat obfessa: a d defectionis eius multam Ac hasetoli. c. xx. talenta dare iussi sunt.
 Hic fuit exitus belli qd repente ortū prius: tamen finitū est q̄ Dariū Alexander apud
 Arbella suparet. Sed ut primū instātib9 curis laxatus ē aius militariū rerum q̄ qetis
 otūq; patientior exceperē e uoluptates: & quē arma p̄sarum nō fregerant: uitia uice-
 runt. In tēpestiua cōuiuia & p̄potandi peruiigilandiq; insana cupido ludiq; & greges Alexan-
 pellicū omnia in externū lapsa sunt morē: quenq; a mulatus quasi potiorē suo ita po-
 pularium animos oculosq; pariter offendit: ut plarūq; amicorę pro hoste haberetur. tū uice-
 Teaces q̄ppe disciplinæ suæ solitosq; parco ac pabili uictu a i iplēda naturæ dīyderia
 defungi: in peregrina & euictarū genuū mala impulerat. Hinc sapius con-
 patæ in ca-
 put eius inlidia: recessio militū: & liberior inter mutuas querelas dolor. Iplius deinde
 nunc ira: nunc suspitiones: quas excitabat incōsultus pauor cæteraq; his similia: quæ
 deinde d centur. Igit̄ cū in tempestiuis conuiuīs dies pariter noctelq; consum-
 ret: sa-
 cietatē epularum ludis interpolabat: non contentus artificū: quos e grācia excitaue-
 rat: turbæ quippe captiue fœminarum iubebant̄ suo riu canere inconditū & abhor-
 rens peregrinis a uiribus carmē. Inter quas unam Rex ip̄e cōspexit mæstī rem q̄ cæ-
 teras: & producentibus eas uerecū de reluctantem. Excellens erat forma: & fomā pu-
 dor honestabat: deiectis in terram oculis: & quantum licebat: ore uelato suspitionem

Quot in
 plio uiri-
 q; cecide-
 re.

Alexan-
 drum ui-
 tia uice-
 runt

præbuit regi nobiliorem esse: quæ ut inter conuiuales ludo deberet ostendi. Ergo interrogata quæ nam esset: neptæ se Ochi: qui nuper regnasset in persis: filio eius genitam esse respondit. Vxorẽ hystaplis fuisse. Propinquus hic Darii fuerat magni: & ipse exercitus prætor. Adhuc in animo regis tenues reliquæ pristini moris hærebant. Itaque fortunã regia stirpe genitæ: & tam celebre nomẽ neptæ Ochi reueritus nõ dimitti modo captiuam: sed etiã restituẽ ei suas opes iussit. Virum quoque requiri: ut reperto cõ iugem redderet. Postero autem die præcepit Ephestioni: ut omnes captiuos in regiã iuberet adduci. Vbi singulorum nobilitate spectata: secreuit a uulgo: quorum eminebat genus Decem hi fuerunt: inter quos repertus est Oxatres Darii frater: non illius fortuna: quæ indole animi sui clarior. xxvi. milia talentorum proxima præda reducta erant equis. xii. milia in congiarium militum assumpta sunt. Par huic pecuniæ summa custodum fraude subtracta est. Oxidates erat nobilis perses qui a dario capitali supplicio destinatus cohibebatur in uinculis. Huic liberato satrapeam Mediæ attribuit: fratremque Darii recepit in cohortem amicorum omni uetustate caritatis honore seruato. Hinc parthienem peruenit tunc ignobilem gentem: nunc caput omnium: qui post Euphratem & Tygrim amnes liti rubro mari terminantur. Scythæ regionem cælestrem ac fertilem occupauerunt: graues ad hæc accolæ sedes habent & in Europa: & in asia. Qui super Bosphorum mare colunt: ascribuntur asia. At qui in Europa sunt a leuo Thraciæ latere ad boristhenem: atque inde ad tanaim alium amnem recta plaga attinent. Tanais Europam & asiam mediis interfuit: nec dubitat: quin scythæ: qui parthos condiderunt: nõ a bosphoro: sed ex regione Europæ penetrauerint. Vrbs erat ea tempestate clara Atomphilos condita a græcis: Ibi statua rex habuit comitatibus undique aduectis. Itaque rumor otiosi militis uirum sine auctore percrebuit: regem contentum rebus quas gessisset: in Macedoniã protinus redire statuisse. Discurrunt lymphatis similes in tabernacula: & itineris sarcinas aptant: signo dato credentes: ut uasa colligerent. Totis castris tumultus hinc contubernalis suas requerentium: Hinc onerantium plaustra perferunt ad regem. Fecerant fidem rumore temere uulgato græci milites redire iussi domos: quorum equitibus singulis denariorum sena milia domo dederat. Ipsis quoque finem militiæ adesse credebant. Haud secus quæ par erat territus Alexander: qui in domos atque ultima orientis paginate statuisse: præfectos copiarum in portum contrahit: Obortisque lachrymis ex medio gloriæ spatio reuocari se uicti magis quam uictoris fortunam in patriã relaturus conquestus est: nec sibi ignauiam militum obstare: sed deorum inuidiam: qui fortissimis uiris subitum patriæ desiderium admouissent: paulo post in eadem cum maiore laude fama que redituris. Tum uero pro se quisque operam suam offerre: difficillima quæque poscere polliceri militum quoque obsequium: si animos eorum leni & apta oratione permulcere uoluisset. Nunquam infractos & abiectos recessisse: quoties ipsius alacritatem & tanti animi spiritum haurire potuissent: ita se facturum esse respondit. Illi modo uulgi aures præpararet sibi: satisque omnibus: quæ in re uidebantur esse compositis: uocari ad concionem exercitum iussit: apud quæ talẽ orationem habuit. Magnitudinem rerum quas gessimus milites intuentibus nobis: minime mirum est & desiderium generis: & facietatem gloriæ occurrere: ut omittam Illyricos: Triballos: Boetiam: Thraciam Spartam: Acheos: Peloponnesum: quorum alia ductu meo: alia imperio auspicioque perdomui. Ecce orti bellum ad hellepontum ionas eodem seruitio barbariæ impotentis exemimus. Cariã: Lydiã: Cappadociam: Phrygiã: Paphlagoniã: Pamphiliã: Pides: Ciliciã: Syriã: Phoenicem: Armeniã: Perlidẽ: Medos: Parthienẽ habemus

Oxatres
darii frater

parthiene

Tanais
flu.
Atomphilos

græci milites
domos redire iussi.

Alexandri
Oratio
ad milites

in potestate. Plures puincias complexus sum; q̄ alii urbes ceperunt: & nescio an enu-
meranti mihi quaedam ipsarū rerum multitudo subduxerit. Itaq; si crederem satis cer-
tam esse possessiōē terrarum; quas tanta uelocitate domuimus: ego uero milites ad
penates meos ad parentē sororesq; & ceteros ciues uel retinentibus uobis erumperē
ut ibi potissimū parta uobiscum laude & gloria fruerer: ubi nos uberrima uictoria p̄-
mia expectant: liberorū coniugum parentumq; laetitia: pax quies rerum per uirtutem
partarū secuta possessio. Sed in nouo: & si uerum fateri uolumus precario imperio ad
huc iugum eius rigida ceruice subeūtibus barbaris tempore milites opus est: dū mi-
rioribus ingeniis imbuūtur: & effaratos melior cōsuetudo permulcet. Fruges quoq;
maturitatem statuto tempore expectant: adeo etiam illa sensus omnis experti tamen
sua lege mitescunt. Quid creditis tot gentes alterius imperio ac nomine assuetas non
sacris: non moribus: non commertio linguarū nobiscū cohærentes eodē praelio domi-
tas esse: quo uictæ sunt? Vestris armis continentur: non suis moribus. Sed qui præ-
sentes metuunt: in absentia hostes erunt. Cum feris bestiis res est: quas captas & iclu-
sas: quia ipsarū natura non potest longior dies miūgat. Et adhuc sic ago tanq̄ omnia
subacta sint armis: quæq; fuerunt in ditioe Darii. Hircaniam Nabarzanes occupa-
uit. Bactra non possidet solum parricida Bessus: sed etiam minatur. Sogdiani Dacæ
Massagetæ Sagæ indi sui iuris sunt. Oēs hi simul: si terga nostra uiderint sequentur
Illi enī eiisdē natōis sunt: nos alienigenæ & externi. Suis autē q̄q; parēt placidius et cū
is p̄est: q̄ magis timeri pōt. Proinde aut quæ cœpim⁹: omittēda sunt: aut quæ nō ha-
bemus occupāda. Sicut in corporib⁹ agris milites: nihil qd nocitur⁹ ē: medici relin-
quūt: sic nos q̄cqd obstat: ip̄erio recidam⁹. Parua sæpe scintilla cōtēpta magnū exci-
tauit incēdiū. Nil tuto in hoste despicit: quē spreueris: ualētiorē negligētia facies. Ne
darius qdē hereditariū p̄sarū accipit impiū. Sed in sedē Cyri beneficio Bagoæ castra
ti hominis admissus: ne uos magno labore credatis Bessū uacuū regnū occupaturū.
Nos uero peccauimus milites. si Dariū ob hoc uicimus: ut seruo eius traderemus im-
perium: qui ultimum ausus scelus. regem suum etiam externæ opis egētem: certe cui
nos uictores pepercissemus: quasi captiuum in uinculis habuit: ad ultimum ne a no-
bis conseruari posset: occidit. Hunc uos regnare patiēmini: quē equidem crucifixū
uidere festino: omnibus regibus gētibusq; & fidei: quam uiolauit: meritas pœnas sol-
uentem. At hercule si mox eundem græcorum urbes: aut hellepontū uastare nuntia-
tum erit uobis: quo dolore afficiēmini: Bessū præmia uicæ occupasse uictoriae. Tūc
ad repetendas res festinabis: tunc arma capietis. Quanto autē præstat territū adhuc
& uix mētis suæ cōpotē opprimere? Quatridui nobis iter supest: q̄ tot p̄culcauimus
niues: tot amnes supauimus: tot montiū iuga transcurrimus: nō mare illud: quod ex-
æstans iter fluctibus occupat: euntes nos morat: nō ciliciæ fauces: & angustia iclu-
dunt: plana omnia & prona sunt: in ipso limie uictoriae stamus. Pauci nobis fugitiui
& domini sui interfectores sup̄sunt: Egregium me hercule opus & inter p̄mia gloriae
uestrae numerandū posteritati famæq; tradetis. Dariū quoq; hostē finito post mortē
eius odio: parricidas esse uos ultos: neminē imperium effugisse manus uestras. Hoc
perpetrato: q̄to creditis per̄sas obsequētiores fore: cū itellexerint uos q̄ bella suscipe-
re: & Bessi sceleri nō nomini suo irasci? Sūma militū alacritate subeūtū: quocūq; uel
let: duceret: oratio excepta est: nec rex moratus ip̄etū: territoq; per Parthienem die ad
fines hircanīæ penetrat: Cratero relicto cū iis copiis: quibus præerat: & ex manu: quā
Amyntas ducebat: additis. xi. milibus equitibus: & totidem sagittariis: ut ab incurlio

Parua sci-
tilla ma-
gnum sæ-
pe excita-
uit incen-
dium

quid ma-
cedones
audita
Alexādrī
oratione
Alexāder
ad fines
hircanīæ
penetra-
uit

ne barbaꝝ Parthienem tueret. Phrygiam ī pedimēta modico præsidio dato: campe-
stri itinere ducere iubet. Ipse cum phalange & equitatu. c. l. stadia emēsus castra ī ual-
le; qua hircaniā adeūt: cōmunit. Nemus p̄altus dēsisq; arboribus umbrosū ē: p̄igue
uallis solū r̄igantibus aquis; quæ ex petris em̄nētib⁹ manāt. Ex īplis radicib⁹ mōtiū
Zioberis amnis effundit: qui tria fere stadia in longitudinē uniuersus fluit: deinde sa-
xo: quod alueolum interpolat: repercussus duo itinere uelut dispenlatis aquis aperit:
Inde torrens & saxoz; p̄ quā incurrit asperitate uiolentior: terram præceps subit. Per
ccc. stadia cōditus labitur: rursusq; uelut ex alio sponde cōceptus editur: & nouum al-
ueū intendit priore sui parte spatiosior: quippe in latitudinē. xlii. stadioz; diffundit.
rursusq; angustioribus coercitus ripis iter cogit: tādē in alterum amnem cadit: cui
Rhidasgo nomen est. Incolæ affirmabāt quicūq; dimissi essent in cauernam; quæ pro-
pior est fonti: rursus sibi aliud os amnis apertum existere. Itaq; Alexander duos tau-
ros: qua lubeunt aquæ terram præcipitari iubet: quorum corpora ubi rursus erum-
pit: expulsa uidere; qui missi erant ut exciperent. Quartum iam diem eodē loco quie-
tem militi dederat: cū litteras Nabarzanus; qui Darium cū Bello īterceperat: accipit
quarum sententiā hæc erat: se Dario non fuisse inimicum: imo etiā quæ credidisset:
utilia esse suasisse: & quia fidele consilium regi dedisset prope occisum ab eo. Agitas-
se Darium custodiam corporis sui cōtra ius falsq; peregrino militi tradere dānata po-
pulariū fide: q̄ p. ii. & ccc. annos iuiolatā regib⁹ suis p̄titūssent. Se in p̄cipiti & lubri-
co stātē cōsiliū a p̄senti necessitate repetisse: Dariū quoq; cū occidisset. Bagoā hac ex-
cusatōe sauissecisse popularib⁹: qd̄ insidiatē sibi iteremisset. Nihil eē miseris mortali-
bus spiritu cari⁹. Amore eius ad ultimā eē ppulsū. Sed ea magis eē securū: quæ coe-
gisset necessitas: q̄ quæ optasset. In cōi calamitate suā quēq; h̄re fortunā. Si uenire se
iuberet: sine metu eē ueruz. Nō timere: ne fidē datā tātus rex uiolaret. Deos a deo fal-
li nō solere. Ceterz; si cui fidē daret. uideret indign⁹ multa exilia patere fugienti. Pa-
triam esse: ubicūq; uir fortis sedem elegerit. Nec dubitauit Alexander fidem quo per
uir fortis s̄a modo accipiebāt dare. Inuiolatū si uenisset fore. Quadrato tamē agmine & cōpo-
sedem ele- sito ibat speculatores subinde p̄mittēs: qui explorarēt loca. Leuius armatura ducebat
gerit. agmen Phalāx eā sequebant: post pedites erāt. Impedimēta & gēs bellicosa naturæ
Vallis us- situs difficilis adiu curam regis intenderat. Nanq; perpetua uallis iacet usq; ad mare
q; ad mar- Caspium patēs. Duo terræ eius uelut brachia excurrunt mediā flexu modico sinum
caspium. faciunt lunæ maxime similē: cum em̄nēt cornua nō dum totum orbem sydere implē
Cercetæ. te. Cercetæ: Mossini: & Calybes a leua sūt. Et ab altera parte Leucosyri: & Amazo-
Mossini. num cāpi: & illos qua uergit ad septentrionē: hos ad occasū cōuersa p̄specta. Mare
Calybes. Calpiū dulcius cæteris ingentis magnitudinis serpētes alit. Piscis est in eo longe di-
Leucosy- uersi ab aliis coloris: quidā caspiū: qd̄ hircanū appellāt: alii sunt qui meotida palu-
ri. dē in id cadere putēt: & argumētū afferūt: aquā: quæ dulcior sit q̄ cætera maria: infu-
Amazo- so paludis humore mitescere: A septentrione ingēs ī littus mare incumbit: longeq; a-
nū cāpi. git fluctus & magna parte exastuans stagnat. Idē alio calī statu recipit in se fretū: eo
Mare cas- dēq; īpetu: quo effusū est: relabēs terrā naturæ suæ reddit: & qd̄ credidere nō caspi-
piū dolci- um mare eē: sed ex India in hircaniā cadere: cuius fastigiū (ut supra dictū est) perpe-
us q̄ cæte- tua ualle submittitur. Hinc rex. xx. stadia processit semita ppemodū inuia: cui silua ī
ra. minebat. Torrētēsq; & eluuiēs iter morabant: nullo tamē hoste obuio penetrauit: tā
Silua in- demq; ad ulteriora peruentū est: præter alios cōmeatus: quoz; tū copia regio abūda-
gens. bat: pomorumq; ingens modus nascitur: & uberrimū gignēdis uuis solū ē. Frequēs

arbor faciem quercus habet: cuius folia multo mele tingunt: sed nisi solis ortū inco-
 lā occupauerint: uel modico tempore succus extinguit. xxx. hinc stadia pcesserat: cū
 Phartaphernes ei occurrit: seq; & eos qui post Darii mortē pfugerant: dedens: qbus Phrata
 benigne exceptis ad oppidū Aruas peruenit. Hic ei Craterus & Erigonus occurrūt phernes
 præfectum tauroꝝ genitū phradatē adduxerāt. Hic quoq; in fidem receptus multis se Alexā-
 exemplo fuit experiendī clamētiā regis. Satrapē deinde hircaniā dedit Menapim dro dedit
 exul hic regnante Ocho ad philippū peruenerat. Tauroꝝ quoq; gētem Pharadathī & pfectꝝ
 reddidit: iamq; rex ultima hircaniā intrauerat: cū Artabazꝝ: quē Dario fidissimū fuit tau: oꝝ.
 se supra duximus: cū ppinquis Darii ac suis liberis modicaq; græcoꝝ militū manu oc artabazꝝ
 currit: dextram ueniētū obtulit rex: quippe & hospes Philippi fuerat cū Ocho regnā Alexandro
 te exularet: & hospitii pignora in regem iuum ad ultimū fides cōseruata uicebat. Co occurrit.
 miter igitur exceptꝝ. Tu quidē inquit: rex ppetua foelicitate floreas. Ego ceteris lætꝝ
 hoc uno torqueor: qd picipiti senectute diu frui tua bonitate nō possum. xc. & qntum
 annum agebat. Nouem iuuenes eadem matre geniti patrē comitabant. Hos Arta-
 bazus dextrā regis adinouit: precatus ut tā diu uiuerent: donec utiles Alexandro es-
 sent. Rex pedibus iter faciebat plarūq;. Tunc ad noueri sibi & Artabazo equos ius-
 fit: ne ipso ingrediente pedibꝝ uenex equo uehi erubesceret. Deide ut castra sūt posita
 græcos: quos Artabazus adduxerat: conuocari iubet. At illi nisi lacedæmonis fides da Graci de
 retur: respondent: si quid agendum ipsis foret deliberaturos. Legati erant lacedæmo dunt ale
 niorum missi ad Darium: quo uictꝝ applicuerāt se græcis mercede apud persas mili xandro.
 tātibus. Rex omissis sponsonū fideiq; pignoribꝝ uenire eos iussit: fortunā quam ipse
 dedisset habituros. Diu cūctātes plarūq; cōsilia narrātūbꝝ radē uētuos se pollicētur.
 At Democrates Atheniēsis: qui maxime macedonū opibꝝ semp obstiterat: uenia de democra
 sperata gladio se transfigit. Ceteri: sicut cōstituerat: ditioni Alexātri se ipsos pmittūt tis athe ni
 x. milia & c. milites erāt. Præter hos legati ad Dariū missi. xc. In supplemētum distri- ēsis mors
 butus miles: ceteri remissi domum præter lacedæmonios: quos tādī in custodiam
 iussit. Mardorum erat gens confinīs hircaniā: cultu uitæ aspera & latrociniis assue- Mardoꝝ
 ta. Hæc sola nec legatos miserat: nec uidebatur imperata factura. Itaq; rex indigna gens.
 tus: si una gens posset efficere: ne inuictus esset: impedimentis cum præsidio relictis
 inuicta manu comitante procedit. Noctū iter fecerat: & prima luce hostis in conspe- Hostes p
 ctu erat. Tumultus magis quam prælium fuit. Deturbati ex collibus: quos occupa- fugiunt.
 uerant barbari: profugiunt: proximiq; uici ab incolis deserti capiuntur. Interiora re-
 gionis eius haud sane adire sine magna uexatione exercitus poterat: Iuga mōtiū præ-
 altæ siluæ rupesq; inuix læpiunt ea: quæ plana sunt: nouo munimēti genere impedi-
 rant barbari. Arbores densæ sunt ex industria cōsita: quarum teneros adhuc ramos Arbores
 manu flectunt: quos intortos rursus inserunt terræ. Inde uelut ex alia radice latiores densæ ex
 uirent trunci: hos: qua natura fert: adolescere non sinunt: quippe alium alii quasi ne- industria
 xu cōserunt: qui ubi multa fronde uestiti sunt: operiunt terrā. Iamq; occultus nexus consita.
 ramoꝝ uelut laquei ppetua sede iter claudit. Vana ratio erat cedēdo aperire saltum.
 Sed hoc quoq; magni operis. Crebri nanq; nodi nudauerant stipites: & in se implica-
 ti arborum rami suspensis circulis similes lento uimine frustrabātur ictus. Incolæ au-
 tem ritu ferarum uirgulta iubire soliti: tum quoq; intrauerant saltum: occultisq; talis Mardoꝝ
 hostem lacessebāt. Ille uenātium mō latibula scrutatꝝ plarosq; cōfodit: ad ultimū cir- plia cum
 cuire saltum milites iubet: ut si qua paterēt: irrumperēt. Sed ignotis locis plarūq; ob- macedo-
 errabant. Excepti sunt quidam: inter quos equus regis: Bucephalam uocabant: quē nibus.

Bucepha Alexander nō eodē: quo cæteras pecudes animo æstimabat: nam ille nec in dorso insi-
 lā equum dere suo patiebatur alium: & regim: cum uellet ascendere: sponte sua genua submit-
Alexādrī tens excipiebat: credebaturq; sentire quem ueheret. Maiore ergo quam dec: bat ira si
 cœpunt. mul ac dolore stimulatus equū uestigari iubet: & per interpretē pronuntiarī: nī red-
 dissent neminē esse uicturū. Hac denuntiatione territū cū cæteris donis equum addu-
 cunt. Sed ne sic quidē miūgatus cedi siluas iubet: aggestaq; humo & mōtibus plani-
 ciē ramis impeditā exaggerari. Jam aliquantulū alitudinis opus creuerat cū barba i-
Mardi de desperatū regionē: quā occupauerāt: posse retineri. gentem suam dedidit. Rex obli-
 duntur a- bus acceptis Phradatī tradere eos iussit. Inde quinto die in statua reuertitur. Artaba-
lexandro zū deīde geminato honore: q̄ Darius habuerat ei: remittit domum: Iā ad urbē hircā-
 niā in qua regia Darii fuit: uentum erat: ibi Nabarzanes accepta fide occurrit: dona
Bagoas. ingētia ferens. Inter quæ Bagoas erat specie singulari spado atq; in ipso flore pueritiæ
 cui & Darius fuerat assuetus: & mox Alexāder assueuit: eiusq; maxime p̄cibus mot?
Nabarza Nabarzani ignouit. Erat ut supra dictū est: hircaniā finitima gens Amazonum circa
 ni igno- Termodoonia amnem themisyre incolētiū campos. Reginā habebat Thalestrim:
 uit Alexā oibus inter caucasum montē: & Phalim amnem imperitantē. Hæc cupidine uisendi
 der. regis accensa finibus regni sui excessit: & cū haud p̄cul abisset p̄misit indicantes ue-
Amazo- nisse reg nā ad ūdi eius cognoscēdiq; auidam. Protinus facta potestate ueniēdi: cæ-
 nū gens. teris iussis subsistere. ccc. sceminaq; comitata processit. Atq; ut primum rex in cōspe-
Termo- ctu fuit: equo ipsa desiluit duas lanceas dextra præferens. Vestis nō toto amazonum
 doon flu. corpori obducit: nā leua pars ad p̄ctus est nuda: cætera deinde uelātur: nec tamē si-
Talestris nus uestis: quē nodo colligūt: infra genua descendit. Altera papilla intacta seruat:ur:
 regina ad qua muliebris sexus liberos alant: adoritur dextra: ut arcus facilius intēdant: & tala
Alexādrē uibrent: Interrito uultu regē Thalestris intuebat: habitū eius haud quanq; rōq; famæ
 uenit. parē oculis plustrat: q̄ppe hoibus barbaris i corporū maiestate ueneratio est: magno
In corpo rūq; opeq; nō alios capaces putāt: q̄ quos eximia specie donare natura dignata ē. Cæ-
 rū maie- terq; interrogata nū aliqd petere uellet: haud dubitauit fateri ad cōicādōs cū rege libe-
 state ue- ros se uenisse: dignam ex qua ipse regni generaret hæredes. Fœmininī sexus se reten-
 neratio a- turam: marem tedituram patri. Alexander an cum ipso militare uellet: interrogat: &
 pud bar- illa causata sine custode regnum reliquisse: petere perseverabat: ne se irritam spei pa-
 baros. teretur abire. Acrior ad uenerem scemina cupido quam regis. At ut paucos dies sub-
Alexāder sisteret perpulit. xiiii. dies in obsequiū desiderii absumpti sunt. Tum illa regnum
Parthie- suum: rex Parthienem petiunt. Hic uero palam cupiditates suas soluit continēti-
 nē petiit: amq; & moderationem in altissima quaq; fortuna eminētia bona in superbiā ac talci-
 ubi conti uiam uerūt. Patrios mores disciplinamq; macedonum regum salubriter temperatā
 nētiā om & ciuilem habitum uelut leuora magnitudine sua ducēs persicæ regiæ per deorū po-
 nē soluit. tentiæ fastigium æmulabatur. Iacere humi uenerabūdos pati cœpit: paulatimq; ser-
Diādma uilibus ministris tot uictores gentium imbueret: & captiuis pares facere expectabat.
 sūplīt q̄li Itaq; purpureum diādma distinctum albo: quale Darius habuerat: capiti circunde
 usus ē da- dit: uestemq; persicam sumpsit ne omen quidem ueritus: quod a uictoris insignibus
 rius. in deuicti transfiret habitū: & ille se quidem persarum spolia gestare dicebat. Sed cū
 illis quoq; mores induerat: superbiamq; habitus animi insolentia sequebatur. Litter-
 ras quoq; quas in europam mitteret: ueieris annuli gēma obsignabat: uis quas in asiā
 scriberet: Darii annulus imprimebatur: ut ap̄ pareret unum animum duorum nō ca-
 pere fortunam. Amicos uero & equites cūq; h. s. principes milium aspernantes qui-

dem: sed recusare non ausos: perficis ornauerat uestibus. Pellices. ccc. & lx. totidem: quot Darii fuerant: regiam implebant: quos spadonum greges & ipsi muliebria pati assueti sequebant. Hoc luxu & peregrinis infecti moribus ueteres Philippi milites rudis naturæ ad uoluptates palam uersabantur: totisq; castris unus omnium sensus ac sermo erat: plus amissum uictoria: q̄ bello quæsitum esse. Tum maxime uinci ipsos dediq; alienis moribus & externis: tantæ moræ domos quasi in captiuo habitu reuersos pudere iam sui: regem uictis q̄ uictoribus similiorem ex macedoniæ imperatore Darii satrapen factum. Ille non ignarus & principes amicorum: & exercitum grauiter offendi: gratiam liberalitate donisq; recuperare tentabat. Sed (ut opinor) liberis pretium seruitutis ingratum est. Igitur ne in seditionem res uerteretur: otio interpoladū erat bellum: cuius materia opportune alebatur. Namq; Bessus ueste regia supra Artaxerxem appellari se iusserat. Scythasq; & cæteros tanais accolas cōtrahebat. Hæc nazarbanus nuntiabat: quem receptum in fidem regioni quam antea obtinuerat: præfecit. Et cum graue spoliis apparatusq; luxuriæ agmen uix moueretur: suas primum: deinde totius exercitus sarcinas exceptis admodum necessariis cōferri iussit in mediū: Planicies spatiosa erat: in quam uehicula onusta perduxerat. Expectantibus cunctis quid inde esset imperaturus: iumenta iussit abduci: suisq; primum sarcinis face subducta cæteras incendi præcipit. Flagrabant exurentibus dominis: quæ ut intacta ex urbibus hostium raperent: sæpe flamas restrinxerant: nullo sanguinis pretium audere deflere: cum regias opes idem ignis exureret: Breuis deinde ratio mitigauit dolorem habilesq; militiæ & ad omnia parati lætabantur sarcinarum potius: quam disciplinæ fecisse iacturam. Igitur bactrianam regionem petebant. Sed Nicanor Parmenionis filius subita morte correptus: magno desiderio sui affecerat cunctos. Rex ante omnes mœstus cupiebat quidem subsistere funeri affuturus: sed penuria cōmeatum festinare cogebat. Itaq; Pphilotas cum .ii. milibus & .dc. relictus: ut iusta fratri perfolueret ipse cōtedit ad bellum. Iter faciēti litteræ ei afferuntur a finitimis satraparum: e quibus cognoscit bellum quidem hostili animo occurrere cum exercitu. Cæterum Satribarzanem: quem satrapem Ariorum ipse præfecisset: defecisse ab eo. Itaq; quanq̄ bello iminebat: tamen ad Satribarzanem opprimendum præuerti optimum ratus: leuē armaturam & equestres copias educit: totaq; nocte strenue facto itinere improuisus hosti supuenit. Cuius cognito aduentu Satribarzanes cum .ii. milibus equitum (nec enim plures subito cōtrahi poterāt) bactra perfugit: cæteri proximos mōtes occupauerunt. Prærupta rupes erat: qua spectat occidentem. Eadem qua uergit ad orientem leuiore submissa fastigio. Multis arboribus oblita perēnē habet fontem: ex quo largæ aquæ manant. Circuitus eius .xxx. & .ii. stadia cōprehēdit. In uertice herbidus campus. In hoc multitudinem imbellem considerare iubet. Ipsi qua rupes erat: arborū truncos & saxa obmoliuntur. xiii. milia armata erant: in quorum obsidione Cratero relicto ipse Satribarzanē sequi festinat. Et quia longius eū abesse cognouerat: ad expugnandos eos: qui edita montium occupauerant: redit. Ac primo repurgari iubet: quicquid ingredi possent: deinde ut occurrebant inuicæ cotes: præruptaq; rupes: irritus labor uidebatur obstante natura. Ille ut erat animi semper obluētantis difficultatibus: cum & progredi arduum: & reuerti periculosum esset: uersabat se ad omnes cogitationes: aliud atq; aliud ita ut fieri solet: ubi prima quæq; dānamus subiiciente animo: hæsitanti quod ratio non potuit: fortuna consiliū subministravit. Vahemēs Fauonius erat & multam materiam ceciderat miles: aditumq; per saxa molitus. Hæc ua

Pellices
ac spadonum
greges

Liberis
gratū est
pretium seruitutis.
Bessus artaxerxem
se appellari iusserat.

Nicanor
subita morte correptus.

Satribarzanes defecit ab alexandro

arij expugnantur
ab Alex.

pore torrida inaruerat. Ergo aggerari alias arbores iubet: & igni dare alimenta: celeriterq; stipitibus cumulatis fastigium montis æquatū est. Tunc undiq; ignis iniectus cūcta cōprehendit: flāmā in ora hostium uentus ferebat: fumus ingens uelut quadā nube absconderat cœlum. Sonabant incēdio siluæ: atq; ea quoq; quæ incenderat miles concepto igne proxima quæq; adurebant. Barbari suppliciorum ultimum: si qua intromitteret ignis: effugere tentabant. sed qua flāma dederat locum hostis obstabat

Varia cæ
desarioꝝ
Attacaua
urbs dedi
tus Alex.

Supple
mētū no
uoꝝ mili
tū occur
rit Alex.

Dracarū
gens.

Alexāder
intestino
facinore
petebat.

Dymnus
Nichōa
co insidi
as Alex. fi
eri docet.

Coniura
roꝝ noīa.

Varia igitur cæde consupti sunt. Alii medios ignes: alii in petris præcipitauerunt se: quidam manibus hostium se obtulerunt: pauci semiuolutati uenere in potestatem. Hic ad Craterum: qui attacaua obsidebat: redit. Ille omnibus præparatis regis expectabat aduentū: captæ urbis titulo (sicut par erat) cedens: Igitur Alexāder turres admoueri iubet: ipsoq; aspectu territi barbari e muris supinas manus tendētes orare cœperūt: ut iram in Satribarzanem defectionis auctorem reseruaret: supplicibus semet dedētibus parceret. Rex data uenia non obsidionē modo soluit: sed omnia sua incolis reddidit. Ab hac urbe digresso supplementum nouoꝝ militum occurrit. Zolus. d. equites ex græcia adduxerat. iiii. milia ex Illyrico Antipater miserat. Thessali eqtes. c. & .xxx. cū Philippo erant. Ex Lydia. ii. milia & .cc. peregrinus miles aduenerāt. ccc. equites gentis eiusdem sequebantur. Hac manu adiecta dracas peruenit. Bellicosa natio est. Satriapes erat Nabarzanes sceleris in regē suū particeps Besso. Is supplicioꝝ quæ meru erat metu profugit in Indiam. Iā nonum diem statua erant: cum externa ui nō territatus modo rex: sed inuictus intestino facinore petebatur. Dymnus modice apud regē auctoritatis & gratiæ: Exoleti: cui Nichomaco erat nomen: amore flagrabat: obsequio uni sibi dediti corporis uictus. Is quod ex uultu quoq; perspicui poterat: similis attonito remotis arbitris cū iuuenē secessit in tēplum: arcana se & silenda afferre præfatus. Suspensumq; expectatione per mutuam charitatē & pignora utriusq; animi rogat: ut affirmet iureiurando quæ cōmisisset silentio esse tecturum. Et ille ratus nihil quod ēt cum periurio detegendum foret indicaturum: per præsentes deos iurat. Tum Dymnus aperit in tertium diem insidias regi comparatas: seq; eius consilii fortibus uiris & illustribus esse participem: quibus iuuenis auditis se uero fidem in patricidio dedisse cōstanter abnuat: nec ulla religione: ut scelus tegat posse constringi. Dymnus & amore & metu amens dextram Exoleti complexus & lachrymans orare primū cœpit: ut particeps cōsilii operisq; fieret. Si id sustinere nō posset: attamen ne proderet se: cuius erga ipsum beniuolentiæ præter alia hoc quoq; haberet fortissimū pignus: quod caput suum permisisset fidei adhuc inexpertæ. Ad ultimum auersari scelus perseverantē metu mortis terret. Ab illo capite coniuratos pulcherrimū facinorū inchoaturos. Alias deinde affceminatum & muliebrerū timidū: alias pditorē amatoris appellās: nunc ingentia promittens interdumq; regnum quoq; uersabat animum tāto facinore procul abhorrentem: strictum deinde gladium modo illius: modo suo admouēs iugulo supplex idem & infestus expressit: ut tandē non solum silētium: sed etiam operā polliceretur: nāq; abūde cōstātis animi: & dignus qui pudcus esset: nihil ex pristina uoluntate mutauerat. Sed se captum Dymni amore simulabat nihil recusare. Sciscitari deinde pergit: cū quibus tantæ rei societate iuisset. Plurimum referre quales uiri tam memorabili opī admoturi manus eēt. Ille & amore: & scelere male sanus simul gratias agit: simul gratulatur: quod fortissimis iuuenem nō dubitasset se iungere Deme trio corporis custodi Peculao Nicanori. Adicit his Aphœbetum loceum: diosenum Archepolim: & Amyntam. Ab hoc sermone dimissus Nichomachus ad fratrem (cre-

Q VINTVS.

balion erat nomē) quæ acceperat: defert. Placet ipsum subsistere in tabernaculo: ne si regiam intrasset: nō assuetus adire regem: coniurati proditos se esse resciscerent. Ipse Ceballinus ante uestibulum regiae (neq; enim propius aditus eius patebat) cōsistit: operiens aliquem ex prima cohorte amicorū: quo introduceretur ad regem. Forte cæteris dimissis: unus Philotas parmenionis filius incertum q̄ ob causam sustiterat in regia. Huic Ceballinus ore cōsulo magnæ perturbationis notas præ se ferens aperit: quæ ex fratre compererat: & sine cunctatione nuntiare regi iubet. Philotas laudato eo protinus intrat ad Alexandrum: multoq; inuicem de aliis rebus cōsumpto sermone nihil eorum: quæ ex Ceballino cognouerat nuntiat. Sub uesperam eum p̄deūtē in uestibulo regiae excipit iuuenis: an mādatum executus foret requirens: Ille nō uacasse sermoni suo regem causatus discessit. Postero die Ceballinus uenienti in regiam præsto est. Intransentq; admonet pridie cōmunicatæ cum ip̄o rei. Ille curæ sibi esse respondit: ac ne tum quidem regi quæ audierat aperit. Cœperat Ceballino eē suspectus. Itaq; non ultra interpolandum ratus nobili iuueni (Metion erat nomen ei) super armamentarium posito: quod scelus pararet indicat. Ille Ceballino in armentario abscondito protinus regi corpus forte curanti: quid ei iudex detulisset: ostendit. Rex ad comprahendum Dymnum missis satellitibus armamentarium intrat. Ibi Ceballinus gaudio elatus habeo te inquit incolumem ex impiorum manibus ereptum. Percunctatus de Alexander quæ noscenda erant: ordine cuncta cognoscit. Rursusq; institit quærere quotus dies esset: ex quo Nicomachus ad eum detulisset indicium. Atq; illo fatente iā tertium esse: existimans haud incorrupta fide tanto post deferre quæ audierat: uicini eum iussit. Ille clamitare cœpit eodem temporis momento: quo audisset ad Philotam decurrisse: ab eo percunctaretur. Rex item quærēs an Philotam adisset: an institisset ei ut peruenirent ad se: perseverante eo affirmare quæ dixerat: manus ad cælum tendēs manātib; lachrymīs hāc sibi a carissimo quondam amicorū relata gratiam quære batur. Inter hæc Dymnus haud ignarus quā ob cām accerseretur a rege: gladio quo forte erat cinctus: grauiter se uulnerat: occursum satellitum inhibitus perfertur in regiam: Quem intues rex quod inquit in te Dymne tantum cogitauī nefas: ut tibi macedo num regno dignior Philotas me quoq; ip̄o uideretur? Illū iā defecerat uox: Itaq; edito gemitu uultuq; a conspectu regis auerso: subinde collapsus extinguitur. Rex Philota uenire in regiam iussit. Ceballinus inquit ultimum supplicium meritus esset si in ca put meum præparatas insidias biduo texisset. Huius criminis reum Philotam substituit: ad quem protinus indicium detulisse se affirmat quo propiore gradu amicitiae me contingis: hoc maius ē dissimulationis tuæ facinus: & ego Ceballino magis: q̄ Philotæ id conuenire fateor. Fauentem habes iudicē: si quod admitti nō potuit: talitē negari potest. Ad hoc Philotas haud sane trepidus si animus uultu æstimaret. Ceballinum quidem scorti sermonem ad se detulisset: sed ip̄m tā leui auctori nihil credidisse respōdit ueritum ne iurgium inter amatorē & exoletum nō sine risu aliorum detulisset. Cum Dymnus interemerit seip̄m: qualiacūq; erat: nō fuisse reticenda: complexusq; regem orare cœpit: ut præteritam uitam: potiusq; culpam silentii tamē nō facti ullius intueretur. Haud facile dixerim: crediderit ne ei rex: an altius iram suppresserit: dextram re Nichomachiata gratiæ pignus obtulit: & cōtemptum: magisq; celatū indicium eē uideri sibi: ma hus dixit. Aduocato tamē consilio amicorū: cui tū Philotas adhibitus nō ē. Nichomachū ad regem introduci iubet. Is eadem: quæ detulerat ad regem: ordine exposuit. Erat Craterus re introdugi carus in paucis: & eo Philotæ ob emulatiōem dignitatis aduersus. Neq; ignorabat citur.

Ceballinus cōiurationē dtegit. Dymn⁹ ad Alex. ducitur.

Dymn⁹ moritur. Philotas reus fit

sæpe Alexander auribus nimia actione uirtutis atq; opere grauem fuisse; & ob ea non
 qdem sceleris: sed contumaciæ tamē suspectum. Nō aliam premendi inimici occasio
 nē aptiorē futurā ratus: odio suo pietatis præferens speciem. Utinam inq̄tī principio
 quoq; huius rei nobiscum deliberasset. Suasissetem si Philotæ uelles ignoscere: pate
 reris potius ignorare eum q̄tum deberet tibi: q̄ usq; ad mortis metū adductum cogere
 res potius de periculo suo: q̄ de tuo cogitare beneficio. Ille enim semp̄ insidiatū tibi po
 terit. Tu nō semp̄ Philotæ poteris ignoscere: Nec est quod existimes eum q̄ tantū faci
 nus ausus est: uenia posse mutari. Scit eos q̄ materiam consumplerunt: amplius spe
 rare non posse. At ego etiam si ipse uel pœnitentiā: uel beneficio tuo uictus q̄scere uo
 let: patrem eius Parmenionem tantū ducem exercitus & inueterata apud milites tuos:
 auctoritate haud multū infra magnitudinis tuæ fastigiū positum: scio nō æquo ani
 mo salutem filii sui debiturum tibi. Quædam beneficia odimus. Meruisse mortē cō
 fiteri pudet. Superest: ut malit uideri iniuriā accepisse: q̄ uitam. Proinde scio tibi cū
 illis de salute esse pugnandū. Satis hostium superest: ad quos psequēdos ituri sumus
 Latus a domesticis hostibus muniendum. Hos si submoueas: nihil metuo ab exter
 no. Hæc craterus. Nec ceteri dubitant: quin cōiurationis iudiciū sup̄plurum nō fuis
 set: nisi auctor aut particeps. Quem enim piū & bonæ mēti non amicū mō: sed ex ul
 tima plebe: auditis quæ ad eū delata erant: non p̄tinās ad regē fuisse cursurū: nec Ce
 ballinū qdem exemplo q̄ ex fratre compta ipsi nuntiasset. Parmenionis filiū præfectū
 eq̄tatus oīum archanoꝝ regis arbitrum simulasse etiā non uacasse sermoni suo regē:
 nē index alium internuntiū quæreret. Nicomachū religione quoq; deum astrictū cō
 scientiā suā exonerare p̄perasse. Philotā consumpto pludū iocūq; p̄cere toto die gra
 uatum eē: pauca uerba ad caput regis p̄tinentia tā lōgo & forsitan sup̄uacuo inferere
 sermoni. At enim si nō credidisset talia deferentibus p̄ ueris: cur igitur extraxisset bi
 duū: tanq̄ iudicio haberet fidem? Dimittendū fuisse Ceballinū: si dilationē eius dam
 nabat. In suo quēq; piculo magnum animum habere: cum de salute regis timeretur
 credulos eē debere: uana quoq; deferētis admittere. Oēs igit̄ quæstionē de eo: ut par
 ticeps sceleris indicare cogere: habendam esse decernūt. Rex admonitos ut consiliū
 silentio præmerent: dimittit. Pronuntiari deinde iter in posterū diem iubet: nequa uo
 uī inīti consilii daretur nota. Inuitatus est et̄ Philotas ad ultimas ipsius epulas. Et non
 cænare modo: sed et̄ familiariter alloq; cum eo: quē damnauerat: sustinuit. Secūda de
 inde uigilia luminibus extinctis cum paucis in regiā coeunt Ephestion: & Craterus:
 & Cenus: & Erigonus. Hī ex amicis. Ex armigeris aut̄ Perdicas & Leonatus. Per hos
 impatum: ut q̄ iuxta prætoriū excubabāt: armati uigilarent. Iā ad omnes aditus dispo
 siti erant eq̄tes: itinera quoq; obsidere iussi: ne qs ad Parmenionē: q̄tum mediæ: ma
 gnifq; copiis præerat: occultus euaderet: Attarras aut̄ cū trecentis armatis intrauerat
 regiā: huic decem satellites tradunt: quorū singulos deni armigeri sequebant. Si ad
 alios cōiuratos comprahendendos distributi sunt. Attarras cū trecētis ad Philotam
 missus clausum aditū domus moliebat. L. iuuenū p̄mpūssimis stipatus. Nam ceteros
 cingere undiq; domum iusserat: ne occulto aditu Philotas posset elabi. Illū siue se
 curitate animi: siue fatigatione resolutū somnus oppresserat: quem Attarras torpentē
 ad huc occupat. Tādē ei sopore discusso cū inuiceret cathanæ: uicit inq̄t bonitatem
 tuam Rex inimicorum acerbitas: nec plura locutum capite uelato in regiā adducunt
 Postero die rex edixit: omnes armati coirent. vi. milia fere militum uenerāt: præterea
 turba lyxarum calonūq; impleuerāt regiā. Philotā armigeri agmine suo tegebāt

Oēs quæ
 stionē de
 Philota
 habendā
 decernūt

philotas
 uinctus i
 regiā ad
 ducitur.

ne ante conspici posset a uulgo: q̄ rex allocutus milites eēt. De capitalibus rebus uetulo macedonū modo inquirebat. Exercitus in parte erat uulgi: nihil potestas regū ualebat: nisi prius ualisset auctoritas. Igit̄ primū Dymni cadauer inferē: plarūq; quid parasset: quo ue casu extinctus eēt ignaris. Rex deinde in concionē p̄cedit uultu p̄ferens dolorem animi. Amicorum quoq; m̄estitia expectationem haud paruam ei fecerat. Diu rex demisso in terram uultu attōito stupentiq; similis stetit. Tandē recepto aīo: p̄ene inq; milites paucorum hominū scelere uobis ereptus sum: deū p̄uidencia & misericordia uiuo. Conspectusq; uester uenerabilis cogit: ut uehementius parricidis irascerer: q̄ sp̄ritus imo unus uitæ meæ fructus est tot fortissimis uiris de me opte meritū referre adhuc gratiā possem. Interrupitq; orationem militum gemitus: abortaq; sunt oībus lachrymæ. Tum rex inq; q̄to maiore in animis uestris motū excitabo cū tantū sceleris auctores ostendero: quorū mentionē adhuc reformido: & tanq̄ salui esse possint: nominibus abstineo. Sed uincenda ē memoria pristinae charitatis: & cōiuratio impiorū ciuū detegenda. Quomō aut̄ tantū nefas sileam? Parmenio illa ætate tot meis: tot parentis mei meritis deuinctus: oīum nobis amicorū uetustissimus ducē tanto sceleri se p̄buit. Minister eius Philotas Leucolaum: & Demetriū & hūc Dymnum: cuius corpus aspiciatis: cæterosq; eius amentia comites in caput meū subornauit. Fremitus undiq; indignantium quarētiumq; tota cōcione obstrepebat: qualis solet esse multitudinis & maxime militaris: ubi aut studio agitur: aut ira. Nicomachus de inde & Metron & Ceballinus p̄ducti: quæ quisq; derulerat exponunt: nullius eorū in dicio. Philotas in particeps sceleris destinabatur. Itaq; indignatiōe expressa uox indicium silentio excepta est. Tum rex qualis inquit ergo animi uobis uidetur qui huius rei delatum indicium id ip̄m sup̄psit? Quod nō fuisse uanum Dymni exitus declarat in certā rem deferens tormenta non timuit. Ceballinus ne momētum qdem temporis distulit exonerat̄ se: ut eo ubi lauabar irrūperet. Philotas solus nihil timuit nihil credidit. O magni animi uir: iste regis piculo cum moneret: ultimum nō mutaret iudicem tātæ rei sollicitus nō audiret. Subest nimisq; silentio facinus: & audax spes regni p̄cipitem animū ad ultimum nefas impulit. Pater mediæ p̄æst. Ipse apud multos copiarū duces meis p̄potens uiribus maiora: q̄ capit sperat. Orbis quoq; mea: sine liberis sūsp̄nit. Sed erat Philotas. In uobis liberos parentes cōsanguineos habeo. Vobis saluis orbis esse non possum. Epistolā deinde parmenionis interceptā q̄ ad filios Nicanorē & Philotā scripserat recitat: haud sane indicium grauioris consilii ferentē. Nāq; summa eius hæc erat. Primum uestri curā agite: deinde uestrorū: sic enim quæ destinauimus: faciemus: adiecitq; rex sic eē scriptā: ut siue ad filios puenisset: a consciis posset intelligi: siue intercepta esset: falleret ignaros. At enim Dymnus cum cæteros p̄cipes sceleris indicaret: Philotā nō nominauit: hoc qdem illius nō innocētia: sed potētia indicium ē: quod sic ab iis timeat̄: a q̄bus prodi potest: ut dum de se fateant̄: illum tamen celent. Cæterū Philotam ip̄ius indicat uita. Amyntæ: q̄ mihi cōsobrinus fuit: & in macedonia capiti meo impias cōparauit insidias: socium & cōsocium adiunxit. Hic Attalus Attalus Alex. inimicus. lo quo grauiore inimicum nō habui: sorore suā in matrimonium dedit. Hic cum scripsisset ei p̄ iure tā familiaris usus atq; amicitia: qualis fors edita eēt. Iouis Hammonis oraculo sustinuit scribere mihi: se qdē grauari quod in numeꝝ deorū receptus essem. Cæterum misereri eorū: q̄bus uiuendum esset sub eo: q̄ modum hoīs excederet. Hæc sunt eēt pridē animi alienaua me & inuidentiæ gloriæ meæ indicia: quæ equidem milites quādū licuit: in aīo meo pressi. Videbar enim mihi partē u. sceꝝ meorum abrum

pere: si in quos tam magna contulerā: uiliores mihi facerē. Sed iā nō uerba puniēda sunt: linguæ temeritas puenit ad gladios: Hos (si mihi creditis) Philotas in me ꝑacuit: si ipse dimissi: quo me conferā milites: cui caput meū credā? Egtauī optimæ exercitus ꝑti principibus nobilissimæ iuuetutis unum ꝑfecī: salutem spem uictoriā meam fidei eius tutelāq; cōmissi: partē in idē fastigium: in quo me ipsi posuistis: admoui: Mediā qua nulla opulentior regio ē: tot ciuū sociorūq; milia impio eiꝑ ditioniq; subieci. Vnde ꝑsidium petierā: periculū existit. Quā fœliciter in acie occidisset potius hostis ꝑda: q̄ ciuū uictima? Nūc seruatus ex piculis: quæ sola timui: in hæc incidi: quæ timere nō debui. Soletis identidē a me milites petere: ut salutē meæ parcā. Ipi mihi ꝑrestare potestis: quod suadetis ut faciā. Ad uestras manus: Ad uestra arma cōfugio: iuitis uobis saluū esse nolo: uolentibus non possum: nisi uīdicor. Tū Philotā religatis ꝑst tergū manibus obsoleto amiculo uelatu iussit induci: facile apparebat motos esse iam miserabili habitu nō sine inuidia pauloante cōspecti. Ducem eqtatus ꝑdie uiderant sciebāt regis interfuisse cōiuiū. Repete nō reū qdē modo: sed et damnatū immo uictum intuebant. Subibat animos Parmenionis quoq; tantū ducis tā clari ciuū fortuna: qui quomodo duobus filiis Hectore & Nicanore orbatus: cū eo: quē reliquū calamitas fecerat: absens diceret cām: Itaq; Amyntas regis ꝑtor inclinātā ad misericordiam cōcionem rursus aspera in Philotā oratione commouit. Proditos eos esse barbaris: neminem ad coniugem suam: neminem in patriam & ad parentes fuisse redditurum: uelut truncū corpus dempto capite sine spīritu: sine nomine aliena terra ludibriū hostis futuros. Haud quā ꝑspere ipsius Amyntæ oratio grata regi fuit: qd coniugū: quod patriæ admonitos pigiores ad cætera munia exequenda fecisset. Tū Cenus quāq; Philotæ sororē matrimonio secū cōiunxerat: tamen acrius q̄ quisquam in Philotā inuectus ē: parricidam esse regis patriæ exercitus clamitās: laxūq; quod ante forte pedes iacebat eripuit emissurus in eū: ut plariq; credere: tormētis subtrahere cupiens: sed rex manū eius inhibuit dicēda ꝑius causæ debere fieri reo ꝑtestatem: nec aliter iudicari passus: se affirmans. Tū dicere rursus ꝑmissus Philotas siue cōsciētia sceleris: seu piculi magnitudine: amnes & attonitus nō attollere oculos: nō hīscere audebat. Lachrymis deinde manātib; linquēte animo in eū a quo tenebat incubuit Absterisq; amiculo eius oculis paulatim recipiens spīritum ac uocē dicturus uidebatur. Iāq; rex intuens eum macedones inquit de te iudicaturi sunt: quæro an ꝑrio sermone sis apud eos usus. Tum Philotas ꝑter macedōas inqt plariq; adsunt: quos facilius quæ dicam ꝑcepturos arbitror: si eadē lingua fuero usus qua tu agisti non ob aliud credo: q̄ ut oratio tua intelligi posset a pluribus. Tum rex equid uidetis odio et sermonis ꝑtriū Philotam teneri. Solū ꝑppe fastidit eū dicere. Sed dicat sane utcunq; cordi ē: dum memineritis æque illum a nostro more atq; sermōe abhorrere. Atq; ita cōcione excessit. Tum Philotas uerba inqt innocenti repire facile ē: modum uerborū mihero tenere difficile. Itaq; inter optimā conscientiam: & iniquissimā fortunā destitutus ignoro: quo modo & aīo meo & temporī pareā. Abest qdem optimus causæ meæ iudex: q̄ cur me ipse audire noluerit nō me hercule excogito cū illi utiq; cognita cā tā dānare me liceat q̄ absoluere. Nō cognita uero liberari absente nō possum qn a ꝑsentē dānatus sum. Sed quāq; uicti hoīs non superuacua solum: sed et inuila defensio ē quæ iudicem non docere uidetur sed arguere: tamē utrunq; licet me dicere: memetipse nō deserta: nec cōmittā: ut damnatus etiam mea sententia uidear. Egdem cuiꝑ criminis reus sum nō uideo iter coniuratos nemo me nominat: De me Nichomachus

Philotas
religatis
ꝑst ter-
gū mani-
bus ꝑro-
ducitur.
Amyntæ
oīo haud
grata regi
fuit.

Philotas
ꝑ se cām
dicit.

nihil dixit. Ceballinus plusquam audierat: scire non potuit. At qui coniurationis caput me fecisse credit rex. Potuit ergo Dymnus eum praterire: quem insequeretur: profertur enim cum quaerenti socios falso fuerim nominandus: quo facilius: qui tenebatur: posset impelli: non enim detecto facinore nomen meum prateriit: ut posset uideri socio pepercisse. Nicomachus: quem taciturnum archana de semetipso credebatur: confessus aliis nominatis me unum subtrahebat. Quae so comilitones si Ceballinus me non adisset: nihil me de coniurationis scire uoluisset: num hodie dicerem eam nullo me nominante? Dymnus sane & uiueret adhuc: & uelut mihi peccet. Quid caeteri: qui de se confitebuntur me uidelicet subtraheret. Maligna est calamitas: & fere noxius cum suo supplicio crucietur: acquiescit alio. Tot comitum in oculum quidem impositi uergetur satebuntur. At qui nemo parcat morituro: nec cuiquam moriturus ut opinor. Ad uergetur crimen & ad unum reuertendum mihi est. Cur rem delatam ad te tacuisti? cur tam securus audisti? hoc quaecumque est: confesso mihi ubicumque es Alexander remisisti: dextram tuam amplexus reconciliatum pignus animi comuiuium quoque interfui. Si credidisti mihi: absolutus sum: si pepercisti dimissus: uel iudicium tuum serua. Quid hac proxima nocte qua digressus sum a mensa tua feci? quod nouum facinus delatum ad te mutauit animum tuum? graui sopore acquiescebam: cum me malis indormientem meis inimici uiucendo excitarunt. Unde & parricida & proditor tam altam quietem somni. Scelerati conscientia obstrepente cum dormire non possunt: agitant eos furiam non citato modo: sed & consumato parricidio. At mihi securi atem primum innocentia mea: deinde dextra tua obtulerunt non timui ne plus alienae crudelitatis apud te liceret: quam clamoribus tuis. Sed ne te mihi credidisse poeniteat: res ad me peferrebat a puero: qui non testem non pignus in iudicio exhibere poterat: impleturus omnes metu si cepisset audiri. Anatoris & scorti iurgio interponi aures meas credidi infelix: & fide eius suspectam habui: quod non ipse deferret: sed fratrem potius subornaret. Timui ne negaret mandasse se Ceballino: & ego uiderer multis amicorum regis fuisse periculi causa. Sic quoque comitum laeserim: neminem inueni: qui malet perire me quam incolumem esse. Quid inimicitiarum crediturum fuisse: si infontes lacecississem? At enim Dymnus se occidit? Num igitur facturum eum diuina potuit? minime. Ita quod solum iudicio fidem fecit: id me cum a Ceballino interpolatus sum mouere non poterat. At hercule si conscius Dymno tanti sceleris fuisset biduo illo proditos esse nos dissimulare non debui. Ceballinus ipse tolli de medio nullo negotio potuit. Deinde post delatum iudicium: quod opperiturus eram? Cubiculum regis solus intraui ferro quidem cinctus. Cur distuli facinus? An sine Dymno non sum auisus? Ille igitur princeps coniurationis fuit. Sub illius umbra Philotas latebam: qui regnum macedonum affecto. Et quis e uobis corruptus est donis? quem ducem: quem praefectum impensius colui? Mihi quidem obiicitur: quod societatem patrii sermonis asperner quod macedonum mores fastidiam. Si ergo imperio quod dedignor imineo: iam pridem natius ille sermo commercio aliarum gentium exoleuit: tam uictoribus: quam uictis peregrina lingua discenda est. Non me hercule ista me magis laedunt: quam amyntas perdicæ filius insidiatus est regi: cum quo quod amicitia fuerit mihi: non recuso defendere: si fratrem regis non oportuit diligi a nobis. Sin autem in illo fortunae gradu positum est uenerari necesse erat: utrum quaeso quod non diuinaui reus sum? An impiorum amicis infontibus quoque moriendum est? Quod si aequum est: cur tam diu uiuam: si iniustum: cur nunc demum occidam? at enim scripsi: misereri me eorum: quibus uiuendum est sub eo qui se iouis filium crederet. Fides amicitiae ueri consilii periculosa libertas me decipistis: uos: quae sentiebatur: ne reticerem: impulistis: scripsisse me hoc fateor regi non de rege: non enim faciebam inuidiam

Scelerati
conscien-
tia obstre-
pente agi-
tatur a fu-
riis

Scelerati
conscien-
tia obstre-
pente agi-
tatur a fu-
riis

Scelerati
conscien-
tia obstre-
pente agi-
tatur a fu-
riis

sed pro eo timebam. Dignior mihi alexander uidebatur: qui iouis stirpem tacitus agnosceret: quam quae praedicatione iactaret. Sed quoniam oraculi fides certa est: sit deus causae meae testis. Retinete me in uinculis: dum consulitur admodum archanum & occultum scelus. Interim quae regem nostrum dignatus est filium: neminem eorum quae stirpi suae insidiati sunt late re patietur. Si certiora oraculis creditis esse tormenta: ne hanc quidem exhibendam ueritatis fidem deprecor. Solent rei capitis adhibere uobis parentes. Duos fratres ego nupam amisi patrem nec ostendere possum: nec inuocare audeo: cum & ipse tanti criminis reus sit. Parum est enim tot modo liberorum parentem in unico filio acquiescentem eo quoque orbari: nisi ipse in rogum meum imponitur. Ego carissime pater & propter me moricris & mecum Ego tibi uitam adimo: ego senectutem tuam extinguo. Quid enim me precabaris infelicem aduersantibus diis: an ut hos ex me fructus perciperes: quae te manent? Nescio adolescentia mea miserius sit: an senectus tua. Ego in ipso robore aetatis eripior: tibi carnis fex spiritum adimet: quem si fortuna expectare uoluisset: natura poscebat. Admonuit me patris mei mentio: quam timide & cunctanter: quae Ceballinus detulerat ad me: indicare debuerim: Parmenio. n. cum audisset uenenum a Philippo medico regi parari: deterrere eum uoluit epistola scripta: quod minus medicamentum biberet: quod medicus dare constituerat. Num creditum est patri meo? Num ullam auctoritatem eius litterae habuerunt? Ego ipse quoties quae audieram detuli: cum ludibrio credulitatis repulsus sum. Si & cum indicamus inuisi: & cum tacemus suspecti sumus: quid facere nos oportet? Cumque unus e circumstantium turba exclamasset: bene meritis non licuisse insidiari. Philotas recte inquit quae quae es dicis. Itaque si insidiatus sum poenam non deprecor: & sine facio dicendi: quoniam ultima uerba grauiora sunt uisa auribus uestris. Abducitur deinde ab his: quae custodiebant eum. Erat inter duces manu strenuus Beilon quidam pacis amicum & ciuilem habitum iudis uetus miles ab humili ordine ad eum gradum: in quo tunc erat promotus: qui tacentibus caeteris stolidam audaciam ferox admonere eos coepit: quotiens quae quae uersoribus (quae occupassent: perturbatus esset: ut purgamenta suorum Philotae recipere: unde comilitones expulissent: auro argentoque uehicularum eius onusta totis uicibus stetit: at ne in uicina quidem diuersorium quae quae comilitonum retentum esse: sed per dispositos: quos supra somnum habebat omnes procul relegatos: ne fremitu ullo murmurantium inter se silentio uerius: quam somno excitaret. Ludibrio eius fuisse rusticos homines Phrygasque & paphlagonas appellatos: quae non erubesceret macedo natus homines linguae suae per interpretem audire. Cum Hannonem consuli uellet: eundem iouis arguisse mendacium. Alexandrum filium agnoscentis scilicet ueritatem ne inuidiosum esse: quod diu offerret. Cum insidiaretur capiti regis & amici non consuluisse eum louem. Nunc ad oraculum mittere: dum pater eius sollicitus est: quae praesentem in Media: & pecunia: quae eius custodiae commissa sit: perditos homines ad societatem sceleris impellat. Ipsos missurus ad oraculum: qui louem interrogent: non quod ex rege cognouerint: sed qui gratias agant qui uota per incolumitatem regis optimi persoluant. Tu uero uniuersa concilio accensa est: & a corporis custodibus initium factum clamantium: discerpendum esse praedictam manibus eorum. Id quod Philotas: qui grauiora supplicia metueret: haud sane iniquo animo audiebat. Rex in concilio reuerius: siue ut in custodia quoque torqueret: siue ut diligentius cuncta cognosceret: concilium in posterum diem distulit: quamquam in uesperam inclinabat dies tamen amicos coauocari iubet: & caeteris quae quae placebat. Macedonum more obrui saxis. Ephestion autem & Craterus & Cenus tormentum ueritatem exprimendam esse dixerunt & illi quoque: quae aliud suaserat: in hanc sententiam transeunt. Consilio ergo dimisso: Ephestion cum Cratere & Ceno ad quaestionem de Philota habendam consurgunt Rex Cratere accer-

Belonis
stolida
audacia

Variae sententiae de
Philota

fito: & sermone habito: cuius summa nō edita est: i intimā diuersorū partē se cessit: &
 remotis arbitris in multā noctē quæstionis expectauit aduentū. Tortores i cōspectu
 Philotæ oīa crudelitatis tormēta pponunt. Et ille ultro: qd cessatis inqt regis inimicū **Philotæ**
 interfectore cōfiterē occidere: qd quæstioe opus est: cogitauit: uolui. Cui ater⁹ exige **tormenta**
 re ut quæ cōfiteret in tormentis quoq; diceret. Dū corripit & dū obligant oculi: dū **pponun**
 uestis exiit: gentiū iura deos patrios nec quicq; apud surdas aures iuocabat. Per
 ultimos deinde cruciatus: ut pote & dānatus & inimicis in gratiā regis torquetib⁹ la
 cerat. Ac primo q̄q; hinc ignis: illinc uerbera iā nō ad qōnem: sed ad pōnā ingredie
 banē: nō uocē mō: sed et gemitus habuit in ptate. Sed posteaq; intumescēs corp⁹ ul
 ceribus flagelloꝝ ictus nudis ossibus incussos ferre nō poterat: si tormētis adhibitori
 modū eēt: dictuꝝ se quæ scire expectarēt pollicet. Sed finē qōni fore: iurare eos p
 Alexātri salutē uolebat: remoueriq; tortores. Er utroq; ipetrato: Cratero inquit: dic **stino**
 qd me uelis dicere. Illo i dignāte ludificari eū: rursusq; renouāte tortores: tēp⁹ petere **do**
 cœpit: dum recipet spiritū: cuncta quæ sciret indicaturus. Interim eqtes nobilissimus **Propin q**
 qsq; & ii maxime: q Parmenionem propīqua cognatōe contingebāt: posteaq; Philo
 ram torqueri fama uulgauerat: legem macedonū ueriti: qua cautū erat: ut p̄pinq; eo
 rum: q regi illi diati erāt: cū ipis necarent: alii se iterficiūt: alii i deuios mōtes uastatq; **parmeni**
 solitudines fugiūt: igētī p tota castra terrore diffuso: donec rex tumultu cognito legē **onif alii se**
 se supplicio cōiunctis lociū remittere edixit. Philotas uero ne an mēdacio liberare se **iterficiūt:**
 a cruciatu uoluerit: anceps cōiectura est: quoniā & uera cōfessis: & fama dicētib⁹ idē **alii se fugi**
 doloris finis ostendit. Cateꝝ pater inqt meus Egilocus: quā familiariter usus sit: non **unt.**
 ignoratis. Illū dico Egilocū: qui in acie cecidit: oīum malorū nobis cā fuit. Nam cum **Egilocus.**
 primum iouis filius se saluari iussit rex: id indigne ferēs ille hūc igēt regem agnosci
 mus inqt: qui Philippum dedignat p̄rem. Actum est nobis: si ista ppeti possumus.
 Non homines solum: sed etiam deos despicit: qui postulat deus credi. Amisimus ale
 xātrū. Amisimus regē: incidimus in supbiā: nec diis: qbus se exæquat: nec hominib⁹
 quibus se eximit tollerabilem. Nostro ne sanguine se iactat deum: qui nos fastidiat q
 grauetur mortalium adire cōcilium: Credite mihi: & nos si uiri sumus: a diis adopta
 bimur. Quis proauum eius Alexandrū: quis deinde Archelaum: quis perdicā occi
 sos ultus est: hic quidē interfectoꝝ patris ignouit. Hæc Egilocus dixit supra cœ
 nā: & postera die prima luce a p̄re accersor. Tristis erat: & me mœstū uidebat: audie
 ramus enim quæ sollicitudinem incuterent. Itaq; ut experiremur: atrum ne uino gra
 uatus effudisset illa: an altiore cōcepta cōsilio: accersiri eum placuit ac uenire. Eodēq;
 sermone ultro petito adiecit: se siue auderemus duces esse p̄ximas a nobis partes uin
 dicatur: siue deesset aius cōsilium silētio esse tectuz. Parmenioni uiuo adhuc Dario
 intempestiua res uidebatur: non. n. sibi: sed hosti esse occiluros Alexandrum: Dario
 uero sublato p̄mīum regis occisi Asiā & totum orientem interfectoꝝ esse cessuz.
 Approbatoq; consilio: in hæc fides data est & accepta. Quod ad Dymnum pertinet
 nihil scio: & hæc cōfessus intelligo nō p̄desse mihi: quod prorsus sceleris expers sum
 Illi rursus tormentis admonis: cum ipis quoq; haustis os oculosq; eius euerberarēt:
 ut hoc quoq; crimē cōfiteret expressere. Exigētibus deinde ut ordinē cogitati sceleris
 exponeret: cum diu bactra retentura regē uideretur: timuisse respondit: ne pater. lxx.
 natus annos tāt exercitus dux: tanta pecuniæ custos int̄rim extingueret: ipsiq; spo
 liato tātis uiribus occidendi regis cā nō esset. festinasse ergo se: dum p̄mīum haberet
 in manibus. Repraesentasse cōsilium: cuius patrem fuisse auctorem nisi crederet: tor

menta quæ tollere non posset; tamē non recusare. Illi collocuti satis quæsitū uideri ad re-
gē reuertunt: qui postero die & quæ confessus erat Philotas recitari: & ipm quia igre-
di non poterat iussit afferi: omnia ignoscere eodē Demetrius: qui pximi sceleris parti-
ceps esse arguebat pducit: multa affirmatione animiq; pariter cōstantia & uultu ab-
nuens quicq; sibi in regem cogitatum esse. Tormenta etiam deposcebat in semetipm
cum Philotas circūlatis oculis: ut incidere in Calin quendam haud procul stantē: p-
pius eum iussit accedere. Illo perturbato & recusanti. transire ad eum: patieris inquit
Demetriū mēiri: rursusq; me excruciaris: Calin uox sanguinisq; defecerant: & mace-
dones Philotam inquinare innoxios uelle suspicabantur: quia nec a Nicomacho: nec
ab illo Philota: cum torqueretur nominatus esset adolescens: qui ut præfectos regis
circumstantes se uidit: Demetriū & semetipsum id facinus cogitasse confessus est.
Coniura
ti saxis ob
ruti sunt. Omnes ergo a Nicomacho nominatos more patrio dato signo saxis obruerūt. Ma-
gno non modo salutis: sed etiam uitæ periculo liberatus erat Alexāder: quippe Arme-
nio & Philotas principes amicorum nisi palam fontes sine indignatione totius exerci-
tus non potuissent damnari. Itaq; anceps quæstio fuit: dum inficiatus est facinus: cru-
deliter torqueri uidebatur. Post confessionem etiam neq; Philotas amicorum. miseri-
cordiam meruit.

Q. CVRTII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS MACEDONVM LIBER SEXTVS.

Philotæ
mortis do-
lor.

PHILOTAM Sicut recētib; sceleris eius uestigiis iure affectū: sup-
plicio cēsuerāt milites: ita posteaq; desierat cē quē ostēdissent: inuidia
i misericordiā uertit. Mouerat & claritas iuuenis: & pris eius senectus
atq; orbitas. Prim⁹ Asiā aperat regi: oīum piculor; ei⁹ pticeps: semp
alteq; acie cornu defenderat. Philippo quoq; ante oēs amicus: & ipli
Alexādri tā fidus: ut occidēdi Attalū nō alio ministro uti mallet. Hor; cogitatio sub-
ibat exercitū: seditiosaq; uoces referebant ad regē: qs illud haud sane mot⁹ satiq; pru-
dēs otii uitia negotio discuti edixit: ut oēs i uestibulo regia psto afforēt: quos ubi fre-
quētes adesse cognouit: in cōcionē pcessit: haud dubie ex cōposito affarios postulare
cepit: ut lincestes Alexāder: q; multo anteq; Philotas regē uoluisset occidere: exhibe-
ret. A duob; idicib⁹: sicut supra dixim⁹: delat⁹ tertiu iā anū custodiebat in uiculis.
Eūdē in Philippi quoq; cadē cōiurasse cū Pausania p cōpto fuit: sed qa prim⁹ alexā-
drū regē salutauerat supplicio magisq; crimini fuerat exēpt⁹. Tū quoq; antipatri so-
ceri eius pces iustā regis irā morabant. Ceter; recādūt soporat⁹ dolor: qppe ueteris
piculi memoriā p̄sentis cura renouabat. Igit⁹ alexāder ex custodia educit: iussuq; di-
cere quæ toto trienio medit⁹ erat defensionē: tamē hæsitas & trepidus pauca ex iis q;
cōposuerat ptulit: ad ultimū nō memoriā solū: sed et mēs eū destituit. Nulli erat du-
biū: qn trepidatio cōsciētiaē indiciū eēt: nō memoriæ uiciū. Itaq; ex iis q; pxime astite-
rāt oblectatē adhuc obliuioni lācis cōfoderūt: cui⁹ corpore sublato lex introduci ius-
sit amyntā & Symmānā. Polemō uero minimus ex fratrib⁹: cū Philotā torqueri cō-
perisset: p̄gerat. Oīum Philotæ amicor; hi carissimi fuerant ad magna & honora-
ta mysteria illius maxime suffragatōe pducti: meminera q; rex sūmo studio ab eo cō-
filiatos sibi. Nec dubitabat huius quoq; ultimi consilii fuisse participes. Igitur olim si-
bi suspectos matris suæ litteris: quibus esset admonitus: ut ab his salutem suam tuere

Lincestes
alex. ex cu-
stodia e-
ducitur.

Lincestes
alex. occi-
ditur.

tur: cæterum se inuitum deteriora credentem: nunc manifestis iudiciis uictum iussisse uinciri. Nam pridie q̄ detegeretur Philotæ scelus: quin in secreto cum ipso fuisset nõ posse dubitari. Fratrem uero qui p̄fugerit: cum Philotas torqueretur: aperuisse fugæ cãm. Nuper præter consuetudinem officii spem amoris lōgius cæteris admouisse se merip̄s lateri suo nulla probabili causa: seq̄ mirantem non uice sua tali fungeretur officio: ex ipsa trepidatione eorum perterritum strenue ad armigeros: qui proxime se quebantur: recessisse. Ad hoc accedere quod cum Antiphatenes scriba equitū Amyntæ denuntiaffet: pridie q̄ Philotæ scelus depræhensum esset ut ex suis equis more solito darent iis: qui amisissent suos: superbe respōdisse: nisi incepto desisteret: breuis scitatur: q̄s ipse esset. Iā linguæ uiolentiā temeritatēq̄ uerborū: quæ in semetip̄m iacularētur: nihil aliud eē q̄ scelesti aī indicē ac testē: quæ si uera eēt: idē meruisse eos: quod Philotā. Si falsa exigere ip̄m ut refellant. Product⁹ deinde Antiphatenes de equis nõ traditis & adiectis eēt nimis superbe responsis insimulat. Inde captus Amyntas facta dicendi potestate: nihil inquit interest regis: peto ut dum dico uinculis liberer. Rex solui utrunq̄ iubet: desideratq̄ Amyntæ ut habitus quoq̄ redderetur: armigeri lanceam dari iussit: q̄ ut leua compræhendit euitato eo loco: in quo Alexandri corp⁹ paulo ante iacuerat. Qualiscunq̄ inquit exitus nos manet Rex: confitemur prosperum: tibi debituros tristiorē fortunæ imputaturos. Sine præiudicio dicim⁹ cãm: liberis corporibus animisq̄ habitū eēt in quo te comitari solemus: reddidisti. Causam non possumus: fortunā timere desinemus. Te quaeso: permittas mihi id primum defendere: qd̄ a te ultimū obiectū est. Nos rex sermonis aduersus maiestatem tuā habitū nulli⁹ confici sumus nobis. Dicerē iā pridē uicisse te inuidiā: nisi piculum esset: ne alia' maligne dicta crederes blāda orōne purgari. Cæterq̄ etiā si militis tuī uel in agmine deficientis & fatigati: uel in acie perichantis: uel in tabernaculo ægri & uulnera curantis: aliqua uox asperior a se eēt accepta: merueramus fortibus factis: ut malle ea tēpori nrō imputare: q̄ aīo: cum quid accidit tristius oēs rei sunt. Corporibus nris: quæ utiq̄ non odimus: infectas admouemus manus. Parentes liberis si occurrāt: & ingrati & inuisi sūt Contra cū donis honoramur cū præmiis onusti reuertimur: q̄s ferre nos pōt: q̄s illā animorū alacritatem cōtinere militatium: nec indignatio: nec læticia moderata ē. Ad oēs affectus ipetu rapimur. Vituperamus: laudamus: miseremur: irascimur. Vtrūq̄ præsens mouit affectio: modo indiā adire & oceanū libet: modo cōiugiū & liberorū patriæq̄ memoria occurrit. Sed has cogitatōes: has inter se colloquētū uoces signū tuba datū finit. In suos ordines quisq̄ currimus: & qcqd̄ irarū in tabernaculo conceptū est: in hostiū effundit capita. Vtinā Philotas quoq̄ intra uerba peccasset. Proinde ad id reuertar: p̄pter quod rei sumus. Amicitia quæ nobis cū Philota fuit: adeo nõ eo ificias: ut expetisse quoq̄ nos: magnosq̄ ex ea fruct⁹ p̄cepisse cōfitear. An uero parmenionis quē ubi pximū esse uoluisti filiū: oēs p̄cene amicos: tuos dignatōe uincētē cultū a nobis eē miraris? Tu hercule si ueq̄ audire uis rex: huius nobis periculi cā es. Quis.n. ali⁹ efficit: ut ad Philotā decurrerēt: q̄ placere uellent tibi? Ab illo traditi ad hūc gradū amicitia tuæ ascēdimus. Is apud te fuit: cuius gratiā expetere: & iā timere possem⁹. Si nõ p̄pe modū uo uerberatu ei oēs te prætereūte iurauim⁹: eisdē nos inimicos amicosq̄ habituros eē quos tu hñes: hoc sacro pietatis obstricti aduersaremur si quem tum oibus præferebas. Igit̄ si hoc crimē est: tu paucos innocētes habes: imo hercule neminē. Oēs.n. Philotæ amici eē uoluerūt: sed totidē: quot uolebāt eē nõ poterant. Ita si a cōscis amicos nõ diuidis: nec ab amicis qd̄ separabis illū: q̄ idē eē uo

Antipha
tenes scri
ba eq̄tum

Amyntas
capitur.

Amyntas
p̄ se cãm
dicit.

Ad oēs af
fectus im
petu rapi
mur.

luerūt. **Q**uod igit̄ cōsciētia affert̄ iudiciū: ut opinor q̄a pridie familiariter & sine ar-
bitris locut̄ ē no biscū. At ego purgare nō possem: si pridie q̄c̄ ex uet̄e uita ac mo-
re mutassem. Nūc uero si ut oībus dieb̄ illo quoq; q̄ suspect̄ ē: fecim̄: cōsuetudo di-
luct̄ crimē. Sed equos antiphani nō dedim̄: & pridie q̄ philotas detect̄ est: hęc mi-
hi cū Antiphane rex erat: q̄ si nos suspectos facere uult: q̄d̄ illo die equos nō dedim̄:
semetip̄m: q̄d̄ eos desiderauerit: purgare nō poterit. Anceps. n. crimē ē st̄ iter retinētē
& exigētē: nisi q̄d̄ melior ē cā suū nō tradētis: q̄d̄ poscētis alienū. Cæter̄ rex equos de-
cē habeo: eqs Antiphanes octo iā distribuerat̄ iis: q̄ amiserāt suos. Oīo duos ipse ha-
bebā quos cū uellet abducere hō sup̄bissim̄ certe iniquissimē: nisi pedes militare uellē
retinē cogebat. **N**ec ificias eo liberi hoīs aīo locutū eē me cū ignauissimō: & hoc unū
militiæ suæ usurpāt: ut alienos equos pugnaturis distribuat. **H**uc. n. maloꝝ uenū ē:
ut uerba mea eodē tpe & Alexādro exculem & Antiphani. **A**t hercule mater de nobis
inimicis tuis scripsit. **V**inā prudētius eēt sollicita pro filio: & nō inanes quoq; species
anxiō aīo figuraret. **Q**uare. n. non ascribit̄ metus sui cām: Deniq; nō ostendit̄ aucto-
rem: quo factō dicto ue nostro mota tam trepidas tibi l̄ras scripsit. **O** miserā cōditio-
nem meā: q̄a forsitan nō piculolius est tacere q̄ dicere. Sed utcūq; cessura res est: ma-
lo tibi defensionē meā displicere: q̄ cām. **A**gnosces autem quæ dicturus sum: quippe
meministi: cum me ad pducendos macedonia milites mitteres dixisse te multos inte-
gros iuuenes in domo tuæ matris abscondi. **P**ræcepisti igitur mihi: ne quē præter te i-
tuerer: sed de rectatē militiā pducerem ad te. **Q**uod eqdem feci: & liberius: q̄ expe-
diebat mihi executus sum iperium tuū Gorgian & Hegateum & Gorgatan: quoz;
bona opera uteris inde pduxī. **Q**uid igit̄ iniquus est q̄ me: qui si tibi nō paruissim̄: iu-
re daturus fui p̄enas: nunc p̄ire q̄a parui? **N**eq; n. ulla alia matri tuæ psequendi nos
cā est: q̄ quod utilitatem tuā muliebri præposuimus gratiæ. **V**im macedonum pedi-
tum & dc. equites adduxi: quoz; pars secutura me non erat si militiā de rectatibus in
dulgere uoluissim. **S**equit̄ ergo: ut q̄a illa ppter hęc cām irascit̄ nobis tu mitiges ma-
trem: qui ira eī nos obtulisti: dū hęc Amyntas agit: forte supuenerunt: qui fratrem
eius Polemonem: de quo ante est dictū: fugientē cōsecuti uictum reducebāt. **I**nfecta
cōcō uix ihiberi potuit: qn̄ p̄tin̄ suo more saxa in eum iaceret. **A**tq; ille sane iterritus
nihil igt̄ p me de p̄cor: mō ne frat̄ innocentiæ fuga iputet̄ mea. **H**ic si defendi nō p̄t
meum crimen sit. **H**oz; ob id ip̄m melior est cā: q̄d̄ ego qui p̄fugi suspectus sum. **A**t
hęc elocuto uniuersa cōcō assensa ē. **L**achrymæ dei de oībus manare cœpunt: adco
in cōtrarium repente mutatis: ut solum p̄ eo esset: q̄d̄ maxie laferat. **I**uuenis erat pri-
mo ætatis flore pubescens: quē iter eqtes tormentis Philotæ cōturbatos alien̄ terror
abstulerat. **D**esertum. n. a comitibus & hæsitatē inter reuertendi fugiendiq; cōsiliū
q̄ secuti erāt occupauerunt. **I**s tum flere cœpit: & os suū cōuerberare mœst̄ nō suam
uicem: sed ppter ipsā periclitatū frat̄. **M**oueratq; iā regē nō cōcionem mō: sed un̄
erat iplicabilis frater: q̄ terribili uultu itūēs eum. **T**um ait demēs lachrymare debue-
ras: quum equo calcaria subderes frat̄: desertor & desertoz; comes. **M**iser quo & un-
de fugiebas? **E**ffecisti ut reꝝ capit̄ accusatoris uterer uerbis. **I**lle peccasse se: sed gra-
uī i fr̄s: q̄ i semetip̄m fatebat̄. **T**um uero neq; lachrymis neq; acclamatoib̄: qbus
studia sua mulitudo p̄fitē tēperauerunt. **V**na uox erat pari emissā cōsensu: ut ifon-
tib̄ & fortib̄ uiris p̄ceret: amici quoq; data misericordiæ occasiōē cōsurgunt: flētēsq;
regē de p̄cant̄. **I**lle silētio fco: & ipse inqt̄ Amyntā mea sn̄ia fr̄sq; eius absoluo. **V**os
autē iuuenes malo beneficii mei obliuisci: q̄ periculi uīi meminisse. **E**adē fide redite i

Polemon
capt̄ i cō-
cionē per-
ducitur.

Alex. A.
myntæ ac
eius fratri
bus igno-
uit.

gratiā meā: qua ipse uobiscū reuertor. Nisi quæ delata essent excussisse ualde: diffi-
 mulatio mea superare potuisset. Sed satius est purgatos eē: q̄ suspectos. Cogitate ne
 minē absolui posse: nisi q̄ dixerit cām. Tu Amynta ignosce fratri tuo: erit hoc simpli-
 citer et recōciliati animi tui pignus. Cōcione deinde dimissa: Polydamāra uocari iu-
 bet. Longe acceptissimus Parmenioni erat: p̄ximus lateri in acie stare solitus. Et q̄q̄
 cōsciētia fretus in regiā uenerat: tamē ut iussus ē: fratres suos exhibere admodū iuue-
 nis & regi ignotos ob atate fiducia in sollicitudinē uersa trepidare cœpit: sapi⁹ quæ
 nocere possent: q̄ q̄bus eluderet reputās. Iā armigeri q̄bus ipatū erat: p̄duxerāt eos:
 quū exāguē metu Polydamāra p̄pius accedere iubet. Submotis oībusq; scelere inq̄t
 Parmenionis oēs pariter appeti lum⁹. Maxime ego ac tu: quos amicitiaē spē fefellit
 ad quē psequēdū puniēdūq; uide q̄tū fidei tuæ credā: te ministro uti statui. Obsides:
 dū hoc pagis erūt fratres tui. Proficiscere in mediam & ad p̄fectos meos l̄ras scriptas
 manu mea perfer. Velocitate opus est: qua celeritatē famæ antecedas. Noctu pueni-
 re illuc te uolo: postero die quæ scripta erunt exequi. Ad parmeniona quoq; epistolas
 feres: unam a me: alteram Philotæ noīe scriptā. Signū annuli eius in mea potestate ē
 Si pater credit a filio ipressū: quū te uiderit nihil metuet. Polydamas tāto liberat⁹ me
 tu ipensius ēt: q̄ exigebat p̄mittit operam. Collaudatusq; & p̄miis oneratus: depo-
 sita ueste: quā habebat: arabica induit. Duo arabes: quorū interim cōiuges ac liberi
 uinculū fidei obsides apud regē erāt: dati comites. Per deserta etiā ob liccitatē loca ca-
 melis. xi. die: quo destinauerat pueniunt. Et prius q̄ ipsius nūtiaret⁹ aduentus: rursus
 Polydamas uestē macedonicā sumit: & in tabernaculū Cleādri (p̄ior hic regi⁹ erat)
 quarta uigilia puenit. Redditis deinde litteris cōstituerūt prima luce ad Parmenionē
 coire. Nāq; cæteris quoq; litteras regis attulerat. Iam ad eū uēturi erāt: cū Parmenioi
 polydamāra uenisse nūtiarūt: q̄ dū lætat⁹ aduentu amici simulq; noscēdi: quæ rex
 ageret auidus (q̄ppe longo interuallo nullā ab eo epistolā accepat) Polydamāra req̄-
 ri iubet. Diuersoria regionis illius magnos recessus habet: amœnosq; nemorib⁹ ma-
 nu cōstitis. Ea p̄cipue regū satraparūq; uoluptas erat. Spatiabat⁹ in nemore Parme-
 nion medius inter duces: quibus erat iperatū litteris regis: ut occideret. Agenda autē
 rei cōstituerāt tēpus: cum Parmenion a polydamāte litteras traditas legere cœpisset:
 Polydamas procul ueniens: ut a Parmenione cōspectus uultu læticiaē speciē p̄ferere
 te ad cōplectendū eū cucurrit: mutuaq; gratulatione functi: Polydamas epistolā a re-
 ge scriptā ei tradidit. Parmenion uinculū epistolæ soluēs: q̄dnā rex ageret requirebat
 Ille ex ipsis litteris cogniturū esse respondit. Quibus parmenion lectis: rex inq̄t expe-
 ditionē parat in Aracosios. Strenuū hoīem & nunq̄ cessantē. Sed tēpus salutis suæ tā-
 ta iam parta gloria parcere. Alterā deinde epistolā philotæ noīe scriptā lætus: quod
 ex uultu notari poterat: legebat. Tū eius latus gladio haurit Cleāder: deinde iugulū
 ferit: cæteri exanimū quoq; cōfodiunt: Et armigeri qui aditu nemoris astiterāt: cogni-
 ta cæde cui⁹ causa ignorabat⁹: in castra pueniūt: & tumultuoso nūtiō milites cōcitāt.
 Illi armati ad nemus: in quo p̄petrata cædes erat coeūt: & ni polydamas cæteri⁹ eiul-
 de noxæ participes dedant⁹: murū circūdatū nemori euersuros denūtiāt: oīumq; san-
 guine duci parēturos. Cleāder priores eorū iromitti iubet: littera q; regis scriptas
 ad milites recitat: q̄b⁹ insidia parmenionis in regē: p̄cesq; ut ipm uindicarei cōiūcā-
 tur. Igitur cognita regis uolūtate: nec qdē indignatio: sed tamē seditio cōpressa ē. Dila-
 plis plurib⁹ pauci remāserūt: q̄ saltē ut corp⁹ ipsi⁹ icpelire p̄mi terēt: p̄cabāt. Diuid-
 ne graiū ē Cleādri metu: ne offenderet regē. Pertinaci⁹ deinde p̄cātibus materisē cōstiter

polyda-
 mas ad p-
 menionē
 in mediā
 mittitur.

polyda-
 mas red-
 dit l̄ras p-
 menioni.

parmeni-
 on occidi-
 tur.

Caput p/ nationis subtrahendam ratus: capite decilo truncum humare permisit. Ad regem ca
 menionis put missum est. Hic exitus Parmenionis fuit militiae domiq; clari uiri. Multa sine re
 ad Alexā. ge prospere. Rex sine illo nihil magnae rei gesserat. Foelicissimo regi & omnia ad for
 delatū. tunae suae exigenti modum satisfecit. lxx. natus annos iuuenis ducis & saepe etiam gre
 garii militis in unera explicuit. Acer consilio; manu strenuus; charus principibus; uul
 go militum acceptior. Haec impulerint illum ad regni cupiditatem; an tantum suspe
 ctum fecerint; ambigi potest. Quare philotas ultimis cruciatibus uictus uera ne di
 xerit; quae facta probari non poterant; an fallis tormentorum petierit finem; re quoq;
 recenti cum magis posset liquere; dubitatum est. Alexander quos mortem Parmeni
 onis conquestos esse compererat; separandos a caetero exercitu ratus; in unā cohortē
 Leonida. secreuit; ducemq; his Leonidam dedit; & ipsum Parmenioni quondam intima fami
 liaritate coniunctum. Fere iidem erant; quos alioquin rex habuerat inuisos. Nam cū
 experiri uellet militum animos; admonuit qui litteras in macedoniam ad suos scripsit
 set; iis quos ipse mittebat perlaturis cum fide traderet; simpliciter ad necessarios suos
 qlq; scripserat; quae sentiebat. Aliis grauis erat; plarisq; nō ingrata militia. Ita & agen
 tium gratias; & quarentium litterae exceptae sunt. Et qui forte tedium laboris per lit
 teras erant questi; hanc seorsum cohortem a caeteris tendere ignominiae causa iubet;
 fortitudine usus in bello; libertatem linguae ab auribus credulis remoturus & con
 silium temerarium forsitan; quippe fortissimi iuuenes contumeliis irritati erant; sicut
 omnia alia foelicitas regis excepit. Nihil illis ad bella promptus fuit. Incitabat uirtu
 tem & ignominiae demenda; cupido; & quia forro; a facta in paucis latere non pote
 rant. His ita compositis Alexander Arianorum satrape constituto iter pronuntiarī iu
 bet in ariones; quos iam tunc mutato nomine euergetas appellant. Ex quo figore ui
 ctusq; penuria Cyri exercitum affectum; tectis & comitatibus iuuerant. Quintus
 dies erat ut in eam regionem peruenerat; cognoscit Satrabarzanem qui ad Bessū de
 fecerat; cum equitum manu irrupisse rursus in alios. Itaq; Cauca; & Eriguum cum
 Artabazo & Andronico; & .vi. milibus graecorum peditum. dc. equites sequebantur
 Ipse. lx. diebus gentem euergeta; ordinauit magna pecunia ob egregiam in Cyrū fi
 dem donata. Relicto deinde qui iis praesset Amenide (scriba is Darii fuerat) Araco
 sios; quorum regio ad ponticum mare pertinet subegit. Ibi exercitum qui sub Parme
 nione fuerat occupauit. Sex milia macedonum erant; & .cc. nobiles; & .v. milia grae
 corum cum equitibus ducentis haud dubie robur omnium uirium regis. Aracosius
 datus Memnon praetor. iiii. milibus peditum & .dc. equitibus in praesidium relictis.
 Ipse rex nationem ne finitimis quidem satis notam (quippe nullo commercio uolen
 tem mutuos usus) cum exercitu intrauit. Paramedidae appellantur agreste homi
 num genus; & inter barbaros maxime inconditum locorum asperitas hominum
 quoq; ingenia durauerat. Gelidissimum septentrionis axem ex magna parte spectat
 bactrianis ad occidentem coniuncti sunt. Meridiana regio ad mare indicum uergit.
 Tuguria latere primo struunt. Et quia sterilis est terrae materia; in nudo etiam mon
 tis dorso usq; ad summū aedificio; fastigium eodē laterculo utunt. Caetera; structura
 latior ab imo paulatim incremento operis in artius cogitur. Ad ultimū in carinae ma
 ximae modum coit. Ibi foramine relicto superne lumen accipiunt. Ad medium uites
 & arbores; si quae in tanto terrae rigore durare potuerunt obruunt. Pœnitus hyeme de
 fossae latent. Cum niue discussa aperiri humus coepit; caelo soli q; redduntur. Caeterū
 adeo altae niues pmunt terram gelu & perpetuo pœne rigore costrictae ut ne hoium
 Niuis al
 titudo.

In euerge
 tay gentē
 exercitū
 ducit ale
 xan.

Amēides
 darii scri
 ba.

aracosios
 subegit a
 lexan.

Mēnon p
 tor Araco
 siis dat.

Paramed
 idae & eo
 rū regio.

Niuis al
 titudo.

qdem fraxue ullius uestigium extet. Obscura cœli uerius umbra q̄ lux nocti similis p̄
 mit terrā: uix ut quæ p̄pe sunt cōspici possint. In hac tamē oīs hūani cult⁹ solitudie
 destitit⁹ exercitus qcquid malorū tolerari pōt ptulit inopiā: frigus lassitudinē: desp̄
 tionē. Multos exaiant rigor insolitus niuis: multorū adussit pedes: plurimorū oculis p̄
 cipue p̄niciabilis fuit: fatigatis quippe in ip̄o gelu deficiētia corpa sternebāt: ut que cū
 moueri desissent: uis frigoris ita astringebat: ut rursus ad stringendum cōniti nō pos
 sent. A cōmilitonibus torpētes excitabant: Neq; aliud remediū erat q̄ ut ingēdi coge
 rent. Tū demū uitali calore moto mēbris aliqs redibat uigor. Si qui tuguria barbaro
 rū adire potuerūt: celeriter resecti sunt. Sed tanta caligo erat: ut adificia nulla alia res
 q̄ fumus ostēderet. Illi nunq̄ ante in terris suis aduena uiso: cū armatos repēte cōspice
 rēt: exanimati metu: quicqd in tuguriis erat afferēbāt: ut corpibus ip̄sorū parcerēt orā
 tes. Rex agmē circuibat: pedes iacētes quosdā erigēs: & alios cū ægre sequerent: ad
 miniculo corpis sui excipiēs. Nūc ad prima signa: nunc in mediū: nunc in ultio agmi
 ne itineris multiplicato labore aderat. Tādē ad cultiora puentū loca ē: cōmeatuq; lar
 go recreat⁹ exercit⁹ simul: & q̄ conseq̄ nō poterat: in illa castra uenerūt. Inde agmē p̄
 cessit ad Caucasū montē: cuius dorsū Asiā p̄petuo iugo diuidit hinc sicut mare: quod
 Ciliciā subit: illinc Caspiū fretum: & amnē Araxē: aliaq; regionis Scythiæ deserta spe
 ctat. Thaurus secūdæ magnitudinis mons cōmittit Caucasū a Cappadocia se attollēs
 Ciliciā p̄rerit: Armeniæq; mōtib⁹ iungit sic inter se tot iuga uelut serie coherētia p̄pe
 tuū habēt dorsum: ex quo Asiæ oīa fere flumina: alia in rubrum: alia in Caspiū: alia in
 Hyrcanū & p̄nicum decidūt. xvii. dieꝝ spatio Caucasum supauit exercitus. Rupes i
 eo. x. in circuitu stadia cōplectit: quatuor in altitudinē excedit: in qua uinctū Prome
 thea fuisse antiq̄tas tradit. Cōdendæ in radicib⁹ mōtis urbi sedes electa ē. vii. seniorū in cauca
 macedonū & p̄terea militibus: quorū opa uti desisset: p̄missum in nouā urbē cōlidere. so.
 Hāc quoq; Alexandriā incolæ appellauerunt. At Bessus Alexandri celeritate p̄terit⁹ di
 is patriis sacrificio rite facto: sicut illis gentibus mos ē: cum amicis ducibusq; copiarū
 iter epulas de bello cōsultabat. Graues mero suas uires extollere hostiū nunc temerī didei ma
 tatē nunc paucitatē sp̄nere incipiunt. Præcipue Bessus scrox uerbis: & parto p̄ scel⁹ re
 cedones i
 gno supbus: ac uix potēs mētis dicere ordit. Secordia Darii creuisse hostium famam
 Occurrisse. n. in Ciliciæ angustissimis faucibus: cum retrocedēdo posset p̄ducere in
 caucasi.
 cāutos in loca naturæ situ munita: Aut tot fluminib⁹ obiectis: tot montium latebris: i
 ter quas dephensus hostis: ne fugæ qdem nedum resistēdi occasionē fuerit habitur⁹.
 Sibi placere i Sogdianos recedere. Oxium amnē uelut muꝝ obiectuꝝ hosti: dum ex d̄ bello cō
 finitimis gētibus ualida auxiliā cōcurrerent. Venturos at Chorasmos & Daces Sa
 galsq; & Indos & ultra Tanaim amnē colētes Scythas: quorū neminē adeo humilē eē
 Cobares ut humeri eius nō possent macedonis militis uerticē æquare: Conclamant tumulenti
 unā hāc sententiā salubrē esse: & Bessus circumferrī meꝝ largius iubet: debellaturus
 sup mēsam Alexandrum. Erat in eo cōuiuio. Cobares natione medus: sed magicæ artis
 (si modo ars ē) nō uanissimī cuiusq; ludibrium magis p̄fessione q̄ sciētia celebris: alio
 qn moderatus & p̄bus. Is cum p̄fatus eēt: scire seruo uulius parere dicto: q̄ afferre cō
 silium
 silium: cum illos: q̄ pareāt: idem quod ceteros maneat qui uero suadeāt p̄prium sibi
 In suo qf
 periculum: poculum ē: quod habeat in manu: tradidit: quo accepto Cobares. Natu
 q; nego
 ra inq̄ mortalium hoc quoq; noīe praua & sinistra dici pōt: quod in suo qf q; negotio
 tio hebe
 hebetior ē q̄ in alieno. Turbida facta sunt cōsilia eorum: q̄ sibi suadent. Obstat me
 ti or est q̄
 tus: aliis cupiditas: nō nunq̄ naturalis eorum quæ cogitaueris amor. Nam in te sup
 in alieno.

canem timida non cadit. Expius es utrumque: quod ipse reppereris: aut solum aut optimum ducere. Ma-
 midum uel ignum onus sustines: capite regum insigne. Hoc aut moderate proferendum est: aut quod abo-
 hemetium minor in te ruet. Consilio non impetu opus est. Adiecit deinde quod apud Bactrianos uul-
 latrare: quod uoluptas pabatur. Canem timidum uel uolentius latrare: quam mordere. Alissima quaeque flumina
 mordere non minime sono labi. Quae iserui: ut quilibet inter barbaros potuit esse prudentia trade-
 Nobilis est res. In his audientium expectationem sui spem dederat. Tunc consilium aperit: utrum Bessus quam
 quisquam gratius. In uestibulo inquit regiae tuae uelocissimus constat rex. Ante ille agmen: quam tu men-
 bra uicissim istam mouebis: Nunc ab Tanai exercitum accersces: & armis flumina oppones. Scili-
 ga regi cet quam tu fugiturus es: hostis sequi non poterit. Inter utrumque commune est: uictori tutum. Licet strenu-
 poterit: uicissim metum putes esse: uelocior tamen spes est. Quin ualidioris occupas gratiam: dedisti te.
 uelone calidum utrumque cessari: meliorem fortunam deditus quam hostis habiturus. Alienum habes regnum:
 a re quidem. quo facilius eo careas. Incipies forsitan iustus esse rex: quam ipse fecerit: quod tibi & dare poterit
 Cobares regnum & erripe. Consilium habes fidele: quod diutius exequi superuacuum est. Nobilis equum
 ad Alex. bra quoque uirga regit. Ignauus ne calcari quidem concitari poterit. Bessus & ingenio & mul-
 tras fugit in mero ferox adeo exarsit: ut uix ab amicis: quo minus occidere eum (nam strixerat quoque
 Bessum acinacem) contineret. Certe conuiuio plerumque haud quam potes mentis. Cobares inter tu-
 .viii. M. multum elapsus ad Alexandrum transfugit. viii. milia Bactrianorum habebat armata Bessus
 bactriano quae quamdiu propter caeli intemperiem india poterit macedonas petitorios crediderat: obe-
 rum lique- dienter impata fecerunt. Postea quam aduentare Alexandrum conpertum est: in suos quique uicos
 runt. dilapsi Bessum liquerunt. Ille cum clientium manu: quae non mutauerant fide: mox amne lu-
 Fames pato exustis: quibus nauigiis: quibus transierat: ne uis de hostis uerere: nouas copias in Sogdia-
 alex. exer- nis contraheret. Alexander caucasum quidem (ut supra dictum est) transierat: sed inopia fru-
 citum in- meti quoque prope ad famem uentum erat. Succo ex hisama expresso haud secus quam oleo artus pro-
 uasit ungebat. Sed huius succi ducentis quadragenis denariis amphorae singulae mellis de-
 Syros nariis. ccc. xc. cccc. uini aestimabat: tritici nihil aut admodum exiguum reperiens. Syros
 bactrianae uocabatur barbari. Quos ita solerter abscondunt: ut nisi quae de fodiunt: inuenire non pos-
 terrae nati. sint. In his conditae fruges erant. In quibus penuria milites fluminali pisce & herbis susti-
 Campos nebant. Iamque haec ipsa alimenta defecerat: quam iumenta: quibus onera portabant: ce-
 transeunt iussi sunt: horum carne dum in Bactrianos uentum traxere uitam. Bactrianae terrae multiplex
 tes syderum & uaria natura est. Alibi multa arbor & uitis largos mitesque fructus alit. Solum pingue
 ra noctu crebri fontes rigant. Quae mitiora sunt: frumeto colerunt. Caetera armatorum pabulo ca-
 obseruatur dunt. Magnam deinde partem eiusdem terrae steriles harenae tenent. Squallida siccitate regio
 ut nauis non hominem: non frugem alit. Cum uero uenti a pontico mari spirant: quae quid pabuli in campis
 Bactra cet conuertunt. Quod ubi cumulatam est: magnorum collium procul species est omniaque pristina
 opp. itineris uestigia intereunt. Itaque quae transeunt campos nauigantium modo noctu sidera obseruatur
 Parapais ad quorum cursum iter dirigunt & prope modum clarior est noctis umbra: quam lux. Ergo in
 mons terdum inuia est regio: quia nec uestigium: quod sequantur inueniunt: & nitor siderum caligie
 oboctrus abscondit. Caeterum si quos ille uentus: qui a mari exoritur deprehendit: harena obruit.
 flu. a quo Sed quae mitior terra est: ingens hominum equorumque multitudo gignit. Itaque Bactriani
 urbi et re equites. xxx. milia expleuerant: ipsa Bactra regionis eius caput sita sunt sub monte Pa-
 gio dicuntur rapanis. Oboctrus amnis praeterit moenia: is urbi & regioni dedit nomen: hic regi sta-
 Pelopon- tina habenti nuntiatur ex graecia Peloponnesium Laconumque defectio. Nondum. n.
 neliu la- uicti erant cum proficerent tumultus eius principia nuntiaturi & alii praesens terror afferret
 conumque Scytias: quae ultra Tanaim amnem colunt: aduentare Bessus ferentis opem. Eodem tem-
 defectio. pore: quae in gente Arionum Caucasus & eriguus gesserant perferuntur. Commissum

erat praelium inter macedones Ariosq;. Transfuga Satibarzanes barbaris praerat: q Scythæ quum pugna segnè utrinq; aquis uiribus stare uidisset: in primos ordines adæqtauit Bello opè dempraq; galea inhibitis q tela iaciabant: si qs uirum dimicare uellet puocauit ad pu ferre nun gniam: nudum se caput in certamine habitur;. Nō tulit si rociā barbari dux illius exer ciantur. citus grauis qdem atate: sed animi & corporis robore nulli iuuenū postferendus. Is Q uid ca galea dempta caniciem ostentans. Venit inquit dies: quo aut uictoria aut morte hone ucarus stissima: qles amicos & milites Alexander habebat ostēdam. Nec plura elocut⁹ equū & Erigu us gessere in hostem ægit. Crederes imperatū: ut acies utraq; tela cohiberent. Protinus certe re Saubar zanis & Erigui sin gulari cer tamen. cesserunt dato libero spacio: intenti in euentū nō duorū modo sed etiam suæ sortis: qp/ barbari gutture ita fixit: ut per ceruicem eminceret. Præcipitatus ex equo barbarus ad Sarissa Satibar zanes oc ciditur. huc tamen r pugnat. Sed ille extractam ex uulnere hastam rursus in os d rigit. Sa barbari duce amisso: quē magis necessitate q̄ sponte secuti erant: tunc haud immemo res meritorū Alexandri arma Eriguo tradunt. Rex his qdem lætus de spartanis haud quaquā securus magno tamē animo defectū eorū tulit dicens nō ante ausos cōsilia nu ciditur. dare: quam ipsum ad fines indiæ puenisse cognouissent. Ipse Bessum persequens copi as mouit: cui Eriguus spolia barbarice ceu optimū belli decus præferrens occurrit. Igi tur Bactrianorū regione Artabazo tradita: sarcinas & impedimenta ibi cum præsidio reliquit. Ipse cū expedito agmine loco deserta suscitanoꝝ intrat nocturno itinere exer Suscita norum lo ca cū ex ercitu in trat Alex. citū ducēs. Aquarum ut ante dictum ē: penuria prius desperatione: q̄ desiderio biben ca cū ex ercitu in trat Alex. di sitim accendit. Per. cccc. stadia ne modicus quidem humor extitit. Harenas uapor ca cū ex ercitu in trat Alex. æstiuū solis accendit: quæ ubi flagrare cœperunt: haud secus q̄ continenti incendio cū ercitu in trat Alex. eta torrentur. Caligo deinde in modico terræ feruore excitata lucē tegit. Camporūq; Aquarū penuria quia rore & matutino frigore corpora leuabant. Cæterum cum ipa luce æstus oritur penuria omnēq; naturalē absorbet humorē siccitas: ora uisceraq; penitus urunt. Itaq; primū animi deinde corpora deficere cœperunt: Pigebat & cōsistere & p̄gredi: Paucia perit is regionis admoniti præpararunt aquam. Hæc paulisper repressit sitim. Deinde cre scente æstu rursus desiderium humoris accensum est. Ergo qcquid uini oleiq; erat: hominibus ingrediebatur: Tantaq; dulcedo bibendi fuit: ut in posterum sitis nō timere tur. Graues deinde auide hausto humore nō sustinere arma: nō ingredi poterant: & feliciores uidebant: quos aqua defecerat: cū ipsi sine modo infusam uomitu cogere tur egerere: Anxium regem tantis malis circumfusi amici ut meminisset sui: orabant. Animi sui magnitudinem unicum remediū deficientis exercitus eē: cum ex iis q præ cesserant ad capiendū locū castris duo occurrunt utribus quā gestantes: ut filis suis quos in eodē agmine eē & ægre pati sitim non ignorabant occurrerēt: qui quum in re Alex. pul gem incidissent alte ex iis utre resoluta uas quod simul ferebat. implet porrigens regi cherrimū ille accipit percunctatus qbus aquam portarent: filiis ferre cognoscit. Tunc poculo exēplum. pleno sicut oblatum ē reddito: nec solus inquit bibere sustineo: nec tam exiguum diui dere oibus possum: Vos currite: & liberis uestris qd̄ propter illos attulistis: date Tā Oxus fl. dem ad flumen Oxum ipse puenit prima fere uespera. Sed exercitus magna pars non poterat sequi. In edito monte ignes iubet fieri: ut ii q ægre sequebant: haud pcul ca stris eos abesse cognoscerent. Eos aut qui primi agminis erant: mature cibo ac potio

ne firmatos implere alios utres: alios uasa quibuscūq; aqua possit portari iussit: ac suis opē ferre. Sed q̄ intemperantius hauserant: intercluso sp̄ritu extincti sūt. Multoq; maior horū numerus fuit: quā ullo amiserat praelio. At ille thoracē adhuc idutus: nec aut cibo refectus aut potu: qua ueniebat exercitus cōsistit. Nec ante ad curandū corpus recessit: quā praterierant: q̄ agmen sequebant̄: totāq; eā noctem cū magno animi motu perpetuis uigiliis agit. Nec postero die lætior erat: quia in nauigia habebat: nec pons erigi poterat circum amnē nudo solo & materia maxime sterili. Consiliū igitur: quod unum necessitas subiecerat: inuit. Vtres q̄ plurimos stramēdis refertos diuidit. His incubātes trā nauere amnē: q̄q; primi transferāt: in statione erāt: dum traice rēt ceteri. Hoc mō. vi. demum die in ulteriore ripa totū exercitū exposuit. Iamq; ad psequendū Bessum statuerat p̄gredi: cū ea: quæ in Iulianis erant cognoscit. Sp̄itamenes erat inter oēs amicos præcipuo honore cultus a Besso. Sed nullis meritis perfidia mitigari pōt: quæ tamen iam minus in eo inuisa eē poterat: quia nihil ulli nefas tum in Bessum interfectore regis sui uidebat̄. Titulus facinoris speciosus præferebat̄ uindicta Darii. Sed fortunā nō scelus oderant Bessi: Nā ut Alexandr̄ flumen Oxum superasse cognouit. Datapharnē & Catenem: q̄bus a Besso maxima fides habebatur: i societatem rei adsciscit. Illi p̄mptius adēūt: q̄ rogabant̄: assumptisq; octo fortissimis iuuenibus talem dolū intendunt. Sp̄itamenes p̄git ad Bessum: & remotis arbitris cōperisse ait se insidiari ei Datapharnē & Catenē: ut uiuū Alexandro traderēt: agitates a se met. occupatos eē: & uinctos teneri. Bessus tāto merito ut credebatur obligat̄ p̄m gratias agit parūm auidus explendi supplicii adduci eos iubet. Illi manibus sua sp̄ote religatis a participibus cōsiliū trahebant̄: quos Bessus truci uultu itūes cōsurgit manibus nō tēperaturus. At illi simulatione omīssa circūstant eum: & frustra repugnantē uiciūt: direpto ex capite regni insigni: lacerataq; ueste: quā spoliis occisi regis induerat. Ille deos sui sceleris ultores adesse cōfessus: adiecit nō Dario iniquos fuisse: quē sic ulciscerent̄: sed Alexandro p̄pitios insecutos: uictoriā semp̄ et hostis adiuuissent. Multitudo an uindictura Bessum fuerit: incertū ē: nili illi q̄ uinxerāt iussu Alexandri fecisse ip̄os ementiri dubios adhuc animos terruissent. In equū impositū Alexandro tradituri ducūt. Inter hæc rex: q̄bus matura erat missio relictis. D. cccc. fere: eq̄i bina talēta dedit: pediti ter denariū milia: monitosq; ut liberos generarent remisit domum. Ceteris gratiæ actæ: quod ad reliqua belli nauaturos opam pollicebant̄. Tū Bessus p̄ducitur puentū erat in puulum oppidū: Brācidæ eius incolæ erāt. Mileto quondā iussu Xerxis cū e gratiā rediret transferāt: & in ea sede cōstiterāt: q̄ templū quod didimaon appellat̄: in gratiā Xerxis uolauerāt: mores patrii nondū exoleuerāt: sed iam bilingues erāt: paulatim a domestico externo sermone degeneres. Magna igitur gaudio regem excipiūt: urbē seq; dedentes. Ille milesios: q̄ apud ip̄m militarēt cōuocari iubet: Vt̄ odium miles gerebat̄ in Brachiadaꝝ gentem. Proditis ergo siue iniuriæ: siue originis meminisse mallēt: libere de Bracidis p̄mittit arbitriū. Variatibus deinde sententiis se ip̄m cōsideratur̄ quod optimū factū eēt ostēdit. Postero die occurrentibus brachiadas secū p̄cedere iubet. Cūq; ad urbē uetum eēt: ip̄e cū expedita manu portā intrat. Phalax mœnia oppidi circuire iussa: & dato signo diripere urbē p̄ditōꝝ receptaculū: ip̄osq; ad unū cedere. Illi inermes passim trucidant̄: nec aut cōmercio linguæ: aut suppliciorum uelamētis p̄cibusq; iniberi crudelitas pōt. Tandē ut deicerēt: fundamenta murorum ab imo moliunt̄: ne qd̄ urbis uestigium extaret. Nec mora: lucos quoq; sacros non credunt mō: sed et extirpāt: ut uasta solitudo: & sterilis humus excussis et

Oxum
quō trā
nauere
macedo
nes.
Sp̄itame
nes.
nullis me
ritis perfi
dia miti
gari pōt.
Besso a
suis insi
die p̄atur

bessus uī
et̄ ad ale
xan. duci
tur.
brācidæ.
Didimaō
templum

brachia
dæ truci
dantur.
Vrbs di
ruitur

radicibus inqueret: quæ si in ipsos pditionis auctores excogitata eent: iusta uulio eẽ nõ
 crudelitas uideret. Nũc culpã maiorẽ posterũ luere: q ne uiderant qdem miletũ. Ideo
 & Xerxi nõ poterãt p̄dere. Inde p̄cessit ad Tanaim amnẽ. Quo p̄ductus e Bessus
 nõ uinctus mō: sed et omni uelamento corporis spoliatus. Spitamenes eũ tenebat col
 lo inserta cathæna: tã barbaris: q̄ macedonibus gratum spectaculũ. Tũ Spitamenes
 & te inqt & Dariũ reges meos ultus interfectore dñi sui adduxi: eo mō captum: cuius ip
 se fecit exẽplum. Aperiat ad hoc spectaculũ oculos Darius. Existabat ab inferis: q̄ illo
 supplicio indignus fuit: & hoc solatio dignus e. Alexãder multũ collaudato Spira
 me cõuersus ad Bessum: Cuius inqt f. rã rabies occupauit animum tuũ cũ regẽ de te
 optie meritum prius uincere: deinde occidere sustinuisti. Sed huius parricidii merce
 de falso regis noie psoluisti. Ibi ille facinus purgare non ausus: regis titulũ se usurpare
 dixi: ut gentẽ suã tradere ipi possit: q si cessisset: alium fuisse regnũ occupatur: & alex
 ander Oxathrem fratrem Darii: quẽ iter corporis custodes habebat: p̄p̄ius iussit ac
 cedere: traditq; Bessum ei: ut cruci affixum mutilatis auribusq; sagittis cõfige
 ret barbari: asseruarẽtq; corpus: ut ne aues qdẽ cõtingerẽt. Oxathres cetera sibi curã
 fore pollicet. Aues nõ ab alio: quã a Catene posse prohiberi adiicit: eximã ei artẽ cu
 piens ostẽdere. Nãq; adeo certo ictu destinata feriebat: ut aues quoq; excipet. Nam si
 forsità sagittis tam celebri usu minus admirabilis uideri hæc ars possit tamẽ inges ui
 scẽtib; miraculũ magnoq; honorĩ Cateni fuit. Dona deide oibus q Bessum adduxe
 rãt data sunt. Cæteq; supplicium eius distulit: ut eo loco: in quo Dariũ ipẽ occiderat
 necaret. Interea macedones ad petẽdum pabulũ incõposito agmine ægressi a barba
 ris q de pximis mōtib; decurrerunt opprimunt: plures capũ sunt q̄ occisi. Barbari
 at̄ captiuos p̄ se agentes rursus in mōtẽ recesserunt. xx. milia latronum erãt: fundis sa
 gittisq; pugnã inuadunt: quos dũ obsidet rex inter p̄p̄tissimos dimicãs sagitta ictus
 e: quæ in medio crure fixa reliquerat spiculum. Illum qdem mcesti & attõiti macedo
 nes in castra referebat. Sed nec barbaros fese lit subductus ex acie rex: qppe ex edito
 mōte cuncta p̄spexãt. Itaq; postero die misere legatos ad regẽ: quos ille p̄tinẽ iussit
 admitti. solutisq; fasciis magnitudinẽ uulneris dissimulans crus barbaris ostendit. Illi
 iussi cõsidere affirmant nõ macedonas: quã ipsos fuisse tristiores cognito uulnere ipi
 us: cuius si auctore repperissent dedituros fuisse. Cũ diis. n. pugnare sacrilegos tantũ
 Cæteq; se gentẽ in fidem dedere superatos uirtute illius. Rex fide data & captiuis rece
 ptis: gentẽ in deditiõnẽ accepit. Castris inde moris lectica militari ferebat: quã pro se
 qsq; eques pedesq; subire certabãt: equites cũ quib; rex p̄lia inire solitus erat: sui mu
 neris id eẽ cẽsebant. Pedites cõtra quum laucios cõmilitones ipi gestare aslueuissent:
 eripi sibi p̄p̄rium officium tum potissimum quum rex gestãdus eẽt querebant. Rex
 in tãto uir usq; certamine ptis & sibi difficilẽ & p̄turis grauẽ electionem futurã ratus
 inuicẽ subire eos iussit. Hic quarto die ad urbẽ Marupẽta puentũ est. lxx. stadia mu
 rus urbis amplectit. Arx illinc cingit. Muro ac præsidio urbis relicto. pximos uicos
 depopulat atq; urit. Legati deinde aulor; scytharum supueniunt liberi: ex quo dece
 serat Cyrus: tum impãta facturi. Iustissimos barbarorum constabat: Armis abstine
 bant nisi lacessiti. Libertatis modico & æquali usu principibus humiliores pares fece
 runt. Hos benigne allocut; ad hos Scythas: q Europã incolunt: Penidam quẽdam
 milt ex amicis: q denuntiaret his ne Tanaim amnem regiõis iussu regis transirent: ei
 dem mãdatum: ut cõtemplaret locor; situm: & illos quoq; Scythas: q sup Bosphoro
 incolunt uiferet. Cõdendã urbis sedem super ripam Tanais eligeret: claustrum etiã

bessus du
 ctus ad
 Alex.

bessi sup
 plicium
 decernit
 Catenes
 sagittan
 di perit
 simus
 Macedo
 nes oppri
 muntur:
 Alex. uul
 neratur.
 Spiculũ
 pro acu
 mine sa
 gittæ.
 barbaros
 i deditiõ
 nẽ acce
 pit Alex.
 Contro
 uersa eq
 tum et pe
 ditum se
 dauit Al.
 Maru
 pens op.
 aulorum
 scythar;
 legati
 Penida

Sogdiani pdomitur: & quod deinde adire decreuerat. Sed consiliū distulit Sogdianorū nūtiata
 & bactri defectio: quæ Bactrianos quoq; traxit. vii. milia eqtū erant: quorū auctoritatē ceteri se
 ani defici quebant. Alexāder Spitamenē & Catenē: a quibus ei traditus erat Bessus: haud dubi⁹
 unt. qn eorū opera redigi possent in potestātē coercēdo eos: q mouerāt res iussit accersiri.
 Spitame At illi defectiois ad quā coercendā euocabātur auctores uulgauerāt fama: Bactria/
 nes nos eqtes a rege oēs: ut occiderēt accersiri. Idq; impatum ip̄is nō sustinuisse: tamē exe
 Catenes. qui ne inexplabile in populares facinus admitterēt nō magis Alexādrī s̄uuitiā. q̄ Bessī
 Vrbs ca parricidiū ferre potuisse. Itaq; sua sponte iam motos: metu p̄ene haud difficulter cō/
 pta & di citauerunt ad arma. Alexāder transfugaꝝ defectioe cōperta: Crateg; obsidere Cyro/
 ruta polim iubet. Ip̄e aliā urbē regiōis eiūsdē coronā capit: signoq; ut puberes interficerent
 Memace dato: reliqui in p̄dam cessere uictoris. Vrbs diruta ē: ut ceteri cladis eius exemplo cō/
 ni. l. equi tinerent. Memaceni ualida gens obsidionē nō ut honestiorem mō: sed etiā ut totiorē
 res Alex. ferre decreuerant. Ad quorū p̄tinentiā mitigādā rex. l. eqtes p̄misit: q clementiam
 interfice ipsius in deditos simulq; exorabilem animū in deuictos ostēderēt. Illi nec de fide: nec
 re. de potētia regis ipsos dubitare respōdent: eqtesq; tendere extra munimēta urb̄is iubēt
 Hospitaliter deinde exceptos grauelq; epulis & somno intēpesta nocte adorti interfe
 cerunt. Alexāder haud secus: q̄ par erat motus urbem coronā circūdedit: munimēta
 q̄ ut primo impetu capi possent. Itaq; Meleagrū & Perdicam in obsidionē iungit.
 Cyropo Cyropolim (ut ante dictū ē) obsidātes. Saueat autē parcere urb̄i cōditā a Cypro: qp
 lim diri pe nō alium gentiū illāꝝ magis admiratus ē: q̄ hūc regem & Semyramim: in quos &
 puīt. magnitudinem animi: & claritatem reꝝ longe emicuisse credebat. Crateg; p̄tinacia op
 pidanorū eius iram accendit: Itaq; captā urbē diripi iussit. Deiectos macedōes haud i/
 Alex. pi iuria ifestos ad Meleagrū & Perdicā reddidit: Sed nō alia urbs fortius obsidionē tulit:
 culum. quippe & militū p̄mptissimi cecidere: & ipse rex ad ultimū piculū uenit. Nāq; ceruix
 eius laxo ita ista ē: ut oculis caligine offusa collaberēt ne mentis qdem cōpos. Exerci
 tus certe uelut erepio eo igemuit. Sed inuictus aduersus ea: quæ ceteros terrēt: non
 dum p̄curato uulnere acrius obsidiōi institit: naturalē celeritatē ira cōcitante. Cunicu
 Menede lo ergo suffossa mœnia ingens nudauere spatū: p̄ quod irrupit: uictorq; urbem dirui
 mū misit iussit. Hinc Menedemū: cū tribus milib⁹ peditū & dccc. eqtibus ad urbem Maracā/
 ad urbē dam misit. Spitamenes trāstuga p̄sidio macedonū ide deiecto muris urb̄is ei⁹ iclu
 maracan serat se: haud oppidanis cōsiliū defectiois approbātibus: Seq; tamē uidebant: quia p̄
 dam. hibernō p̄terāt. Interim Alexāder ad Tanaim amnē redit: & q̄tum soli occupaue
 Alexan rant castris: muro circūdedit. lx. stadiorū urb̄is murus fuit: hanc quoq; urbē Alexan
 driam appellari iussit. Opus tāta celeritate p̄fectū ē: ut. xviij. die: qua munimēta excita
 naīm cō dita. ta erāt: tecta quoq; urb̄is absoluerent. Ingēs militū certamē inter ipsos fuerat: ut suū
 Charca quisq; munus (nā diuisum erat) prim⁹ ostēderet. Incolæ nouæ urb̄i dati captiui quos
 sis mittit reddito p̄cio dominis liberauit: quorū posterī nūc quoq; nō apud eos tam longa atate
 ad diruen p̄pter memoriā Alexādrī exoleuerūt: Rex Scytharū cuius tū ultra Tanaim imperiū
 dam ale erat: ratus eā urbem quā in ripa amnis macedōes cōdiderant suis ip̄olitā eē ceruicib⁹
 xādrīam. fratrē Charcasim noīc cum magna eqtum manu misit ad diruēdam eam: p̄culq; am
 Tanais. ne ab submouendas macedonū copias. Bactrianos Tanais ab scyth̄is quos Europe/
 scytharū p̄cul thracia sita ab oriēte ad septentrionē se uertit: sarmatarūq; (ut qdā credider) nō
 gēs ps est finitima sed ps est. Recta deīde regiōe: aliū ultra istrū iacentem colit. Vltia Asiæ: quæ
 sarmata rum. Bactra sunt stringit: habitāt quæ septentrioni p̄xima sūt. Profundæ inde siluæ uastarūq;

solitudines excipiūt: Rursus quæ ad Tanaim & Bactra expectāt; hūano cultu haud disparia sunt. Primus cū hac gēte nō puīsum bellū Alexander gestur⁹; quū in cōspectu eius obeqtaret hostis: adhuc æger ex uulnere p̄cipue uoce deficiens: quā & modicus cibus & ceruicis extenuabat dolor; amicos in cōsiliū aduocari iubet. Terrebat eū nō hostis; sed iniquitas t̄pis. Bactriani defecerāt. Scythæ et̄ laceſſebāt. Ipse nō iſistere ī terra: nō equo uehī: nō docere: nō hortari suos poterat. Ancipiti piculo iplicitus deos quoq; iculans querebat se iacere segnē; cui⁹ uelocitatē nemo antea ualūisset effugere. Vix suos credere: nō simulari ualitudinē. Itaq; post Dariū uictū ariolos & uates consulere desierat. Rursus ad sup̄stitionē humanarū gentiū ludibrio reuolut⁹; Aristādrū cui credulitatē suā addixerat explorare euentū regis sacrificiis iubet. Mos erat aruspici bus exta sine rege spectare; & quæ portenderent referre. Inter hæc rex dum fibris pe cūdū explorat euentus latentium regis prius ipsum considerare: deinde amicos iubet: ne contentione uocis cicatricē infirmā adhuc rumperet. Ephestion Craterus & Eriguus erant cū custodibus in tabernaculū admissi: discrimen inquit me occupauit meliore hostiū; q̄ meo tempore. Sed necessitas ante rōnem est maxime in bello: quod raro permittit t̄pe legē defecere Bactriani: in quoq; ceruicib⁹ stamus; & q̄tum in nobis animi sit: alieno Marte experiunt. Haud dubia fortuna si omiserimus Scythas ul tro arma inferentes: cōtempti ad illos: qui defecerūt reuertemur. Si uero Tanaimi transierimus: & ubiq; inuictos esse nos Scytharū perniciē ac sanguine ostenderimus: quis dubitabit patere europen uictoribus: fallit qui terminos gloriæ nostræ metit̄ spatio quod transituri sumus. Vnus annis interfluit: quem si traicimus in europam arma proferimus. Et quanti æstimandum est; dum Asiam subigimus in alio, quodāmodo orbe trophæa statuere; & quæ tam longo interuallo natura uidetur diremissis: una uictoria subito cōmittere? At hercule si paululū cessauerimus in tergis nostris Scythæ hærebunt. An soli sumus: qui flumina transnare possumus? Multa in nos metip̄os re cident: quibus adhuc uicimus. Fortuna belli artem uictos quoq; docet. Vtribus am nem traiciendi exemplum fecimus nuper: hoc ut Scythæ imitari nesciant. Bactriani docebunt. Præterea unus gentis huius adhuc exercitus uenit: cæteri expectantur. Ita bellū uicādo alemus: & qd̄ inferre possemus: accipe cogemur. Manifesta ē cōsiliū mei rō. Sed an pmissuri sint mihi macedones aīo uti meo dubito: q̄a ex quo hoc uuln⁹ ac cepi: nō equo uectus sum: nō pedibus ingressus. Sed si me sequi uultis: ualeo amici: Satis uiriū est ad tollerāda ista. Aut si iā adest uitæ meæ finis: in quo tādē ope melius extinguar? Hæc quassa adhuc uoce sub deficiēs uix p̄ximis exaudiētib⁹ dixerat: quū oēs a tam præcipiti cōsilio regē deterrere cœperunt. Eriguus maxime: qui haud sane auctoritate p̄ficiens apud obstinatū animū: superstitionē cuius potēs nō erat rex: in cutere tēptauit: dicēdo deos quoq; obstare cōsilio: magnūq; piculū: si flumē trāisset ostēdi. Intrati eriguo tabernaculū regis Aristāder occurrerat: tristia exta fuisse signi ficās: hæc ex uate cōperta Eriguus nūtiabat. Quo inhibito Alexander nō ira solū; sed et̄ pudore cōfusus: quod sup̄stitiō: quā celauerat detegebat; Aristādē uocari iubet: Qui ut uenit intues eū. Nō rex: inqt; sed priuatus sum: sacrificiū ut faceres mandauit. Quid eo portenderet; cur apud aliū q̄ apud me p̄fessus es? Eriguus archana mea & secreta te p̄dēte cognouit. Quē certū me hercule hēo extorū interpretē metu suo: tibi aut̄ sapi⁹ q̄ pot̄ denūtiō: ipse mihi idices: qd̄ extis cognoueris; ne possis ificiari dixit se quæ dixeris. Ille exāguis attonitoq; similis stabat p̄metū et̄ uoce sup̄p̄ssa. Tandēq; eodē metu stimulat̄: ne regis expectatōem moraret; magni iqt̄ laboris nō irriti dis-

Alex. ter
ritus ho
stiū adue
tu.

Aristāder
euentū re
rū explo
rat.

Alex. oīo
necessitas
ē ante ra
tionem in
bello.

Extā tri
stia fuisse
nūtiant̄.

crimen instare prædixi. Nec mea ars magis quàm beniuolentia me perturbat. Infirmi-
 tatem ualitudinis tuæ uide: & quantum in uno te scit scio. Vereor ne presentem fortunam tuam suf-
 ficere non possis. Rex iussum confidere felicitatis suæ ad alia sibi ad gloriam concedere de-
 os. Consultanti mihi cum illis: quonam modo flumen transire superuenit Aristander: non alias
 lætiora exta uidisse se affirmans: utique prioribus longe diuersa: tum sollicitudinis casus ap-
 pisse: nunc prorsus egregie litatum esse. Ceterum quæ subinde nuntiata sunt regi: continuo fe-
 licitati regis eius imposuerat labem. Menedemum (ut supra dictum est) miserat ad obsidendum
 Spitamenum bactrianæ defectiois auctorem. Qui coperto hostis aduentu: ne muris urbis
 includeret: simulatione fractus excipi posse quem uenturum sciebat: confedit occultus. Sil-
 uestre iter aptum insidiis tegendis erat. Ibi dacas condidit. Equi binos armatos uehunt:
 quorum inuicem linguli repete desiliunt. Equestris pugnae ordinem turbant. Equorum uelocita-
 ti par est hominum pernicitas. Hos Spitamenes saltum circumire iussos pariter & a lateribus
 & a fronte: & a tergo hosti se ostendit. Menedemus undique inclusus ne numero qui-
 dem par: diu tamen restitit: clamitans nihil aliud superesse locorum fraude deceptis: quam ho-
 neste mortis solatium ex hostium caede. Ipsum preualens equus uehebat: quo sapientius in cu-
 neos barbarorum effusis habentibus euectus magna strage eos fuderat. Sed cum unum omnes pe-
 terent: multis uulneribus exanguis suscipiens quendam ex amicis hortatus est: ut in e-
 quum suum ascenderet: & se fuga eriperet. Hæc agente anima deficit: corpusque ex equo deflu-
 xit in terram. Hyspides poterat quidem effugere: sed amisso amico mori statuit. Vna erat
 cura: ne inultus occideret. Itaque subditis calcariibus equo in medios hostes se imisit: &
 memorabili edita pugna obrutus talis est. Quod ubi uidere: qui caedi superant: tumu-
 lus paulo quam cetera editiorem capiunt: quos Spitamenes fame in deditionem subactus
 obsedit. Cecidere eo praelio peditem. ii. milia. ccc. equites. Quam cladem Alexander solerti con-
 demum filio texit: morte denuntiata iis: qui ex praelio uenerant: si acta uulgassent. Ceterum quum
 Occisorum animo disparem uultum diutius ferre non posset: in tabernaculum super ripam fluminis
 hominum de industria locatum secessit. Ibi sine arbitris lingua animi consulta penitendo noctem
 numerus uigiliis extraxit: saepe pellibus tabernaculi alleuatis: ut conspiceret hostium ignes: e quibus
 coniectare poterat: quanta hominum multitudo esset. Iamque lux apparebat: quum tho-
 racem indutus pcedit ad milites: tum primum post uulnus proxime acceptum tanta erat
 apud eos ueneratio regis: ut facile periculi: quod horrebant contagione presentia eius ex-
 cuteret. Læti ergo & manantibus præ gaudio lachrymis consalutant eum: & quod ante
 recusauerant bellum feroces deposcunt. Ille se ratibus equitum phalangem transportatu-
 rum esse pronuntiat: super utres iubet nare leuius armatos. Plura nec dici res desiderauit
 nec rex dicere per ualitudinem potuit. Ceterum tanta alacritate militum rates iunctæ sunt
 ut in triduum ad. xii. milia effectæ sint. Iamque ad transeundum omnia aptauerant: cum le-
 gati Scytharum. xx. more gentis: per castra equos uecti nuntiare iubent regi: uelle ipsos
 ad eum mandata perferre. Admissi in tabernaculum iussique confidere in uultu regis defixe-
 rant oculos: credo quod magnitudinem corporis animi æstimantibus modicum animus: haud quam
 famam par uidebat. Scythi autem non ut ceteris barbaris rudis & incoditus sensus est. Qui-
 dam eorum sapientiam cape dicunt: quæcumque gens capit spermata. Sicque locutus esse apud
 regem memoriam perditum est. Abhorrent forsitan moribus nostris & tempora & ingenia culti-
 ora sortitis. Sed ut possit omnino eorum sperni tamen fides nostra non debet: quæ utcumque tradita
 sunt: incorrupta perferremus. Igitur unum ex his maximum natum ita locutum accepimus
 Si dii hunc corporis tui auiditati animi parem esse uoluissent: orbis te non caperet.
 Altera manu orientem: altera occidentem contingeres. Et hoc affecutus scire uelles: ubi

SEXTVS.

tāti numinis fulgor cōderetur. Sic quoq; cōcupiscis: quæ nō capis. Ab Europa petis
 Asiā: ex Asia trāsis in europā. Deinde si humanū gen⁹ oē supaueris: cū siluis & mui-
 bus & fluminib⁹ ferisq; bestiis gestur⁹ es bellum. Quid tu ignoras arbores magnas
 diu crescere: una hora extirpari? Sultus est qui fructus earū spectat: altitudinē nō me-
 titur. Vide ne dū ad cacumē puenire cōtēdis: cū ipsis ramis quos cōpræhēderis deci-
 das. Leo quoq; aliquādo minimarū auīū pabulū fuit: & ferrū rubigo cōlumit. Nihil
 tā firmū est: cui piculū nō sit⁹ ab inualido. Quid nobis tecū ē? Nunq̄ terrā tuā atū-
 gimus. Qui sis: unde uenias: liceret ne ignorare in uastis siluis uiuētib⁹? Nec seruire
 ulli possum⁹: nec i perare desideram⁹. Dona nobis data sūt: ne scytharū gētē ignores
 iugū boum aratrum & sagittā & pharetrā. His utimur & cū amicis & aduersus ini-
 micos. Fruges amicis dam⁹ bono labore quæsitas. Patera cū his uinū diis libamus:
 inimicos sagitta eminus: hasta cōmin⁹ petimus: sic Scytharū regē: & postea psarū me-
 dorumq; supauimus: patuitq; nobis iter usq; in ægyptū: At tu q̄ te gloriaris ad latro-
 nes psequēdos uenire: oīum gentiū quas adisti latro es. Lydiā cœpisti. Syriā occupa-
 sti. Persidē tenes. Bactrianos habes in ptāte. Indos petisti. Iā ē ad pecora nra auaras
 & instābiles manus porrigis. Quid tibi diuitiis opus ē: quæ te elurire cogūt? Prim⁹
 oīum satietate parasti famē: ut quo plura haberes: acrius quæ nō habes cupēs. Non
 succurrit tibi: quādiu circum Bactra hæreas? Dum illos subigis: Sogdiā bellare cœ-
 perunt. Bellum tibi ex uictoria nascitur. Nā ut maior fortiorq; sis q̄ quisq;: tamen alie-
 nigenā dominū pati nemo uult. Trāsi modo Tanaim: scies q̄ late pateat: nu nq̄ tamē
 cōsequaris scythas. Paupras nra uelocior erit: q̄ exercitus tuus: q̄ prædā tot nationū
 uehit. Rursus cum pcul abesse nos credes: uidebis in tuis castris. Eadem uelocitate &
 seqmur & fugimus: Scytharū solitudines græcis ēt puerbiis audio eludi. Nos deserta
 & humano cultu uacua: magisq; urbes & opulētos agros seqmur. Proinde fortunā
 tuā pressis manibus tene. Lubrica est. nec inuīta teneri pōt. Salubre cōsiliū sequens:
 quod p̄sens tēpus ostendit melius: impone sclicitati tuæ frænos: facilius illam regis
 Nostri sine pedibus dicunt esse fortunā: quæ manus & pēnas tantū habet: cum ma-
 nus porrigit: pēnas quoq; cōpræhendere nō sinit. Deniq; si deus es: tribue e mortali-
 bus beneficia debes nō sua eripere. Sin aut homo es: id quod es: semp esse te cogita.
 Stultum est eorū meminisse ppter quæ tui obliuisceris. Quibus bellū nō ituleris: bo-
 nis amicis poteris uti. Nā & firmissima est inter pares amicitia: & uidetur pares: q̄ nō
 fecerūt iter se periculū uiriū. Quos uiceris amicos tibi esse caue credas. Inter domi-
 nū & seruū nulla amicitia ē ēt in pace: belli tamē iura seruant. Iurādo gratiā scythas
 sancire ne credideris. Colendo finē iurāt. Grecoꝝ ista cautio est: q̄ facta cōsignāt: &
 deos inuocat. Nos religionē in ipsa fide nouimus. Qui nō reuenterent hoīs: fallunt
 deos. Nec tibi amico opus est: de cuius beniuolētia dubites. Ceteroꝝ nos & Asiā & eu-
 ropæ custodes habes. bactra nisi diuidat Tanais cōtigimus. Ultra Tanaim & usq; Firmissi
 ad thraciā collibus thraciæ macedoniā cōiunctā esse fama est. Vtriq; impio tuo fini
 timos hostes an amicos uelis esse cōsidera: hæc barbar⁹. Cōtra rex fortuna sua & cō-
 silis eorū se usurq; eē re pōdet. Nā & fortunā: cui cōfidat: & cōsiliū suadētū ne qd te
 mere & audacter faciat locuturū. Dimissisq; legatis in pparatas rates exercitū impo-
 suit. In proris clypeatos locauerat: iussos in genua subidere: quo tutiores esset aduer-
 sus ictus sagittarū. Post hos: q̄ totimēta intēderent stabant: & ab utroq; latere & a frō
 te circūdati manans. Reliq; post eos q̄ tormenta cōstitierant. Remigē lorica indutum
 scutoꝝ testudine armati ptegebant. Idē ordo in illis quoq; raibus: q̄ eqtē uehebant: traiecit.

Nihil tā
firmū cui
piculū nō
sit: ēt ab in-
ualido.
Scytharū
dona.
Alexā. la-
tronē uo-
cant Scy-
thæ.

Fortuna
lubrica &
sine pedi-
bus.

Stultum
ē eorum
meminif-
se: ppter que
tui obliui-

sceris.

Firmissi
ma inter
parei ami-
citia.

Alexādrī
respōsū.
Alex. ex-
ercitum

seruatus est. Maior pars a puppe nantes equos loris trahebat. At illos quos utres stramento repleti uehebant: obiectæ rates tuebant. Ipse rex cum dilectis primus ratem soluit: & in ripam dirigi iussit. Cui scythæ admotos ordines equum in primo ripæ margine opponunt: ut ne applicari quæ terræ rates possent. Cæteræ præter hanc speciem ripis præsentis exercitus ingens nauigantes terror inualerat. Næque cursum gubernatores cum obliquo flumine impellerentur: regere non poterant. Vacillantesque milites: & ne excuterentur solliciti nautarum ministeria turbauerant. Nec tæla quædem conati nisu uibrare poterant: cum prior standi sine periculo: quæ hostem incessendi cura esset. Tormenta salutari fuerunt: quibus incertos ac temere se offerentes haud frustra excussa sunt tæla. Barbari quoque ingentem uim sagittarum infudere ratibus. Vix nullum fuit: quod non pluribus simul spiculis perforaret. Iamque terræ rates applicabant: cum acies clypeata consurgit: & hastas certo ictu utpote libero nisu mittit e ratibus. Et ut terribiles recipere quæ equos uidere: alacres mutua adhortatione in terram desiliere. Turbauit acriter pedes inferre ceperunt. Equitum deinde turmæ: quæ frænatos uehebant equos: perfregere barbarorum aciem. Interim cæteri agmine dimicantium lecti aptauere se pugnae. Ipse rex quod uigoris ægro adhuc corpore deerat: animi firmitate supplebat. Vox adhortantis non poterat audiri: nondum bene obducta cicatrice ceruicis: sed dimicantem cuncti uidebant. Itaque ipsi quædem ducum fungebantur officio: aliusque alium adhortari in hostem salutis in memores ruere ceperunt. Tum uero non ora: non arma: non clamorem hostium barbari tolerare potuerunt. Omnesque effusis habentibus (næque questris acies erat) capessunt fugam: quos rex quæque uexationem inualidi corporis pati non poterat: per .lxxx. tamē stadia insequi perseuerauit. Iamque linquente animo suis præcepit: ut donec lucis aliquid superesset: fugientium tergis inhaerent. Ipse exhaustis etiam animi uiribus in castra se recepit: reliquum substitit. Transierant iam liberi patris terminos: quorum monumenta lapides erant crebris interuallis dispositi: arboreque proceræ quarum stipites hedera cõte xerat. Sed macedonas ita longius prouexit: quippe media fere nocte redierunt multis interfectis: pluribusque captis: equosque .M. dccc. abegere. Ceciderunt autem macedonum eques .lx. pedites .c. fere: mille sauci fuerunt. Hæc expeditio deficientem magna ex parte Asia fama tam oportuna uictoriae domuit. Inuictos scythas esse crediderant: quibus fractis nullam gentem macedonum armis parere fore cõfitebantur. Itaque Saga misere legatos: qui pollicerentur gentem mandata facturam. Mouerat eos regis non uiri magis: quam clamentia in diuictos Scythas: quippe captiuos omnes sine precio remiserat: ut fidem faceret sibi cum ferocissimis gentium de fortudine non de ira fuisse certam. Benigne igitur exceptis sagarum legatis: comitem Excipinum dedit admodum iuuenem ætatis flore conciliatum sibi: qui cum spe corporis æquaret Ephestionem: & lepore haud sane uirili par non erat. Ipse Cratero cum maiore parte exercitus modicis itineribus sequi iussu ad Mercatum urbem puenit: in qua Spitamenes cognito eius aduentu bactra profugerat. Itaque quatrduo rex longum itineris spatium emensus puenerat in eum locum: in quo Menedemo duce .ii. milia peditum & trecetos eques emiserat. Horum ossa tumulo cõtegi iussit: & in ferias more patrio dedit. Iam Cratero cum phalange subleq iussus ad regem puenerat. Itaque ut omnes qui defecerant: pariter belli clade premerent: copias diuidit. Vixque agros & interfici puberes iussit. Sogdiana regio maiori ex parte deserta est. lxxx. fere stadia in latitudine uastæ solitudines tenet. Ingens spatium rectæ regionis est per quam amnis (Polytimeum uocant incolæ) fertur torrens. Eum ripam in tenuem alueum cogunt: deinde cauerna accipit: & sub terra rapit. Cursus absconditum indicium est aquæ meatus sonus: cum ipsum solum sub quo tantus amnis fluit: ne mo

Macedo-
nes in ter-
ram desili-
ere.

Scytharum
fuga.
Liberi pa-
tris termi-
ni.

Sagarum le-
gati ad a-
lexan.

Sogdiana regio.
Polytime-
us flu.

dico quidē reludet humore. Ex captiuīs sogdianoꝝ ad regem. xxx. nobilissimi corpo-
rum robore eximio perducti erāt. Qui ut per interpretē cognouerūt iussu regis ipos Sogdiāo
ad suppliciu trahi: carmē lātantiū more canere; trepidiūq; & lasciuiori corporis mo- rū ai ma-
tu gaudiū quoddā animi ostētare cōpunt. Admiratus rex tāta magnitudie animi op- gnitudo.
petere mortē euocari eos iussit: cām tam effusæ lātitiæ cū supplicium ante oculos ha-
berēt reqrens. Illi si ab alio occiderent; tristes morituros fuisse respondēt. Nūc a tāto
rege uictore oīum gentiū maioribus suis reddiis; honestā mortē: quā fortes uiri uo-
to quoq; expeterent; carminibus sui moris lātitiāq; celebrarent. Tum rex admiratus
magnitudinem animi. Quæro itaq; inq; an uiuere uelitis nō inimici mihi; cuius be-
neficio uicturi estis. Illi nunq; se inimicos ei; sed bello lacesitos se inimicos hosti fuis-
se respōdent. Si qs ipsos beneficio quā iniuriā expiri maluisset; certaturos fuisse ne uī-
cerent officio. Interrogātiq; quo pignore fidem obligaturi essent; uitā quā acciperēt
pignori futurā eē dixerāt. Reddituros quando repetisset. Ned promissum se fellerūt.
Nā qui remissi domos ierāt: fide cōtinuere populares. Quattuor inter custodes cor-
poris retēti; nulli macedonū in regem charitate cesserūt. In Sogdianis Peucolao cum
tribus milibus peditū (neq; n. maiori præsidio idigebat) relicto; Bactra peruenit. Inde Bessus ec-
Bessū Ecbactaua duci iussit; interfecto Dario pœnas capite psolutuꝝ. Iisdē fere die- bactaua
bus Ptolemæus & Menidas peditū tria milia & equites mille adduxerūt mercede mi- ducit ad
laturus. Alexāder quoq; ex Lycia cum pari numero peditū & d. eqtibus uenit. To- suppliciu
tidem e Syria Asclepiodog; sequebantur. Antipater græcoꝝ. vii. in quis. d. eqtes erāt Exercitū
miserat. Itaq; exercitu aucto ad ea: quæ defectiōne turbata erāt cōponēda processit: auxit ale-
interfectisq; consternatōis auctoꝝ quarto die ad flumē Oxum puentū ē: hic qa xan.
limum uehit; turbidus semper & insalubris est potui. Itaq; puteos miles cœpat fode-
re. Nec tamē humo alte egesta exitebat humor. Tū in ipso tabernaculo regis cōspe-
ctus est fons; quē quia tarde notauerāt; subito extitisse finxerunt. Rexq; ipse credi uo-
luit donū dei id fuisse. Superatis deinde amnibus Ocho & Oxo; ad urbē Marginiā Och⁹ fl.
peruenit. Circa eam. vi. oppidis condendis electa sedes est. Duo ad meridiem uersa: Oxus fl.
quattuor speltantia oriētem modicis inter se stadiis distabant; ne procul repetendum Marginiā
esset mutuū auxiliū. Hæc omnia sita sunt in editis collibus: tum uelut frani do- opp.
mitaꝝ gentium; nunc originis suæ; oblita seruiunt quib; imperauerunt. Et cætera qui Oppida
dem pacauerat rex. Vna erat petra; quam Arimazeus Sogdianus cum. xxx. milibus sex cōdū-
armatoꝝ obtinebat alimentis aute congestis; quæ tāta multitudini uel per biennium tur ab ale-
suppeterēt. Petra in altitudinem. xxx. eminet stadia; circuitu. c. & l. completitur. un xandro.
diq; abscissa & abrupta semita per angustia adit. In medio altitudinis spatio hēt. Spe- Petra quā
cum; cuius os artum & oblcūrum est; paulatim deinde ad ulteriora pādunt. Vltima arimaze⁹
etiā altos recessus habent; fontes per totum fere spatium manant. E quibus collata tēbat ca-
aquæ per prona montis flumen emittunt. Rex loci difficultate spectata statuerat ide pit a Ma-
abire. Cupido deinde incessit animo naturam quoq; fatigandi. Prius tamē q̄ fortunā cedonib⁹
oblidionis experiretur; Cophan (Artabazi hic filius erat) misit ad barbaros; qui sua Cophas.
deret; ut dederent rupē. Arimazes loco fretus superbe multa respōdit. Ad ultimū an
Alexāder uolare possit iterrogat. Quæ nūtiata regi lic accendere aīum; ut adhibitis
cū quib; cōsultare erat solitus; idicaret insolētiā barbari eludētis ipsos; quæ pœnas non
haberēt. Si aut p̄xima nocte effecturum; ut crederet macedones eē uolare. Trecetos
iquit p̄nicissimos iuuenes ex suis qsq; copiis perducite ad me; qui p̄ calles & p̄cne in
uias rupes domi pecora agere cōluerant. Illi præstantes & leuitate corpoꝝ & ardo

re animos: strenue adducunt quos intuens rex uobilcum inquit o iuuenes & mei æ-
 quales urbium inuictarum ante munimenta superauit: montium iuga perenni niue
 obruta emensus sum: angustias Ciliciæ intraui: Indiæ sine latitudine uim frigoris sũ
 perpeffus. Et mei documenta uobis dedi: & uestra habeo. Petra quam uidetis: unum
 aditum habet: quem barbari obsident: cætera negligunt. Nullæ uigiliæ sunt: nisi quæ
 castra nostra spectant. Inuenietis uiam: si solerter rimati fueritis aditus ferentis ad ca-
 cumen. Nihil tam alte natura constituit: quo uirtus non possit eniti. Experiendo quæ
 alte natu- cæteri desperauerint: Aliam habemus in potestate. Euadite in cacumen: quod cũ cœ-
 ra cõstitu- peritis: candidis uelis signũ mihi dabit. Ego copiis ad motis hostem i nos a uobis cõ-
 it: quo uir uertam. Premium erit ei: qui primus occupauerit uerticem: talenta. x. Vno minus ac-
 tº nõ pos- cipiet qui proximus ei uenit. Eademq; ad. x. hoies seruabit portio. Cæteræ habeo uos
 sit eniti. non tam liberalitatem intueri meã: q̃ uoluntatem. His animis regem audierunt: ut iã
 p̃mia eius cœpisse uerticem uiderentur. Dimissi q; ferreos cuneos quos inter saxa defigerent ua-
 q; primus lidosq; funes parabant. Rex circũuectus Petrã: qua minime asper ac præruptus adu-
 occupaue- tus uidebatur: secunda uigilia (quod bene uerteret) ingredi iubet. Illi alimentis in bi-
 rit uerticẽ duum sumptis gladiis modo atq; hastis armati subire cœperunt. Ac primo pedibus i
 gressi sunt: deinde ut in prærupta peruentũ est: alii manibus eminentia saxa cõplexi
 leuauere semet: alii adiectis funium laqueis euasere: quibus cũ cuneos inter saxa difi-
 gerent: gradus subinde q̃s insisterent: diem inter metũ laborẽq; consumplerunt. Per
 aspera enilis duriora restabãt: & crescere altitudo petræ uidebat. Illa uero, miserabilis
 erat facies: cum ii quos instabilis gradus fefellerat ex præcipiti deuolueretur. Mox ea
 dẽ in se patiẽda alieni casus ostẽdebat exẽplũ: Per has tamẽ difficultates enitũt i uer-
 ticem montis: omnes fatigatione cõtinuati laboris affecti. Quidã mutilati parte mẽ-
 brorũ: pariterq; eos & nox & somnus oppressit. Stratis passim corporibus in iuuis &
 in asperis saxor; periculi instantis oblitũ in lucem q̃euerũt. Tãdemq; uelut ex alto sopo-
 re excitati: occultas subiectasq; ip̃is ualles rimãtes: ignari in qua parte Petræ tanta uis
 hostium cõdita eẽt: fumũ specus infra seipos euolutum notauerũt. Ex quo itellectum
 est: illã hostium latebram eẽ. Itaq; hastis impoluere: quod cõuenerat signum: totoq;
 e numero duos & .xxx. in ascensu interisse agnoscũt. Rex nõ cupidine magis potiũdĩ
 loci q̃ uice eorũ: quos ad tã manifestũ piculũ miserat: sollicitus toto die cacumina mō-
 tis intuens resistit. Noctu demum cum obscuritas cõspectum oculorum ademisset:
 ad curadũ corpus recessit. Postero die nondũ satis clara luce primus uela signum ca-
 pti uerticis cõspexit. Sed ne falleretur acies dubitare cogebat uarietas cæli: tũc iterni-
 tẽte lucis fulgore conditi. Verum ut liquidior lux apparuit cælo: dubitatio exempta ẽ
 Vocatumq; Cophen: per quem barbarorum animos temptauerat: mittit ad eos: qui
 moneret nunc saltẽ salubrius cõsiliũ inirẽt. Sin autem fiducia loci perseuerarent ostẽ-
 di a tergo iussit: qui cœperant uerticem. Cophas ad eos missus suadere cœpit Arima-
 zi Petrã tradere: gratiam regis inituro: si tantas res moliẽtem in unius rupis obsidio-
 ne hæere nõ coegisset. Ille ferocius superbiusq; q̃ antea locutus abire Cophen iubet
 At is prehensum manu barbarum rogat: ut secum extra specum p̃deat: quo impetra-
 to iuuenes in cacumine ostendit. Eius superbiæ haud imerito illudẽs p̃enas ait habe-
 re milites Alexãdri. Iamq; macedonum castris signorum contentus & totius exerci-
 tus clamor audiebatur. Ea res sicut plæraq; belli uana & inania barbaros ad deditio-
 nem traxit: quispp̃e occupati metu paucitatem eorum: q̃a tergo'erãt: æstimare nõ po-
 terãt. Itaq; Cophen (nã trepidantes reliqueat) strenue reuocant: & cum eo, xxx. pri-

cipes mittunt: q̄ Petram tradant: & incolumibus abire liceat paciscantur. Ille q̄q̄ uere Petram batur ne conspecta iuuenum paucitate deturbarent eos barbari: tamē & fortunæ suæ cœpit a confusus & Arimazi superbiæ: nullam se conditionem deditiois accipere respondit. lexã. Arimazes desperatis magis q̄ pditis rebus cum ppinquis nobilissimisq; gentis suæ descendit in castra: quos omnis uerberibus affectos sub ip̄is radicibus Peiræ crucib⁹ iul sit affigi. Multitudo deditiorum incolis nouar; urbium cum pecuniã capta dono data est. Artabazus in Peiræ regionisq; quæ appositã esset ei tutela relictus est.

Q. CVRTII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS
MACEDONVM LIBER SEPTIMVS.

ALEXANDER Maiore fama: quam gloria in ditionem redacta Petra cum propter uagum hostem spargendæ manus essent: in res partes diuisit exercitum. Ephestionem uni: Cenon alteri duces dederat. Ip̄e cæteris præerat. Sed non eadem mens omnibus barbaris fuit. Armis quidam subacti: plures ante certamen imperata fecerunt: quibus eor; q̄ in

defectione perseverauerat: urbes agrosq; iussit attribui. At exulis bactriani cū .dccc. equitibus massagetarum proximos uicos uastauerunt. Ad quos coercendos Attinas regionis eius præfectus. ccc. equites insidiarum quæ parabant ignarus eduxit. Nãq; hostis in siluis: quæ erant forte campo iunctæ: armatum militem condidit: paucis propellentibus pecora: ut improuidum ad insidias præda perduceret. Itaq; incomposito agmine solutisq; ordinibus: Attinas prædabundus sequebat: quem prætergressum sil

uam: qui in ea confederant: ex improviso adorti cum omnibus interemerunt. Celeriter ad Craterum huius cladis fama perlata est: qui cum omni equitatu superuenit. Et massageta quidem iram refugerant: Dacæ mille oppressi sunt: quo; clade totius regionis finita defectio: alexander quoq; Sogdianis rursus subactis: Mataracanda repetit Ibi berdes: quem ad Scythas super Bosphorum colentes miserat: cum legatis gentis

occurrit. Phrataphanes quoq; qui choras præerat: massagetis & dacis regionum cõfinio adiunctus miserat: qui facturum imperata polliceret. Scythæ petebant: ut Regis sui filiam matrimonio sibi iungeret. Si dedignaret affinitatem: principes macedonum cum primoribus suæ gentis connubio coire pateret. Ipsum quoq; regum regē uenturum ad eum pollicebatur. Vtraq; legatione benigne audita Ephestionem & artabazum opperiens statua habuit: quibus adiunctis in regionem: quæ appellatur bazaria: puenit. Barbaræ opulentiæ in illis locis haud ulla sunt maiora inditia: q̄ magis ne

moribus saltibusq; nobiliũ ferar; greges clausi: Speciosa ad hoc eligunt siluas: crebris p̄nium aquar; fontibus amœnas. Muris nemora cingunt: turesq; habent uenantiũ receptacula. Quattuor cõtinuis ætatibus intactũ saltũ fuisse cõstabat: quẽ alexander cū toto exercitu igressus agitari undiq; feras iussit. Inter quas cū leo magnitudinis rarẽ ip̄m regē iuasurus incurreret: forte Lisimachus q̄ postea regnauit p̄ximus alexandro uenabulũ obicere feræ cœperat. Quo rex repulso & abire iussu adiecit. tã a semet: q̄ a Lisimacho leonẽ interfici posse. Lisimachus. n. quõdam cū uenaret in Syria occide

rat eximia magnitudinis ferã solus. Sed leuo humero usq; ad ossa lacerat⁹ ad ultimũ piculi peruenerat. Id ip̄m exprobrãs ei rex: fortius q̄ locutus ẽ fecit. Nã feram nõ ex cepit modo: sed etiã uno uulnere occidit. Fabulã quæ obiectum leoni a rege Lisimachũ uulnere temere uulgauit: ab eo casu: quem supra diximus: ortum eẽ crediderim. Cæter; mace

occidit.

donec quæ p[ro]pero euentu defunctus erat Alexander: tum sinere gētis suæ more ut pe-
 Ferarum des uenaretur haud sine delectis principum amicorumq[ue]. Ille. iiii. milibus ferarū deie-
 .iiii. milia ctis in eodē saltu cum toto exercitu epulatus ē. Inde Maracanda redditum est. Acce-
 occidit a ptaq[ue] ætatis excusatiōe ab Artabazo prouinciā eius destinat Clyto. hic erat q[ui] apud
 lexan. granicum amnem nudo capite regem dimicātem clypeo suo texit. R. hosaceris manū
 Clytus. capitū regis imminentē gladio amputauit. Vetus Philippi miles multiq[ue] ballicis opi-
 Hellani- bus clarus. Hellanice: quæ Alexandr[us] educauerat soror eius; haud secus quam mater
 ce nutrix a rege diligebatur. Ob has causas ualidissimam imperii partem fidei eius tutelæq[ue] cō-
 Alex. misit. Iamq[ue] iter parare in posterum iussus solemni & tempestiuo adhibetur cōuiuio.
 Alex. res In quo rex cum multo incaluisset mero: immodicus æstimator sui celebrare quæ ges-
 gestas ce serat cœpit. Grauis etiam eorum auribus: qui sentiebant uera memorari. Silentium nū-
 lebrat habuere seniores: donec Philippi res orsus obtetere; nobilem apud Ceroneam uictori-
 riam sui operis fuisse iactauit: ademp[er]amq[ue] sibi malignitate & inuidia patris tantæ rei
 gloriam. Illum quidem seditione inter macedones milites & græcos mercenarios or-
 ta debilitatum uulnere: quod in ea cōsternatione acceperat iacuisse; nō alias q[ua]m simula-
 tione mortis tutiorem se corpus eius pro exisse clypeo suo: ruētēq[ue] in illum sua ma-
 nu occisos. Quæ patrem nunquam æquo animo esse confessum inuitū filio debentē
 salutem suam. Itaq[ue] post expeditiōem: quam sine eo fecisset ipse: in Illyricos uictorem
 scripsisse se patri fusos fugatosq[ue] hostes. Nec affuisse unquam Philippum. Laude di-
 gnos eē non qui samothracum iniuria uiserent: cum Asiam urī uastariq[ue] oporteret: sed
 eos qui magnitudine regis fidem antecessissent: hæc & his similia lati audire iuuenes
 ingrata senioribus erant: maxime propter Philippum: sub quo diutius uixerāt. Tum
 Clytus ne ipse quidem satis sobrius ad eos qui infra ipsum cubabant: conuersus Euri-
 pidis rettulit carmen: ita ut sonus magis: quam sermo exaudiri posset a rege. Quo si-
 gnificabatur male instituisse græcos: quod trophæis regum duntaxat nomina inuicri-
 berentur. Alieno enim sanguine partam gloriam intercipi. Itaq[ue] rex cum suspicaretur
 malignius habitum esse sermonem: percunctari proximos cœpit quid ex Clyto au-
 dissent. Et illis ad silētium obstinatis: Clytus paulatim maiore uoce: Philippi acta bel-
 laq[ue] in græcia gesta commemorat: omnia præsentibus præferens. Hinc inter iunior-
 res senelq[ue] orta contentio est. Et rex uelut patienter audire quis Clytus obterebat lau-
 des eius ingentem iram cōceperat. Caterum cum animo uideretur imperaturus: si si-
 Clyti uer- nem procaciter orto sermoni Clytus imponeret: nihil eorum omittente magis exalpe-
 bai alex. rabatur. Iamq[ue] Clytus etiam Parmenionem defendere audebat: & Philippi de Athe-
 nienibus uictoriā thebarum præferebat excidio: non uino modo: sed etiam animi
 praua contentione prouecturus. Ad ultimum si moriendum inquit est pro te Clytus
 est primus. At uictoriæ arbitrium magis præcipuum ferunt: qui procacissime patris
 tui memoriæ illudunt: Sogdianam regionem mihi attribuis: totiens rebellem: & non
 modo indomitam: sed quæ ne subigi quidem possit. Mittor ad ferras bestias præcipi-
 tia ingentia fortitas. Sed quæ ad me pertinet transeo. Philippi milites spernis oblitus
 nisi hic Atharias senex iuniores pugnam detractātes reuocasset: ad hæc nos circa Ali-
 carnasum hæsueros fuisse. Quo modo ergo Asiam etiam cum istis iunioribus subieci-
 sti? Verum est ut opinor quod auiculum tuum in Italiam dixisse constat: ipsum in
 uiros incidisse: te in scēminas. Nihil ex omnibus inconsulte ac temere actis regē ma-
 gis mouerat: quam Parmenionis cum honore mētio illata. Dolorē tamen rex præstitit
 contentus iussisse ut conuiuio excederet. Nec quicquam aliud adiecit: quam forsitan

eum (si diutius locutus foret) exprobatum, sibi fuisse uitam a semetipso datam hoc, n. supbe læpe iactasse. Atq; illum cunctantē adhuc surgere; q' proximi ei cubuerant: iniectis manibus iurgantes monentesq; conabantur abducere. Clytus cū abstraheretur: Clyti pti ad pristinam uinolentiam ira quoq; adiecta: suo pectore tergum illius esse defensum: nacia. nunc posteaquam tantū meriti præterit tempus; etiā memoriam inuisam esse proclamat. Attali quoq; eadem obiiciebat: & ad ultimum iouis: quem patrem sibi Alexāder assereret; oraculum eludeos: uerora se regi; quam patrem eius respōdisse dicebat. Iam tantum ire conceperat Rex quantum uix sobrius ferre potuisset. Enim uero mero sensibus uictis ex lecto repente prosiluit. Attoniti amici ne positus quidem sed abiectis poculis consurgunt in euentum rei; quam tanto impetu acturus esset intenti. Alexander rapta lancea ex manibus armigeri; Clytum ad hæc eadem linguæ intemperantia furentem percutere conatus; a Ptolomæo & Perdicca inhietur. Medium complexi & oblectari perseuerantem morabantur. Lisimachus: & Leonatus etiā lanceam abstulerant. Ille militum fidem implorans: comprehendit se a proximis amicorum; quod Dario nuper accidisset exclamant. Signumq; tuba dari: ut ad regiam armati corrent iubet. Tum uero Ptolemæus & Perdicas genibus aduoluti orant: ne in tam præcipiti ira perseueret: spatiumq; potius animo det. Omnia postero die iustius executurum. Sed clausæ erant aures obstrepente ira. Itaq; impotens animi percurrit in regie uestibulum: & uigili excubanti hasta ablata constitit in aditu: quo necesse erat iis qui simul cœnauerant egredi. Abierant cæteri: Clytus ultimus sine lumine exibat. Quæ rex quisnam esset interrogat. Eminebat etiā in uoce sceleris quod parabat atrocitas. Et ille iam non suæ: sed regis iræ memor: Clytum esse & de conuiuio exire respōdit. Hæc dicentis latus hasta transfixit. Morientisq; sanguine aspersus. I nunc: inquit: ad Philippum: & Parmenionem: & Attalum. Male humanis ingeniis natura contuluit: quod plarūq; non futura: sed transacta perpendimus: quippe res posteaquā ira mente decesserat: etiā ebrietate discussa magnitudinem facinoris fera æstimatione perspexit. Videbat tunc immodica libertate se abulum. Sed alioquin egregium bellouirum: & nisi erubesceret fateri seruatorem sui occisum. Detestabile carnificis ministerium occupauerat rex. Verborum licentiam: quæ uino poterat imputari; nefanda cæde ultus. Manabat tot uestibulo cruor. Pauloante conuiuæ uigiles attoniti & stupētibz similes procul stabant; liberioremq; pœnitentiam solitudo excipiebat. Ergo hastam ex corpore iacentis euulsam retorlit in semet: iamq; admouerat pectori: cum aduolant uigiles: & repugnantē e manibus extorquent. alleuatumq; in tabernaculum deferunt. Ille humi prostrauerat corpus: gemitu eiulatuq; miserabili tota personat regia. Laniare deinde os unguibus: & circumstantes rogare ne se tanto dedecori suipertitem esse paterentur. In has preces tota nox exacta est. Scrutantemq; num ira deorum ad tantam nefas actus esset: subit anniuersarium sacrificium libero patri nō esse redditum statuto tempore. Itaq; inter uinum & epulas cæde commissa iram dei fuisse manifestum. Cæterum magis eo mouebatur: quod omnium amicorū animos uidebat attonitos: Neminem cum iplo sociare sermonem postea ausurum. Viuendū esse in solitudine uelut feræ bestię terrenti alias; alias timēti. Prima deinde luce tabernaculo corpus: sicut adhuc cruentum erat: iussit inferri. Quo posito ante ipsū lachrymis abortis hanc inquit: nutritici meæ gratiam rettuli: cuius duo filii apud Miletum p mea gloria occubere mortem; hic frater unicum orbitatis solatium a me inter epulas occisus est. Quo nunc se conferet misera: Omnibus eius usus supersum: quem

Clytum
occidit a/
lexan.
Plarūq;
non futu
ra sed trā
facta ppē
dimus.

Gemitus
Alex. cly
to occiso

solum æquis oculis uideri non poterit. Et ego seruatorum meorum latro reuertar in patriam. Vt ne dexteram quidem nutrici sine memoria calamitatis eius offerre possim: Et cum finis lachrymis querelisq; non fieret: iussu amicorum corpus ablatum ē Rex triduum iacuit inclusus. Quem ut armigeri corporisq; custodes ad moriendum obstinatum esse cognouerunt: uniuersi in tabernaculum irrumpunt: diuq; precibus ipsorum reluctatum ægre uicerunt: ut cibum caperet. Quoq; minus cædis puderet: iure interfectum Clytum dixerunt. Macedones quoq; sepulturam prohibitori: ni rex humari iussisset. Igitur decē diebus maxime ad confirmandum pudorem apud Maracandā conlumptis: cum parte exercitus Ephestionem in regionem bactrianam misit: commeatus in hyemem paraturum. Quam Clyto autem destinauerat prouinciā Xenippa am Amyntæ dedit. Ipse Xenippa peruenit. Scythiæ confinis est regio: habitaturq; pluribus ac frequentibus uiciis: quia ubertas terræ non indigenas modo detinet: Sed etiam aduenas inuitat. Bactrianorum exulum: qui ab Alexandro defecerant receptaculum fuerat. Sed posteaquam regem aduentare compertum est: pulsi ab incolis. ii. milia fere & ducenti congregantur. Omnes equites erant etiam in pace latrociniiis assueti. Tum ferocia ingenia non bellum modo: sed etiam ueniæ desperatio efferauerat: Itaq; ex improuiso adorti Amyntam prætorem Alexandri: diu anceps prælium fecerant. Ad ultimum. dcc. suorum amissis: quorum. ccc. hostis cœpit dedere terga uictoribus haud sane inulti: quippe. lxxx. macedonum interfecerunt: præterq; eos. ccc. & l. faucii facti sunt. Veniam tamen etiam post alteram defectionem impetrauerunt His in fidem acceptis in regionem: quam nauaram appellant: Rex cum toto exercitu uenit: Satrapes erat Sysimithrides duobus ex sua matre filiis genitis: qui ppe apud eos parentibus stupro coire cum liberis fas est. ii. milibus armatis popularibus fauces regionis: qua in artificiosum cogitur: ualido munimento sepeferant. Præterfluebat torrens amnis: ergo Petra claudebat: hanc manu peruiam incolæ fecerant. Sed additu specus accipit lucem. Interiora nisi illato lumine obscura sunt. Perpetuus cuniculus iter præbet in campos ignotum nisi indigenis. At Alexander quanquam angustias naturali situ munitas ac ualidas manu barbari tuebantur: tamen arietibus admotis munimenta quæ manu adiuncta erat concussit: fundisq; & sagittis propugnantium plerosq; deiecit: quos ubi dispersos fugauit: ruinas munimentorum supergressus ad Petram admo- uit exercitum. Cæterum interueniebat fluuius cœuentibus aquis ex superiore fastigio in uallem: magniq; operis uidebatur tam uastam uoraginem explere. Cedit tamen arbores & saxa congeri iussit. Ingensq; barbaros pauor rudes ad talia opera concusserat: excitam molem subito cernentes. Itaq; rex ad deditiōem metu posse compelli ratus: Oxortam misit nationis eiusdem: sed ditionis suæ: qui suaderet duci: ut traderet Petram. Interim ad augendam formidinem & turres adinoueabantur: & excussa tormentis tela micabant. Itaq; uerticem Petræ omni alio præsidio damnato petiuerunt. At Oxortes trepidum diffidentemq; rebus suis Sysimithrē cœpit hortari: ut fidem quæ uim macedonum mallet experiri: neu moraretur festinationem uictoris exercitus in indiam tendentis. Cui quisquis semet offerret: in suum caput alienam cladem eē uersurum. Et ipse quidem Sysimithres deditiōem abnuebat. Cæterum mater eademq; coniunx morituram se ante denuntiāns: quam in ullius ueniret potestatem. Barbari animum ad honestiora quam tutiora conuertera: pudebatq; libertatis maiore eē apud scæminas: quam apud uiros præcium. Itaq; dimisso internuntio pacis obsidionē ferre decreuerat. Sed cum hostis uires suasq; pensaret: rursus muliebri consilii quod

Xenippa
regionē d
scribit.

Naura re
gio.
Sysimi-
thrides sa
trapes
Parentes
cū liberis
coeunt.

præceps magisquam necessarium esse credebat: pœnitere eū cœpit. Reuocatoq; stre-
 nue Oxorte futurum se in regis potestate respondit: unum imprecatus: ne uolunta-
 tem & consilium matris suæ proderet: quo facilius uenia illi quoque impetraretur. Nauram
 Præmissum igitur Oxortem cum matre liberisque & totius cognationis grege seque
 batur: ne expectato quidem fidei pignore quod Oxotres promiserat. Rex equite præ
 missis qui reuertî eos iuberet: oppeririq; præsentiam ipsius superuenit: & uictimis Mi
 neruæ ac Victoriæ cælis imperium Sysimithri restituit: spe maioris etiam prouinciæ
 facta si cum fide amicitiam ipsius coluisset. Duos illi iuuenes patre tradente secum
 militaturos sequi iussit. Relicta deinde phalange ad subigendos qui defecerant cum
 equite processit. Arduum & impeditū saxis iter primo ut cunq; tolerabant. Mox equo
 rum non unguis modo attritis: sed corporibus etiam fatigatis sequi plariq; non pote
 rant: & rarius subinde agmen fiebat: pudorem ut fere fit in modico labore uinceate.
 Rex tamen subinde equos mutans sine intermissione fugientes insequabatur. Nobis
 les iuuenes comitari eum soliti defecerāt præter Philippum: Lysimachi erat frater tū
 primum adultus: & quod facile apparet indolis raræ is pedes incredibile dictu per
 ducera stadia uectum regem comitatus est: saepe equum suum offerente Lysimacho
 nec tamen ut digrederetur a rege effici potuit: cum lorica indutus arma gestaret. Idē
 cum peruentum esset in saltum: in quo se barbari abdidcrant: nobilem edidit pugnam
 regemq; comminus cum hoste dimicante protexit. Sed postea quam Barbari in fu-
 gam effuli deseruere siluas: animus qui in ardore pugnae corpus sustentauerat liquit:
 subitoq; ex omnibus membris profuso sudore arboris proxime stipiti se applicuit.
 Deinde ne illo quidem adminiculo sustinente manibus regis exceptus est: inter quas
 collapsus extinguitur. Mœstum regem alius haud leuis dolor excepit. Eriguus, inter
 claros duces fuerat: quem exinctum esse pauloante: q̄ reuerteretur i castra cognouit
 Vtriusq; funus omni apparatu atq; honore celebratum est. dacas deinde statuerat pe
 tere. Ibi nãq; Spitamnenem esse cegnouerat. Sed hãc quoq; expeditionem ut plaracq;
 alia fortuna indulgendo ei nunquam fatigata pro absente transegit. Spitamenes uxo
 ris in modico amore flagrabat: quam ægram fugam: & noua subinde exilia tolleran
 tem in omne discrimen comitem trahebat. Illa malis fatigata identidem muliebres ad
 hibere blandicias: ut tandem fugam susteret: uictorisq; Alexandri clæmentiam exper
 tus placeret: quem effugere non posset. Tres adulti erant liberi ex eo geniti: quos cum
 pectori patris ad mouisset: ut saltem eorum misereri uellet orabat. Et quo efficaciores
 essent preces: haud procul erat Alexander. Ille se prodi non moneri ratus: & formæ p
 fectæ fiducia cupere eam quamprimum dedi Alexandro acinacem strinxit percussu
 rus uxorem: nisi prohibiturus esset fratrum eius occursum. Cæterum abire e conspectu
 iubet: addito metu mortis: si se oculis eius obtulisset: & ad desiderium leuandum no
 ctes inter pellices agere cœpit. Sed pœnitens hærens amor fastidio præsentium accen
 sus est. Itaq; rursus uni ei dedit orare nō destitit: ut tali cōsilio abstineret: patereturq;
 sortem quamcunq; his fortuna fecisset. Sibi mortem dediditione esse leuiorem. At il
 la pugnare se quod quæ ultima eē cēlebat: muliebriter forsità: sed fida tamē mēte sua
 lisset de cæterō futurā in uiri potestate. Spitamenes simulato captus obsego de die cō
 uiuiū apparari iubet: uinoq; & epulis grauis semisomnus i cubiculū fert. Quē ut al
 to & graui somno sopitū eē lensit uxor: gladium quē ueste occultauerat stringit ca
 putq; ei abscissum cruore respisa seruo suo cōscio facinoris tradit. Eodē comitante: si
 cut erat cruenta ueste in macedonū castra puenit: nūtiariq; Alexandro iubet ad eē: quæ
 dicitur.

ex ipsa deberet agnoscere. Ille protinus barbaram iussit admitti. Quam ut aspersam cruore conspexit; ratus ad deplorandam contumeliam uenisse dicere; quae uellet iubet. At illa seruum: quem stare in uestibulo iusserat introduci desiderauit. Qui quia caput Spitamenis ueste tectum habebat; suspectus scrutatibus quod occuleret ostendit. Confuderat oris exaguis notas pallor; nec quis esset nosci satis poterat. Ergo rex certior factus humanum caput afferre eum tabernaculo excessit; percunctatusque quod rei sit illo profite te cognoscit. Variarum hinc cogitationum inuicem animum diuersa agitante commouerat. Merilexan. uirtutum ingens in semet esse credebat; quod transfuga & proditor; quod tantis rebus (si uiuisset) inuictus moram interfectus esset. Contra facinus ingens auersabatur; cum optime meritis caelum de ipsa communitatem liberorum per insidias interemisset. Vicit tamen gratiam meritis sceleris atrocitas; denuntiarique iussit; ut excederet castris. Ne licentiae Barbarae exemplar in Graecorum mores & mitia ingenia transferret; Dacae Spitamenis caede contra Dacorum defectionis eius participem obiectum Alexandro sequi dedunt. Ille maxima praesentiam curarum parte liberatus conuertit animum ad uindicandas iniurias eorum; quibus a praetoribus suis auare ac superbe imperabat. Ergo Pharaonem hyrcaniam cardos auros cum Taphiris tradidit; mandauitque; ut Phradatem; cui succedebat; ad se in custodiam mitteret. Arsami dramae praefecto substitutus est Tanonor. Arsaces in mediam missus; ut Occidates inde discederet. Babylonia mortuo Mazeo Deditameni subiecta est. His compositis tertio mense ex hybernis mouit exercitum; regionem; quae Gabaza appellatur aditurus. Primus dies quietum iter praebuit. Proximus ei nondum quidem procellosus & tristis obscurior tamen pristino; non sine crescentis mali damno praeteriit. Tertia ab omni parte caeli emicare fulgura; & nunc internite luce nunc condita; non oculos modo meantis exercitus; sed etiam animos terrere coeperunt. Erat prope continuus caeli fragor; & passim adeuntium fluminum species uidebatur. Attonitisque auribus stupens agmen nec progredi nec consistere audebat. Tum repente imber grandinem incuties torrentis modo effunditur. Ac primo quidem armis suis tecti exceperat. Sed iam nec retinere arma lubrica & rigentes manus poterat; nec ipsi destinare; in quam regionem obuenerent corpora; cum undique tempestatis uolentia maior; quam uitabatur occurreret. Ergo ordinibus salutis per totum saltum errabundum agmen ferebatur; multique prius metu; quam labore defatigati; prostrauerant humi corpora; quae quae imbrem uis frigoris concreto gelu astrinxerant. Alii se stipitibus arborum admoerant. Id plurimis & adminiculum & suffugium erat. Nec fallebat ipsos morti locum eligere; cum immobilis uitalis calor liqueret. Sed grata erat pigritia corporum; fatigatis; nec recubabant extinguere quiescendo; quippe non uahemes modo; sed et pertinax uis mali insistebat; lucemque naturale solatium praeter tempestatem haud disparem nocti; siluarum quoque umbra suppresserat. Rex unus tanti mali patiens circuire milites; contrahere dispersos; alleuare prostratos; ostendere procul euolutum ex tugariis fumum; hortarique; ut proxima quaeque suffugia occuparent. Nec ulla res magis salutis fuit; quam quod multiplicato labore sufficientem malis; cui ipsi cesserant; regem deserere tas in aduersis effugaciorque ratio Frigus multos interemit

ditum ē: quosdam applicatos arborum truncis: & nō solum uiuētibz: sed & inter se colloquētibus similes eē cōspectos: durante adhuc habitu in quo mors quēq; depra hēderat. Forte macedo gregarius miles seq; & arma sustētans tandē in castra puene rat. Quo uiso rex quanq; ipse tunc maxime admoto igne refouebat artus: ex cella sui exiit: torpētēq; militē & uix compositē mentis demptis armis in sua sede iussit con sidere. Ille diu nec ubi requi. sceret: nec a quo esset exceptus agnouit. Tandē recepto calore uitali: ut regiam sedem regemq; uidit territus surgit. Quem intuens Alexan der. Ecquid intelligis miles inquit: quanto meliore sorte: q̄ perse sub rege uiuatis? Illis enim in sella regis consedis se capitale foret: tibi saluti fuit. Postero die conuocatis ari cis copiarumq; ducibus pronuntiarī iussit ipsum omnia: quæ amissa essent: redditu rum: & promisso fides extitit. Nam Syssimithres multa iumēta & camelorum. ii. mi lia adduxit: pecoraq; & armenta: quæ distributa pariter militem & damno & fame li berauerunt. Rex gratiam sibi relatam a Syssimithre præfatus: sex dierum cocta cyba ria ferre milites iussit. Sagos petens totam hanc regionem depopulatus. xxx. milia pe corum ex præda Syssimithri dono dat: inde peruenit in regionem: cui cohortandus sa trapas nobis præerat: qui se regis potestate fideiq; permisit. Ille imperio ei reddito haud amplius q̄ ut duo ex tribus filiis secum militarent exegit. Satrapes etiam eum: qui penes ipsum relinquebatur tradit Barbara opulenta conuiuium: quo regem ac cipiēbat instruxerat. Id cum multa comitate celebraret: introduci. xxx. nobiles uirgi nes iussit. Inter quas erat filia ipsius Roxane nomine: eximia corporis specie & deco re habitus in barbaris raro. Quæ quāq; inter electas processerat: omnium tamē ocu los conuertit in se: maxime regis minus iam cupiditatibus suis imperantis inter oble quia fortunæ: contra quam non satis cauta mortalitas est. Itaq; ille qui uxorem darii: qui duas filias uirgines: quibus forma præter Roxanē comparari nulla poterat: haud alio animo: q̄ parentis aspexerat: tunc in amore uirgunculæ (si regis stirpi comparē tur ignobiles) ita effusus est: ut diceret ad stabiliendum regnum pertinere: psas & ma cedones connubio iungi: hoc uno modo & pudorē uictis: & superbiam uictoribz de trahi posse. Achillē quoq; a quo genus ipse deduceret: cum captiua coisse. Ne inferri nefas arbitraretur: ita matrimonii iure uelle iungi in spatio gaudii lætus pater sermo nē eius excipit. Et rex in medio cupiditatis ardore iussit afferri patrio more panē: hoc erat apud macedones sanctissimum coeuntium pignus. Quē diuisum gladio uterq; libabat. Credo eos: qui gētis mores condiderunt: parco & parabili uictu ostēdere uoluisse iungentibus opes: quantulo contenti esse deberēt: hoc modo rex Asia & Euro pæ introductum inter conuiuales ludos matrimonio sibi adiunxit: e captiua geniturus qui uictoribus impetaret. Pudebat amicos super uinum & epulas socerum ex deditis esse electum. Sed post Clyti cædem libertate sublata uultu: qui maxime seruit assen tiebantur. Caterum in diam & inde oceanum petiturus: ne quid a tergo quod desti nata impedire posset moueretur: ex omnibus prouinciis. xxx. milia iuniorum legi iussit: & ad se arma produci. Obsides simul habiturus & milites: Craterum ad perse quē Hau stas & Catenē: qui ab ipso defecerant misit: quorum haustas captus nes capif est: Catenes in prælio occisus. Polypcon quoq; regionē: quæ bubacene appellatur: in Catenes deditionem redēgit. Itaq; omnibus compolitis cogitationes in bellum indicum uerit occisus ē. Diues regio habebatur non auro modo. sed gemis quoq; margaritisq; ad luxum ma idia opu gis qui ad magnificētiā exulta. Periti militares auro & ebore fulgere dicebantur. lenna de Itaq; nec ubi uinceret: cū cæteris præstaret: scutis argēteas laminas eqs franos aure scriptio.

Humanitas Alex.

In sella regis psarū cōsedisse capitale erat.

Sagos re gionē pe tuit Alex.

Cohortā dus satra pes.

Roxane uirgo cu ius amō exarsit Alexā.

Panis san ctissimū coeuntiu pignus a pud Ma cedones.

Roxane duxit uxo re Alex.

Hau stas & Catenes captus nes capif est: Catenes in prælio occisus ē. idia opu gis qui ad magnificētiā exulta. lenna de scriptio.

os addidit: loricas quoque alias auro: alias argento adornauit. cxx. milia armatorum erant quæ regem ad id bellum sequebantur. Iamque omnibus præparatis quod olim praua mente cõceperat: tunc esse maturat: quoniam modo cælestes honores usurparet: cepit agitare. Iouis filium non dici tantum se: sed etiã credi uolebat: tanquam perinde animis imperare posset ac linguis. Itaque more persarum macedonas uenerabundos ipsum salutare prosternentes humi corpora. Non deerat talia concupiscenti pernitiõsa adulatio perpetuum malum regum: quoque opes sapienter assentatio quam hostis euerit. Nec macedonum hæc erat culpa: nemo enim illorum quicumque ex patrio more labare sustinuit: sed graeco sapienter quam arguius pessimorum carminum post choerilum conditor: & ex Sicilia Cleo: hic qui dem non ingenii solum: sed etiam nationis uitio adulator: & cætera urbium suarum purgamenta: quæ propinquis etiam maximorumque exercituum ducibus a rege præferentur. Hi tum cælum illi aperiebant: herculemque & patrem liberum & cum Polluce castorum storem nouo numini cessuros esse iactabant. Igitur festo die omni opulentia conuiuium exornari iubet: cui non macedones modo & graeci principes amicorum: sed etiam nobiles adhiberentur. Cum quibus cum discubisset rex: paulisper epulatus conuiuio egreditur. Cleo sicut præparauerat sermonem cum admiratione laudum eius instituit. Merita deinde percelsit: quibus uno modo gratiam referri posset: si quem intelligerent: deum esse confiterentur: exigua turis impensa tanta beneficia persaturi. Persas quidem non pie solum: sed etiam prudenter reges suos inter deos colere: maiestatem enim imperii salutis esse tutelam. Nec herculem quidem & patrem liberum prius dicatos deos: quam uicissent secum uiuentium inuidiam. Tantum de quoque posteros credere: quantum presens atas spondidisset. Quod si ceteri dubitent: semetipsum cum rex inisset conuiuium prostraturum humi corpus. Debere idem facere ceteros: & in primis sapienter præditos. Ab illis enim cultus in regem esse prodendum exemplum. Haud perplexè Calisthenem dirigebatur oratio. Grauitas uiri & prompta libertas inuisa erat regi: quasi solus macedonas paratos ad tale obsequium moraretur. Is tum silentio facto unum illum intuentibus ceteris. Si rex inquit sermoni tuo affuisset: nullius profecto uox responsuri tibi desideraretur. Ipse enim peteret: ne in peregrinos ritus degenerare te cogeres ne rebus foelicissime gestis inuidiam tali adulatione contraheres. Sed quoniam abest: ego tibi pro illo respondeo: nullum esse eundem & diuturnum & præcocem fructum cælestesque honores non dare te regi: sed auferre. Interuallo enim opus est: ut credat deus semperque hanc gratiam magnis uiris posteri reddunt. Ego autem seram immortalitatem præcor regi: ut uita diuturna sit & æterna maiestas. Hominem consequitur aliquando nunquam comitatur diuinitas. Herculem modo & patrem liberum consecrata immortalitatis exempla referebas. Credis ne illos unius conuiuii decreto deos factos: Prius ab oculis mortalium amolita natura est: quam in cælum fama perueheret. Scilicet ego & tu Cleo deos facimus. A nobis diuinitatis suæ auctoritatem accepturus est rex. Poteritiam tuam experiri libet: Fac aliquem regem. Si deum potes facere: facilius est imperium dare quam cælum. Diu propitii sine inuidia: quæ Cleo dixit: audierint: eodemque cursu: quo fluxere res: ire patiantur. Nostris moribus uelint nos esse contentos. Non pudet patriæ nec desiderio: ad quem modum rex mihi colendus sit discere. Quos equidem uictores esse confiteor: si ab illis leges quis uiuamus: accipimus. Aquis auribus Calisthenes ueluti uindex publicæ libertatis audiebatur. Expresserat non assensionem modo sed etiam uocem seniorum præcipue: quibus grauis erat inueterati moris externa mutatio

Nec quicq̄ eorum quæ inuicem iactata erant: rex ignorabat: cum post auleam: quæ lectos obduxerat stare. Igitur ad Hagem & Cleonem misit: ut sermone finito barba ros tantum cum intrasset: procumbere suo more paterentur. Et paulo post quasi potiora quædam ægisset conuiuium repetit. Quem uenerantibus persis Polypercon quæ cubabat super regem: unum ex iis mento contingentem humū per ludibrium cepit hortari: ut uacilentius id quateret ad terram: elicitq; iram Alexandri: quam olim animo capere non poterat. Itaq; rex Tu autem inquit nō ueneraberis me? An tibi unidigni uidemur esse ludibrio? Ille nec regem ludibrio: nec se contemptu dignum esse respondit. Tum detractum eum lecto rex præcipitat in terrā. Et cum is pronus corruisset. Vixis ne inquit idem te fecisse quod in alio paulo anto ridebas? Et tradi etiam in custodiam iussu conuiuium soluit. Polyperconti quidē postea castigato diu ignouit. In Calisthenem olim contumacia suspectum: per uicacioris iræ fuit: cuius explendæ matura obuenit occasio. Mos erat (ut supradictū est) principibus macedonū ad uoluberos regibus tradere ad munia haud multum seruilibus ministeriis abhorrentia. Excubabant seruatibus noctium uicibus proximi foribus ædis: in qua rex acquiescebat. Per hos pellices introducebantur alio aditu: quam quem armati obsidebant. Iisdem acceptos ab agasonibus equos cum rex ascensurus esset admouebāt: comitabanturq; & uenantem & in præliis omnibus artibus studiorum liberalium exculi. Præcipuus honor habebatur: quod licebat sedentibus uesci cum rege. Castigandi uerberibus eos nullius potestas præter ipsam erat. Hæc cohors uelut seminarium ducum præfectorumq; apud macedonas fuit. Hinc habuere posteri reges: quorum stirpibus multas ætates romanæ opes ademerunt. Igitur Hermolaus puer nobilis ex regia cohorte cū aprum tælo occupasset quem rex ferire destinauerat: iussu eius uerberibus affectus est. Quam ignominiam ægre ferens desilire apud Sostratum cepit: ex eadem cohorte erat Sostratus amore eius ardens. Qui cum laceratum corpus: in quo deperibat intueretur: forsitan olim ob aliam quoq; causam regi infestus: iuuenem sua sponte iam motum data fide acceptaq; perpulit: ut occidendi regem consilium secum iniret. Nec puerili impetu rem executi sunt: quippe solerter quos in societatem sceleris adsciscerent: Nicostratum: Antipatrum: Asclepiodorumq; & Philotam placuit assumi. Per hos adiecti sunt Anticles Elaptonius. Cæterum agendæ rei haud sane facilis patebat uia. Opus erat eadem omnes coniuratos nocte excubare ne ab expertibus consilii impeditentur: forte autem alius alia nocte excubabat. Itaq; intermutandis stationum uicibus cæteroq; apparatu exequendæ rei. xxx. & .ii. dies absūpti sunt. Aderat nox: qua coniurati excubare debebant: multa fide læti: cuius documentū tot dies fuerant. Ne minem metus spes ue mutauerat. Tanta omnibus uel regem ira: uel fides inter ipsos fuit. Stabant igitur ad fores ædis eius in qua rex uelcebatur: ut conuiuio egressum in cubiculū deducerent. Sed fortuna ipsius simulq; epulantiū comitas prouexit oēs ad largius uinū: ladi etiā conuiuales extraxere tempus nūc lætis coniuratis: quod sopitū aggressuri essent: nūc sollicitis ne in lucem conuiuū extraheret: quippe alios in stationem oportebat prima luce succedere: ipsorū post .vii. diem reditura uice. Nec sperare poterāt in illud tēpus oibus duraturā fidē. Cæterū cū iam lux appareret: & conuiuū soluit. & cōiurati exceperūt regē læti occasione exequendi sceleris adnotā. Cū mulier attonita (ut creditū est) metis conuulsari in regia solita: quia iostinctu uidebat futura prædicere nō occurrit modo abeunti: sed etiā semet obiecit: uultuq; & oculis motū præferēs animi ut rediret in conuiuium mouit: & ille per ludū bene deos suadere res-

liberi ma
cedonum
principū
adulti re
gi seruiē
bant.

Hermo
laus uer
beratur.
Sostrat⁹

Consiliū
occidēdi
Alex.

Mulier a
lex. serua
uit.

pondit: reuocatisq; amicis in horam diei ferme secundam conuiuii tempus extraxit. Iam alii ex cohorte in statione successerant: ante cuniculi fores excubaturi. Adhuc tamen coniurati stabant uice officii sui expleta. Adeo pertinax spes est: quam humanæ mentes: quam ingētes concupiscētiæ deuouerūt. Rex benignus quam alias allocutus discedere eos ad curāda corpora: quoniam tota nocte perstitissent iubet. Data sunt singulis ita sexertia: collaudatisq; quod etiam aliis tradita uice tamen excubare perseuerassent. Illi tāta spe destituti domos abeunt: & cæteri quidē expectabant stationis suæ noctē. Ephimanes siue comitare regis: qua ipm̄ inter cōiuratos exceperat repēte mutatus: siue quæceptis deos obstare credebat fratri suo Eurilochō: quē antea expertem esse cōsiliū uoluerat quid pararetur aperit. Omnibus Philotæ supplicium in oculis erat. Itaq; protinus iniicit fratri manum: & in regiam peruenit. Excitatisq; custodibus corporis ad salutem regis pertinere quæ afferret affirmat: & tēpus quo uenerāt & uultus haud sane securi animi index & mœstitiæ duobus alterius Ptolomæum ac leōnatum excubātes ad cubicū i limen excitauerūt. Itaq; apertis forib; & lumine illato: sopitū mero ac sōno excitāt regem. Ille paulatim mente collecta: quid afferrent interrogat. Nec cūctatus Eurilochus non ex toto domum suam auerfari deos dixit: quia frater ipsius: quāq; impiū facinus ausus foret: tamen & pœnitentiam eius ageret: & per se potissimum profiteretur indicium: in eā ipsam noctem quæ decederet: insidias comparatas fuisse Auctores scelesti consiliū esse: quos minime crederet rex. Tum Ephimanes cūcta ordine consciorumq; nomina exponit. Calisthenem non ut participem facinoris nominatum esse constabat: sed solitum puerorum sermonibus uituperantium criminantiumq; regem faciles aures præbere. Quidam adiciunt: cum Hermolaus apud eum quoq; uerberatum se a rege quereretur dixisse. Calisthenem meminisse debere eos iam uiros esse. Idq; an ad consolandam patientiam uerberum: an ad incitandum iuuenum dolorem dictum esse: in ambiguo fuisse. Rex animi corporisq; sopore discusso: cum tanti periculi quo euasserat: imago oculis oberraret: Eurilochum. L. talentis & cuiusdam Tyridatis opulentis bonis donat protinus: fratremq; anteq; pro salute eius precaretur restituit. Sceleris autem auctores interq; eos Calisthenem uinctos asseruari iubet: quibus in regiam adductis toto die ac nocte proxima mero ac uigiliis grauis ac quieuit. Postero autem frequens consiliū adhibuit: cui patres propinquiq; eorum de quibus agebatur intererant: ne de sua quidem salute securi: quippe Macedonum more perire debebant: oīum deuotis capitibus qui sanguine contigissent eos. Rex introducti coniuratos præter Calisthenem iussit: atq; quæ agitauerant sine cūctatione cōfessi sunt. Increpantibus deinde uniuersis eos: ipse rex quo suo merito tantū in semet cogitassent facinus interrogat. Stupentibus cæteris: Hermolaus nos uero iquit quoniam quasi nescias quæris: occidendi te consiliū iniuimus: quia non ut ingenuis imperare cœpisti: sed quasi in mancipia dominaris. Primus ex omnibus pater ipsius Sopolis parricidā etiam parentis sui clamitās esse cōsurgit: & ad os manu obiecta scelere & malis insaniētē ultra negat audiēdū. Rex inhibito prædicere Hermolaū iubet: quæ ex magistro didicisset Calisthene: & Hermolaus utor inquit beneficio tuo: & dico quæ nris malis didici. Quota pars macedonū sauitiæ tuæ superest? Quot qdē nō a uilissimō sanguine. Attalus: & Philotas: & Parmenio: & Lyncestes: Alexāder: & Clytus: q̄tū ad hostes p̄inet uiuunt: Stāt in acie: te clypeis suis p̄tegunt: & p̄ gloria tua pro uictoria uulnera accipiunt: quibus egregiam gratiam retulisti. Alius mensam tuam sanguine suo aspersit. Alius ne simplici quidē morte defunctus est. Duces exercitiū

Ephimanes
fratri
coniuratio
ne aperit

Calisthenes
coniuratos
incitasse
criatus.

Coniurati
uincunt.

Hermolaus
alex.
respondet.

tuorum in eculeū impositi per his quos uicerant fuere spectaculo. Parmenio in dicta causa trucidatus est: per quem Attalum occideras. Inuicem enim miserorū uteris manibus ad expectanda supplicia. Et quos paulo ante ministros cedis habuisti: subito ab aliis iubes trucidari. Obstreperunt subinde cuncti Hermolao. Pater supremum strinxerat ferrum percussurus haud dubie: ni inhibitus esset a rege: quippe Hermolaum dicere iussit: petiq; ut causas supplicii audentē pariter audirent. Aegre ergo coercitis rursus Hermolaus quem liberaliter inquit pueris rudibus ad dicendum agere permisit: & Calisthenis uox carcere inclusa est: quia solus potest dicere. Cur enim non producitur: cum etiam confessi audiuntur? Nempe quia liberam uocem innocentis audire metuis. Ac ne uultum quidem pateris. At qui nihil eum fecisse cōtendo. Sūt hic qui mecū rē pulcherrimā cogitauerūt. Nemo est: qui cōsciū fuisse nobis Calisthenē dicat cum morti olim destinatus sit a iustissimo & patētissimo rege. Hūc ergo sunt macedonū p̄mia: quorū ut supuacuo & sordido abuteris sanguine. At tibi. xxx. milia mulorū captiuū auq; uehūt: cū milites nihil domū prāter gratuitas cicarices relaturi sunt. Quā tamē oīa tolerare potuim⁹ anteq̄ nos barbaris dederes: & nouo more uictores sub iugū mitteres. Persaq; te uestis & disciplina delectat. Patrios mores exosus es. Persaq; ergo nō macedonū regē occidere uoluimus: & te transfugā belli iure psequimur. Tu macedonas uoluisti genua tibi ponere: uenerariq; te ut deum. Tu Philippū patrē auersaris: & si quis deorū ante Iouem haberetur: fastidires ēt Iouem. Miraris si liberi homines superbiam tuam ferre non possumus? Quid speramus ex te: quibus aut insonibus moriendū est: aut quod tristius morte est in seruitute uiuēdum. Tu quidem si emendari potes: multum mihi debes. Ex me enim scire cōepisti: quod ingenui homines ferre non possunt. De cetero parce: quorum orbam senectutem suppliciiis ne oneraueris. Nos iube duci: ut quod ex tua morte petieramus: consequamur ex nostra. Hęc Hermola⁹. At rex quam falsa sint inquit quæ iste tradita a magistro suo dixit: patientia mea ostendet. Confessum enim ultimum facinus: tamen nō solum ipsi audiretis: expressi non imprudens: cum permissem huic latroni dicere usurum eum rabie: qua compulsus est: ut me quem parentis loco colere deberet: uellet occidere. Nuper cū procacius se in ueneratione gessisset: more patrio & ab antiquissimis macedoniæ regibus usurpato eū castigare iussi. Hoc & oportere fieri: & ut a tutoribus pupilli: a maritis uxores: seruis quoq; huius pueros ætatis uerberare concedim⁹. Hęc ē sauitia in ipsum mea: quam impia cæde uoluit ulcisci. Nā in ceteros: qui mihi prmitrunt uti ingenio meo: quam mitis sim: non ignoratis. Cōmemorare superuacuum ē. Hermolao parricidarum supplicia non probari: cū eadē ipse meruerit: minime hercule admiror. Nam cū Parmenionē & Philotam laudat: suæ seruit causæ. Lyncestē uero Alexād; bis insidiatū capiti meo a duobus indicib⁹ liberaui. Rursus cōuictum per bienniū tamen distuli: donec uos postularetis: ut tandem debito supplicio scelus lueret. Attalum anteq̄ rex essem: hostem meo capiti fuisse meministis. Clytus utinā non coegisset me sibi irasci. Cuius temerariam linguam probra dicentem mihi & uobis diutius tuli: quam ille eadem me dicentem tulisset. Regum ducumq; clamētia nō in ipsorum modo: sed etiam illorum qui parent ingenii sita est. Obsequio mitigantur imperia: ubi uero reuerentia excessit animis: & summa imis cōfundimus: ui op⁹ est ut uim repellamus. Sed quid ego mihi istum crudelitātē mihi obicisse: qui auaritiā exprobare ausus sit? Nolo singulos uestrum excitare: ne inuisam liberalitātē meam faciam: si pudori uestro grauem fecero. Totum exercitū aspiciēte: qui paulo ante

Alex. oīo

nihil præter arma habebat: nunc argenteis cubat lectis. Mensas aut onerāt: greges feruorum ducunt: spolia de hostibus sustinere non possunt. At enim persæ: quos uicimus: in magno honore sunt apud me quidē. Moderationis meæ certissimū iudicium est: quod ne uictis quidem superbe impero. Veni enim in Asiam: non ut funditus euerterem gentes: nec ut dimidiam partem terrarum solitudinem facerem: sed ut illos quoque quos bello subægissem: uictoriæ meæ non pœniteret. Itaque militant uobis cum Beneficio pro imperio uestro sanguinem fundunt: qui superbe habitū rebellassent. Non est diurnum gratia possessio: in quam gladio inducimur. Beneficiorum gratia sempiterna est. Si gratia sempiterna est. horum fides stabile & æternum faciet imperium: & sane plus habemus: quam cupimus. In satiabilis autem auaritiæ est: adhuc implere uelle quod iam circumfluit. Verū tamen eorum in macedonas transeundo: in multis enim gentibus esse uideo: quæ non erubescamus imitari: nec aliter tantum imperium apte regi potest: quam ut quædam & tradamus illis: & ab iisdem discamus. Illud pœne dignum risu fuit: quod Hermon laus postulabat a me ut auersarer Iouem: cuius oraculo agnoscor. An etiam quid dii respondeant in teua potestate est? Obtulit nomen filii mihi: recipere ipis rebus: quas agimus: haud alienum fuit. Utinam Indi quoque deum esse me credant. Fama enim bella constant: & sæpe etiam: quod falso creditum est: ueri uicem obtinuit. An me luxuriæ indulgentem putatis arma uestra auro argentoque adornasse: assuetis nihil uilius hac uideri materia: uolui ostendere macedonas inuictos cæteris nec auro quidem uicti. Oculos ergo primum eorum sordida omnia & humilia spectantium copiā: & docebo nos non auri aut argenti cupidos: sed orbem terrarum subacturos uenisse. Quā gloriam tu patricida intercipere uoluisti & macedonas rege adempto deuictis gentibus dedere. at nunc mones me: ut uestris parentibus parcā. Nō oportebat quidē uos scire: quid de his statuissim: quo tristiores periretis: si qua uobis parentum memoria & cura est. Sed olim istū morem occidendi cum scelestis infantes propinquos parentesque solui. Et profiteor in eodem honore futuros omnes eos: in quo fuerant. Nam tuum Calisthenem: cui uni uir uideris: quia latro es: scio cur produci uelis: ut corā his probra: quæ modo in me iecisti: modo audisti: illius quoque ore referantur. Quem si macedo esset tecum introduxissim: dignissimum te discipulo magistrum. Nūc Olitheo non idem iuris est. Post hæc consilium dimissit: tradique damnatos hominibus: qui ex eadem cohorte erant iussit. Illi ut fidem suam sæuitia regi approbarent: excrutiatos necauerunt. Calisthenes quoque tortus interiit: inuiti consilii in caput regis innoxius: sed haud quā male assentantium accommodatus ingenio. Itaque nullius cedes interiit. maiorem apud græcos alexandro excitauit inuidiam quam quod præditum optimis moribus artibusque: a quo reuocatus ad uitam erat: cum interfecto Clyto mori perleueraret: non tantū occiderit: sed etiam torserit in dicta quidem causa. Quam crudelitatem fera pœnitentia consecuta est. Sed ne otium serendis rumoribus natum aleret: in indiam mouit: semper bello quam post uictoriā clarior. India tota ferme spectatio. etat orientem: minus in latitudinem: quam recta regione spatiosa: quæ austrum accipiunt: in altius terræ fastigium excedunt: plana sunt cætera: multisque in clytis amnis Indus fl. Caucaſo monte ortis placidum per campos iter præbent. Indus gelidior est quam cæteri: aquas uehit a colore maris haud multum abhorrentes. Ganges omnium ab oriente fluuius eximius a meridiana regione decurrit: & magnorum montium iuga retro alueo stringit. In eum obiectæ rupes inclinant ad orientem. Vterque rubro mari ac

SEPTIMVS

cipitur findens ripas: multasq; arbores cū magna solī parte exorbet. Saxīs quoq; im-
pe litus: quibus crebro reuerberatur. Vbi mollius solum reperit stagnat: īfulasq; mo-
litur. Accessines eum auget: Ganges decursurum in mare intercīpit. Magnoq; motu am-
nis uterq; colliditur: quippe Ganges asperum os influenti obūcit: nec repcussæ aquæ
cedunt. Dyardenes minus celebrē auditu est: quia per ultima indiæ currit. Caterum
nō cocodrillos modo uti nilus: sed etiam delphines ignotasq; aliis gēibus bælluas alit
Ethimantis crebris flexibus subīde curuatus ab accolīs rignāibus carpitur. Ea causa
est: cur te ues reliquias iam sine nomine in mare emittat. Multis præter hos amib⁹
totā regio diuiditur: sed ignobilibus: quia nō adeo interfluunt. Cateꝝ quæ propiora
sunt mari: aquiloni maxime decurrunt. Is cohibitis iugis montiū ad interiora nō pene-
trat: ita alēdis frugibus mitis. Sed adeo in illa plaga mūdus statutas tempore uices mu-
tat: ut cum alia feruore solis exæstuant: in diam niues obruant. Rursusq; ubi cætera ri-
gent illic itolerādu æstus existat: nec cur ubi se naturæ causa mare: quod alluitur in-
gressit: nec colore quidē abhorret a cæteris: ab Ericho rege inditum est nomē: Propter
quod ignari rubere aquas credunt. Terra lini ferax: inde plarīq; sunt uestes. Libri ar-
borum teneri haud secus q̄ cartæ litterarū notas capiūt. Aues ad imitandū hūanæ uo-
cis sonū dociles sunt. Aīalia inusitata cæteris gēibus: nisi iuecta. Eadē terra & rhoce
rotas alit nō generat. Elephātoꝝ maior est uis: q̄ quos in africa domitāt et uiribus ma-
gnitudo respōdet. Augꝝ flumina uehūt: quæ leni modicoq; lapsu legnas aquas ducūt.
Gēmas margaritaq; mare littorib⁹ infundit. Neq; alia illis maior opulētia cā ē: utiq;
posteaquā uiciorum comertiū uulgauere ī exteras gentes: qppe æstimant purgamē-
ta æstuatīs freti prætio: quod libido cōstituit. Ingenia hominum sicut ubiq; apud illos
locorum quoq; situs format. Corpora uq; pedes carbasa uelant. Soleis pedes: capita
linteis uinciunt. Lapilli ex auribus pendent: brachia quoq; & lacertos auro colunt: q;
bus inter populares aut nobilitas aut opes eminent. Capillum pectūt sæpius quā ton-
detur. Mentum semper intonsum est. Reliquam oris cutem ad speciem leuitatis exæ-
quant. Regum tamen luxuria quam ipsi magnificentiam appellant: supōiūm genti-
um uitia: cum rex sane in publico conspici patitur. Thuribula argētea ministri ferūt
totumq; iter per quod feri destinauit: odoribus complent. Aurea lectica margaritis
circumpendentibus recubat. Distincta sunt auro & purpura Carbasa quæ indutus ē
lecticam sequuntur armati corporiq; custodes. Inter quos ramis aues pendent: quas
cantu seriis rebus obstreperere docuerunt. Regia auratis columnas habet. Totas eas
uitis auro celata percurrit: auiumq; quarum uisu maxime gaudent: argenteæ effigies
opera dīstingunt. Regia aduentibus patet. Cum capillum pectit atq; ornat: tunc re-
sponsa legationibus: tunc iura popularibus reddit: Demptis soleis odoribus illinunt
pedes. Veatus maximus labor est: inclula uiuario animalia inter uota cantusq; pel-
licum figere: Binorum cubitorum sagittæ sunt: quas emittūt maiore nisu: quam effe-
ctu: quippe talum cuius in leuitate uis omnis est: in habili pondere oneratur. Breuior
ra itinera equo conficit. Longior ubi expeditio est: elephanti uehunt currum: & tan-
taum bælluarum corpora tota contegunt auro. Ac ne quid perditis moribus delit: le-
cticis aureis pellicum longus ordo sequitur. Separatum aliud reginæ ordiue agmen
est: æquatq; luxuria. Fœminæ epulas parant: ab hisdem uiaum ministratur: cuius oī-
bus in dis largus est usus. Regi in mero somnoq; sopitum in cubiculum pellices refe-
runt: patrio carmine noctium inuocantes deos. Quis credat inter hæc uitia curam ef-
se sapientiæ: Vnum agreste & horridum genus est: quod sapiētes uocant: Apud hos

Dyarde-
nes fl. ua-
rias bæll-
uas alit.
Ethiman-
tis flu.

Erichus
rex: a quo
eritheum
mare.
Elephāti
indici
Augꝝ flu-
mina ue-
hunt.
Gemma
margari-
tæꝝ in lit-
toribus.
Ingenia ī-
dorum.
Indorum
uelamina
Regū lu-
xuria.

Reginæ ī-
dorum luxu-
ria.

Sapiētes
Indorum

occupare fati diem pulchrum & uiuos se cremari iubent. Quis autem segnis ætas: aut incommoda ualitudo est: expectaram mortem pro dedecore uitæ habent. Nec uetus corporibus quæ senectus soluit honos redditur. Inquinari putant ignem: nisi qui spirantes recipit. Illi qui in urbibus publicis moribus degunt: lydeæ motus scite spectare dicuntur: & futura prædicere. Nec quenquam ad mouere læti diem credunt cui

Dii indo expectare interrito liceat. Deos putant quicquid colere cœperunt: arbores maxime
rum. quas uiolare capitale est. Menses inquinatos denos descripserunt dies. Anni plena spatia
Mensiu seruantur. Lunæ cursu notant tempora: non ut plerique cum orbem sydis impleuit:
dies. sed cum se curuare cœpit in cornua: & iccirco breuiiores habent menses qui spatium
Anni ple eorum ad hunc lunæ modum dirigunt. Multa & alia traduntur: quibus morari ordi-
na spatia nem rerum haud sine opere uidebatur. Igitur Alexandro fines indiæ ingresso genti
lunæ cur um suarum reguli occurrerunt: imperata facturi: illum tertium Ioue genitum ad ip-
su notant sos peruenisse memorantes. Patrem liberum atque herculem fama cognitos esse. Ip-
tempora. sum coram adesse cernitque. Rex benigne exceptos sequi iussit: in eodem itinerum ducibus
Alexandro usurus. Cæterum cum amplius nemo occurreret: Ephesionem & Perdiccam cum co-
fines In piarum parte præmisit ad subigendos quia uersarentur imperium. Iussitque ad flumen
diæ igres indum pcedere: & nauigia facere quæ in ulteriora transportari posset exercitus: Illi quia
so reguli plura flumina supanda erant sic iuxere naues: ut solute plaustris uehi possent rursusque
occurrer cōiugii. Post se Cratero cum phalange iusso sequi equitum ac leuē armaturā eduxit: eosque
runt que occurrerant: leui præho in urbem proximam cōpulit. Iam superuenerat Craterus. Itaque
 ut principio terræ incuteret genti nondum arma macedonum expertæ: præcipit ne
 cui pereretur: munimentis urbis: quam obsidebat incensis. Cæterum dum obequitabat
 mœnibus: sagitta ictus est. Cœpit tamē oppidum: & omnibus incolis eius trucidatis etiā
 in tecta sæuitum est. Inde domita ignobili gente: ad Nisam urbem peruenit. Forte ca-
 stris ante mœnia ipsa in siluestri loco positus nocturnum frigus uæhementis quæ ali-
 as horrore corpora efficit: opportunumque remedium ignis oblatum est. Cæcis quippe sil-
 uis flammam excitauerunt: quæ igni alita oppidanorum sepulchra compræhedit. Vetus
 ta cedro facta erat cōceptumque ignem late fudere: donec omnia solo æquata sunt. Et
 ex urbe primum canum latratus: deinde etiā hominum fremitus auditus est. Tum
 & oppidani hostem & macedones ipsos ad urbem uenisse cognoscunt. Iamque rex edu-
 xerat copias: mœnia obsidebat: cum hostium: qui desermine temptauerat obruti talis
 sunt. Aliis ergo deditionem: aliis pugnam experiri placebat: quorum dubitatione com-
 perta circumsideri tantum eos: & abstineri cedibus iussit. Tandemque obsidionis malis
 fatigati dedidere se. A libero parte conditos se esse dicebant: & uera hæc origo erat. Si-
 ta est sub radicibus montis: quem Meron incolæ appellant. Inde græci mentiendi tra-
 xere licentiam Iouis sceminæ liberum patrem esse celatum. Rex situ montis cognito
 ex incolis cum toto exercitu præmissis com meatibus uerticem eius ascendit: multa he-
 dera uitisque toto gignitur monte. Multæ perennes aquæ manant. Pomorum quoque ua-
 rii salubresque luci sunt: sua sponte fortuitorum seu germinum fruges humo nutrien-
 te. Lauri baccaque & multa in illis rupibus agrestis est silua. Credo equidem non diu-
 no instinctu: sed lasciuia esse prouectos: ut passim hederæ ac uitium folia decerperet
 redimitique fronde toto nemore similes bacchantibus uagarentur. Vocibus ergo tot-
 milium præsidem natoris eius deum adorantium iugiter montis collesque resonabant:
 cum omnia licentia a paucis (ut fere fit) in homines serpente uulgasset: quippe uelut in
 media pace per herbas congestamque frondem prostrauere corpora. Et rex fortuitam

Nisæ de-
didere se
Alex.
Nisæ a li-
bero præ-
condita.
Meron
mōtem a-
scendit a-
lexan-
quæ i me-
ro gignū-
tur.

SEPTIMVS

licentiam non auersatus: large ad epulas omnibus præbitis per decem dies libero patri operatum habuit exercitum. Quis neget eximiam quoque gloriam sæpius fortunæ quam uirtutis esse beneficium? quippe ne epulantes quidem & sopitos mero aggredi ausus est hostis: haud secus bacchantium eiulantiumque fremitu perterritus quam præliantium clamor esset auditus. Eadem felicitas ab oceano reuertentes temulentos commessantemque inter hora hostium texit. Hinc ad regionem: quæ dedala uocatur: peruertum est. Deferuerant incolæ sedes: & in auios siluestresque montes confugerant. Ergo Acadira transit: atque uista & destituta incolentium fuga. Itaque rationem belli necessitas mutauit. Diuisis. n. copiis pluribus simul locis arma ostendit: oppressaque urbe non expectauerant hostem. Omni clade perdomiti sunt. Ptolomæus plurimas urbes Alexandræ maximas cepit: rursumque quas distribuerat copias iunxit. Superato deinde Coaspæ amne Coenon in obsidione urbis opulentæ (Beiram incolæ uocant) reliquit: Ipse ad mazagas uenit nuper Assacano (cuius regnum fuerat) demortuo. Regioni quoque ubique præerat mater eius Cleophes. xxxviii. milia peditum tuebantur urbem: non solum: sed etiam opere munitam. Nam qua spectat orientem: cingitur amne torrenti: prærupis utrinque rupibus aditum ad urbem impedit. Ad occidentem & a meridie: uelut de industria rupes præaltas ad molita natura est. Infra quas cauernæ & uoragines longa uetustate in altum cauatæ iacēt. Quæque desinunt: fossa ingentis operis obiecta est. xxxv. stadia murus urbem complectitur: cuius inferiora saxo: superiora crudo latere sunt structa. Lateri uinculum lapides sunt: quos interposuere: ut duriori materiam fragilis incumberet simulque terram humore dilutam. Ne tamen uniuersa consideret: interpositæ erant trabes ualidæ: quibus iniecta tabulata muros & tegebant: & pueros fecerant. Hæc munimenta cõtemplantem Alexandrum: consiliique incertum: quæ nec cauernas nisi agere poterat implere: nec tormenta aliter muris admouere: quidam e muro sagitta percussit. Tum forte in suram incidit tælum: cuius spiculo euulso ad moueri equum iussit: quo uectus ne obligato quidem uulnere haud segnius destituta exequebatur. Cæterum cum crus saucium penderet: & cruore siccato frigescentis uulnus aggrauaret dolorem: dixisse fertur: se quidem iouis filium dici: sed corporis ægræ uitia sentire. Non tamen ante se recepit in castra: quam cuncta prospexit: & quæ fieri uellet edixit. Ergo sicut imperatum erat: alii extra urbem tecta moliebantur: ingentemque uim materiam faciendo aggeri detrahabant. Alii magnarum arborum stipites cumulis ac moles saxorum in cauernas deiciebant. Namque agger æquauerat summæ fastigium terræ. Itaque turres erigebant: quæ opera ingenti militum ardore intra nonum diem absoluta sunt. Ad ea uiscæda rex nondum obducta uulneri cicatrice processit: laudatimque militibus admoueri machinas iussit: e quibus ingens uis tælorum in propugnatores effusa est præcipue rudes talium opum terrebant milites: mobiles turres: tantaque moles nulla ope quæ cerneret: adiutas deorum numine agi credebant. Pila quoque muralia excussas tormentis prægrauas hastas negabant: conuenire mortalibus. Itaque despata urbis tutela cõcessere in arcem. Inde quia nihil obsessis præter deditonem placebat: legati ad regem descenderunt ueniam peturi. Qua impetrata regina cum magno nobilium scæminarum grege aureis pateris uina libantium processit. Ipsa genibus regis paruo filio admoto non ueniam modo sed etiam pristinae fortunæ impetrauit decus: quippe appellata regina est: Nora urbs & credere quidam plus formæ quam miserationi datum. Pueri quoque certe postea ex ea utcumque genito Alexandro fuit nomen. Hinc polypercon ad urbem Noram cum exercitu missus inconditos oppidanos prælio uicit: intra munimenta compulso secuta,

Dedala regio.

Beiræ coenon obsidet Magazæ

Alex. uulneratur

regina se ac filium cum oppido Alex. dedit.

Nora urbs ditionis Alex. facta,

Dorinis
petra fru
stra obse
sa ab her
cule.

tus urbem inditionem redegit. Multa ignobilia oppida deferta a suis uenere in regis potestatem. Quorum incolæ armati petram dorinim nomine occupauerunt: hæc ab hercule frustra obseſam esse; terraq; motu coactum abſistere fama uulgauerat. In opem consilii Alexandrum quia undiq; præceps & abruta rupes erat: senior quidam peritus locorum cum duobus filiis adiit: si præcium operi esset: aditum se monstratum esse promittens. Lxxx. talenta constituit daturum Alexander: & altero ex iuuenibus obside reſento ipsum ad exequenda quæ obtulerat dimisit. Leuiter armatus dux datus est Mullinus scriba regis. Hos enim circuitu qui fallerent hostem in summum iugum placebat euadere. Petra non ut plaræq; modicis ac mollibus cliuis in sublime fastigiū crescit: sed in metæ maxime modū erecta est: cuius ima spatiosiora sunt altiora i artius coeunt: summa in acutum cacumen exurgunt. Radices eius indus amnis subit præaltus utrinq; asperis ripis. Ab altera parte uoragines eluuiæq; præruptæ sūt. Nec aliā expugnandi patebat uia: quam ut replerentur. Ad manum silua erat: quam rex ita cedi iussit: ut nudī stipites iacerentur: quippe rami fronde uestiti impedissent ferentes. Ipse primus truncam arborem iecit: clamorq; exercitus se index alacritatis secutus est nullo detractante munus quod rex occupasset. Intra septimum diem cauernas expleuerant: cum rex sagittarios & agrianos iubet per ardua niti. Iuuenesq; promptissimos ex sua cohorte. xxx. delegit. Duces his dati sunt Charus & Alexander quem rex nominis quod sibi cum eo commune esset admonuit. Ac primo quia tam manifestum periculum erat: ipsum Regem discrimen subire non placuit. Sed ut signum tuba datum est: uir audaciæ promptæ conuersus ad corporis custodes sequi se iubet primusq; inuadit in rupem. Nec deinde quisquam macedonum substituit: relictisq; stationibus sua sponte regem sequebantur. Multorum miserabilis fuit casus: quos ex prærupta rupe lapsos amnis præterfluens haussit. Triste spectaculum etiam non periclitantibus: cū uero alieno exitio quid ipsis timendum foret admonerentur. In metum misericordia uersa non extinctos: sed semetipsos deslebant. Et iam eo peruentum erat unde sine penicie nisi uictores redire non possent: ingenia saxa in subeuntes prouoluentibus barbaris: Qui percussu instabili: & lubrico gradu præcipites recidebant. Euaserant tamē Alexander & Charus: quos cū. xxx. delectis præmiserat Rex: & iam pugnare comminus cœperant. Sed cum superne tela barbari ingererent: sapius ipsi feriebant quam uulnerabantur. Ergo Alexander & nominis sui & promissi memor: dum acrius quā cautius dimicat: confossus undiq; obruitur. Quem ut Charus iacentem cōspexit iure in hostem omnium præter uluionem immemor cœpit. Multosq; hasta: quosdam gladio interemit. Sed cum tot unū incesserent manus: sup amici corpus ꝑcubuit exanimis. Haud secus q̄ par erat promptissimorum iuuenum cæterorumq; militum interitu cōmotus rex signū receptui dedit. Saluti fuit: quod sensim & intrepidi se receperūt. Et barbari hostē depulisse cōtenti: nō institere cedentibus. Cæterq; Alexander cū statuisset desistere incepto quippe nulla spes porundæ Petræ offerebatur: tamē speciem ostēdit in obsidione perseverantis: Nam & iuenera obluderi iussit: & turres admoueri & fatigatis alios succedere. Cuius pertinacia cognita indi per biduum quidem ac duas noctes cum ostentatione non fiducia modo: sed etiā uictoriæ epulati sunt: tympana suo more pulsantes: Tertia uero nocte tympanorum quidē strepitus desierat audiri. Cæterum ex tota Petra faces refulgebant: quas accenderant barbari: ut tutior esset ipsis fuga obscura nocte per inuia saxa cursuris. Rex Balacro qui specularetur præmissis: cognoscit Petram fuga indorū esse desertam. Tum dato signo ut uniuersi con-

Alexāder
occiditur

Charus
occidit

clamarent: in compositis fugientibus metum incussit. Multiq; (tanquam adesset hostis) plubrica saxa: p; inuias cotes precipitati occiderunt. Plures aliqua membrorum parte mutilati ab integris deserti sunt. Rex locorum magis quam hostium uictor: tamen magna uictoriae sacrificiis & cultu deum fecit. Arae in Petra locatae sunt Mineruae uictoriaeque. Ducibus itineris: quos subire iusserat leuiter armatos: & si promissis minora praestiterant: praecium cum fide redditum est. Petrae regionisq; ei adiunctae Sisoco sto tutela permessa. Inde processit Echolima: & cum angustias itineris obsideri .xx. milibus armatorum ab Erico quodam comperisset: grauius agmen exercitus paucis ducendum modicis itineribus tradidit. Ipse praegressus funditores ac sagittarios: deturbat. His qui obsiderent saltum sequentibus se copiis uiam fecit. Inde siue odio ducis: siue gratiam uictoris regis inituri: Ericem fugientem adorti interemerunt: caputq; eius atque arma ad Alexandrum detulerunt. Ille facto impunitatem dedit: honorem denegauit exemplo. Hinc ad flumen Indum sextisdecimis castris perueit: omniaq; ut praeeperat ad traiciendum praeparata ab Ephestione repperit. Regnabat in ea regione Omphis: qui patri quoq; fuerat auctor dedendi regnum Alexandro. Et post mortem parentis legatos miserat qui consuleret cum regnare se interim uellet: an priuatum opperiri eius aduentum. Permissisq; ut regnaret non tamen ius datum usurpare iustinuit. Is benigno quidem exceperat Ephestionem: gratuitum frumentum copiis eius admensus non tamen ei occurrerat: ne fide ullius nisi regis experiretur: Itaq; uenienti obuiam cum armato exercitu egressus est. Elephanti quoq; per modica interualla militum agmini immixti procul castrorum fecerant speciem. Ac primo alexander non socium: sed hostem aduentare credebat. Iamq; & ipse arma milites capere: & equites descendere in cornua iusserat paratos ad pugnam. At indus cognito macedonum errore: iussis subsistere caeteris ipse concitat equum quo uehebatur. Idem Alexander quoq; fecit: siue hostis: siue amicus occurreret: uel sua uirtute: uel illius fide tutus coiret: quod ex utriusq; uultu posset intelligi amicis animis. Caeterum sine interprete non poterat conferri sermo. Itaq; adhibito eo barbarus occurrisse se dixit cum exercitu totas imperii uires protinus traiecit: nec expectasse dum per nuntios dare fides. Corpus suum & regnum permittere illi quem sciret gloriae militantem. Nihil magis quam famam timere perfidiae. Latus simplicitate barbari rex: & dextram fidei suae pignus dedit: & regnum restituit. Lvi. Elephanti erant quos tradidit Alexandro multaq; pecora eximiae magnitudinis. Tauros ad .iii. milia pretiosum in ea regione acceptumq; animis regnantium armentum. Quareti Alexandro plures agricultores haberet an milites: cum duobus regibus bellanti sibi: maiore militum quam agrestium manu opus esse respondit. Abiatares & porus erat. Sed in poro eminebat auctoritas. Vterq; ultra Hidaspe amnem regnabat: & belli fortunam (quae arma inferret) experiri decreuerat. Omphis permittente Alexandro & regium in ligno sumpsit: & more gentis suae nomen: quod patris fuerat: Taxilen appellauere populares: sequente nomine imperium in quem cuncti transiret. Ergo cum per triduum hospitaliter Alexandrum accepisset: quarto die & quantum frumenti copiis qua Ephestion duxit praebitum a se esset ostendit. Et aureas coronas ipsi amicisq; omnibus praeter haec lignati argenti. Lxxx. talenta dono dedit. Quae benignitate eius Alexander mire latus: & quae is dederat remisit: & mille talenta ex praeda: quam uehebat adiecit: multaq; conuiuialia ex auro & argento uasa: plurimum perlicae uestis. xxx. equos ex suis cum iisdem insignibus quis assueuerant: cum ipsum ueherent. Quae liberalitas sicut barbarum obstrinxerat: ita amicos ipsam ualenter offendit: e quibus Meleager super caenam largiore uino usus gratulari se Ale-

Alex. per
tra sisoco
sto tuen
da tradi
dit

erix occi
dit a suis

Omphis
Alex. ob
uia pces
lit.

Omph
regnum re
stituit

Taxiles.

Ale. libe
ralitas in
taxilem.
Vasa con
uiuialia.

xandro dixit: quod saltem in india repperisset dignum talentis mille. Rex haud oblitus
 quam ægre tulisset quod Clytum ob linguæ temeritatem occidisset; iram quidem te-
 nuit: sed dixit Inuidos homines nihil aliud: quam ipsorum esse tormenta. Postero die
 Inuidos hoies nihil aliud quam iporum esse tormenta. Postero die
 legati Abiasaræ adire regem: omnia ditioni eius ita ut mandatum erat permittebant:
 firmataque inuicem fide remittuntur ad regem. Porum quoque nominis sui fama ra-
 tus ad deditionem posse compelli: misit ad eum Cleocharen: qui denuntiaret ei: ut sti-
 pendium penderet: & in primo finium suorum aditu occurreret regi. Porus alterum
 ex his facturum sese respondit: ut intranti regnum suum præsto esset: sed armatus. Iam
 Cleochas Alexander superare decreuerat: cum barzentis defectionis archosis auctor
 res ad porum uinctus. xxxq. elephantum simul capti perducuntur: opportunum aduersus indos auxi-
 lium: quippe plus in bælluis quam in exercitu spei ac uirium illis erat. Gamaxusq. rex
 tur. exiguae partis indorum: qui barzenti se coniunxerat uinctus adductus est. Igitur tras
 Barzētis fuga & regulo in custodiam. Elephantis autem Taxili traditis ad amnem hidaspem p-
 uictus ad uenit. In cuius ulteriore ripa Porus confederat transitu prohibiturus hostem. Lxxxv.
 alex. pdu elephantos obiecerat eximio corporum robore ultraq. eos cutrus. ccc. & peditū. xxx.
 citur. fere milia. In quibus erant sagittarii sicut antedictum est grauioribus telis: quam ut ap-
 Gamaxus te excuti possent. Ipsum uehebat elephante super cæteras bælluas emimens: armaq.
 rex. auto & argēto distincta corpus rare magnitudinis honestabāt. Par animus robori cor-
 Porus rex poris & quanta inter rudes poterat esse sapientia. Macedonas nō cōspectus hostiū so-
 Hidaspis lum: sed etiam fluminis quod transeundum erat magnitudo deterrebat. Quatuor in-
 latitudo latitudinem stadia diffusum: profundo alueo & nusquam uada aperiente: speciem ua-
 sti maris fecerat. Nec pro spatio aquarum late stagnantium imperum coercerat. Sed
 quali in artum coeuntibus ripis & torrens & elisus ferebatur: occultaq. saxa inesse ostē-
 debant pluribus locis undæ repercussæ. Terribilior erat facies ripæ: quam equi uiriq.
 compleuerant. Stabant ingentes uastorum corporum moles: & de industria irritatæ
 horrendo stridore aures fatigabāt. Hinc hostis hinc animis capacia quidē bonæ spei
 pectora & sæpe se experta improviso tamen pauore percusserant: quippe instabiles ra-
 tes nec dirigi ad ripam: nec tuto applicari posse credebāt. Erāt in medio amne insulæ
 crebræ: in quas & indii & macedones nautes leuatis super capite armis transibant. Ibi
 leuia prælia conferebant: & uterq. rex parua rei discrimine summæ experiebat euentū
 Cæteris in macedonū exercitu temeritate atq. audacia insignes fuere Symmachus &
 Nicanor Nicanor Nicanor Nicanor Nicanor Nicanor Nicanor Nicanor Nicanor Nicanor
 Symmachus & Nicanor nobiles iuuenes: & perpetua pium felicitàte ad spem oē periculum accensi
 Quis ducibus propius iuuenē lanceis mō armati transnauere in insulam: quā fre-
 quens hostis tenebat: multosq. indos: nulla re magis quam audacia arma intereme-
 rūt. Abire cū gloria poterāt: si unquā temeritas infelix inueniret modū. Sed dū sup-
 ueniētes contemptum & superbe quoq. expectant: circūuēti ab iis: qui occulti enatauerāt
 eminus obruti telis sunt. Qui effugerant hostem: aut impetu amnis ablati sunt: aut
 uerticibus impliciū. Ea q. pugna multum fiducia Porus erexit cuncta cernentis e ripa.
 Alex. do- Alexander inops consiliū tandem ad fallendū hostem talem doliū intendit. Erāt insu-
 lus. la in flumine amplior in cæteris: siluestris eadem & tegendis insidiis apta. Fossa quoq.
 præalta haud procul ripa: quam tenebat ipse: non pedites modo: sed etiam cū equis
 uiros poterat abscondere. Igitur ut a custodia huius opportunitatis oculos hostiū auer-
 teret. Ptolemæum cū omnibus turmis obequitare iussit pcul ab insula: & subinde in-
 dos clamore terrere quasi flumē transnaturus foret. Per complures dies Ptolemæus id
 fecit: eoq. consilio Porumq. agmē sum ei parti: quā se petere simulabat: coegit aduer-

tefe. Iam extra confpectū hoſtis in inſula erat. Alexander in diuerſa partē ripæ ſtatu ſuum tabernaculum iuſſit: aſſuetamq; comitari ipſum cohortem ante id tabernaculū ſtare: & omnem apparatus regię magnificentię hoſtium oculis de induſtria oſtendi: Attalum & æqualem ſibi & haud diſparem habitu oris & corporis utiq; cum procul uiſeretur: ueſte regia exornat præbituru in ſpeciem ipſum regē illi ripæ præſidere nec agitare de tranſitu. Huius conſilii effectum primo morata tempeſtas eſt: mox adiuuuit in comoda quoq; ad bonos euentus uertente fortuna. Traicere amnem cum cæteris copiis in regionem inſulæ de qua antedictum eſt parabat: auerſo hoſte in eos qui cū Ptolemæo inferiorē obſederant ripā: cum procella imbrem uix ſubrectis tollibilem effudit. Obrutiq; milites nymbo in terram refugerunt: nauigiis ratibusq; deſertis. Sed tumultuantium fremitus obſtrepentibus uentis ab hoſte nō poterat audiri. Deinde momēto tēporis reſpreſſus eſt imber. Cæterum adeo ſpiſſæ intendere ſe nubes: ut cōderent lucē: uixq; colloquentium inter ipſos facies noſcigaretur. Terruiſſet aliam obducta nox cælo: cum ignoto amne nauigandum eſſet: forſitan eam ipſa ripam quam cæci atq; improuidi & ex periculo gloriam accerferent occupandā obſcuritatem: quæ cæteros terrebat: ſuā in occaſionē ratus: dato ſigno ut omnes ſilentio aſcenderent in ratem: eam qua ipſe uehebatur primā iuſſit expelli. Vacua erat ab hoſtib⁹ ripa quæ petebatur: quippe ad hæc Porus Ptolemæū tantū intuebatur. Vnā ergo nauem quam Petræ fluctus illiſerat hærente cæteræ euadūt. Armaq; capere milites & ire in ordinem iuſſit. Iamq; agmen in cornua diuiſum ipſe ducebat: cum Poro nuntiatum armis uiriſq; ripam obtineri: & rerum aſſe diſcrimen. Ac primo humani ingenii uirtus ſpei ſuæ indulgens: Abiaſarem belli locium & ita conuenerat aduentare credebat. Mox liquidiore luce aperiēte hoſtem. c. quadrigas & .iiii. milia equitum ueniēti agmini Porus obiecit. Dux erat copiarū: quas præmiſſit Hagas frater ipſius. Summa uirū in currib⁹: ſenos uiros ſinguli uehebāt: duos clypeatos duos ſagittarios ab utroq; latere diſpoſitos: cæteri aurigæ erant haud ſane inermes: quippe iacula cōplura ubi cōminus præliandū erat omiſſis habēnis in hoſtem ingerebant. Cæteræ uix ullus ulus huius auxiliū eo die fuit. Namq; (ut ſupradictum eſt) imber uiolentius quā alias fuſus campos lubricos & inequitabiles fecerat. Grauesq; & propemodū immobiles currus illuuiē & uoragine hærebāt. Cōtra Alexander expedito ac leui agmine ſtrēnue inuectus eſt. Scythæ & dacæ primi oīum inuaſere indos. Perdica deinde cū equib⁹ in dextere cornu hoſtiū emiſſit. Iā undiq; pugna ſe mouerat: cū ſi qui currus agebāt: illud ultimū auxiliū ſuorū ratū effuſis habēnis in mediū diſcrimē ire cœperūt. Anceps id malū utriſq; erat. Nam et macedonum pedites primo impetu obterebātur: et per lubrica atq; inuia immiſſi currus excutiebant eos a quibus regerantur. Aliorum turbati equi non in uoragines modo lacunaſq; ſed etiā in amnem præcipitauerunt curricula. Pauci tamen hoſtium exacti penetrauerunt ad Porum accerrime pugnam cientē. Iſ ut diſſipatos tota acie currus uagari ſine rectoribus uidit: proximis amicorū diſtribuit elephantos. Poſt eos poſuerat pedites ac ſagittarios tympana pulſare ſolitos. Id pro cantu tympanorum indiſerat: nec ſtrepitu eorum mouebantur olim ad notū ſonū auribus mitiſſis. Herculis ſimulacrum agmini peditū præferebat. Id maximū erat bellantibus incitamentum: et deſeruiſſe geſtates militare flagitium habebat. Capitis etiā ſanxe præferebat poenam iis qui ex acie non rettuliſſent: metu quem ex illo hoſte quondam conceperat: etiā in religionem uenerationemq; conuerſo. Macedonas nō balluarum modo: ſed etiā ipſius regis aſpectus parumper inhibuit. Bellæ diſpoſitæ inter arma

Alex. i uſteriorē ripā traiecit exercitum.

Hagas dux copiarū Pori.

Prælium cōmittit.

Tympana.

Herculis ſimulacri præferbat poenam indi.

tos speciem turrium procul fecerant. Ipse Porus humanæ magnitudinis propemodū
 exceſſerat formam. Magnitudinī Porī adicere uidebatur bællua; qua uehebatur: tan
 tum inter ceteras eminens; quanto aliis ipse præſtabat. Itaq; Alexander contemplat⁹
 & regem & agmen indorum: tandem inquit par animo meo periculum uideo. Cum
 beſtiis ſimul & cum egregiis uiris rex eſt. Intuenſq; Coenon: Cum ego inquit Ptole
 mæo Perdiccæq; & Epheſtione comitatus in leuum hoſtium cornu impetum fecero
 uideriſq; me in medio ardore cerraminis; ipſe dexterum moue; & turbatis ſigna infer.
 Tu Antigone; & tu Leōnate; & Tauron inuehimini in mediam aciem; & urgebitis
 frontem; hæſtæ noſtræ prælongæ & ualidæ non alias magis; quam aduerſus bælluas
 rectoresq; earum uſui eſſe potuerunt; deturbate eos qui uehuntur; & ipſas confidite.
 Anceps genus auxiliī eſt; & in ſuos acrius furit. In hoſtem enim imperio; in ſuos pa
 uore agitur. Hæc elocutus concitat equum primus. Iamq; (ut deſtinatum erat) inua
 ſerat ordines hoſtium; cum Coenus ingenti ui in leuum cornu inuehitur. Phalanx
 quoq; in mediam indorum aciem uno impetu prorupit. At Porus; qua equitem inue
 hi ſenſerat; bælluas agi iuſſit. Sed tardum & pæne immobile animal equorum uelo
 citatem æquare non poterat. Nec ſagittarum quidem ullus erat barbaris uſus; quip
 pe longæ & prægrauæ niſi prius in terra ſtatuerent arcum; haud ſatis apte & commo
 de impoſunt. Tum humo lubrica & ob id impediēte conatum molientes iſtus cele
 ritate hoſtium occupantur. Ergo ſpreto regis imperio; quod fere ſit; ubi turbatis acri
 us metus; quam dux imperare cœpit; totidem erant imperatores; quot agmina erra
 bant. Alius iungere aciem; alius diuidere; ſtare quidam; & nonnulli circumuehi terga
 hoſtium iubebant. Nihil in medium conſulebatur. Porus tamen cum paucis; quibus
 metu potior fuerat pudor colligere diſperſos; obuius hoſti ite pergit; elephantosq; an
 te agmē ſuorum agi iubet. Magnum bælluæ iniocere terrorem; inſolitusq; ſtridor nō
 equos modo tam pauidum ad omnia animal; ſed uiros quoq; ordinesq; turbauerat.
 Iam fugæ circunſpiciebant locum pauloante uictores; cū Alexander agrianos & thra
 cas leuiter armatos meliore concuſſatione q̄ cōminus militem emiſit in bælluas. Ingē
 tem ū uim tælorum iniocere & elephantis & regentibus eos. Phalanx quoq; inſtare
 conſtanter territis cœpit. Sed quidē auidius perſecuti bælluas in ſemet irritauere uul
 neribus. Obruti ergo pedibus earum; cæteris ut parcius inſtarent; fuere documentū
 Præcipue terribilis illa facies erat; cum manu arma uirosq; corripere; & ſuper ſe re
 gentibus traderent. Anceps ergo pugna nūc ſequentium; nunc fugientium. Elephan
 tos in multum diē uarium certamen extraxit; donec ſecuris (id nāq; genus auxiliī
 præparatum erat) pedes amputare cœperunt. Copidas uocant gladios leuiter curua
 tos ſalcibus ſimiles; qui appetebant bælluarum manus. Nec quicq; inexpertum non
 mortis modo; ſed etiam in ipſa morte noui ſupplicii timor omittebat. Ergo elephāti
 uulneribus tandem fatigati ſuos impetu ſternunt; & qui rexerāt eos; præcipitati in ter
 ram ab ipſis obterebantur. Itaq; pecorū modo magis pauidi; q̄ inſeſti ultra aciem exi
 gebantur; cum Porus deſtitutus a pluribus tæla multo ante præparata in circūſuſos
 ex elephanto ſuo cœpit ingerere; multiſq; eminus uulneratis expolitus ipſe ad iſtus
 undiq; petebatur. Nouem iam uulnera hinc tergo; illinc pectore exceperat; multoq;
 ſanguine profuſo languidis manibus magis elapſa; q̄ excuſa tæla mittebat. Nec ſegni
 us bællua inſtincta rabie nondū ſaucia inuehebatur ordinibus; donec rector bælluæ
 regē cōſpexit fluentibus mēbris omiſſiſq; armis uix compotē mentis; Tū bælluam i
 Porī fuga fugam concitat ſequentē Alexandro. Sed equus eius multis uulneribus cōfoſſus de

elephanti
 ſtridore
 equos &
 hoies ter
 rebant.

Manus e
 lephātoꝝ

Copidæ.

Indi ex e
 lephantis
 præcipitanē

OCTAVVS.

ficiensq; procubuit postquam magis rege: quam effuso. Itaq; dum equum mutat: tardius insecutus est. Interim frater Taxilis regis indorum præmissus ab Alexandro monere cœpit Porum ne ultima experiri perseveraret: dederetq; se uictori. At ille quã exhaustæ erant uires: deficiebatq; sanguis: tamen ad notam uocem excitatus agnosco inquit Taxilis fratrem imperii regniq; sui prodicorem: & tælum quod unum forte non effuderat contorsit in eum: quod per medium pectus penetrauit ad tergum. Hoc ultimo uirtutis opere ædido fugere acrius cœpit. Sed elephanta quoq; qui multa exceperat tæla deficiebat. Itaq; sistit fugam peditemq; sequenti hosti obiecit. Jam Alexander cõsecutus erat: & pertinacia Pori cognita: uetabat resistentibus parcere. Ergo undiq; & in pedites & in ipsum Porum tæla congesta sunt: quis tantum grauatus labi ex bællua cœpit. Indus qui elephantum regebat descendere eum ratus: more solito elephantum procumbere iussit in genua: qui ut se summisit: cæteri quoq; (ita enim instituti erant) demisere corpora in terram. Ea res & Porum: & cæteros uictoribus tradidit. Rex Ipoliari corpus Pori interemptum esse credens iussit: & qui detraherent lorica uesteq; concurrere: cum bællua dominum tueri & spoliantes cœpit appetere: leuatumq; corpus eius rursus dorso suo imponere. Ergo talis undiq; obruitur: compositosq; eo in uehiculum Porus imponitur. Quem rex ut uidit alleuantem oculos non odio: sed misericordia commotus quod malum inquit quæ amentia te cogit rerum mearum cognita fatua belli fortunam experiri: cum Taxilis esset in deditos clementiæ meæ tam propinquo tibi exemplum. At ille quoniam inquit peruncularis: respondebo ea libertate: quam interrogando fecisti. Neminem me fortiorem esse censebam. Meas enim non ueram uires nondum expertus tuas: fortiorem esse te belli docuit euentus. Sed ne si quidem parum fœlix sum secundus tibi. Rursus interrogatus quid ipse uictorem stare tuere debere censeret: quod hic inquit dies tibi suadet: quo expertus es: quam caduca fœlicitas esset. Plus monedo profecit: quam si precatus esset: quippe magnitudinem animi eius interritam ac ne fortunam quidem infractam non misericordia modo: sed etiam honore excipere dignatus est. Aegrum curauit haud secus: quam si pro ipso procubisset. Confirmatum contra spem omnium in amicorum numerum recepit. Mox donauit ampliore regno: quam tenuit. Nec sane quicquam ingenium eius solidius aut constantius habuit quam admirationem ueræ laudis & gloriæ. Simplicitas tamen famam aestimabat in hoste: quam in ciue: quippe a suis credebat magnitudinem suam destrui posse. Eandem clariorem fore: quo maiores fuissent: quos ipse uicisset.

Q. CVRTII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS
MACEDONVM LIBER OCTAVVS.

ALEXANDER Tam memorabili uictoria lætus qua sibi orientis fines apertos esse censebat: Soli uictimis caelis militibus quoq; quo prioribus aïs reliqua belli munia obiret: pro cõcione laudatos docuit: quicquid indis uirium fuisset: illa dimicatione pstratum. Cæteram optimam prædam fore: celebrataq; opes in ea regione eminare quam peterent. Proinde iam uilia & obsoleta esse spolia de persis: gemmis margaritisq; & auro atq; ebore macedoniam gratiamq; non suas tantum domos repleturum. Auidi milites & pecuniæ & gloriæ: simul quia nunquam affirmatio eius sefellerat eos: pollicentur operam: dimissisq; cum bona spe nauigia exædificari iubet: ut cum totam Asiã percur

cōiunctis: sed electa corporū specie: quia eadē aſtimatur in liberis. Huius gētis oppi
 dū cui Alexāder ad mouerat copias: ab ipſo Sophite obtinebat. Clauſæ erant portæ:
 ſed nulli in muris turribuſq; ſe armati oſtēderant. Dubitabantq; macedones deſeruiſ
 ſent ne urbē incolæ: an fraude, ſe occulerēt. Cum ſubito patefacta porta rex induſ cū **Rex alex.**
 duobus adultis filiis occurrit: multum inter oēs barbaros eminēs corporis ſpecie. **Ve** **occurrit**
 ſiſ erat auro purpuraq; diſtincta: quæ ēt crura uelabat. Aureis ſoleis inſeruerat gem
Regis ue
 mas. Lacerti quoq; & brachia margaritis onerata erāt. Pendebāt ex auribus inſigne
ſtiſ.
 cādore magnitudine lapilli. Baculū aureū berilli diſtinguebāt. Quo tradito p̄cat ut
 ſolpes acciperet: ſe liberoſq; & gentē ſuam dedit. Nobiles ad uenandū canes i ea **Canes no**
 gione ſunt. Latratu abſtinere dicunt cum uidere feram: leonibus maxime inſeſ: ho
 biles ad
 rum uim ut oſtēderet Alexandro: in cōſpectu leonē eximīæ magnitudinis iuſſit emit
 uenandū
 ti: & .iiii. omnino ad moueri canes: qui celeriter occupauerūt ferā. Tum ex iis q; aſſue
Canes le
 uerant talibus miniſteriis unius canis leonī cū aliis in hærētis crus auellere: & q̄a nō
ones occi
 ſequēbat: ferro amputare cœpit. Ne ſic qdē ptinacia uicta ruruſ aliā partē ſecare in
 dunt
 ſtiit: & inde nō leguius in hærētē ferro ſubinde cedebat. Ille in uulnere feræ dentes
 moribundus quoq; infixerat. Tātam in illis animalibus ad uenandū cupiditatē inge
 nerat ſe naturā memoriæ pditū ē. Equidē plura trā ſcribo: q̄ credo. Nam nec affirma
 re ſuſtineo de quibus dubio: nec ſubducere quæ accepī. Relicto igiſ Sophite in ſuo
 regno ad fluiū hypā in p̄ceſſit. Epheſtione: q; diuerſam regionē ſubegerat cōiuncto.
 Phegelis erat gētis pximæ rex: q; popularibus ſiſ coleſe agros ut aſſueuerant iuſſis. **Phegelis**
 Alexādro cū donis occurrit: Nihil quod imperaret detractās: biduū apud eū ſubſtitit **rex Alex.**
 Rex tertio die amnē ſupare decreuerat tranſitu diſſicilē non ſpatio ſolum aquarum: **occurrit.**
 ſed ēt ſaxis impeditū. Percūctatus igiſ phegelā quæ noſcēda erāt. xi. dieꝝ ultra flumē
 per ualtas ſolitūdines iter eſſe cognoſcit. Excipere deinde Gangē maximū totius idīæ
 fluiū. Vteriores ripas colere gētes gangaridas & pharralios: eorūq; regē eſſe Ag
Gangari
 gramme. xx. milia equitū. cœq; peditum obſidentē uias. Ad hæc quadrigarū. ii. milia **da.**
 trahere: & præcipuū terrorē Elephātos: quos. iiii. milia numero explere dicebat. In **Pharrali**
 credibilia regi oīa uidebātur. Igiſ Porū (nā cum eo erat) p̄cunctat an uera eēt: quæ **Agrāme**
 diceret. Ille uires quidē gētis & regni haud falſo iactari affirmat. Cæterꝝ qui regnaret rex & eiꝝ
 nō modo ignobile eſſe: ſed ēt ultimæ ſortis: q̄ppe p̄rem eiꝝ tōſorem uix diurno quæ **copiā.**
 ſtu ppulſantem famē p̄pter habitū haud indecorꝝ cordi fuiſſe reginæ. Ab ea in ppio
 rem eiꝝ qui tamē regnaſſet amicitia locū admotū. Interfecto eo p̄ inſidias ſub ſpē tu
 telæ libeꝝ eiꝝ inuaſiſſe regnū: necatiſq; pueris hūc qui nūc regnat generaſſe iuiſum
 uilem q; popularibus magis paternæ fortunæ q̄ ſuæ memoriē. Affirmatio porū multi
 pl- cem animo regis inierat curam. hoſtem ballualq; ſpernebat: ſitū locoꝝ & uim flu
 minū extimeſcebat. Relegatos in ultimum p̄cne rex humanarum perſequi terminū
 & eruerē arduū uidebat. ruruſ auaritia: gloria: & inſatiabilis cupido famæ nihil in
 uiū: nihil remotū uideri ſinebat. Et inter dū dubitabat: an macedones tot emēſi ſpatia
 terraz in acie & in caſtris ſenes facti per obiecta flumina per tot naturæ obſtātes diſ
 ſicultates ſecuturi eēt. Abūdātes onuſtoſq; præda magis prata frui uelle q̄ ad quare
 da fatigari. Nō idē libi & militibus animi eſſe. Se totius orbis impium mēte cōplexū
 adhuc in opeꝝ ſuoꝝ primordio ſtare. Militem labore defatigatū: proximum quenq;
 fructū finito tamen periculo expetere. Vicit ergo cupido rationem: & ad cōcionē uo
 catiſ militibus ad hunc maxime modū diſſeruit. Nō ignoro milites: multa quæ terre **Alex. cōo**
 re uos poſſent ab incolis idīæ p̄ hos dies de induſtria eē iactata. Sed nō eſt iprouiſa.

Nunq̄ ad
liquidum
fama pdu
citur.

uobis mētientium uanitas. Sic Ciliciæ fauces: sic Melopotamiæ campos: Tygrum & Euphratē: quorū alterum uado tranſiimus: alterū ponte terribilē fecerāt perſæ. Nūq̄ ad liquidum fama perducitur. Omnia illa tradente maiora ſunt uero. Noſtra quoq̄ gloria cum ſit ex ſolido: plus tamē habet nominis q̄ operis. Modo quis bælluas offerētes mœnium ſpeciē: quis hydaspem amnē: quis cætera auditu maiora q̄ uero ſuſtinere poſſe credebat? Olim hercule fugiſſemus ex Aſia: ſi nos fabulæ debellare potuiſſent. Creditis ne elephantorū greges maiores eſſe: quam uſq̄ armentorū ſunt: cum & rarum ſit animal: nec facile capiatur: multoq̄ difficilius mitigatur. At qui eadem uanitas: copias peditum equitumq̄ numerauit. Nam flumē quo latius fuſum ē: hoc placidius ſtagnant: quippe anguſtis ripis coercita: & in anguſtiorē alucum elifa: torrentes aquas inuehunt. Cōtra ſtauiō aluei ſegniōr curſus eſt. Præterea in ripa oē periculum eſt: ubi applicantes nauigia hoſtis expectat. Ita quantūcūq̄ flumē interuenit: idē futurum diſcrimē eſt euadētium in terra. Sed omnia iſta uera eſſe fingamus. Vtrū ne uos magnitudo bælluarū an multitudo hoſtium terret? Quod pertinet ad elephātos præſens habemus exēplum: in uos uehēmētius quam in nos incurrerunt. Tam uariſta corpora ſecuris falciſq̄ mutilata ſunt. Quid autē intereſt totidē ſint: quot Porus habuit: an tria milia cum uno aut altero uulneratis. Cæteros i fugam declinari uidemus. Deinde paucos quoq̄ & incōmode regunt. Congregata uero tot milia ipla ſe elidūt: ubi nec ſtare: nec fugere potuerūt inhabiles uastoꝝ corporum moles. Equidē ſic animalia iſta cōtempſi: ut cum haberē ipſe nō oppoſuerim: ſatis gnarus plus ſuis: q̄ hoſtibus periculū inferre. At enim equitum peditumq̄ multitudo uos cōmouet: cū paucis enim pugnare ſoliti eſtis: & nunc primū inconditā ſuſtinebitis turbā? Teſtis aduerſus multitudinē inuicti macedonum roboris Granicus amnis: & Cilicia inunda cruore perſarum: & Arbella: cuius campi deuictorum a nobis oſſibus ſtrati ſūt. Sero hoſtium legiones numerare cœpiſtis: poſtea q̄ ſolitudinem in Aſiam uincendo feciſtis. Cum per helleſpontum nauigaremus: de paucitate noſtra cogitandum fuit. Nunc nos Scythæ ſequunt. Bactriana auxilia præſto ſunt. Dacæ Sogdianiꝝq̄ inter nos militant. Nec tamē illi turbæ confido. Veſtras manus intueor: ueſtrā uirtutē reꝝ quas geſturus ſum: uadē prædamq̄ habeo. Quādiu uobiſcū in acie ſtabo: nec mei: nec hoſtium exercitus meminero. Vos modo animos mihi plenos alacritatis ac fiducia adhibere. Non in limine operum laborumq̄ noſtroꝝ: ſed in exitu ſtamus. Peruenimus ad ſolis ortum & oceanū: niſi obſtat ignauiā: inde uictores perdomito ſine terrarum reueteremur in patriā. Nolite (quod pigri agricolæ faciunt) maturos fructus per inertiam emittere e manibus. Maiora ſunt piculis præmia: diues eadē & impbellis eſt regio. Itaq̄ nō tam ad gloriā uos duco: q̄ ad prædam. Digni eſtis: qui opes quas il lud mare littoribus inuehit referatis in patriā. Digni: qui nihil inexpertū: nihil metu omiſſum reliquatis. Per uos gloriāq̄ uſam qua humanum faſtigium exceditis: p̄q̄ & mea in uos & in me ueſtra merita: quibus inuicti contēdimus oro quæſoq̄: ne humanarum rerum terminos adeuntē alumnū cōmilitonēq̄ ueſtrum ne dicam regem deſeratis. Cætera uobis imperaui: hoc unum debiturus ſum. Et iſ uos rogo: qui nihil unq̄ uobis præcepī: qui primus me periculis obuuli: qui ſæpe aciem clypeo meo texti: ne infregeritis in manibus meis palmam: qua Herculem liberumq̄ patrem: ſi inuidia abſuerit æquabo. Date hic præcibus meis & tandē obſtinatum ſilētium rūpīte. Vbi eſt ille clamor alacritatis ueſtræ in dex? Vbi eſt ille meorū macedonū uultus? Nō agnoſco uos milites: nec agnoſci uideor a uobis. Surdas iādudū aures pullo. Auerſos ani

mos et in fractis excitare conor. Cūq; illi in terram dimissis capitibus tacere pleuerant: Nescio quid inquit: imprudēs in uos deliqui: quod me ne intueri quidem uultis. In solitudine mihi uideor eē. Nemo respondet: nemo saltē negat quos alloquor. Quid autem postulo. Vestram gloriam et magnitudinē indicamus. Vbi sunt illi quorū certamē pauloante uidi cōtendentiū: q; potissimum uulnerati regis corpus exciperēt: desertus destitutus sum: hostibus deditus. Sed solus quoq; ire pleuerabo. Obiicite me fluminibus et balluis et illis gētib; quas; noīa horreūis. Inueniam qui desertum a uobis sequantur. Scythæ bactrianiq; erunt mecum hostes pauloante: nunc milites nostri. Mori præstat: quam precario impatorem esse. Ite reduces domos: ite deserto regem ouantes. Ego hic a uobis desperatæ uictoriæ: aut honestate morti locum inueniā. Ne sic quidē ulli militum uox exprimi potuit. Expectabāt ut duces principesq; ad regem perferrent: uulneribus & cōtinuo labore militiæ fatigatos detractare munia: sed sustinere nō posse. Cæterum illi metu attoniti in terram ora defixerant. Ergo primo fremitus sua sponte: deinde gemitus quoq; oritur. Paulatimq; liberius dolor erigi cœpit manantibus lachrymīs: adeo ut Rex ira in misericordiam uersa: ne ipse qdem q̄q; euperet temperare oculis potuerit. Tandē uniuersa concione effusius flēte: Pœnus aulus ē cū stantibus cæteris propius tribunal accedere significans se loqui uelle. Quē ut uide re milites detrahentem galeam capiti (ita. n. regem alloqui mos est) hortari cœperunt ut causam exercitus ageret. Tum Pœnus. Dii prohibent inquit a uobis impias mētes & profecto prohibent. Idem animus est tuis: qui fuit semper ire iusseris pugnare periclitari: sanguine nostro commendare posteritati tuum nomē. Proinde si perseueras ihermes quoq; & nudus & exanguis: utcūq; tibi cordi est: sequimur uel antecedit. Sed si audire uis nō fictas tuorū militum uoces: utrum necessitate ultima ex præstas præbe quaeso propitias aures imperium atq; auspiciū tuū constātissime secutis: & quocunq; pergis secuturis. Vicisti rex magnitudine rerum non hostes modo: sed etiam milites. Quicquid mortalitas capere poterat impleuimus. Emenlis maria terrasque melius nobis: q̄ incolis omnia nota sunt. Pœne in ultimo mundi fine consistimus: in alium orbem paras ire: & indiā quæris indīs quoq; ignotā. Inter feras serpentesq; degētes erudere ex latebris & cubiculis suis expetis: ut plura quā sol uidet uictoria lustres. Digna prorsus cogitatio animo tuo: sed altior nostro. Virtus. n. tua semper in incremento erit nostra uis in fine iam est. Intuere corpora exanguia tot per fossa uulneribus: tot cicatricibus putrida. Iā tela hæbetia sunt: iā arma deficiunt. Vestē psicam induimus: q̄ domestica subuehi nō pōt. In externum degenerauimus cultū. Quoto cuiq; lorica est? Quis equū habet? Iube quæri q̄ multos serui iporū psecuti sunt: quod cuiq; supsit ex præda. Omnium uictores: oīum inopes sumus. Nec luxuria laboramus: sed bello. Instrumenta belli cōsumpsimus: hunc tu pulcherrimū exercitum nudum obiicies balluis: Quas; ut multitudinem augeāt de industria barbari: magnū tamē esse numerū etiam ex mēdacio itelligo. Qui si adhuc penetrare in Indiā certū est: regio & meridie minus uastata ē. Qua subacta licebit decurrere in illud mare: quod rebus hūanis terminū uoluit eē natura. Cur circuitu petis gloriā: quæ ad manū posita est: hic quoq; occurrit oceanus. Nisi mauis errare: puenimus quo tua fortuna ducit. Hæc tecū q̄ line te cum his loq; malui: nō uti inire circumstātis exercitus gratiā: sed ut uocem loquentium potius: q̄ ut gemitū murmurantiū audires. Ut finem orationi Pœnus impo-

Tacitur-
nitas ma-
cedonū.

Mos allo-
quēdi re-
gem.
pœni ora-
tio.

Alex. ira-
tus clau-
di rēgiā
iubet.

rat iratos. Itaq; inops cōsiliū desiluit e tribunali claudiq; regiā iussit oibus præter assue-
 ros adire, phibitis. Biduū ira datū ē: tertio die pcessit e regia: q. xii. aras ex quadrato sa-
 xo monumentū expeditiōis suæ: munimēta quoq; castroꝝ iussit extendi cubiliaq; am-
 plioris formæ: q̄ pro corpore habitu relinqui: ut speciē omniū augeter posteritati fal-
 lax miraculū præparans. Hinc repetens quæ emēsus erat: ad flumen Aceſſinē locat ca-
 ſtra. Ibi forte Pœnus morbo extinctus ē: cuius morte inge. n. uit rex quidē. Adiecit ta-
 men propter paucos dies longā orationē eum exorsum: tanq̄ solus macedoniā uisur⁹
 esset. Iam in aqua classis: quā ædificari iusserat stabat. In hac Mēnō ex thracia in sup-
 plementum equitum. vi. milia præter eos ab harpello peditū. vii. milia adduxerat: ar-
 maq; xxv. auto & argento celata pertulerat: qs distributis uetera cremari iussit mille
 nauigiis aditurus oceanum: Discordelq; & uetera odia retractantes Porū & Taxilem
 indiæ reges firmatæ per affinitatē gratiæ reliquit in suis regnis: summo in ædificanda
 classe amboꝝ studio usus. Oppida quoq; duo condidit: quoz̄ alterum Niceā appella-
 uit: alterq; Bucephalum equi quem amiserat memoriæ ac nomini dedicans urbē. Ele-
 phātis deinde & impedimētis terra seq̄ iussit secundo amne defluxit: quadraginta fer-
 me stadia singulis diebus pcedens: ut opportunis locis exponi subinde copiæ possent
 præsentū erat in regionē: in qua hydaspes amnis Aceſſino cōmittit: hinc decurrit i fines
 soboz̄. Hi de exercitu herculis maiores suos eē cōmemorat: agros relictos eē cepisse
 sedē: quā ip̄i obtinebāt. Pelles feratū p ueste: clauæ p tælo erant. Multaq; eēt cū graci
 mores exoleuissent stirpis ostēdebant uestigia. Hinc excessione facta eē & .l. stadia ex-
 cessit. Depopulatusq; regionē oppidū caput eius corona cœpit. xl. peditū milia gēs in
 cunf ab ripa fluminū opposuerat: quā amne supato in fugā cōpulit: iclusosq; mœnibus expu-
 gnat: puberes interfecti sunt: cæteri uenierūt. Alterā deinde urbē expugnare adortus
 Oppidāi magnaq; uī defendentiū pulsus multos macedonū amisit. Sed cū in obsidione pseue-
 se ac sua rassent: oppidani despata salute ignē tubicere tectis: se quoq; ac liberos cōiugesq; in-
 igni ablu cēdio cremāt. Quod cū ip̄i augerent: hostes extinguerēt: noua forma pugnæ erat: de-
 pferūt lebāt incolæ urbem: hostes extiguebāt: adeo eēt naturæ iura bellum in cōtrariū mutat.
 Arx erat oppidi intacta: in qua præsidium dereliquit. Ip̄e nauigiis circunuectus ē arcē
 q̄ppe. iiii. flumina tota india præter gāgem maxima munimenta arcis applicāt undas
 Aceſſinē. A septētrione indus alluit: a meridie Aceſſines hydaspi cōfundit: ur. Cæterum amniū
 flu. a me: cæus maritimis similes fluctus mouent: multoq; ac turbido limo quod aquarū cōcur-
 ridie hy: su subinde turbatur: iter qua meat nauigiis in tenuem alueum cogit. Itaq; cū crebri-
 daspi cō: fluctus se inueherent: & nauiū hinc proras: hinc latera pulsaret: subducere nauæ ue-
 funditur. la cœperunt. Sed ministeria eoz̄ hinc cætu: hinc prærapida celeritate fluminū occu-
 Nauigia pant. In oculis duo maiora oīum nauigia submersa sunt: leuioꝝ cū & ip̄a neqrent re-
 duo sub: gi in ripā tñ innoxia expulsa sunt. ip̄e rex in rapidissimos uertices incendit. Quibus in-
 merſa torta nauis obliqua & gubernaculi impatiens agebat: Iam uestem detraxerat corpo-
 ri: piceturus semet in flumē: amiciq; ut exciperēt eū haud pcul nabant. Apparebatq;
 anceps piculum tam nataturū: q̄ nauigare pseuerantis. Ergo ingenti certamine conci-
 tant remos: quātaq; uis humana esse poterat admota ē: ut fluctus qui in se uehebant
 euerberarent. Findi crederes undas: & retro gurgites cedere. Quibus tandem nauis
 Sudraca erepta nō tamen ripæ applicabatur: sed in proximū uadum illidit. Cum amne bellū
 rū & mal: fuisse crederes. Ergo aris p numero fluminū poliis: sacrificioq; facto. xxx. stadia pro-
 log: regia cessit. Inde uentum ē in regionē Sudracarum Mallorumq; quos alias bellare inter se
 Macedo solitos: tūc piculi societas iuxerat. viiii. milia iuniorum peditum in armis erāt: præ-
 nū q̄relle hos equitum. x. dccccq; quadrigæ. At macedones: qui omni discrimine iā defunctos

se eē crediderant: posteaq̄ integrum bellum cum ferocissimis Indiæ gentibus superesse cognouerunt: improviso metu territi: rursus seditiosis uocibus regem increpare cœperunt. Gangē amnem: & quæ ultra eēt: coactos transmittere: non tñ fuisse: sed mutasse bellum indomitis gentibus se obiectos: ut sanguine suo apirent ei oceanū. Trahi extra sydera & solem cogiq; adire: quæ mortaliū oculis natura subduserat. Nouis idēdem armis novos hostes existerē. Quos ut oēs fundāt fugentq;: quod premium ipsos manere. Caliginē ac tenebras & ppetua nocte p̄fundo incubātem mari: repletū imaniū bælluarum gregibus fretū immobiles undas: in qbus emoriēs natura defecerit. Rex non sua: sed militū sollicitudine anxius cōcione aduocata docet imbelles eē quos metuāt. Nihil deinde præter has gētes obstare: quo minus terrarum spacia emē si ad finem simul mundi laborēq; pueniant. Cessisse illis metuentib⁹ gāgem: & multitudinem nationū: quæ ultra amnē essent: declinasse iter eo: ubi par gloria minus periculum esset. Iam p̄spicere se oceanum. Iam perflare ad ip̄os auram maris: ne inuiderent sibi laudem: quā peteret. Herculis & liberi patris terminos trāsituros illos. Regi suo paruo impēdio immortalitātē famæ daturus. Paterentur se ex india redire non fūgere. Omnis multitudo & maxime militaris mobili impetu effertur. Ita seditiōnis nō remedia quā principia maiora sunt. Nō alias tam alacer clamor ab exercitū ē redditus iubentiū duceret diis secūdis: & æquaret gloria: quos emulare. Lætus his acclamatiōibus ad hostes p̄tinus castra mouit. Validissimæ indorū gētes erant: & bellū ip̄i greparabāt: ducemq; ex natione sudracarū spectatæ uirtutis elegerant. Qui sub radicib⁹ montis castra posuit: Lateq; ignes: ut speciem multitudinis auget: ostendit clamore quoq; ac sui moris ululatu idēdem acquiescentes macedonas frustra terrere conatus. Iam lux apparebat: cū rex fiducia ac spei plenus alacres milites arma cape & exire in aciem iubet. Sed ut traditur: metu ne an seditiōne oborta inter ip̄os subito p̄fugerunt barbari. Certe auios montes & impeditos occupauerunt. Quorum agmen rex frustra persecutus impedimēta cœpit. Peruentum deinde est ad oppidum sudracarū in quod plariq; cōfugerant: haud maiore fiducia mœnium: quam armorum. Iam ad monebat res: cum uates monere eum cœpit: ne cōmitteret: aut certe differret oblidionem. Vitæ eius piculum ostendit: Rex Demophonta (nāq; uates erat) intuēs: Si quis inquit arti tuæ intentū & extra expectantē sic interpollet: nō dubitem: quin incōmodus ac molestus uideri tibi possit. Et cū ille ita p̄rlus futurum respōdisset: Cēles ne inquit t̄aras res nō pecudum fibras ante oculos habēri ullum eē maius impedimentum quam uatem superstitione captum. Nec diutius q̄ respōdit moratus: admoueri iubet scalas. Cunctantibusq; cæteris euadit in murū. Angusta muri corona erat. Nō pinnae sicut alibi fastigium eius distinxerant: sed perpetua lorica obducta transitū seplerat. Itaq; rex herebat magis: quam stabat in margine: clypeo undiq; incidētia tæla ppulsans. Nam ubiq; eminens ex turribus petebatur. Nec subire milites poterant: quia sup̄ne uī tælorum obruebant. Tādē magnitudinem tælorum periculi pudor, uicit: q; p̄pe cernebat cūctatione sua dedi hostibus regē. Sed festinādo morabant̄ auxilia. Nā dum pro se quisque certat euadere: onerare scalas: q̄s nō sufficiētibus d. uolūtū unīcam spem regis fefellerunt. Stabat. n. in cōspectu rati exercitus uelut in solitudine destitutus. Iāque leuā qua clypeum ad ictus circūferebat lassauerat clamantibus amicis ut ad ipsos desiliret: stabātque excepturi: cū ille rem ausus incredibilem atque inauditam multoq; magis ad famā temeritatis quam gloriæ insignē. Nāque in urbem hostium plenā præcipiti saltu semetip̄. imisit: cum uix sperare posset dim̄ cantem ceteris & nō multū esse moriturum: quippe antequam assurgeret: opprimi poterat: & cap-

Alex. cō-
cionē ad-
uocauit.

gōl. qob
Alex. x. d.
b. u. d. n.
alimū

Sudraca
rū opp.

Demo-
phooua-
tes picu-
lū imine-
re Alex. p̄
dixit.

V. d. n. d.
g. u. d. n.
m. m. d.
h. o. n. d.

Alex. fo-
lusi urbē
hostiū d
ilur. auo

uiuus: sed forte ita liberauerat corpus: ut se pedibus exciperet. Itaque stans in it pugna:
 & ne circuii posset: fortuna prouiderat. Vetus arbor haud procul muro ramos mul-
 ta fronde uestitos uelut de industria regem protegētes obiecerat huius spatiose stipiti cor-
 pus: ne circuii posset applicuit: clypeo tela: quae ex aduerso ingerebant: excipiens.
 Nam cum cominus unum procul tot manus peterent: nemo tamen audebat propius acce-
 dere: Missilia ramis plura: quam clypeo incidebant. Pugnabat pro rege primum celebra-
 ti nominis fama. Deinde desperatio magis ad honeste moriendum incitamentum. Sed cum
 subinde hostis afflueret: iam ingentem uim telorum exceperat clypeo: iam galeam laxa
 profregerant: iam continuo labore grauius genua succiderant. Itaque contemptum & incaute
 quod proximi stererant incurrerunt: e quibus duos gladio ita exceperat: ut ante ipsum exanimis
 procuberent. Nec cuiquam deinde propius incessendi eum animus fuit. Procul iacula sa-
 gittasque mittebant. Ille ad omnes ictus expositus non aegre iam exceptum poplitibus
 corpus tuebat: donec indus duorum cubitorum sagittam (namque indis ut antea diximus:
 huius magnitudinis sagittae erat) ita excussit ut per thoracem paulum super latus dex-
 terum ingereret. Quo uulnere afflictus magna uis sanguinis emicante reuulsit arma
 moribundo similis: adeoque resolutus: ut ne ad uellendum quidem telum sufficeret dextra. Itaque
 ad expoliandum corpus: qui uulnerauerat alacer gaudio accurrit. Quem ut inuicere
 corpori suo manus sensit: credo ultimi dedecoris indignitate commotus liquente reuo-
 cauit animum: & nudum hostis latus subiecto mucrone hausit. Iacebant circa regem tria
 corpora: procul stupentibus caeteris. Ille ut antequam ultimus spiritus deficeret dimicans iam
 extinguere: clypeo se alleuare conatus est: & posteaquam ad conitendum nihil supererat ui-
 rium: dextra impedentes ramos complexus temptabat assurgere. Sed ne sic quidem po-
 tens corporis: rursus ingenua prociuit: manu prouocans hostes si quis cogredi auderet.
 Tandem Peucestes per aliam oppidi partem deturbatis propugnatoribus muri uestigia per-
 sequens regi supuenit. Quo conspecto Alexander iam non uitae suae: sed mortis solatium
 supuenisse ratus clypeo fatigatum corpus exceperat. Subinde Timeus: & paulo post Leonatus
 hinc Aristonius superuenit. Indi quoque cum intra moenia regem esse comperissent:
 omissis caeteris illuc concurrerunt: urgebantque protegētes: ex quibus Timeus multis aduer-
 so corpore uulneribus acceptis egregiaque edita pugna cecidit. Peucestes quoque tribus
 iaculis confossus non se tamen scuto sed regem tuebat. Leonatus dum auidius ruens bar-
 baros summouet: ceruice grauius icta semianimis prociuit ante regis pedes. Iam Peu-
 cestes & uulneribus fatigatus sum miserat clypeum. In Aristono spes ultima haerebat.
 Hic quoque grauius saucius tantam uim hostium ultra sustinere non poterat. Inter haec ad
 macedones regem cecidisse fama perlatum est. Terruisset alios: quod illos incitauit. Namque
 periculum omnes immemores dolabris profergere murum: & qua molitum erant aditum: irruere
 in urbem. Indolque plures fugientes quam congregari ausos ceciderunt. Non senibus: non
 foeminais: non infantibus parca. Quisquis occurrerat: ab illo uulneratum regem esse cre-
 debant. Tandemque internitione hostium iusta ira parentatum est. Ptolemaeum: quod po-
 stea regnauit: huic pugnae affuisse: auctor est Clytarchus & Timagenes. Sed ipse. i. glo-
 ria suae non refragatus abfuisse se missum in expeditionem memoriam tradidit. Tanta com-
 ponentium uetustate regum monumenta uel securitas uel par huic uitium credulitas fuit
 pro ferri Rege in tabernaculo relato medici lignum hastae corpori infixum ita ne spiculum moue-
 retur abscederet. Corpore deinde nudato animaduertunt hamos inesse telo. Nec aliter
 Critobolus sine pernicie corporis extrahi posse: quam ut secundo uulnus auerteret. Caeterum ne se-
 lus medicantes profluuium sanguinis occuparent uerebant: quippe ingens telum adactum erat: &
 penetrasse in uiscera uidebant. Critobolus inter medicos artus eximiam: sed in tanto per-

riculo territus: amouere metuebat: ne in ipius caput parum prospere curationis recideret euetus. Lachrymantē eum ac metuentē & solitudine propemodū exanguē rex cōspexerat. Quid inquit quod ue temp⁹ expectas & nō quāprimū hoc dolore me saltem moriturum liberas? An times ne reus sis: cū insanabile uulnus acceperim? At Criobolus tandē uel finito: uel dissimulato metu hortari eum cœpit: ut se continendū p̄beret dum spiculum guelleret. Etiam leuem corporis motum noxiū fore. Rex cum affirmasset nihil opus eē iis: qui semet cōtinerent: sicut p̄ceptum erat sine motu p̄bruit corpus curæ. Igit̄ patefacto latius uulnere: & spiculo euulso ingēs uis sanguinis manare cœpit: inq̄q; animo Rex & caligine oculis effusa ueluti moribūdus extēdi. Cūq; p̄fluuiū medicamētis frustra inhiberēt: clamor simul atq; ploratus amicorū orit̄ regē expirasse credētium. Tandē cōstitit sanguis: paulatimq; animū recepit: & circūstantes cœpit agnoscere. Toto eo die ac nocte quæ secuta ē: armatus exercitus regiā obse- dit cōfessus oēs unius sp̄ritu uiuere. Nec prius recesserūt: quā comptū ē somno paulisper acq̄ cere. Hinc certiorē spem salutis eius in castra rettulerūt. Rex septē diebus curato uulnere: necdū obducta cicatrice cū audisset conualuisse apud barbaros samā morus suæ: duobus nauigiis iūctis statui in mediū undiq; conspicuū tabernaculū iussit ex quo se ostēderet perisse credētibus. Cōspectuq; ab incolis spem hostiū falso nūtio conceptā inhibuit. Secūdo deinde amne defluxit aliquantū interualli a cætera ciuitate: p̄cipiens ne q̄s quiete corpore p̄ inualido adhuc necessaria pulsū remorū impediret. Quarto posteaq; nauigare cœperat die: puenit in regiōnē desertā q̄dem ab incolis: sed frumētō & pecoribus abundantem. Placuit is locus & ad suam & ad militū requiem. Mos erat principibus amicorū & custodibus corporis excubare ante p̄torium: quotiens a Iueria regi ualitudo incidisset. Hoc tum more quoq; seruato uniuersū cubiculū eius intrāt. Ille sollicitus ne quid noui afferrent: quia simul uenerāt percunctat̄: num hostium recens nūtiaretur aduentus. At craterus cui mandatū erat: ut amicorū p̄ces perferret ad eum: Credis ne inquit aduētū magis hostium ut iā in uallo consistere: quā cura salutis tuæ: ut nunc ē tibi uilis nos esse sollicitos? Quātalibet uis oium gentium cōspiraret in nos: impleat armis uirūq; totū orbem: Classibus maria cōsternat inusitatas bælluas inducat: tu nos p̄stabis iuictos. Sed quis deorum hoc macedoniæ columen ac sydus diurnum forte polliceri potest: cum tam auide manifestis piculis offeras corpus: oblitus tot ciuium animas trahere te in calum. Quis enim tibi sup̄stes aut optat esse aut potest? Eo peruenimus: auspiciam atq; imperium secuti tuū: unde nisi te reduce nulli ad penates suos iter ē. Qui si adhuc de perlidis regno cum Dario dimicares: & si nemo uellet: tamē ne admirari quidē posset tā p̄mpte esse te ad omne discrimē audaciæ. Nam ubi paria sunt piculum ac p̄mium: & secūdis rebus amplior fructus ē: & aduersis solatiū maius. Tuo uero capite ignobilē uicum emi: quis ferat? Non tuorum modo militum: sed ullius gentis barbaræ ciuis: q̄ tuam magnitudinem nouit. Horret animus cogitatione rei: quam pauloante uidimus. Eloqui timeo iuecti corporis spolia inertissimas manus fuisse iniecturas: nisi te interceptū misericors in nos fortuna seruasset. Totidem proditores: totidē desertores sumus: quot te non potuimus p̄sequi. Vniuersos licet milites ignominia notes: nemo recusabit luere id quod ne admittet: p̄stare nō potuit. Patere nos quæso alio modo eē uilis tibi. Quocūq; iusseris ibimus. Obscura bella & ignobiles pugnas nobis deposcimus. Temetipsum ad ea serua pericula: quæ magnitudinem tuā capiūt. Cito gloria obsolecit in sordidis hostibus. Nec quicquā indignus ē: quā cōsumi eam: ubi non possit ostendi: Eadē fere Ptolemæus & similia iis cæteri: Jamq; cōsulis uocibus flentes eum orabāt: ut tandē

Spiculū
euulsum
ex Alex.
corpore.

Crateri
uerba

- exsatiatae laudis modum faceret: ac salutem suam eidem publicam parceret. Grata erat regi pietas amicorum. Itaque singulos familiariter amplexus considerare iubet: aliusque sermone repetito: uobis quidem inquit o fidissimi piissimique ciuium atque amicorum grates ago habeoque non solum meo nomine: quod hodie salutem meam uestram praepositis: sed quod a primordiis belli nullum erga me beniuolentiae pignus atque indicium amisistis. Adeo ut confitendum sit: nunquam mihi uitam meam fuisse tam caram: quam esse coepit: ut uobis diu frui possim. Caeterum non eadem est cogitatio eorum qui pro me mori optant. Meam quidem hanc beniuolentiam uestra uirtute metuisse me iudico. Vos enim diuturnum fructum ex me forsitan etiam perpetuum percipere cupiatis. Ego me melior non aetatis spatio: sed gloria. Licuit paternis opibus contento intra macedoniae terminos per otium corporis expectare obscuram & ignobilem senectutem. Quamquam ne pigri quidem sibi facta disponunt. Sed unicum bonum diuturnam uitam existimantes: saepe acerba mors occupat. Verum ergo: qui non annos meos: sed uictorias computo: si munera fortunae computo. diu uixi. Orsus a macedonia imperium Graeciam teneo. Thraciam: & Illyricos: subegi Triballis medisque impero. Aliam qua helleponto: quam rubro mari abluitur: possideo. Iamque haud procul absum a fine mundi: quem egressus: aliam naturam: alium orbem aperiri mihi statui. Ex Asia in Europae terminos momento unius horae transiui. Victor utriusque regionis post nonum regni mei post uicesimum atque octauum aetatis annum uideor ne uobis in excolenda gloria: cui me uni deuouisse cessare. Ego uero non de ero: & ubicumque pugnabo: in theatro terrarum orbis esse me credam. Dabo nobilitatem ignobilibus locis. Aperiam cunctis gentibus terras: quas natura longe summouerat. In his operibus extinguere mihi: si fors ita feret pulchrum est. Et stirpe sum generus: ut ultima prius: quam longam uitam debeam optare. Obsecro uos cogitate nos peruenisse in terras: quibus ob foeminae uirtutem celeberrimum nomen est. Quas urbes Semyramis condidit: Quas gentis redegit in potestatem. Quanta opera molita est: Nondum foeminam aequauimus gloria: & iam nos laudis facietas coepit. Diu faueat: maiora adhuc restant. Sed ita nostra erunt: quae nondum attingimus: si nihil parauerimus: in quo magnae gloriae locus est. Vos modo me ab intestina fraude & domesticorum insidiis praestare securum. Belli martisque discrimen impavidus subibo. Philippus in acie tutior: quam in theatro fuit: hostium manus saepe uitauit: suorum effugere non ualuit. Aliorum quoque regum exitus: si reputaueritis: plures a suis: quam ab hoste in teremptos numerabitis. Caeterum quoniam olim rei agitatae in animo meo nunc promendae occasio oblata est: mihi maximus laborum atque operum meorum erit fructus: si olympias mater immortalitati consecretur: quandoque exceperit uita: Si licuerit: imple praestabo hoc. Si me praeeperit fatum: uos mandasse me mentote. Actum quidem amicos dimisit. Caeterum per complures dies ibi statiuam habuit. Haec dum in india geruntur: graeci milites nuper in colonias a rege deducti garabactra orta inter ipsos secessionem defecerant: non tam Alexandro infensi: quam metu supplicii: quippe occisis quibusdam popularium: qui ualidiores erant: arma spectare coeperunt. Et bactriana arce: quae quali negligentius a seruata erat occupata: barbaros quoque in locietatem defectionis impulerant. Athenodorus erat princeps eorum: qui regis quoque nomen assumpserat non tam imperii cupidine quam in patriam reuertendi cunctis: qui auctoritate ipsius sequebantur. Huic bicon quidam nationis eius: sed ob emulatiuam infestus comparauit in sidias: inuitatumque ad epulas per Baxum quendam macerianum in conuiuium occidit. Postero die concione aduocata Bico ultro insidiatum sibi Athenodorum plarumque persuaerat. Sed aliis suspecta fraus erat biconis: & paulatim in plures coepit manare
- Alexandri
responsu
- Alex. ipiu
quousq;
- Alex. xx.
atq; viii.
nactus an
nos pcla
ra multa
gestit.
- Garaba
etra.
- Atheno
dorus.
Bicon
Baxuma
cerianus.

suspitio. Itaq; græci milites arma capiunt occisuri Biconem: si daretur occasio. Cæteri principes eorum iram multitudinis mitigauerunt. Præter spem suam Bicon præsentî periculo ereptus paulopost insidiatus auctoribus salutis suæ est: cuius dolo cognito & ipm cõprehenderunt & Boxû cæterq;. Boxum protinus placuit interfici Biconē et per cruciatû necari. Iamq; corpori tormēta admouebant: cū græci milites incerti ob quã cãm lymphatis similes ad arma discurrunt: quoq; fremitu exaudito: qui torquere Biconē iusserat omifere: ueriti ne id facere tumultuatiû uociferatione phiberent. Ille sicut nudatus erat puenit ad græcos: & miserabilis facies supplicio destinati in diuersum aios repēte mutauit: dimittiq; eū iusserūt: hoc mō pœna bis liberatus cū cæteris qui colonias a rege attributas reliquerūt: reuertūt in patriã. Hæc circa bactra & Scytharum terminos gesta. Interim regem duarq; gentiû: de quibus ante dictû est. c. lega legati dua
 ti adeunt. Oēs curru uehebantur eximia magnitudine corpoꝝ: decoro habitu: lineæ rû gentiû
 uestes intextæ auro purpuraq; distinctæ. Ei se dedere ipsos urbes agrosq; referebant: Alex. ade
 p tot ætates inuiolatã libertatē illius primû fidei ditioniq; pmissuros. Deos sibi dediti unt.
 onis auctores: nō metû: qppe intactis uiribus iugû excipere. Rex cõsilio habito dedi
 tos in fidem accepit: stipendio quod Aracholis utraq; natio p̄sistabat iposito. Præter
 rea. ii. milia & d. eqtes i perat: & oia obediēter a barbaris facta. Inuitatis deide ad epu
 las legatis gentiû regulisq; exornari cõuiuiû iussit. Cētū aurei lecti modicis iteruallis Apparat⁹
 positi erāt. lectos circū dederāt aulea purpura auroq; fulgētia: quicquid aut apud p̄sas cõuiuiū a
 uetere luxu aut apud macedonas noua imutatione corruptû erat: cõsulis utriusq; gen
 tis uitis in illo cõuiuiō ostēdens. Intererat epulis Dioxippus atheniēsis pugil nobilis: dioxipp⁹
 & ob eximiã uir: utē uiriû iam a rege p̄motus & gratus. Inuidi maligniq; increpabāt atheniēsis
 per seria & ludû saginati corporis lequi inutile bælluã. Cum ipsi præliû inirent: oleo
 madentē præparare uentrē epulis. Eodē igitur in conuiuiō Horratas macedo iam te
 mulentus exprobrare ei cœpit: & postulare ut si uir esset: postero die secû ferro decer
 neret. Regē tandem uel de sua temeritate: uel de illius ignauia iudicaturum. Et a Dio
 xippo contemptim militare eludentē ferociã accepta conditio est. Ac postero die rex
 cū et acrius certamē exposcerent: q̄a deterrere nō poterat: destinata exeq passus est.
 Ingens hic militū inter quos erāt græci: q̄ Dioxippo studebāt conuenerat multitudo Dioxippi
 Macedo iuxta arma sumplerat æreum clypeum: hastã: quam sarissam uocāt leua te
 nens: dextra lanceam: gladioq; cinct⁹ uelut cum plurib⁹ simul dimicatur⁹. Dioxipp⁹
 oleo nitēs: & coronat⁹ leua puniceum amiculum: dextra ualidum nodosumq; stipitē
 p̄ferebat. Ea ipsa res oium animos expectatōe suspēderat: qppe armato cõgredi: nu
 dum demētia nō temeritas uidebat. Igitur macedo haud dubius emin⁹ interfici pos
 se lanceã emisit: quã Dioxippus cum exigua corporis declinatione uitasset: anteq̄ ille
 hastã trãlferret: in dextrã assiluit: & stipite mediã eam fregit. Amisso utroq; tælo ma
 cedo gladium cœperat stringere: quem occupatum cõplexu pedibus repente subdu
 ctus Dioxippus arietauit in terram. Ereptoq; gladio pedem sup ceruicem iagenti ipo
 suit: stipitē intentãs: elisurusq; eo uictû: ni phibit⁹ esset a rege. Tristis spectaculi euē
 tus nō macedonibus modo: sed etiã Alexandro fuit: maxime quia barbari affuerant: Sæpe mi
 qppe celebratã macedonum fortitudinem ad ludibrium recidisse uerebatur. Hinc ad nus est cõ
 criminationē inuidorq; ad aperta sunt aures regis. Et post paucos dies iter epulas aure stãtia i ru
 um poculum ex cõposito subducit. Ministrisq; quasi amississent quod amouerant: bore q̄ in
 regē adeunt. Sæpe minus est cõstantiã in rubore: q̄ in culpa. Coniectum oculorq; qui culpa.
 bus ut fur destinabatur Dioxippus ferre nō potuit. Et cum excessisset cõuiuiō literis dioxipp⁹
 conscrip̄is quæ regî redderentur: ferro se interemit. Grauius mortē eius tulit rex: exi se interemit

stimans indignationis eē non pœnitentiæ testem: utiq; posteaq̃ falso in simulatum eū
 Indorum nimum inuidorū gaudiū ostendit: Indorum legati dimissi domos paucis post diebus
 dona ad cum donis reuertunt. ccc. erant equites. Mille. xxx. currus: quos quadringi equi du
 Alex. cebāt. Linæ uestis aliquantū: mille scuta indica: & ferri cādidi talēta centū: Leonēq;
 Lacertæ i raræ magnitudinis & tygres: utrūq; animal ad māfuetudinē domitū. Lacertarum
 gentes. quoq; ingentiū pelles & dorfa testudinum. Cratēro deinde impat rex: haud pcul am
 Dorfa te ne per quē erat ipse nauigatur copias duceret. Eos aut qui comitari eū solebāt impo
 studinū ni in naues; & in fines Malliorū secundo amne deuehitur. Inde Sabarcas adiit ualidā
 Malliorū indiā gentem: quæ populū non regum imperio regebatur. vi. milia deditum habebāt
 gens. equitum. vi. milia has copias currus. d. sequebantur. Tres duces spectatos uirtute bel
 Sabarca/ lica elegerant. At qui in agris erant proximi flumini (frequentes autem uicos maxime
 rū gens in ripa habebant) ut uidere totum amnem: qua prospici poterat nauigiis constratum
 & tot militum arma fulgentia: territi noua facie deorum exercitum & alium liberum
 patrem c. lebre in illis gentibus nomen aduentare credebant. Hinc militum clamor:
 hinc remorum pulsus: uariarūq; nautarum uoces hortantiū pauidas aures impleuerāt
 Ergo uniuersi ad eos: qui in armis erant currūt. furere clamitantes cum diis prælium
 inuituros. Nauigia nō posse numerari quæ inuictos ueherēt. Tantūq; in exercitū suo
 Sabarcæ rum itulere terroris: ut legatos mitterent gētem dedituros. His in fidem acceptis: ad
 dedunt se alias deinde gētes quarto die puenit. Nihilo plus animi his fuit: q̃ cæteris fuerat. Itaq;
 Alex. oppido ibi cōdito quod Alexandriā appellari iusserat: fines eorū q̃ musicanī appellā
 Alexan/ tur intrauit. Hic deteriorē satrapē: quem Caracamisadis præfecerat: iisdem arguenti
 driā con/ bus cognouit: multaq; auare ac superbe fecisse conuictū interfici iussit. Oxartes præ
 dit. tor bactrianorū nō absolutus modo: sed etiam iure amplioris imperiū donatus ē. Fini
 Musica/ bus musicanis deinde in ditionē redactis: urbi eorū imperiū imposuit. Inde præstos &
 norū gēs. ipsam indiā gentē peruētū est. Porticanus rex erat: qui se munitæ urbi cū magna ma
 Præstorū nu populariū incluserat. Hæc Alexander tertio die: q̃ cœperat obsidere expugnauit.
 gens Et porticanus cū in arcem cōfugisset: legatos de cōditione deditiōis misit ad regē. Sed
 Portica/ anteq̃ adirent eū duæ turres cū ingenti fragore pçiderant: per quarū ruinas macedones
 nus rex. euasere in arcē: qua capta Porticanus cū paucis repugnās occidit. Diruta igit arce &
 Sabi re oibus captiuis uanūdati: Sabi regis fines ingressus ē. Multisq; oppidis in fidē acce
 gis fines. pris: ualidissimā gētis urbē cuniculo cœpit. Barbaris simile mōstri uisum est rudi b
 militariū ope: q̃ppe in media ferme urbe e terra existebāt: nullo suffossi specus ante
 uestigio factō. dccc. Indorū in ea regione caesa Clytarchus est auctor: multosq; capti
 Mulicani uos sub corona uenisse. Rursus musicanī defecerūt: ad quos opprimēdos missus est
 defecerūt Phytō q̃ captū principē gētis eūdēq; defectionis auctore adduxit ad regē. Quo Ale
 xāder in crucem sublato: rursus amnem in quo classem expectare se iusserat repetit.
 Samus Quarto deinde die secundo amne puenit: ad oppidū: quod in regnū erat Sami. Nup
 rex. se ille desiderat: sed oppidani detrectabāt imperiū: & clauerāt portas. Quoꝝ pau
 citate cōtēpta Rex. d. agrianos mœnia subire iusserat: & sensim recedētes elicerē extra
 muros hostem secuturum: pfecto si fugere eos crederet. Agriani: sicut imperatū erat
 laceſsito hoste subito terga uerterūt: quos barbari effuse sequentes in alios: iter quos
 ipse rex erat incidūt: Renuato ergo prælio ex. iiii. milib; barbarorū. d. caesi sunt. Mille
 Barbari capti. Cæteri mœnibus urbis inclusi. Sed nō ut prima specie lata uictoria: ita euentu
 uenenoſi quoq; fuit: q̃ppe barbari ueneno rinxerāt gladios. Itaq; faucii subide expirabāt. Nec
 xerāt gla cā tā strenuæ mortis excogitari poterat medicis: cū etiā leues plagæ ifanabiles eēnt
 dios Barbari aut sperauerāt incautū & temerariū regē excipi posse. Et forte inter p̃missi

mos dimicans intactus euaserat. Præcipue Ptolemæus leuo humero leuiter quædæ sauci Ptolemæus: sed maiore piculo quam uulnere affectus regis sollicitudinē in se cōuerterat. Sanguine cōus. iunctus erat: & quædam Philippo genitū eē credebāt. Certe pellice eius ortū cōstabat. Idē corporis custos pmpmissimusq; bellator: & pacis artibusq; militiæ maior & clarior: modico ciuilibusq; cultu liberalis in primis: adituq; facilis. Nihil ex fastu regio assumpserat. Ob hæc regi an popularibus charior eēt: dubitari poterat. Tū certe primū exptus suo rū aīos: adeo ut fortunā: in quā postea ascēdit: in illo piculo macedones ominati eē uidebant: quippe nō leuior illis Ptolemæi fuit cura: quā regis: quæ & plio & solitudine fatigatus cū Ptolemæo assideret: lectū in quo ipse acquiesceret: iussit inferri. In quē ut se recepit: p̄tinus altior insecutus est somn⁹. Ex quo excitatus p̄getē uidiſſe se exponit specie dra
 conis oblatā herbā ferētis ore: quā ueneni remediū eē mōstrasset. Colorē quoq; her
 allatū pto
 bæ referebat agnitur: si quis repperisset affirmās. Inuentamq; deinde: quippe a multis
 lemæo p
 erat requisita: uulneri imposuit. Protinusq; dolore finito: intra breue sp̄atiū cicatrix
 quietem.
 quoq; obducta ē. Barbaros ut prima spes fefellerat: seipſos urbēq; dederunt. Hinc
 in pximā gentē pathaliā peruentū est. Rex erat Mæris: qui urbe deserta in montes p
 Pathalia
 fugerat. Itaq; Alexandria oppido positur: agrosq; populat. Magnæ inde prædæ actæ
 gens.
 sunt pecorū armentorūq; magna uis reperta frumenti. Duribus deinde sumptis am
 nis peritis defluxit ad insulā: medio ferme alueo enatam. Ibi diutius subsistere coact⁹
 quia duces secordius asseruati profugerant: misit qui cōquirerēt alios: nec repertis pui
 cax cupido uisendi oceanū a deūdiq; terminos mundi sine regiōis pitis fluminī igno
 to caput suū totq; fortissimorū uiroꝝ salutem permitteret. Nauigabāt ergo oīum per
 quæ ferebant ignari: quantum inde abesset mare: quæ gentes colerent: quā placidū am
 Alexā. ad
 nis os: quæ patiens longarū nauīū esset: anceps & cæca æstimatio augurabat. Vnū erat
 oceanum
 temeritatis solatiū perpetua felicitas. Iam. cccc. stadia p̄cesserāt: cū gubernatores a
 nauigatō
 gnoscere ipsos aurā maris: & haud p̄cul uideri sibi oceanū abesse indicāt regi. Lætus
 ille hortari nauticos cœpit: incuberēt remis. Adesse finē oībus uotis expetitū. Iam ni
 hil gloriæ deesse: nihil obstare uirtuti. Sine ullo martis discrimīe: sine sanguine orbē
 terræ ab illis capi. Nec naturā quidē lōgius posse p̄cedere. Breuī incognita nisi imorta
 libus eē uisuros. Paucos tamē nauigio emisit in ripā quæ agrestes uagos exciperent e qu
 bus certiora nosci posse sperabat. Illi scrutati oīa tuguria: tandem latentes repperere.
 Qui interrogati quæ p̄cul abesset mare: responderūt nullū ipsos mare nec fama quædæ ac
 cepisse. Cæter⁹ tertio die perueniri posse ad aquā amarā: quæ corrumpet dulcē. In
 tellectū est mare destinari ab ignaris natura eius. Itaq; ingētī alacritate nautici remi
 gant: & pximo quoq; die: quo propi⁹ spes admouebat crescebat ardor aīorū. Tertia
 iā die mixtū fluminī subibat mare: leni adhuc æstu cōfundēte dispares undas. Tū ali
 am insulā medio amni sitā euecti paulo leuius: quia cursus æstu uerberabat: appli
 cant classem: & ad cōmeatus petēdos discurrūt securi casus eius: qui supuenit ignaris
 Tertia ferme hora erat: cū statuta uice oceanus ex æstuas iuehi cœpit: & retro flumē Oceani
 urgere. Quod primo coercitū: deinde uahemētius pulsū maiore impetu aduersū æstus.
 agebat: quā torrentia præcipiti alueo incurrūt. Ignota uulgo freti natura erat: mon
 straq; & iræ deū indicia cernere uidebant. Idē tū ē intumescēs mare: & in cāpos pau
 lo ante siccos descēdere superfusum. Iāq; leuatis nauigiis & tota classe dispersa: quæ expo
 sitū erāt: undiq; ad naues trepidi & improuiso malo attoniti recurrūt. Sed in tumultu se
 In tumul
 stinatio quoq; tarda ē. Hi cōtis nauigia appellebant: hi dū remos aptari prohibebāt: tu festina
 cōcederant. Quidā enauigare properātes: sed nō expectātes qui simul esse debebāt: tio quoq;
 clauda & inhabilia nauigia languide uoluebant. Alia e nauīū inconsulte ruentes non
 tarda est.

receperant: pariterq; & multitudo & paucitas festinantes morabantur. Clamor hinc expectare: hinc ire iubentium: dissona; voces nunq; idem: ac unum tendentium nō oculorum modo usum: sed etiam aurium abstulerant. Ne in gubernatorib; quidem quicq; opis erat: quorum nec exaudiri uox a tumultuantibus poterat: nec imperium a territis incompolitisc; seruari. Ergo collidi inter se naues: obtriciq; inuicem remi: & alii aliorum nauigia urgere cœperunt. Crederes non unius exercitus classem uehi: sed duorum nauale inisse certamen. Incutiebantur puppibus proræ: p̄æmebantur a sequentibus: qui antecedentes turbauerant. Iurgantium ira perueniebat etiam ad manus. Iamq; æstus totos circa flumen campos inundauerat: tumulis duntaxat eminentibus uelut insulis paruis: in quos pleriq; trepidi omiſſis nauigiis emare cœperūt. Dispergitur perſa classis partim in præalta aqua stabat: qua subsederat ualles: partim in uado hærebāt: utcūq; in æquale terræ fastigiū occupauerant. Vnde cū subito nouus & præſtiterat: nō maior terror incutitur: reciprocari cœpit mare magno tractu aquis i luū fretū recurrētib;: reddebatq; terras paulo añ p̄fūdo salo merſas. Igit̄ destituta nauigia alia p̄cipitant̄ in præſtiterat: alia in latera p̄cūbūt. Spati erāt campi sarcinis auulſar; tabularum remorūq; fragmētis. Miles nec egredi in terrā: nec in naues subsistere audebat: idē uide p̄sentibus grauiora quæ sequerent̄ spectās. Vix quæ p̄petiebant̄: uidere ipsos credebāt in sicco naufragia i amni mare: nec fines malor;: q̄ppe æstū paulo post mare relaturum quo nauigia alleuarent̄. ignari famē & ultima sibi met ominabant̄. Bælluæ quoq; fluctib; destitutæ terribiles uagabant̄. Iamq; nox appetebat: & regē quoq; desperatio salutis ægritudine affecerat: nō tamē inuictū a ium curæ obruūt: qn̄ tota nocte p̄sideret in sp̄ calis: eq̄tesq; p̄mitteret ad eos amnis: ut cum mare rursus exæstuarē sentissent: p̄cederent. Nauigia quoq; lacerata refici: & euerſa fluctibus erigi iubet paratosq; eē & intētos cum rursus mare terras inundasset. Tota ea nocte inter uigilias adhortationesq; cōsumpta celeriter & eq̄tes ingēti curſu refugere: & secut̄ æstus qui primo aquis leni tractu subeūtib; cœpit leuare nauigia: mox totis campis inundans ēt impulit classem. Plaususq; militū nauticor; inſperatā salutē imodico celebratium gaudio littoribus ripisq; resonabat. Vnde tantū redisset subito mare quo pridie refugisset: quæ nam esset eiusdē elemētī natura modo discors: modo impio temporū obnoxia mirabūdi requirebat. Rex cū ex eo quod acciderat cōiectaret post solis ortū statutū tēpus esse: & media nocte ur æstum occuparet: cum paucis nauigiis secundo amne defluxit. Euectusq; os eius. cccc. stadia p̄cessit in mare: tandē uoni sui compos. Præsidibusq; & maris & locor; diis sacrificio facto ad classem rediit. hinc aduertū fluceſcit i mare. mē subit classis: & altero die appulsa est haud p̄cul lacu salo: cui ignota natura plerosque decepit temere igressos aquā: q̄ppe scabies corpora inuasit: & cōtagiū morbū ēt in alios uulgatū est. Oleū remedio fuit. Leōnato deinde p̄missio ut puteos foderet: qua terrestri inuē ductur; exercitū uidebat; q̄ppe sicca erat regio: ipse cū copiis subsistit uernū tēpus expectās. Interim & urbes plerasque cōdidit Nearchus a ique Onesicritus. sicrito nauticæ rei peritis i perauit: ut ualidissimas nauū deducerēt in oceanū. Progresſus quo ad tuto possent naturā maris noscerēt: uel eodē amne uel Euphrate subite eos posse cū reuertī ad se uellent. Iāque mitigata hyeme: & nauibus quæ inutiles uidebant̄: crematis terra ducebat exercitū. Nonis castris in regionē Aboricō: inde totū de dieb; in Cedrosior; puentū ē. Liber hic populus cōcilio habito dedit se: nec quicquid rū regio: deditis præter cōmeatus imperatū est. Quinto hinc die uenit ad flumen: barbarū in Barbarus colæ appellant. Regio deserta & aquar; inops excipit: quam emensus in noritas tranſiit. Ibi maiorem exercitus partem Ephestioni tradidit: leuem armaturam cum Ptole-

mæo Leōnatoꝝ partitus est. Tria simul agmina populabantur indos: magarq; præ
 da a stæ sunt. Maritimos Ptolemæus: cæteros ipse rex: & ab alia parte Leōnatus ure
 bant. In hac quoq; regione urbem condidit: deductisq; sunt in amarechosis. hinc per
 uenit ad maritimos indos: desertam uastamq; regionem late tenent. Ac ne tamen fini
 timis quidem ullo cōmertii iure miscent. Ipsa solitudo natura quoq; imitia efferauit
 ingenia. Prominent ungues nunq; recisi. Comæ hirsutæ & intonsæ sunt. Tuguria cō
 rû mores
 chis & cæteris purgamentis maris instruunt. Ferarum pellibus tecti: piscibus sole du
 ratis & maiorum quoq; bælluarum: quas fluctus eicit carne uescunt. Cōsumptis igi
 tur alimentis Macedonēs primo inopiam: deinde ad ultimum famem sentire cœpe
 runt: radices palmarū (nanq; sola ea arbor gignitur) ubiq; rimātes. Sed cū hæc quoq;
 Fames &
 alimenta defecerant: iumenta cedere aggressi ne equis quidem abstinebant: & cū de
 pestilētia
 essent: quæ sarcinas ueherent: spolia de hostibus propter quæ ultima orientis peragra
 in exerci
 uerant: cremabant incendio. Famem deinde pestilētia secuta est: quippe in salubriū
 tu Alex.
 ciborū noui succi: ad hoc itineris labor & ægritudo animi uulgauerāt morbos: & nec
 manere sine clade: nec progredi poterant. Manentes fames: progressos acrior pestilē
 tia urgebat. Ergo strati erant cāpi pœne pluribus semiuuiis: quā cadaueribus. Ac ne
 leuius quidē ægri sequi poterant: quippe agmen raptim agebatur: tātum singulis ad
 spem salutis ipsos p̄ficere credentibus: quantū itineris festinando præriperēt. Igitur q
 defecerāt: notos ignotosq; ut alleuarentur orabant. Sed nec iumenta erant: qbus exci
 pi possent: & miles uix arma portabat: iminentisq; et ipsius facies mali ante oculos erat
 Ergo sæpius iuocati ne respicere quidē suos sustinebāt: misericordia in formidinem
 uersa. Illi relictī deos testes sacra cōmunia regisq; implorabant opē. Cūq; frustra lur
 das aures fatigaret: in rabie desperatione uerū parē suo exitu simileq; ipsis amicos &
 cōubernales præcabant. Rex dolore simul ac pudore anxius: quæ cā tantæ cladis ipse
 esset: ad Phrapernē parthinorū satrapē misit: q iuberet camelis cocta cibaria afferre.
 Alios finitimarū regionū præfectos certiorē necessitatis suæ fecit. Nec cessatū est ab
 his. Itaq; fame dūtaxat uindicatus exercitus: tādē in Sedrosiæ fines perducit. Oium
 In Sedro
 siæ fines.
 uenit ale.
 Ozines
 zariaspes
 Aspastis.
 satrapes
 reꝝ sola fertilis regio ē: in qua statua habuit: ut uexatos milites qete firmaret. Hic Le
 onati lras accipit: cōfixisse ipm cū. viii. milibus peditū &. d. equitibus moritarum pro
 spero euentu. A Cratero quoq; nūtiū uenit Ozinem & Zaria spem nobilis persas de
 fectionē molientes oppressos a se in uinculis eē. Præposito igit regiōni Siburtio (nāq;
 Mēnon præfectus eius nup̄ interierat morbo) in carmaniā ipse p̄cessit. Aspastis erat
 satrapes gēnis suspectus res nouare uoluisset: dū in india rex esset. Quē occurrētē dis
 simultata ira comiter allocutus: dū exploraret quæ delata erāt: in eodē honore habuit
 Cū inde præfecti sicut impetratū erat: equorū iumentorū iugaliūq; uim ingentē ex oī
 qua sub impio erat regione misissent: qbus decrat impedimēta restituit. Arma quoq;
 ad pristinaū refecta sunt cultū: qppe haud p̄cula perside aberrāt nō pacata modo: sed
 et opulēta. Igit ut supradictū est æmulatus patris liberi nō gloriā solū: quā ex illis gē
 tibus deportauerat: sed et famā: siue illud triūphus fuit ab eo primū istitū: siue bac
 chatiū lusus statuit imitari aīo sup̄ humanū fastigiū elato. Vicos p̄ quos iter erat: flo
 ribus corcāniq; sterni iubet. Liminibꝯ adiu crateras uino repletos: & alia eximia ma
 gnitudis uasa disponi. Vehicula deide cōstrata: ut plures cape milites possent i taber
 naculorū modū ornari: alia cādidas uelis: alia ueste p̄ciosa. Primi ibāt amici & cohors
 regia uariis redimita floribꝯ corōisq;. Alii tubicinū cātꝯ: alibi lyra sonꝯ audiebat. Itē
 uehiculis p̄ copia cuiusq; adornatis cōmestabūdus exercitꝯ armis quæ maxie decora
 urāt circūpēdētibꝯ ipm cōiuuāsq; curiꝯ uehebat crateris aureis eius dēq; materiæ ingē

tibus poculis prægrauis. Hoc modo per dies. vii. bacchabundū agmē incessit. Parta præda si quid uictis saltē aduersus cōmessantes animi fuisset: mille hercule uiri modo & sobrii. vii. dieꝝ crapula graues in suo triūpho capere potuerūt. Sed fortūa: quæ rebus famā ꝑciumq; cōstituit: hic quoq; militiæ ꝑbrū uertit in gloriā: & ꝑsens ætas & posteritas deinde mirata est per gentes nondū satis domitas incessisse temulētos: barbaris quod temeritas erat fiduciā esse credentibus: hūc apparatus carnifex sequebat: Aspaltis i quippe satrapes Aspaltis: de quo ante dictū est: interfici iussus est. adeo nec luxuriæ terfici ius quicq; crudelitas: nec crudelitati luxuria obstat. sus.

Q. CVRTII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS MACEDONVM LIBER NONVS.

Qui Par
menionē
occiderāt
accusant
Alex.

Potētiam
scelere q̄
sitā nulli
eē diutur
nam.
quæ one
ficritus &
Nearch⁹
nūtiarunt
uisa i oce
ano.
Mare ru
brum ap
pellatur.
Alex. aīo
īfinita cō
plexus.
Hispania
Hyberia
a fl. hybe
ro.
naues ius
sit ædifica
ri Alex.

ISDEM Fere diebus Cleander et Sitalces et cum Agathone Eracon superueniūt: qui Parmenionem iussu regis occiderāt. v. milia peditū: cum equitibus mille. Sed et accusatores eos e prouincia cui præfuerant sequebātur: nec tot facinora: quot admiserant cōpensare poterāt cædes per quam gratæ regi ministerio: quippe cū omnia profana spoliasset: ne sacris quidem abstinuerāt: uirginēsq; et principes scēminarum supra perpeffæ corporeꝝ ludibria deflebāt. Inuisum macedonum nomen auaritia eorū ac libido barbaris fecerat. Inter omnes tamen eminebat Cleādri furor: qui nobilem uirginem cōstupratam seruo suo pellicem dederat. Plæriq; amicoꝝ Alexandri nō tam criminū quæ palā obiciēbant atrocitatem q̄ memoriā occisi ꝑ eos Parmenionis quod tacitū ꝑdere reis apud regē poterat intuebant. Latē recidisse iram in iræ ministros: nec ulla potētiam scelere quælitā cuiq; esse diuturnam. Rex cognita causa ꝑnūtiāuit ab accusatoribus unū & id maximū crimē esse præteritū desperationē salutis suæ: nunq. n. talia ausurū qui ipm ex india sospitē aut optassent reuertī: aut credidissent reuersurū. Igitur hos quidem iunxit. dc. aut militū qui scēuitiæ eorū ministri fuerant interfici iussit. Eodem die sumptū est suppliciu de his quoq; quos auctores defectionis per seꝝ Crates & rus adduxerat. Haud multo post Nearchus & Onesicritus: quos longius in oceanū ꝑcedere iusserat supueniūt. Nūtiabāt aut quædā audita alia cōperta: Insulam hostio amnis subiectam auro abundare: inopem equorū esse: singulos eos ab iis qui ex conti nenti traicere auderēt: singulis talētis emi. Plenū esse bælluarū mare: æstu secūdo eas ferri magnarū nauiū corpora æquantes: truci cātu deterritas seq̄ classē cum magno æquoris strepitu: uelut demersa nauigia subisse aquas. Cætera incolis crediderant. In ter quæ rubrū mare nō a colore undarū: ut plæriq; crederēt: sed ab Eritho rege appellatur. lari. Esse haud ꝑcul a cōtinētī insulā palmis frequentibus confitā: & in medio fere ne more colūnam eminare Erithri regis monumentū: litteris gētis eius scriptā. Adiciē bāt nauigia: quæ lyxas mercatoresq; uexissent famam auri secutis gubernatoribus in insulā esse trālmīssa: nec deinde ab iis postea uisa. Rex cognoscēdi plura cupidine ac cēlus rursus eos terrā legere iubet: donec ad Euphratē appellarent classē: inde ad uerso amne Babylonīā subituros. Ipse aīo īfinita cōplexus statuerat oī ad oriētē mari ma regiōe ꝑdomita: ex syria petere africā Carthaginī īfensus: ide numidiæ solitudinī bus pagratis cursū gadis dirigere: ibi nāq; colūnas herculis eē fama uulgauerat: hispa niā deinde: quā hyberīā græci a flumine hybero uocabāt adire: & ꝑteruehī alpes ita: liaq; orā: unde in epyꝝ breuis cursus ē. Igitur melopotamiæ ꝑtoribus īpauit: ut mate ria in libano mōte cæsa deuectaꝝ ad urbē Syriæ Taplagas: & īgentiū carinas nauiū

ponere. vii. remis omnes eē: deduciq; Babyloniam: Cyprior; regibus impatum: ut as
 stuppāq; & uela præberēt. Hæc agētī pori & Taxilis regū litteræ traduntur: Abiasarē
 morbo. Philippū præfectū ipsius ex uulnere interisse: oppressosq; q uulnerassent eū.
 Igitur philippo substituit Eudemonē: dux erat thracum Abiasaris regnū filio eiꝰ attri
 buit. Ventum est deinde perlagata. Persica est gens: cuius sat: apes orlines erat nobili
 tate ac diuitiis inter oēs barbaros emīnēs. Genus ducebat a Cyro quondā rege p̄lag.
 Opes & a maioribus traditas habebat & ipse longa imperii possessione cumulauerat.
 Is regi cū oīs generis donis nō ipsi mō ea: sed ēt amicis eius daturus occurrit. Equorū
 domiti greges sequebant; currusq; argēto & auro adornati: preciosa suppellex: & no
 biles gemæ aurea magni ponderis uasa: uestesq; purpureæ & signati argēti talēta. iiii.
 milia. Cæterum tāta benignitas barbaro causa mortis fuit. Nam cū oēs amicos regis
 donis sup ipsorum uota coluisset: Bagoes Spadoni qui Alexandrū obsequio corporis
 deuinxerat sibi: nullum honorem habuit. Admonitusq; a quibusdam q̄ Alexandro cer
 di esset: respondit amicos regis non scorta se colere. Nec moris esse persis mares duce
 re: q stupro effœminarentur. His auditis Spado potētiam flagitio & dedecore quæli
 tam in caput nobilissimi & infontis exercuit. Nāq; gentis eiuldem leuissimos fallis cri
 minibus astruxit: monitos tū demum ea deferre: cum ipse iussisset. Interim quotiēs li
 ne arbitris erat: credulas regis aures implebat: dissimulās causam iræ: quo grauior cri
 minantis auctoritas esset. Nōdum suspectus erat Orlines iam tamē uilior. Reus. n. i
 secreto agebatur latentis piculi ignarus & importunissimū scortum: ne in stupro qui
 dem & dedecoris patientia fraudis oblitum: quotiēs amorem regi in se accēderat. Or
 finem modo auaritiæ: interdum etiam defectionis arguebat. Iam matura erant in p̄nil
 ciem innocentis mendacia: & fatū cuius ineuitabilis fors ē appetēbat. Forte. n. sepul
 chrum Cyri Alexander iussit aperiri: in quo erat conditum eius corpus: cui dare uole
 bat in ferias: auro argētoq; repletum eē crediderat: q̄ppe ita fama persæ uulgauerant.
 Sed præter clypeum eius putrem & arcus duos scythicos & acinacē nihil reppit. Cæ
 terum corona aurea imposita amiculo: cui assuerat ipse solium: in quo corpus iacebat
 uelauit: miratus tantī nominis regē tantis præditū opibus haud preciosius sepulchrū
 esse q̄ si fuisset a plæbe. Proximus erat lateri Spado: qui regem intuens quid mirum: i
 quit: est inania sepulchra esse regum: cum satraparum domus aurum inde egestū ca
 pere non possint: Quod ad me attinet: ipse hoc bustum antea non uiderā. Sed ex Da
 rio ita accepi. iiii. milia talētum condita eē cū Cyro. Hinc illa benignitas in tē: ut quod
 impune habere non poterat: Orlines donando etiam gratiam iniret. Cōcītauerat iam
 animum in iram: cum ii quibus negocium idem dederat superueniunt. Hinc bagoes
 hinc ab eo subornati fallis criminibus occupant aures. Ante quam accusari se suspica
 retur Orlines: in uincula est traditus. Non cōtentus supplicio infontis spado: ipse mo
 rituro manum iniēcit. Quem Orlines intuens: Audieram inquit in Asia olim regnal
 se fœminas: hoc uero nouum est regnare castratū. Hic fuit exitus nobilissimi perlag
 nec infontis modo: sed eximæ quoq; benignitatis in regem. Eodem tempore Phrada
 tes regnum affectasse suspectus occiditur. Cœpat esse præceps ad repræsentanda sup
 plicia: idem ad deteriora credenda. Sic scilicet res secundæ ualent cōmutare naturam
 & raro quisq; erga bona sua satis cautus est. Idem enim paulo ante Lyncestem Alexā
 drum delatum a duobus indicibus damnare non sustinuerat. Humiliores quoq; re
 os cōtra tuam uoluntatē: quia cæteris uidebātur infontes: passus abiolui hostibus ui
 ctis regnare duxerat: ad ultimum traiectus a semetipso degenerauit. ut in quodā ad
 uersus libidinem animi arbitrio scortū aliis regna daret: aliis adimeret uitam, si fere

Abiasaris
mors.Perlagata
gens
Orlines
latrapes.Bagoes
spado alex
an. orli
nis mor
tis ca fuitCyri se
pulchrū
apertumOrlines
rex occi
ditur.raro qsq;
erga bo
na sua sa
tis cautus
est.

diebus litteras a Cæno accepit de rebus in Europa & Asia gestis: dum ipse Indiam subegit. Zopyrio thraciam præpositus dum expeditionem in geras faceret: tempestatibus procellisq; subito cohortis cum toto exercitu oppressus erat. Qua cognita clade Seuthododas populares suos ad defectionem compulerat: amissa propemodum thracia: ne gracia quidem.

Sunium Igitur xxx. nauibus Sunium tranſmittunt: promontorium est atticæ terræ: unde portum urbis petere decreuerant. His cognitis rex Arpalo atheniensibusq; iuxta infestul classem parari iubet: Athenas protinus. Quod consilium cum agit clā: litteræ ei reduntur: Arpalum intrasse quidem Athenas: pecunia conciliasse sibi principum aios mox concilio plebis habito iussum urbe excedere ad græcos milites peruenisse: quibus interceptum & trucidatum a quodā auctore interceptum per insidias: his lætus in Europam traiciendi consilium omisit. Sed exules præter eos qui civili sanguine aspersi erant recipi ab omnibus græcorum ciuitatibus quis pulsus erant iussit. Et græci haud auli imperium aspernari: quanquam solidarum legum id principium esse conlebant: bona quoq; quæ extarent: restituere damnatis. Soli Athenienses non suo modo: sed et publice uindictæ colluionem ordinem hoium quia ægre ferebant: non regio impio: sed legibus moribusq; patriis regi assueti: phibere igitur exules finibus: oia potius tolleraturi: q̄ purgameta quondā urbis suæ tūc et exiliū admitteret. Alexander senioribus militū in patriā remissis. xiiii. milia peditū & duo milia eqtū: quæ in asia retineret: eligi iussit: existimans modico exercitu cōtinere posse Asiā: quia pluribus locis præsidia disposuisset: nuperq; conditas urbes colonis repleset res renouare cupientibus. Cæterū prius quā secerneret: quos erat retenturus: edixit ut oēs milites æs alienū profiterentur Graue plarisq; eē competerat. Et quanq̄ ipsos luxu contractū erat: dissoluere tñ ipse decreuerat. Illi temptari ipsos rati: quo facilius ab integris sumptuosos discerneret: prolatando aliquantum extraxerant temporis. Et rex satis gnarus p̄fessionis æris pudorē nō contumaciā obſtare: mentas totis castris poni iussit: & x. milia talentoz; proferri. Tum demū fide facta p̄fessio est. Nec amplius ex tanta pecunia q̄. c. & xxx. talēta superfuere. Adeo ille exercitus tot ditissimarū gentium uictor: plus tñ uictoriæ quā prædæ deportauit ex Asia. Cæterum ut cognitū est alios mitti domum: alios retineri: p̄petuam eum regni sedē in Asiā habiturū rati: uecordes & disciplinæ militaris immemores seditiosis uocibus castra complent. Regemq; ferocius q̄ alias adorti: oēs simul missionem postulare cœperunt deformia ora cicatricibus: caniciemq; capitū ostētantes. Nec aut p̄fectorum castigatione: aut uerecundia regis deterriti tumultuoso clamore: & militari uiolentiā uolenti loq̄ inhibebant: palā p̄fessi nulq̄ inde nisi in patriā uestigium esse moturos. Tandē silētio facto magis quā motū esse credebant: q̄ quā ipi moueri poterāt: quidnā acturus esset expectabant. Ille quā hæc inquit repens cōsternatio: & tā p̄cax atq; effusa licentia denūtiat: Eloq̄ timeo: palam certe rupistis impium: & p̄cario rex sum: cui nō alloquēdi: nō nolcēdi monēdiq; aut intūēdi uos ius reliquistis. Eq̄dem cū alios dimittere in patriā: alios mecū paulopost deportare statuerē: tā illos acclamantes uideo quā abituri sunt: quā hos cū quibus p̄missos subleq̄ statui. Quid hoc est rei? Dispari in cā idē oīum clamor ē. Peruelim scire utrū quod discedūt: an qui retinentur de me querant. Crederes uno ore omnes sustulisse clamorē. Ita pariter ex tota cōcione responsū ē: oēs queri. Tum illi non hercule inquit: potest fieri: ut adducar querē

di simul omnibus hanc eam esse quam ostenditis: in qua maior pars exercitus non est: ut pote cum plures dimissem: quam retenturus sum. Subest nimis: alius malum: quod omnes auerit a me. Quoniam enim regem uniuersus exercitus deseruit: Ne serui quidem uno grege profugiunt dominos sed est quidem in illis pudor a ceteris destitutos relinquendi. Verum ergo tam furiosa consternationis oblitus remedia insanabilibus conorari habere. Omnem hercule speem: quam ex uobis conciperam damno: nec ut cum militibus meis: iam. non esse desistis: sed ut cum ingratis (ut oportet) agere decreui. Secundis rebus quae circumfluunt uos insanire coepistis: oblitus status eius quem beneficio exuistis meo. Digni hercule qui in eodem confenscat: quoniam facilius est uobis aduersam: quam secundam regere fortunam. En tandem illorum paulo ante & persarum tributariis Asia & tot gentium spolia fastidio sunt. Modo sub Philippo semina uis a micula ex purpura fordent. Aurum & argentum oculi ferre non possunt. Ligna. non uasa desiderant: & ex cranibus scuta: rubiginemque gladiorum. Hoc cultu nitentes uos accepi: & .d. talenta aeris alieni cum omni regia suppellex haud amplius quam .lx. talentorum sit: mox operum fundamenta: quibus tamen ablicentia imperium maximae terrae partis impolui. Asiae ne portesum est: quae uos gloria rerum gestarum diis pares fecit: In Europam ire properatis rege deserto: cum pluribus uestrum defatigatum uaticum fuerit. nisi aeris alienum iuissem: Nempe in asiatica praedam. nec pudet profundo uentre deuictarum gentium spolia circumferentes reuerti uelle ad liberos coniugesque quibus pauci praemia uictoriae potestis ostendere. Nam ceterorum dum etiam spei uestrae obuia istis: arma quoque pignori sunt. Bonis uero militibus cariturus sum pellicum suarum concubinis: quibus hic solum ex raris opibus lupereff: quod impenditur. Proinde fugientibus me pateant limites: faceffite hinc otius. Ego cum peris ab euntium terga tutabor. Neminem teneo: liberate oculos meos ingratis inimicis. Latini uos excipient parentes liberi que sine uestro rege redeunt. Obuia ibunt desertoribus transfugisque. Triumphabo me hercule de fuga uestra: & ubicumque ero expetam poenas: hos cum quibus me relinquitis: colendo praefereboque uobis. Iam autem scietis & quantum sine rege ualeat exercitus: & quid opis in me uno sit. Desiluit deinde frendens de tribunali: & in medium armatorum agmen se immisit: notatos quoque qui ferocissimum oblocuti erant: singulos manu corripuit. Nec ausos repugnare. xiiii. asseruandos custodibus corporis tradidit. Quis crederet saeuam paulo ante concionem obtorpuisse subito metu: & cum ad supplicium uideret trahi nihil ausos grauiora quam ceteros.

Alex. exercitū deseruē re-
migrandi
i patriam
copescut

siue nominis quod gentes: quae sub regibus inter deos colunt: siue propria ipsius ueneratio: siue fiducia: ita ui exercentis impium conterruit eos. Singuli tamen certae adiderunt patientiae exemplum. Adeoque non sunt accensi supplicio commilitonum: cum sub nocte interfectos esse nossent: ut nihil omiserint: quod singuli magis obediēter ac pie facerent. Nam cum postero die prohibiti aditu uenissent asiaticis modo militibus admissis: lugubrem totis castris edidit clamorem: denuntiantes se proinus esse morturos: si rex perseueraret irasci. At ille peruicacis ad omnia quae agitasset animi pergrinorum militum concionem aduocari iubet. Macedonibus intra castra cohibitis: & cum frequentes coissent adhibito inter pre tale orationem habuit. Cum ex Europa traicerem in Asiam multas nobiles gentes: magnam uim hominum impio meo me additus: esse sperabam. Nec deceptus ium quod de his credidi fame. Sed ad illa hoc quoque accessit: quod uideo for

Macedo-
num ponia.

Alex. orō
ad pegrinos mili-
tes.

tes utros erga reges suos pietatis inuictos. Luxu oīa fluere crediderā : & nimia foelicitate mergri in uoluptates. At hercule munia militiæ hoc aīorū corporūq; robur æque ipigre tolleratis; & cū fortes uiri sitis: nō fortitudinē magis q̄ fidē colitis. Hoc ergo nō nūc primū p̄fiteor: sed olīm scīo. Itaq; & delectū e uobis iuniorū habui; & uos meorū militū corpori imiscui. Idē habit⁹: eadē arma sunt uobis. Obsequium uero & patiētia ī perii lōge p̄stantior ē quā cæteris. Ergo ipse Oxiratis p̄sæ filiā mecū in matrimonio iūxi: non dedignatus ex captiua liberos tollere. Mox deinde cū stirpē generis mei latius p̄pagare cuperē: uxore darii filiā duxi. Proximisq; amicorū auctor fui ex captiuis generādī liberos: ut hoc sacro fœdere oē discrimen uicti & uictoris excluderē. Proinde genitos uos mihi non ascitos milites credite. Asiæ & Europæ unum atq; idē regnū est. Macedonū uobis arma do. Inueteraui pegrinā nouitatē: & ciues mei estis & milites. Omnia eundē ducūt colorē. Nec p̄s macedonū morē adumbrare: nec macedoibus p̄sas imitari in decoꝝ. Eiusdem iuris esse debēt: q̄ sub eodem rege uicturi sunt.

Darii fili
am uxore
duxit ale
xan.

Quousq; inq̄t aīo tuo etiā p̄supplicia & q̄dem externi moris exequeris? Milites tui ciues tui incognita cā a captiuis suis ducētib; trahunt ad p̄cā. Si mortē meruiss; iudicas: saltē ministros supplicii muta. Amico aīo: si ueri paties fuisset admonebat. Sed ī rabiē ira puenerat. Itaq; rursus: nā parūp qbus impatū erat: dubitauerāt: mergri ī amnem: sicut iuncti erāt: iussit. Nec hoc qdē suppliciiū seditionē militū mouit. Nāq; copias ducēs atq; amicos eius manipuli aduēnt: petētes ut si quos adhuc pristina noxa iudicaret esse contractos: iuberet interfici. Offerre se corpora: ira retrucidaret.

Intuētibus lachrymā oborta p̄buere specie iam nō regē sed funus eius uilentis exercitus. Maror tñ circūstantiū lectū eminebat: quos ut rex aspexit: Inuenietis inq̄t quū perdicca excessero dignū talibus uiris regē. Incredibile dictū auditūq; ī eodē habitu corporis ī tradidit quē se cōpouerat: cū amissurus milites esset durasse: donec a toto exercitu illo ad ulū adiectis mū p̄salutatus ē: dimissoq; uulgo uelut oī uiræ debito liberatus fatigata mēbra reiecit mandatis p̄pūsq; adire iussis amicis: nā & uox deficere iā cœpat: detractatū annulū digito Perdicca tradidit adiectis mādatīs ut corp⁹ suū ad Hāmone ferri iuberēt. Quæritibusq; gnū Alexan. relin his: cui relinqueret regnū: respōdit ei q̄ esset optimus: Cæterq; p̄uide iā ob id certamē quere re habere sibi uellet: dixit tū uelle cū ipi foelices essēt. Sup̄ma hæc uox fuit regis: & p̄spondit lopot extinguīt. Ac priō ploratu lamētisq; & plāctibus tota regiā p̄sonabat. Mox uelut in uasta solitudie oīa tristi silētio muta torpebāt: ad cogitationēs qd deinde futurū Dolor cu esset dolore cōuerso. Nobiles pueri custodia corporis ei⁹ asueti nec doloris magnitudine carere: nec seiplos intra uestibulū regiæ retinere potuerūt. Vagiq; & furetib; poris alexan. & to dolor suggerit. Ergo q̄ extra regiā astiterāt macedones pariter barbariq; cōcurrunt: tūs exer nec poterāt uicti a uictorib; ī cōmuni dolore discerni. Persæ iustissimū ac mitissimū citus. dñm: Macedōes optimū ac fortissimū regē inuocātes certamē quoddā maroris ede-

bñt. Nec mœstorū solū sed et indignatū uoces exaudiebant: tā uiridē & in flore atā
 tīs fortūaq; inuidiā deū ereptū eē rebus hūanis. Vigor eius & uultus educētis in plī
 um milites: obliuētis urbes: euadētis in muros fortes uiros p̄ concione donātis occur
 rebāt oculis. Tū macedones diuinos honores negasse ei p̄cēnēbāt: impioſq; & ingra
 tōs fuisse se confitebant: quod aures eius debita appellatione fraudassent: & cum diu
 nūc i ueneratiōe: nūc in desyderio regis hāsissent: in ipsos uersa mis. ratio ē. Macedo
 nia p̄fecti ultra Euphraten mediis hostibus nouū imperiū asp̄nantibus destitutos se
 eē cernebāt: sine certo regis hārede: sine hārede regni publicas uires ad se quēq; tra
 cturū. Bella deinde ciuilia: quæ secuta sunt: mētibus augurabant. Itē non de regno
 Alīa: sed de rege ipsīs sanguinē esse fundēdum. Nouis uulnerib; ueteres rūpendas ci
 catrices. Senes debiles modo petita missione a iusto rege: nunc morituros p̄ potentia
 forsītā satellitīs alicius ignobilis: has cogitationes uoluentibus nox superuenit: terro
 remq; auxit. Milites in armis uigilabāt. Babylonii alius e muris: alius culmīe sui q̄sq;
 tecti p̄spectabāt: quasi certiora uiscerī. Nec q̄sq; lumina audebat accendere. Et q̄ oē
 loꝝ cessabat usus: fremitus uocesq; auibus captabant: At plarūq; uano metu territi p̄
 obscuras semitas alius alii occurſantes inuicē suspecti & solliciti ferebantur. Persæ cō
 missio more detonsis in lugubri ueste coniugibus ac liberis nō ut uictorē & mō hostē
 sed ut gentis suæ iustissimū regē uero desyderio lugebāt. Assueti sub rege uiuere: non
 alium q̄ imperaret ipsīs digniorem fuisse confitebantur. Nec muris urbis luctus cōti
 nebat. Sed p̄ximam regionē ab ea: deinde magnam p̄tem Alīa cis Euphrate in tantī
 mali fama puaserat. At Dari quoq; matrē celerit. r plata ē. Abscissa ergo ueste qua in
 duta erat lugubrem sumplit: lacerantq; crinibus humi corpus abiecit. Assidebat ei al
 tera ex neptibus: nup̄ amissum Ephestionē cui nup̄serat lugens. Proprialsq; cautas do
 loris in cōmuni mœstitiā retractabāt. Sed oīum tuorū mala Sīsigambis una capiebat
 Illa suā: illa neptiū uicem flebat. Recens dolor et praterita reuocauerat. Cederes mō
 amissum Dariū. & pariter miserā duorū filiorū exeq̄as esse ducendas. Flebat mortuos
 simul uiuolq;. Quē. n. puellaz acturam esse curam: quē aliū futurū Alexandrū? Itē
 esse se captas: iterum excidisse regno. Qui mortuo Dariō ipsas tuereſ repisse: q̄ post
 Alexandrum respiceret utiq; non reperturas. Subibat inter hęc animū. Lxxx. fratres
 suos eodē die ab Ocho saxissimo regum trucidatos: adiectūq; stragi tot filiorū patrē.
 E septē liberis quos genuisset ipsa unum supeſse. Ipsum dariū floruisse paulisp; ut cru
 delius posset extingui. Ad ulimū dolori succumbit: obuolutoq; capite aspidētes geni
 bus suis neptē nepotēq; auersata: cybo pariter abstinauit & luce. Q̄uinto: post. aq̄ mo
 ri statuerat: die extincta ē. Magnū p̄fecto Alexādō indulgentiā in eam: iustitiāq; in
 omnes captiuos documentū est mors huius. Quæ cū sustinisset post Dariū uiuere
 Alexādō esse sup̄stes erubuit. Et hercule iuste æstimantibus regē liquet bona naturā
 eius fuisse uitia uel fortunæ uel ætatis uis incredibilis animi: laboris patientia p̄p̄mo
 dum nimia. Fortitudo nō inter reges modo excellēs: sed inter illos quoq; quorū hęc so
 la uir; fuit. Liberalitas sep̄a maiora tribuentis: q̄ a diis petunt. Clæmentia icēuctos
 Tot regna aut reddita q̄bus ea dep̄serat bello: aut dono data: Mortis: cui; me; cate
 ros exanimat p̄petua conceptio. Gloriæ laudisq; ut iusto maior cupido: ita ut iuueni & i
 tātis nec amittenda reb;. Iā pietas erga parentes: quorū olympiada immortalitati cōse
 crare decreuerat: Philippū ultus erat. Iā i omnes fere amicos benignitas. Erga milites
 beniuolentia. Conuiliū par magnitudini ai. Et quantā uix poterat ætas eius cape soler
 tia. Modo immodicaz cupiditatū ueneris iuxta naturale desyderiū usus. Nec ulla nisi
 exp̄mi. lo uoluptas. Ingentes p̄fecto dotes erāt. Vitia fortunæ diis æquare se: & cæle

Persarū
 mos i fu
 nere.

matrī da
 dii luctul
 audita a
 lexā. mor
 te.

Sīsigam
 bis cala
 mitates.

Sīsigam
 bis mors
 Alex. la;

Alex. pie
 tas erga
 parentes

Fortuna plurimū debuit alexan. **Perdicca sententia de rege creando.** **Militaris turba sine duce: corp⁹ est sine spū.** **Nearchi sententia.** **Ptolemæus.** **Aristoni scia.**

stes honores accersere: & talia suadentibus oraculis credere: & dedignantibus uenerari ipm uahementi⁹ q̄ par esset irasci: in externū habitū mutare corporis cultum imitari deuictarū gentium mores: quas ante uictoriā spreuerat. Nā iracundiam & cupiditatem uini sicuti iuuenta irritauerat: ita senectus mitigare potuisset. Fatendū est tamen cum plurimum uirtuti debuerit: plus debuisse fortunæ: quam solus omnium mortalium in potestate habuit. Quotiens illum a morte reuocauit? Quotiens temere in pericula uectum perpetua fœlicitate protexit? Vitæ quoq; finem eundem illi: quē gloriæ statuit. Expectauere eum fata: dū oriente perdomito: aditoq; oceano: quicquid mortalitas capiebat impletet: huic regi duciq; successor quærebat. Sed maior moles erat q̄ ut unas subire eam posset. Itaq; nomen quoq; eius & fama rerum in totū propemodum orbem reges ac regna diffudit. Clarissimiq; sunt habitū: qui etiā minimæ parti tantæ fortunæ adhæserunt. Cæterq; Babylone (inde enim diuerit oratio) corporis eius custodes in regiam principes amicorum ducesq; copiarum aduocauere: secuta est militū turba cupientiū scire: in quē Alexandri fortuna esset transitura. Multi duces frequentia militū exclusi regiam intrare non poterant: cum prece exceptis qui nominatim citarentur adire phiberet. Sed precarium spernebat imperiū. Ac primū eiulatus ingens ploratusq; renouatus est. Deinde futuri expectatio in habitis lachrymis silentium fecit. Tunc Perdicca regia sella in cōspectū uulgi data: in qua diadema uestisq; Alexandri cum armis erant: annulū sibi pridie traditum a rege in eadem sede posuit: quorum aspectu rursus obortæ omnibus lachrymæ integrare luctum. Et Perdicca ego quidem inquit annulum: quo ille regni atq; imperii uires obsignare erat solitus: traditum ab ipso mihi reddo uobis. Cæterq; q̄ nulla clades huic qua affecti sumus par ab iratis diis excogitari pōt: tamen magnitudinem rerum quas agit intuentibus credere licet: tantum uix deos accommodasse rebus humanis: quarum forte completa cito repererent eum suæ stupi. Proinde quoniā nihil aliud ex eo superest: q̄ quod semp ab immortaliitate subducitur: corpori nominiq; q̄ primum iusta soluam⁹: haud oblitū in qua urbe inter quos simus: quali rege ac prælide spoliati. Tractandū est cōmilitones cogitandumq; ut uictoriā partam inter hos: de quibus parta est: obtinere possim⁹. Capite opus est. Hoc ne uno an pluribus: in uia potestate est. Illud scire debetis: militarem sine duce turbā corpus esse sine spiritu. Sextus mensis est: ex quo Roxane p̄gnans est: Optamus ut marem enitatur cuius regnum diis approbātib; futurū: quodocunq; adoleuerit. Interim a quibus regi uelut destinate. Hæc Perdicca. Tū Nearchus alexandri modo sanguinem ac stirpem regis maiestati cōuenire neminem ait posse imitari. Cæterum expectari nondū ortum regem: & qui iam sit præteriri: nec animis macedonum conuenire nec temporū rerum. Esse Barsinæ filium regis: huic diadema dandum. Nulli placebat oratio. Itaq; suo more hastis scuta quatientes obstrepere p̄seuerabant. Jamq; p̄pe ad seditionē puenerāt: Nearchus puicacius tuente sniam. Tum Ptolemæus digna pr̄sus est soboles inqt: quæ macedonū impergētī Rosanis uel Barsinæ filius. cui nomē quoq; in Europa dicere pigebat. Maiore ex pte captiui est. Cur pr̄sus uicerimus: ut stirpi eorū seruauimus? Quod iusti illi reges Darius & Xerxes tot militū agminibus tantisq; classibus ne quicq; petiuerunt. Mea sentētia hæc ē: ut sede Alexandri in regia posita: q̄ cōsiliis eius adhibebant coeāt: quotiens in cōmune cōsulto op⁹ fuerit. Eorū quoque maior pars eorum decreuerit stetur. Duces præfectiq; copiarū iis parent. Ptolemæo qdam: pauciores Perdiccæ assentiebantur. Tum Aristonus orsus est dicere: Alexandrū consultum: cui relinqueret regnū: uoluisse optimum deligi. Inducatum autē ab ipso optimū Perdiccā: cui annulū tradidisset. Neq; enim unū eum asse

disse morientis: sed circumferenti oculos ex turba amicorum delegisse cui traderet. Placere igitur lūna imperii ad Perdīcā deferri. Nec dubitare: quoniam uera censeret. Itaque uniuersi pcedere in medium Perdīcam: & regis annulū tollere iuebant. Hærebat iter cupiditatē pudoremque: & quo modestius quod expetebat appeteret: puicacius oblaturos esse credebat. Itaque cunctatus diu quid ageret incertus ad ultimū tamē recessit: & Meleagri post eos qui steterant proximi constitit. At Meleager unus e ducibus confirmato animo: quē Perdīcæ cunctatio crexerat: nec diū sciuerint inquit ut Alexandri fortuna tantique regni fastigiū in istos humeros ruat: homines certe nō ferent. Nihil dico de nobilioribus quā hic ē: sed de uiris tantū: quibus inuitis nihil ppeti necesse est. Nec uero iter est: Rosanis filium quicumque genitus erit: an Perdīcam regem habeatis: cū iste sub tutela specie regnum occupaturus sit. Itaque nemo ei rex placet: nisi qui nōdū natus est. Et in tanta oīum festinatōe nō iusta modo: sed et necessaria exactos menses solus expectat: & iam diuinat mare esse cōceptū: quem uos dubitatis paratū esse uel subdere. Si mediūssidius Alexander hūc nobis regē pro se reliquisset: id solū ex iis: quæ imperasset: non faciendū esse cēserem. Quin igitur ad diripiēdos thesauros discurritis: hæc enim opum regiarum utique populus ē hæres. Hæc elocutus per medios armatos erupit. Et qui abeunt uia dederāt: ipsi ad prænuntiātā prædam sequebantur. Iamque armorum circa Meleagrū frequens globus erat: in seditionem ac discordiam uersa cōcione: cū quidā plerisque macedonum ignotus ex infima plabe: Quid opus ē: inquit armis ciuilique bello habentibus regē quem quaritis? Arithdeus Philippo genitus Alexandri paulo ante regis frater sacrorum ceremoniarūque cōsors mō nunc solus hæres præteritur a uobis. Quo merito suo? Quidue fecit? Cur et gentium cōmuni iure fraudetur? Si Alexandro similem quaritis: nunquā reperietis. Si proximum hic solus est. His auditis concio primo silentiū uelut iussa habuit. Conclamāt deinde pariter Arithdeū uocatum eē: mortemque meritos qui concionē sine eo habuissent. Tum Phiton plenus lacrymarum orditur dicere. Nūc uel maxime miserabile esse Alexandri qui tā bonorū ciuiliū militūque fructu: & præsentia fraudatus ē. Nomē enim memoriamque regis sui tantum intuentes ad cætera caligare eos. Haud ambigue iuuenem: cui regnum destinabatur: impense probra quæ obiecerat: magis ipsi odinm: quā Arithdeo cōtemptum attulerunt: quippe dum miseretur: etiā fauere cœperunt. Igitur non alium se quā eum: quod ad hanc spem genitus eēt regnare passuros: pertinaci acclamatōe declarāt. Vocarique Arithdeum iubēt. Quē Meleager infestus inuisusque Perdīcæ strenue pducit in regiam: & milites Philippum cōsalutatū regē appellāt. Cæterum hæc uulgi erat uox: principum alia sententiā. E quibus Phitō cōsiliū Perdīcæ exequi cœpit: tutoresque destinat filio ex uxore futuro. Perdīcā & Leonnatū stirpe regia genitos adiecit: ut in Europa Crater & Antipater res administrarent. Tū iusiurandum a singulis exactum futuros in potestate regis geniti Alexandro. Meleager haud iniuria metu supplicii territus cū his secesserat. Rursus Philippū trahēs secū irrupit in regiam: cū clamitans suffragari reipublicæ de nouo rege pauloante cōcepto: robur ætatis experirent: modo stirpem Philippi & filiū ac fratrem regum duorum sibi metipsis potissimū crederēt. Nullum profundum mare: nullū uastū fretū & pcellōsum tantos ciet fluctus: quantos multitudo motus habet. Vtique & si noua & breui duratura libertate luxuriat. Pauci Perdīcæ mō electo: Plures Philippo quā sperauerāt imperiū dabant. Nec uelle nec nolle qui diu poterat: pœnitebatque mō consiliū: modo pœnitentiæ ipsius. Ad ultimū tamen in stirpe regiam declinauere studiis. Cesserat ex concione Arithdeus principū auctoritate cōterritus: & abeunte illo cōticuerat magis quā læguerat militaris fauor. Itaque reuocat uelut

Inia

Arithdeus
Alex. frater.Phitonis
Inia.Philippus
rex salutatur a uulgoprincipū
alia Inia.Nullum
mare tantos ciet
fluctus quā
tos multitudi
mo
tus hēt.

fratris eā ipsam: quæ in sella posita fuerat: induit. Et Meleager thorace sumpto capit arma noui regis: satellesq; sequit. Phalanx hastis clypeos quatiens expletura se sanguine illo: q affectauerāt nihil ad ipsos prinēs regnū: in eadem domo familiaq; imperiū uires remanfurus esse gaudebāt: hæditarium imperiū stirpem regiam uendicaturā assuetos nomen ipm colere uenerariq; nec quēq; id cape nisi genitum ut regnaret. Igitur Perdicca territus conclauē: in quo Alexādrī corpus iacebat: asseruari iubet. dc. cū ipso erāt spectatæ uirtutis. Ptolemæus quoq; se adiūxerat ei: puerorūq; regia cohors. Cæterę haud difficulter a tot milibus armatorę claustra p̄tracta sunt. Et rex quoq; irruerat stipatus satellitū turba: quorę princeps erat Meleager. Iratusq; Perdicca hos: q Alexādrī corpus tueri uellēt: se uocat: sed q irrupant eminus tæla in ipsum iaciebant: multisq; uulneratis tandē seniores dēptis galeis: quo facilius nosci possent precari qui cū Perdicca erāt cœpe: ut abstinerent bello: regi q; & pluribus cederent. Primus Perdicca arma deposuit. Cæteri q; idē facere. Meleagro deinde suadēte ne a corpore Alexādrī discederēt: in diuis locū quarī rati: diuersa regiæ parte ad Euphratē fugā itēdunt. Equatus q; ex nobilissimis iuuenū cōstabat. Perdiccā & Leōnatum frequens sequebatur: placebatq; excedere urbe: & rēdere in campos. Sed Perdicca ne pedites qdē secuturos ipm despatat. Itaq; ne abducēdo eqtes abruptis a cætero exercitu uideretur: in urbe subsistit. At Meleager regē monere nō destitit: Ius impiū Perdiccæ morte sancitendū eē: ne occupet ipotēs aīus rerum nouarę: meminisse eum qd de rege meruisset: Nemine aut ei satis fidum eē: quē metuat. Rex patiebatur magis: q; assentiebat. Itaq; Meleager silentiū pro imperio habuit. Militq; regis noīe: qui Perdiccā accerserēt. lildē mādatur ut occiderēt: si uenire dubitaret. Perdicca nūtiato satellitū aduentu: sexdecim oīno pueris regiæ cohortis comitatus in limine domus suæ cōstitit. Castigatosq; & Meleagri mācipia idētidē appellās: lic animi uultusq; cōstantia terruit: ut uix mentis cōpotes fugerent. Perdicca pueris equos iussit cōscendere: & cum paucis amicorę ad Leōnatū puenit. Iā firmiore p̄sidio uim ppullaturus: si quis inferret. Postera die indigna res macedonibus uidebatur: Perdiccā ad mortis piculū adductam. Meleager temeritatem armis ultum ire decreuerat. Atq; ille seditōe puīsa: cū regem adisset interrogare eum cœpit: an Perdiccā cōp̄hendī ipse iussisset. Ille Meleagri istinctu se iussisse respōdit. Cæterę nō debere tumultuari eos: Perdiccā. n. uiuere. Igitur concione dimissa Meleager equitum maxime defectione perterritus inopiq; consiliū: quippe in ipsum periculum reciderat: quod inimico paulo antē intēderat: triduum fere cōsumpsit incerta cōsilia uoluendo. Et pristina quidem regiæ species manebat. Nam & legati gētium regem adibāt: & copiarę duces aderant: & uestibulū satellites armatiq; cōpleuerāt. Sed ingens sua spē mœstitia ultimæ desperatōis index erat. Suspectiq; inuicem nō adire propius: non colloqui audebant: secretæ cogitationis intra se quoq; uolentes: & ex cōparatione regis noui desiderium excitabatur amissi: ubi ille esset: cuius imperiū: cuius auspiciū secuti erant: reqrebant. Destitutos se inter infestas idomitasq; gentes. Expectaturos tot cladīū suarę pœnas: quodocunq; oblata esset occasio. His cogitationib; animos exedebāt: cum annūtiat equites: q; sub Perdicca eēt occupatis circa Babyloīā campis frumentū quod in urbē iuehebat retinuisse. Itaq; inopia primū deinde fames eē cœpit. Et q; in urbe erāt: aut recōciliandā gratiā cū Perdicca: aut armis certādū esse censebāt. Forte ita acciderat: ut q; in agris erāt: populatio nem uillarę uicorūq; ueritū cōfugerent in urbem. Oppidani cū ipsos alimenta deficerent: urbe excederēt: & utriq; generi tutior aliena sedes q; sua uideret. Quorum cōsternationē Macedones ueritū in regiā coeunt: quaręq; ipsorū sententia esset: exponūt.

meleager
pdiccā oc
cidēdū eē
cēlebat.

Pristia re
giæ spē.

Fames in
urbe esse
cœpit.

Placebat autem legatos ad equites mitti de finiēda discordia: armisq; ponēdis. Igitur a rege legat' Pafas thalalus: & Amiffus megalipolitanus: & Perilaus: q; cum mandata regis edidissent: nō aliter posituros arma equites: quam si rex discordiæ auctores dedidisset tulere responfū. His renūtiatis sua spē milites arma capiūt: quorū tumultu e regia Philippus excitus: Nihil inqt seditione est opus. Nā inter se certantiū prēmia qui quieuerint occupabūt. Simul niemētote rem esse cū ciuibus: quibus spem gratiæ cito abrumperē ad bellum ciuile præparatū est. Altera legatione an mitigari possint: experiamur: & credo nondū regis corpore sepulto ad p̄standa ei iusta oēs esse coitu ros. Quod ad me attinet: reddere hic imperiū malo: q̄ exercere ciuium sanguine. Et si nulla alia cōcordiæ spes est: oro quæsoq; eligite potiorē. Obortis deinde lachrymis diadema detrahit capiti: dextram qua id tenebat p̄tendens: ut si quis se digniorem p̄fiteretur acciperet. Ingentē spem indolis ante eum diem fratris claritate suppressam ea moderata excitauit oratio. Itaq; cuncti instare cœperunt: ut quæ agitaſset: exequellet Eodem rursus legat petitu ros: ut Meleagrum teriū ducē acciperent. Haud agre id impetratum est. Nam & abducere Meleagrum Perdicca a rege cupiebat: & unū duobus imparem futurum esse censebat. Igitur Meleagro cū phalange obuiā egresso: p̄dicca equitū turmas antecedēs occurrit. Vtrūq; agmē mutua saluatione facta coit: i perpetuū ut arbitrabant' cōcordia & pace firmata. Sed iā fatis admoueabant' macedonum genti bella ciuilia. Nā & infociabile est regnū: & a pluribus expetebatur. Primū ergo collegere vires: deinde disperfūrūt: & cū plurib⁹ corpus: q̄ capiebat onerassent: cætera mēbra deficere cœperūt. Quodq; impiū sub uno stare potuisset: dū a pluribus sustineret' ruit. Proinde iure meritoq; populus roman⁹ salutē se principi suo debere p̄fiteſ: cui noctis quā pœne supremam habuim⁹ nouū sydus illuxit. Hui⁹ hercule nō solis ortus lucem caligātū reddidit mūdo: cū sine suo capite discordia membra trepidarent. Quot ille tū extinxit faces: Quot cōdidit gladios: Quanta tempestatē subita serenitate discussit: Nō ergo reuileſcit solū: sed et floret impiū. Absit modo inuidia: excipiet huius sæculi tēpora eiuldem domus utinā perpetua certe diuturna posteritas. Cæterū ut ad ordinē: a quo me cōtemplatio publicæ fœlicitatis auerterat redēam: Perdicca unicam spem salutis suæ in meleagri morte deponebat: uanum eūdem & infidum celeriterq; res nouaturum & sibi maxime infestū occupādum eē. Sed alia dissimulatione consiliū præmebat: ut opprimeret incautum. Ergo clam quosdam ex copiis quibus præerat: subornauit: ut quasi ignoraret ipse: cōquererentur palam Meleagrum æquatū esse Perdiccæ: quorum sermone Meleager ad se relato furens ira Perdiccæ quæ comperisset exponit. Ille uelut noua re exterritus: admirari queri dolētisq; speciēm ostentare ei cœpit. Ad ultimum conuenit: ut comprehenderentur tam seditionis uocis auctores: Agit Meleager gratias amplexusq; Perdiccam fidem eius in se ac beniuolentiā collaudat. Tum cōmuni consilio rationē opprimēdi noxios incunt. Placet exercitū patrio more lustrari: & p̄babilis causa uidebatur præterita discordia. Macedonum reges ita lustrare soliti erant milites ut discissæ canis uiscera ultimo i cā po: in quem deduceretur exercitus: ab utraq; abiiceret' parte. Intra id spatium armati omnes starēt: hinc milites equites: illinc phalāx. Itaq; eo die: quem huic sacro destinauerant. Rex cū equitibus elephantisq; cōstiterat contra pedites: quis Meleager præerat. Iam equestre agmē mouebatur: & pedites subita formidine ob recentem discordiam haud lane pacati quicq; expectantes parump addubita uere: an in urbem subducerent copias: qppe pro equitib⁹ planicies erat. Cæterū ueriti ne temere cōmilitonum fidē damnarēt: iustitere præparatis ad dimicandum animis: si quis uim inferret. Iā

Regnū ē
infociabi
le.

Quo ma
cedōes lu
strabāt ex
ercitum.

agmina coibant: paruūq; interuallū erat: quod aciem utranq; diuideret. Itaq; rex cū
 una ala obequitare pedibus cœpit: discordiæ auctores: quos tueri ipse debebat in
 stinctu Perdiccæ ad supplicia deposcens: minabaturq; omnes turmas cū elephantis i
 ducturum se in recusantes. Stupebātq; improuiso malo pedites. Nec plus in ipso Me
 leagro erat aut cōsiliū aut animi. Tutissimū ex præsentibus uidebat: expectare potius
 q̄ mouere fortunā. Tum Perdicca ut torpentes & obnoxios uidit. ccc. fere qui Melea
 grū erumpentē ex concione: quæ prima habita est: post mortē Alexandri secuti erant:
 a cæteris discretos elephantis in conspectu totius exercitus obicit: omnesq; bæluarū
 pedib; obruti sunt nec phibere Philippo nec auctore. Apparebatq; id modo pro suo
 uindicatur; quo approbasset cūctus. Hoc bello; ciuiliū macedonib; & omne & pri
 cipium fuit. Meleager sero intellecta fraude Perdiccæ tū qdē q̄ ipsius corpori uis
 non afferebatur in agmine quietus stetit. Et mox damnata spe salutis: cum eius nomi
 ne quē ipse fecerat regem in p̄niciem suam abutentes uideret inimicos confugit in tē
 plum. Ac ne loci quidē religione defensus occiditur. Perdicca perducto in urbē exer
 citu consiliū principum uiuorum habuit: in quo imperium ita diuidi placuit: ut rex
 qdē summā eius obtineret. Satrapes Ptolemæus ægypti & africæ gentium quæ in di
 tione erant: Laomedonti syria cū phœnice data est. Philotæ Cilicia destinata. Lyciā
 cum pamphilia & maiore phrygiā obtinere iussus Antigonus. In cariam Cassander:
 Menander in Lydiā missi: Phrygiā minorē helleponto adiunctā Leōnati prouī
 ciam esse iusserunt. Cappadocia Eumeni cum Paphlagonia cessit. Præceptū est ut re
 gionem eam usq; ad Trapezuncta defenderet: bellū cū Arbate gereret. Solus hic de
 trectabat imperiū. Phiton mediā: Leōnachus thraciā appositaq; thraciæ ponti
 cas gētes obtinere iussi. Qui indiæ quiq; bactris & sogdianis cæterisq; aut oceani aut
 rubri maris accolis p̄erant: qbus quisq; finibus habuisset imperiū eē ius obtineret. De
 cretum est ut Perdicca cum rege esset: copiisq; præset: quæ regē sequebantur. Cre
 didere quidam testamento Alexandri distributas esse prouincias. Sed famam eius rei
 (quāq; ab auctoribus tradita est) uanam fuisse comperimus. Et quidem suas quisq;
 opes diuisis imperiū partibus tuebantur: quas ipsi fundauerant. Si unq; aduerius im
 modicas cupiditates terminus staret: quippe paulo ante regis ministri spem imperiū
 alieni procurandi: singuli ingentia inualerāt regna sublati certaminum causis: cum
 & omnes eiuſdem gentis essent: & a cæteris sui quisq; imperiū regione discreti. Sed ut
 ficile erat eo contentos esse: quod obtulerat occasio: qppe sordēt prima: cum maiora
 do maio quæq; sperant. Itaq; oibus expeditū uidebat augere regna: q̄ fuisset accipe. Septim;
 ra quæq; dies erat: ex quo corpus regis iacebat in solio curis oīum ad formādū publicū statū
 speantur a tā solēni munere auersis. Et nō aliis q̄ melopotamiæ regioni feruidior æstus existit:
 Aest; me adeo ut plæraq; aialia quæ in nudo solo depræhēdit extiguit. Tātus est uapor solis &
 sopotaiæ cœli: quo cūcta uelut igne torrent. Fontes aquar; & rari sunt: & incolētiū fraude ce
 Cadauer lanē. Ipsis usus patet. Ignot; est aduenis. Ut tādē curare corp; exa; sum amicis uaca
 Ale. post uit: nulla tabe ne minimo qdē liuore corruptū uidere: q̄ intrauerāt: Vigor quoq; q̄ cō
 vi. diem stat ex spiritu nō destituerat uultū. Itaq; ægypti Chaldaiq; iussi corp; suo more cu
 illæsum a rare primo nō sunt ausi admouere uelut spiratū manus. Deinde p̄cati ut iūs falsq; esset
 chaldæis mortalib; aut rectare eū: purgauere corpus repletūq; est odoribus. Aureū solū & ca
 curat; p̄iti adiecta fortunæ eius insignia. Veneno necatū eē credidere. Plæriq; filiū Antipa
 Alex. ue tri inter ministros Iollā nomine patris iussu dedisse. Sæpe certe audita erat uox Alexā
 neno; p̄iſ dri Antipatrum regium affectare fastigium: maiorēq; esse præfecti opibus ac titulo
 se credit. Spartanæ uictoriæ inflatum: omnia a se data asserentē sibi. Credebāt etiam Craterum

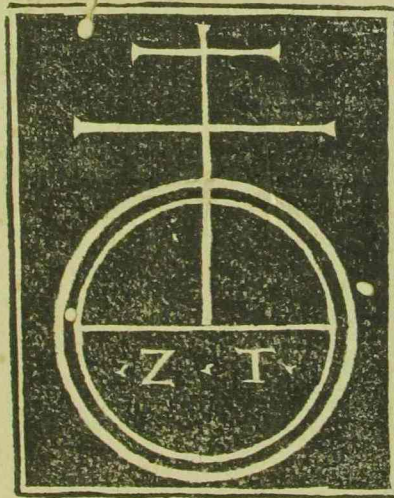
NONVS

eū ueterum militum manu ad interficiendum eū missum. Vim aut ueneri: quod i ma Vis uene
 cedonia gignitur: tale eē cōstat: ut ferrū quoq; exurat. Vngula iumētī dūtaxat patēs ni qd in
 esse cōstat. Sucistygem appellant fontē: ex quo pestiferū uirus emanat. Hoc per cal macedo
 sandrum allatum traditūq; fratri Iollæ: & ab eo suprema regis potioni inditū. Hac nia gigni
 utcūq; sunt credita: eorū quos rumor aspererat mox potētia extinxit. Regnū enī Ma tur
 cedoniæ Antipater & graciā quoq; inuasit. Soboles deinde excepit interfectis oibus Sucistyx
 qeūq; Alexādrū. n etiā longinqua cognatione contigerāt. Cæterū corpus eius a Ptole ubi alex.
 mæo: cui ægyptus cesserat: Memphim: & inde paucis post annis Alexādrīā trāsla sepult⁹ ē
 tum est: omnisq; memoriæ ac nominis honos habetur.

Hos nouem. Q. Curtii libros de rebus gestis Alexādrī magni regis Macedoniam
 q̄ accuratissime castigatos ab eruditissimo uiro Bartholomæo merula. Impressit Ve
 netiis Ioannes de Tridino alias Tacuinus. Anno. M. cccc. xciiii. die. xvii. Iulii.

Registrum huius operis.

a	f	l
Prima alba Q. CVR TII quē occupati incurrunt	balion erat ne ante nihil dixit	ponere. vii. di simul bant. Nec
b	g	
Q. CVR TII litum ex partim	quidem erat prælium radicibus	
c	h	
ille e muris perfarum digi ex iis	cipes mittunt eum (si diutius præceps	
d	i	
& manus rus altiores tuta abuliti	cipitur licentiam clamarent	
e	k	
ante a ut decedebat tuerunt	mos & se esse riculo	

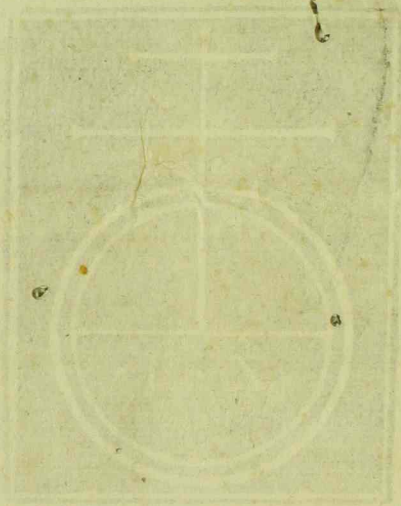

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint text in the upper middle section, including the words "Curia litteris" and "secundum".

Table of contents or index with two columns of text. The right column contains entries like 'Prima alba', 'O. CURTII', and 'quae occupat'. The left column contains corresponding page numbers or references.

Faint text at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.

